הארץ

1.10 ש"ח יום ו' כ"ג בניסן תשמ"ו, 2 במאי 1986 VOL. 68/20375 MAY 2 1986

51 שנה לחוק הגזענות

ב־1935, בנירנברג, גרמניה, נחקקו חוקי הגזע הידועים לשימצה. חוקים אלה הכשירו את הקרקע לטבח הנורא שבוצע בעם היהודי ובעמים אחרים, שנים מעטות לאחר מכן.
על רקע זה, סביר היה להניח כי מדינת ישראל תהיה הראשונה לחוקק את החוק נגד הגזענות, נגד כל גזענות. בהעדרו של החוק נגד הגזענות מתקיימת בישראל הסתה נגד הציבור הערבי בגלוי ולאור היום. החל בהשוואתם של התושבים הערבים למזיקים ולמחלות וכלה בקריאה לשלול אזרחותם ולגרשם מן הארץ, ונזכיר — את תוצאותיהם של כל אלה כבר חווינו על בשרנו לפני שנים לא רבות.
התנגדות לחוק בשם ההלכה היהודית היא פוגעת בהלכה ובניעה — שאין לה מקום — מתמונתן של המפלגות הדתיות.
אנו קוראים לכנסת ישראל על כל חבריה —
יחוקק החוק נגד הגזענות מייד.

שינוי מפלגת המרכז

בריה"מ: אנו שולטים בתקלה בכור הגרעיני אך עדיין קיים איום על "מדינות שכנות"

גורבצ'וב שיגר שדר לרייגן: הזיהום עולה במיקצת על הסביר ואיננו מחייב צעדים מיוחדים כדי להגן על האוכלוסיה ● שולץ: יש לנו תמונה מלאה יותר מזו שסיפקו לנו הסובייטים

רמת הקרינה בפולין — עד פי 500 מהמקובל ● מאות ראשי בקר בקר מתו באיזור צ'רנוביל ● בריה"מ: רק כור אחד נפגע, רק 2 נהרגו

מאת אליהו זהבי

סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). בהפרש של 15 דקות שידרו אתמול בערב הטלוויזיה השוודית והסובייטית תצלומים מנוגדים בתכלית של הכור בצ'רנוביל. הטלוויזיה השוודית הציגה תצלומי לוויין, שנלקטו בתחנת מערב הלוויינים בקירונה (שוודיה — וגם הקטנה) על פיה נראים במידת סבירות רבה שני מוקדי אש בצ'רנוביל.

הטלוויזיה הסובייטית הציגה תצלום של כור, שנפגע רק חלקית, והכחישה דיווחים במערב על מותם של אלפים. היתה זו פעם ראשונה בה הוזכרה המלה "אלפי הרוגים" בכלי תקשורת סובייטי.

"רצינו לראות תחילה מה היקף הנזק שנגרם לכור, לפני שנדווח עליו לאחרים", הודה אמש דיפלומט בשגרירות הסובייטית בוואשינגטון, בהסבר רשמי ראשון של ברית המועצות, על המניעים להשהיית הדיווח על התאונה הגרעינית בצ'רנוביל.

בעדות בפני ועדת המשנה לאנרגיה של בית הנבחרים האמריקאי טען הדיפלומט הסובייטי, ויטאלי צ'ורקין, כי הנתונים שמסרה בריה"מ על הנפגעים באסון: שני הרוגים, 18 פצועים קשה ו־197 פצועים, הם נתוני אמת, שאין להטיל בהם ספק. הוא הכחיש גם, כי היתה פגיעה ביחידת ייצור נוספת של הכור הגרעיני למעט זו שנפגעה, אולם הוסיף, כי אינו יודע אם האש בכור כבתה.

בתשובה לשאלה של אחד מחברי הוועדה אמר צ'ורקין, שהוא מכיר שני בשגרירות הסובייטית בוואשינגטון, כי ... אולם במקום אמר הודה, כי אף

(סוף בעמוד 2, טור 6)

קבלת פנים עם הורדה מהמטוס. שישים וארבעה נוסעים, שהגיעו בטיסה מיוחדת של נתיבי האוויר האוסטרים ממינסק שבבריה"מ, עוברים בדיקת קרינה עם הגיעם לנמל התעופה של וינה. רוב הנוסעים הם קרובי אזרחים אוסטרים שעוברים בבריה"מ וכ־20 אזרחים גרמניים.

תצלום מעל מרכז הטלוויזיה ... שנגרם לכור נראה בימין התמונה, שצולמה מתוך שידור הטלוויזיה של הלסינקי ביום רביעי.

גשם המגיע לארץ מהבלקן עלול להביא נשורת מהכור

קשה להעריך אם יגביר רמת הקרינה

מאת מיכאל גרמי

סופר "הארץ" לענייני מדע

חזית קרה הנעה לכיוון מזרח הים התיכון מאיזור הבלקן, עלולה להביא עימה לישראל גשם שיכיל שאריות מועטות מן הנשורת הרדיואקטיווית, שנפלטה מכור הכוח בצ'רנוביל. מדידות קרינה שבוצעו אמש באירופה הראו, כי בעוד רמת הקרינה בשוודיה ירדה תלולות, נרשמה עלייה בקרינה בארצות הבלקן — מקור זרם האוויר הקר האמור. על פי תחזית השירות המטאורולוגי, להביא לירידת גשמים הערב ומחר.

על פי הנתונים הזמינים, קשה להעריך אם יביא עימו הגשם עלייה ברמת הקרינה, שכן לא ידוע עד לאיזה גובה עלו מים החלקיקים הרדיואקטיוויים מאז התאונה בצ'רנוביל. ממלא מקום השירות המטאורולוגי, שמואל יפה, אמר אמש סמוך לחצות, כי לא ברור אם תהיה התגברות ברמת הקרינה, ומכל מקום מדובר בזיהום שחולל במהלך היסחפות באוויר לאורך 3,000 ק"מ. לדבריו ממילא מרבית החומרים הנישאים באוויר למרחק, הם בעלי מחצית אורך חיים ובממוצע נראה, שעוצמת הקרינה שלהם כבר ירדה במחצית. "קשה לי להיות מודאג מזה", אמר יפה, "זהו מרחק ארוך, כדי שיגיע משהו משם. מלבד, הקרינה הרבה יותר מגיע אמנם אבק — אבל הכמויות ההתחלתיות גדולות בכמה סדרי גודל".

הכור שמציעה צרפת לישראל בטוח יותר מהדגם הסובייטי

ח"כים תובעים לברר מדיניות הרכישה

מאת יואב מוקד

סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). מומחי גרעין צרפתים העריכו אמש על סמך המידע שברשותם, כי תוצאות האסון בכור הגרעיני בצ'רנוביל נובעות מתכנית "המכני הארכיטקטוני" של הכור. להערכתם, גם אם היתה מתפתחת בכור צרפתי, למשל, מן הדגם שמכירתו לישראל עומדת על הפרק, תקלה מקבילה ניתן היה לאתר אותה ולהתגבר עליה תוך זמן קצר.

המדענים הצרפתים ציינו, כי הכור בצ'רנוביל הוא מדגם מיושן יחסית.

... ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) וח"כ שלוי ... תבעו לברר את מדיניות רכישת ובניית הכורים של ישראל בעקבות פרשת הכור הסובייטי שנפגע.

חלק מהבנקאים נחושים לא להתפטר

תיתכן פניה לוועדת ביקורת המדינה או בג"ץ

מאת אריה לביא

חלק מהבנקאים, שנידרשו להתפטר על ידי ועדת החקירה בראשותו של השופט ד"ר משה בייסקי, יבצעו מלעשות זאת גם בתום 30 הימים שהקציבה הוועדה להתפטרותם. כך מעריכים חוגים בנקאים בכירים בעקבות התייעצויות פנימיות שנערכו בנושא זה בימים האחרונים בהנהלות הבנקים.

במצב כזה ניתן יהיה לפטר את ראשי הבנקים רק באמצעות חוק מיוחד או באמצעות החלטה של המפקחת על הבנקים גליה מאור שעל פי סמכותה בחוק היא רשאית לפסול אדם מלכהן כמנכ"ל בנק. אם היא תנקוט אמצעים בצעד כזה, דבר הבוטל כספק, תפתח בפני הבנקאים האפשרות לעתור בפני בג"ץ ואף לעורר שאלות סביב המלצות הוועדה בכלל. שכן בניגוד לוועדת בייסקי שיקולי המפקחת על הבנקים כפופים לביקורת בג"ץ ואם המפקחת תקח בחשבון את המלצות הוועדה בראשות בייסקי יתכן שיש לכך פתח להביא באופן כזה לדיון בבג"ץ את המלצות הוועדה.

במקביל נשקלות אפשרויות נוספות בשיתוף פעולה עם יועצים משפטיים, הבוחנים את הדרכים שהבנקאים יכולים לנקוט. בימים האחרונים שוקלים הבנקאים לפנות לוועדת ביקורת המדינה של הכנסת, שמינתה את הוועדה ולשטוח את טענותיהם על־פי המלצות הדו"ח בפניה.

שוב התנגשויות עם קיצוניים במצרים

כ־15 נפגעו באסואן על רקע נסיון קיצונים להשתלט על מסגד ● התנגשות דומה אירעה בראשית השבוע במפעלי טקסטיל

מאת סופר "הארץ" לענינים ערביים

כ־15 נפגעו בהתנגשויות בעיר המחוז הדרומית המצרית אסואן בין כוחות הבטחון וחברי ארגונים איסלאמיים קיצוניים. ההתנגשויות אירעו אתמול על רקע נסיון הקיצונים להשתלט על אחד ממסגדי העיר. בראשית השבוע אירעו התנגשויות דומות במפעלי הטקסטיל אסקו, על רקע שביתת שבת של פועלים בתוך המפעלים בדרישה להטיב את תנאיהם.

הנשיא מובארק תקף אתמול בנאום האחד במאי קבוצות בשטחים ערביים, ובמיוחד המשטר הסורי, האשימם ברקימת מזימות נגד מצרים. הוא קרא לאש"ף ולישראל להכיר בזכויות הלגיטימיות של הפלסטינים והדגיש כי מצרים לא תסכים להקפאת הבעיה הפלסטינית. לדבריו אין כל תכלית בקיום הפיסגה הערבית. כל עוד אין להשתתפים בה כוונות טובות, והיא מתמשת במה להתנצחויות.

פיסגת החירום הערבית לא תכונס בעתיד הקרוב

שרי החוץ הסכימו רק להיפגש שוב

פאס (ע"צ). ועידת שרי החוץ הערביים שהתכנסה בפאס התפזרה אור ליום ו' תוך חילוקי רעות, מבלי שמשתתפיה הצליחו להסכים ביניהם על עריכת פיסגת חירום כלל־ערבית.

גילוי דעת אשר פורסם לאחר שני ימי הדיונים קבע כי שרי החוץ של 21 המדינות בליגה הערבית החליטו רק לשוב ולהתכנס במועד אחר, כדי לשוב ולדון בסדר יום לועידת פיסגה ערבית.

חוגים דיפלומטיים ערביים הביעו את הדיעה, כי ועידת שרי החוץ לא תשוב ותתכנס לפני תום חודש הראמדאן העומד להפתח ב־10 במאי.

שר החוץ הלובי, מבידה, אמר בתוך כך לעתונאים כי לוב מקווה עדיין שיעלה בידה לכנס פיסגת חירום ערבית "בהקדם" בעיר סאבהה שבמדבר הלובי הדרומי.

הופעל קו טלפון ישיר בין רבין לשר הבטחון המצרי

שיחות טאבה יידחו עד לאחר יום העצמאות

מאת עקיבא אלדר

סופר המדיני של "הארץ"

שיחות המנכ"לים בין ישראל למצרים יידחו ככל הנראה עד לאחר יום העצמאות. המשלחת המצרית, שאמורה היתה תחילה לבוא לישראל בשבוע הבא, תיבקש לדחות את ביקורה בגלל העימות של ראש הממשלה, נציגים אל ערבי הקודש באהר"ב. בגלל יום העצמאות יידחו השיחות בשבוע נוסף.

בהסכם שהכין לקראת הדיון בדרג המדיני צויינו מספר צעדים, שנקטה מצרים לשיפור היחסים עם ישראל. בין השאר הוזכר כי באחרונה הופעל לנסיון קו הטלפון הישיר בין שרי הבטחון של ישראל ומצרים.

באחרונה סוכם גם על חיסול הנוהל המיוחד לקבלת רשיונות סחר עם ישראל, מפגש של נגידי הבנקים המרכזיים וביקור משלחת סחר מצרית בישראל שתעסוק בין השאר ברכישת מערכת סולרית וכותנה וביטול הצורך בביצוע עיסקאות באמצעות מדינה שלישית.

חדשות הארץ

שיחות היום

נמה: אמנון סלע, מדבייתולוג עם אמון צ'רנוביל — ההיבט המדעי

(עמ' 2)

★

נעצרו חברי חוליה החשודים ברצח זהבה בן עובדיה והתייר הבריטי בירושלים

(עמ' 3)

★

3 חיילי צה"ל ו־5 חיילי צד"ל נפצעו; 3 חיילי צד"ל נשבו

(עמ' 3)

★

משרד האנרגיה בודק בקשת האמר לחפש נפט במדף היבשה

(עמ' 5)

★

הוחל בסידרת שינויים ומינויים חדשים בבנק הבינלאומי הראשון

(עמ' 5)

★

עיריית תל־אביב שפכה לים ביפו פסולת בניגוד לחוק

(עמ' 12)

שרות הארץ

מזג האוויר

(ע). בהיר עד מעונן חלקית. לקראת ערב ייעשה מעונן ויחול ירידת גשם. תחזית לשבת: בבקרים לפעמים. ירושלים 8–20, תל־אביב 12–22, חיפה 12–22, הגולן 8–21, נהריה 11–23, צפת 7–19, טבריה 12–26, נצרת 10–23, עפולה 10–25, השומרון 10–22, נתב"ג 10–22, ירחו 15–27, עזה 15–20, באר־שבע 13–24, אילת 17–29.

חם לך? VIRO מזגן רב מפוצל ששקט טל. 052-451074

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4763	-0.0072
נוסעים	1.7574	-0.0086
שחור	1.6200	— —

בגליון זה 24 עמודים בנוסף ל־40 עמודי מוסף שבת

וייצמן: ללא תפקיד ביצועי לאחר הרוטציה — אפרוש

תובע תפקיד גם לטמיר ● נתניהו חותר לקבל תפקיד מנכ"ל משרד ראש הממשלה ● פרס הודיע לקמחי כי יוכל להישאר בתפקידו

מאת עקיבא אלדר

סופר המדיני של "הארץ"

ראש הממשלה שמעון פרס הודיע למנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי כי יוכל להישאר בתפקידו גם אחרי הרוטציה — כך נודע ממקור מהימן במשרד ראש הממשלה. ההודעה שהועברה לקמחי באמצעות אחד ממקורבי פרס היא חלק מהמגעים המתנהלים באחרונה סביב איוש מספר תפקידים בכירים במשרד ראש הממשלה ובמשרד החוץ.

השר עזר וייצמן הודיע לראשי מפלגת העבודה כי יפרוש מהקואליציה אם לא יקבל תפקיד ביצועי בממשלה. וייצמן עומד על כך שגם מנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם טמיר יקבל תפקיד שיאפשר לו המשך מעורבות בתהליך השלום ובשיחות עם מצרים. וייצמן דורש שטמיר ימונה לאחר הרוטציה למנכ"ל משרד החוץ. בשיחות עמו הועלו הצעות שטמיר ימונה לשגריר באו"ם או בפאריס שכן, כאמור, פרס הבטיח לקמחי כי לא יעביר אותו מתפקידו. מקורות בלשכת ראש הממשלה מסרו כי פרס אינו עוסק במינויים המתייחסים לתקופה שלאחר הרוטציה.

שגריר ישראל באו"ם בנימין נתניהו ניהל באחרונה מגעים בדבר מינויו למנכ"ל משרד ראש הממשלה לאחר הרוטציה. נתניהו הצטרף באחרונה למגעים ... מתמיכתו של השר משה ארנס. שכיר פרס הוליט סופית אם להעדיף את נתניהו על פני יועצו המדיני יוסי בן אהרן, אולם נודע כי סיכוייו של נתניהו טובים לזכות בתפקיד.

להחזיר היועץ המדיני

בליכוד מבקשים להחזיר לתפקידו את היועץ המדיני לענייני ערבים בנימין גור אריה ואת מנכ"ל רשות הגנים הלאומיים צבי בדל שהליכי פיטוריו נמשכים מזה שנה וחצי. הצעיים מקבלים משכורת מלאה ומחזיקים רכב ממשלתי כבר יותר משנה למרות שאינם ממלאים למעשה שום תפקיד.

שר החוץ יצחק שמיר פועל להערכת מינויים של מספר קונסולים כלליים באה"ב, פעילי ליכוד שמעו במסגרת מיכסת המינויים הממלכתיים. שמיר מבקש להבטיח שהם יוחזקו במשרותיהם גם לאחר שיעביר את משרד החוץ לידי פרס.

שוק ההון

בנק ישראל ספג 308 מיליון

מגמה מעורבת בבורסה

מאת יהודה שרוני

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

היקף הספיגה נטו בחודש אפריל בשוק ההון של בנק ישראל עמד על 308 מיליון ש"ח. עיקר הספיגה נעשתה באמצעות הנפקת אגרות לציבור.

המסחר אתמול בבורסה לאחר פגרת החג אופיין במגמה מעורבת עם מחזורי מסחר נמוכים ביותר. באגרות החוב צמודות המדד נרשמו עליות שערים של עד 3 אחוז.

עורך את העמוד: בינה שפירא

על עליית מדד של 7% במשך למעלה מחודשיים יפוצו השכירים רק ב־80%

זהו אחד הסעיפים בהסכם תוספת היוקר שייחתם ביום א' ● עבור עליית מדד של 7% בחודש אחד יוענק פיצוי בגובה 80%

מאת יהודית ויננקלר

מסופרת "הארץ"

ההסתדרות והמעסיקים, המאוגדים בלשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, עומדים לחתום ביום א' על ההסכם החדש לתוספת יוקר במשק, בעקבות הסדר שהושג בין הצדדים גם בסעיפי האחרון שעמד למכשול.

הפשרה שהושגה בין ההסתדרות לבין המעסיקים, שמה קץ למחלוקת שאיימה לפוצץ את ההסכם, ולהביא להכרזת סכסוך עבודה כולל במשק על ידי ההסתדרות.

ההסכם החדש של תוספת היוקר מבטיח לשכירים פיצוי בשיעור של 80% מהתייקרות אם זו תגיע בחודש אחד לכדי 7%; 75% פיצוי על הצטברות של 8% לאורך תשלום זה. הפיצוי עבור ההתייקרויות הבאות ישולם כל אימת שמדד המחירים יעלה 7%.

אם העליה המצטברת של המדד תגיע ל־7% בחודשיים: ה־70% פיצוי. אם המדד יגיע ל־7% במשך למעלה מחודשיים.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד אמר לאחר שהושג ההסכם העקרוני, כי הוא מבטיח לשכירים שיטת פיצוי גמישה ברמות אינפלציה משתנות ובכך נוצרה מערכת הגנה על השכר. טקס החתימה עומד להערך ביום ראשון הקרוב בלשכתו של מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

עשרות אלפי עובדים מקבלים החודש תוספות שכר שהוקפאו מאז יולי '85

התוספות יצמצמו הפער בין השכר בסקטור הציבורי לבין הסקטור הפרטי בו ניתנו מסוף 1985 תוספות שכר חריגות וגבוהות "מתחת לשולחן"

מאת צבי זרחיה

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

עשרות אלפי עובדים במשק יקבלו במשכורות אפריל, המשולמות בימים אלה, תוספות שכר שונות בשיעור של שלושה עד עשרים אחוזים בסקטורים שונים. המדובר בתוספות שכר הבנויות שחיקה, שעליהם הוסכם בעבר ואך תשלומם נדחה עקב הפעלת התוכנית הכלכלית לייצוב המשק בחודש יולי 1985.

המסמנה על השכר במשרד האוצר הלל דודאי, מסר אמש בתשובה לשאלת "הארץ" כי תוספות אלה מצמצמות את הפער שבין השכר שניתן בסקטור הציבורי לבין השכר בסקטור הפרטי. זאת לאחר שבסקטור הפרטי ניתנו מסוף 1985 תוספות שכר חריגות וגבוהות "מתחת לשולחן" בעוד התוספות בסקטור הציבורי אינן חריגות אלא נובעות מהסכמים קודמים.

אלה הסקטורים העיקריים שזכו לתוספת שכר:

● שכר הבכירים במשק הכולל שרים, סגני שרים, חברי כנסת, מנכ"לים, שופטים ועוד מעודכן ב־20 אחוזים. שכר זה עודכן ללא חישוב השחיקה שחלה עקב ההקפאה בשכר זה. באוצר אומרים כי תוספת שכר זו נמוכה בהרבה מתוספת שכר שהיתה אמורה להינתן אילו לא היה מופעל הקפאת השכר.

● שופטים יזכו לתוספת שכר בשיעורים שונים לאחר והדירוג במלוא השכר שמתווה שיפור בשכר של דרגה אחת לפחות של מקבלי השכר הנהנים מתוספת השכר הזה.

● מורים יקבלו תוספת שכר של 5.8 אחוזים בגין המלצות דו"ח עציוני ועוד 1.9 אחוז בגין שחיקת השכר. המורים היו אמורים לקבל את תוספת השכר בספטמבר 1985 אולם הדבר נדחה עקב כאמור הקפאת השכר.

● משרד האוצר הוסיף בסקטור הציבורי בשירות המדינה שתי דרגות במשלמות השכר בהתאם להסכם המסגרת שנחתם בחודש יוני 84. על פי ההסכם הוא אמור היה להתבצע בחודש אפריל 85, אולם ביצועו נדחה עד לאחר הפעלת התוכנית הכלכלית והוקפא עם הפעלת התוכנית.

אגד: אם נייקר תעריפים יקטן מספר הנוסעים ונצמצם תדירות הקווים

דאגה ממכירות הקואופרטיב מכוונה לצמצם כ־30% מן הסובסידיה

מאת יפעת נבו

סופר "הארץ"

מזכירות אגד החליטה אתמול להזהיר את הממשלה, כי כל העלאה נוספת בתעריף הנסיעה בתחבורה הציבורית תגרום לצמצום השירות המסופק לנוסעים הבאות — הדבר הוא, כי אגד יאלץ להקטין את תדירות הנסיעה בקווים רבים ובכך להקטין באופן משמעותי את רמת השירות לציבור באותם קווים.

מזכירות אגד התכנסה אתמול ... של כ־30% בסובסידיה לתחבורה הציבורית. הורדת הסובסידיה תאלץ את החברה להעלות את תעריפי הנסיעה. לדברי דובר אגד, גדעון סלמור, התחבורה הציבורית התייקרה במהלך השנה האחרונה פי שניים וחצי וינתר. לדבריו, התייקרות זו גרמה ירידה של 15 עד 20% אחוז במספר הנוסעים. העלאה נוספת במחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית עלולה, כך סבורים באגד, להקטין עוד יותר את מספר הנוסעים. דבר שיצמצם את כדאיות אותם קווים ויביא למעגל הסוגר על עצמו, משום שהקטנת הכדאיות תאלץ את החברה להקטין את תדירות הקווים, הקטנת התדירות תוביל למעבר לתחבורה חליפית של מוניות, מכוניות פרטיות או קווים "פיראטיים" של מסיעים אחרים.

לטענתם, העלאת התעריפים בשנה שעברה כבר גרמה לכך שמחיר הנסיעה באוטובוס גבוה לעתים מבחינת הנסיעה במונית והכדאיות בעליל כי "קווים מסויימים הגיעו כבר עתה למצב של סיבסוד שלילי, שמשמעותו המעשית: גביית מס בלתי חוקי מציבור הנוסעים" — כותבת מזכירות אגד במכתבה.

הלוח הארצי הארץ חדשות מתפרסם היום בעמודים 8, 9, 10, 11, 20, 21, 22, 23

רח' הנגב 4 ת"א 03-371261. ההוצאה למלה ביום חול 2 ש"ח כולל מע"מ. ביום ששי וערבי חג 3.5 ש"ח כולל מע"מ.

מגדל אשדר

סטנדרט
אשדר בונה מגדל דירות מיוחד במינו ובו דירות פאר בנות 2–5 חדרים. מטבח משוכלל. מיזוג דירתי מפוצל. דלת בטחון. מחסן לכל דירה. ביזוד חיצוני כפול בחלונות. אנטנת לוויינים. אולם כניסה מהודר ומצופה שיש. מעליות שקטות ומהירות והאיכות המפורסמת של אשדר.

גבוה
16 קומות מגדל העיר. במערב רואים את הים. וכל גוש דן פרוש לרגליך. הקומה הראשונה היא בעצם קומה רביעית. בקומה האחרונה - פנורמה מפואר. גבוה גבוה, הרחק מהרעש והצפיפות.

בצפון העיר
באזור יוקרתי ומבוקש. ליד צומת ארלוזורוב דרך חיפה. קרוב לכל מקום. למרכזי הקניות והבילוי של תל־אביב. צריך פעם לצאת מהעיר? גם זה פשוט.

לישון בשקט
בקומה ראשונה אתה כבר בגובה קומה רביעית. דלת בטחון לדירה כבר אמרנו. שוער צמוד בכל שעות היממה באולם הכניסה. אינטרקום ומערכת בקרה משוכללת. לחניונים שער אוטומטי הנפתח רק לדיירים.

והארכיטקט חינם!
הדירות המהודרות בנויות בשיטת ה־OPEN-SPACE אתה מתכנן הפנים של דירתך. ואם אתה רוצה עזרה בעיצוב - ארכיטקט פנים של אשדר עומד לשירותך ללא תשלום.

אשדר
מגדל אשדר - גבוה גבוה, אבל לא מגדל באויר. בונה אותו חברת הבנייה "אשדר" - מיסודה של קבוצת אשטרום - חברות הבנייה הפרטית הגדולה בישראל. נסיון, אמינות וביצוע. ... בנוסף לסטנדרט הגבוה אותו יתבצעו במגדל אשדר.

סטנדרט גבוה בצפון העיר

אשדר

פרטים והרשמה: משרד אשדר, רח' בן יהודה 190 ת"א, טל. 03-245375

هكذا من الأصل

ראיתי שמעתי

הבנקאים מבקשים סיוע מאויב הבנקאות

אודי רקנאטי, המשנה למנכ"ל בנק דיסקונט ובנו של רפאל רקנאטי, שוועדת החקירה המליצה על התפטרותו, נפגש אתמול לשיחה, במיסעדת טריאנה, עם דני גילרמן, יו"ר איגוד לשכות המסחר. אלה שראו אותם הופתעו לא מעט — גילרמן נחשב כמעט ל"פרסונה נון־גראטה" במערכת הבנקאות, לאחר שטען כי הבנקים הישראליים גובים ריבית הגבוהה אף מזו של המאפיה.

בנקאי אודי רקנאטי

נראה שרקנאטי נפגש עם גילרמן כדי לבקש את תמיכת הסקטור המסחרי בכל הקשור לתוצאות דו"ח בייסקי. לא רקנאטי ולא גילרמן היו מוכנים להתייחס לנושא. השניים טענו שהם נפגשים "על רקע ידידותי".

אריה לביא

יהודים במדים

הערב שוב אמורים להתייצב אנשי "הוועד הציבורי לשמירת השבת" ברחובה שמול קולנוע היכל בפתח תקוה כדי למחות על הפעלת הקולנוע בשבתות. מסתבר כי כמה מהשוטרים העומדים מול המפגינים הם בעלי רקע דתי לא פחות מהם. מפקד תחנת משטרת פתח תקוה סנ"צ יעקב שובל הוא בוגר בית הספר הדתי "תחכמוני" בתל אביב. סבו, איש מאה שערים, שימש כמוהל ושוחט ותיק בירושלים. את חופשותיו היה שובל מבלה במאה שערים, בקרב חוגים דתיים שומרי שבת ומצוות למהדרין. שובל גם התעתד ללמוד בישיבת "בהלים" אך שינה דעתו בעקבות לחצי משפחה.

בין אנשי החוק בחזית הקרב לנע עומד מדי ליל שבת דובר מחוז המרכז של המשטרה רב־פקד צ'בי מסטר, שהתגייר וקשר את גורלו בעם היהודי.

ש. נרעה

"מחר אני אבגוד"

במעמד נשיא המדינה, חיים הרצוג, שרים, חברי כנסת ואישים מהארץ ומחו"ל, יתקיים בערב יום השואה חידון הנוער הבינלאומי בנושא השואה. בחידון ישתתפו 24 בני נוער יהודים מ־16 מדינות, כולל ישראל.

במסגרת התוכנית האמנותית של האירוע, המתמקד בגבורה היהודית במלחמת העולם השנייה, תבצע הזמרת עופרה חזה שיר שנכתב בידי מריאן כהן בכלא בצרפת תחת עיני הגסטאפו.

מריאן כהן נתפסה ב־1 ביוני 1944 כשניסתה להבריח 28 ילדים יהודים לשוויץ. היא סירבה להפקיר את הילדים ויחד אתם נלקחה על־ידי הגסטפו לליון, שם עונתה ונרצחה. כששוחררה צרפת מהכיבוש הנאצי נמצאה גופתה. קבוצת הילדים שהיתה אתה בכלא שמרה את השיר עד לשחרור.

שם השיר "מחר אני אבגוד" ("מחר אני אבגוד, לא היום, מחר. היום עקרו לי ציפורניים, אני לא אבגוד..."). את השיר הלחין ועיבד רפי קרישוק.

ע.ר.

"אקספו 86" נפתחת היום

תערוכת "אקספו 86" הנפתחת היום בוונקובר, קנדה, מעוררת עניין רב ברחבי תבל: מאות אלפי מבקרים יצפו במוצגים השונים בתערוכה, שתהיה פתוחה לקהל הרחב עד ל־13 באוקטובר השנה.

השופט הקנדי רנה מרשין, יו"ר חברת הדואר הקנדית, מסר פרטים על הנפקה בולאית לרגל התערוכה. אחד הבולים מתאר את ביתן קנדה, שבו מוצגים הישגי המדינה בתחומי התחבורה, התקשורת, האמנות והבידור. בול מיוחד, בערך של 39 סנט למשלוח בדואר אוויר לארה"ב, מתאר את הנושא: "עולם בתנועה — עולם בקשר". הבולים הודפסו במהדורה בת 15 מיליון יחידות על־ידי חברת השטרות של הבנק הבריטי־אמריקאי באוטאווה.

חיים גלאון

שכחו את העיקר

מה לא עושים בשביל הפרסומת שלשמה גם תחרות האירוויזיון המתקיימת מחר היא הוכחה טובה: מנהל חברת "רב ביטוח" יעקב יהב העניק למשפחות גלעדי וצוריאל, המתמודדים בתחרות, פוליסת ביטוח בסך 100 אלף דולרים. הפוליסה אמורה לכסות, רחמנא ליצלן, "תאונות חבלה ושוד, פריצות, איבה צ', שביתות, פרעות, מלחמות אזרחים או כל תאונה שהיא מהבוקר ועד הבוקר שלאחר התחרות".

יהב רק שכח לבטח את הזוג נגד פגיעות הנשורת הרדיו־אקטיווית המרחפת מעל ארצות סקנדינביה.

ש.נרעה

בעריכת עירית רוזנבלום

הארט יבוא לארץ בעוד כחודש

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

הסנטור גארי הארט, אחד המועמדים העיקריים להתמודד מטעם הדמוקרטים על נשיאות ארה"ב, יגיע בחודש הבא לישראל.

הארט ביטל בשעתו את הביקור שהיה מתוכנן לצאת אל הפועל זמן קצר אחרי הפעולה האמריקאית הראשונה במפרץ סידרה. גורמי תיירות בישראל ובארה"ב מתחו ביקורת על הביטול שבא בהמלצת המשמר האמריקאי, שכן הוא היה אות לאמריקאים רבים לבטל ביקורים מתוכננים בישראל. גם גורמים יהודיים בארה"ב מתחו באזני הארט ביקורת על ביטול הביקור (הוא ביטל ביקורים מתוכננים בישראל גם פעמיים לפני כן) והזהירוהו כי התרשמות מביקור בישראל עלולה לפגוע בו במערכת הבחירות.

גם בוש יבוא

סופר "הארץ" מציין כי פחות מחודש לאחר בואו של הארט, בסוף יוני — תחילת יולי, יגיע ארצה סגן הנשיא ג'ורג' בוש, שיהיה קרוב לוודאי מועמד הרפובליקאים לנשיאות. בירושלים הביעו שביעות רצון מהביקורים ומקווים כי הם יביאו בעקבותיהם להתאוששות התיירות האמריקאית בישראל שנפגעה עקב החשש מהטרור בלוב.

רבין יצא לארה"ב

מאת ראובן פדהצור
סופרו הצבאי של "הארץ"

שר הביטחון, יצחק רבין, יצא אתמול לארצות־הברית, לביקור שיימשך עשרה ימים.

גולת הכותרת בביקורו של השר תהיה חתימה על מזכר הבנה להצטרפותה של ישראל לתוכנית "מלחמת הכוכבים" האמריקאית.

בין השאר, ייפגש שר הביטחון עם סגן נשיא ארצות הברית, ג'ורג' בוש, שר ההגנה האמריקאי, קספר ויינברגר, שר הימייה, ג'ון ליהמן, ותת־שר החוץ ג'ון ויטהד.

השר רבין יבקר גם בבסיס הצי האמריקאי אושיאנה, שם מופעלים מטוסי הכפיר מתוצרת התעשייה האווירית בידי הצי האמריקאי.

השר שמיר יצא לדר' אמריקה

מאת סופרו המדיני של "הארץ"

שר החוץ יצחק שמיר יצא אמש לביקור בשלוש מדינות בדרום אמריקה.

שמיר ינהל מגעים בהונדורס, גואטמאלה וקוסטה ריקה על אפשרויות שיתוף פעולה בינן לבין ישראל במלחמה בטרור.

שר החוץ יבקש מראשי הממשל בגואטמאלה לפעול להעתקת שגרירותם לירושלים. בהונדורס, שם נפתחה שגרירות ישראל, יבקש שהשגרירות תיפתח בבירה, ולקוסטה ריקה שגרירות בירושלים. על סדר היום של השיחות יהיו הדרכה ישראלית במימון אמריקאי לסיוע למדינות דרום אמריקה, בעיקר בתחום החקלאי.

אל שמיר מתלווים רעייתו, מנהל לשכתו יוסי בן אהרן ודוברו אבי פזנר.

הביקור יימשך תשעה ימים ואת מקומו של שמיר ימלא השר משה ארנס.

ישראל — ה־9 בהימורים של האירוויזיון

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). נציגי ישראל לאירוויזיון, מוטי גלעדי ושרי צוריאל, זוכים למירב הפרסומת בעתוני סקנדינביה בשל הליווי הביטחוני הצמוד.

מעט מאד נכתב על איכות הפזמון הישראלי ועל סיכוייו לזכות בתחרות שתיערך במוצאי שבת. בבורסת ההימורים השוודית־בריטית דורגה ישראל במקום ה־9: המשקיע ליש"ט בפזמון של ישראל — יזכה ב־14 לירות אם תזכה ישראל במקום הראשון. כפי שכבר פורסם בימים אחרונים, זוכות דניאלה סימון (שווייץ) והילדה בת ה־14 סאנדרה קים (בלגיה) במקומות הראשונים בהימור.

עד היום זכו צרפת ולוכסמבורג 5 פעמים, הולנד ובריטניה 4 פעמים, ישראל, אירלנד, שוודיה וספרד — זכו כל אחת פעמיים במקום הראשון.

שידור המופע, שיימשך 3 שעות ועלה לרשות השידור הנורווגית 3.5 מליון דולר, יועבר בשידור חי ל־25 מדינות. בריה"מ ויתר מדינות הגוש המזרחי רכשו זכויות לשידור מאוחר, ורשאיות כמובן לערוך את המשדר כראות עיניהן.

עיקר הנזק — לסביבה הקרובה של הכור

מאת מיכאל גרטי
סופר "הארץ"

התאונה בכור הכוח הגרעיני בצ'רנוביל היא התקלה החמורה ביותר שיכולה להתרחש בכורי כח גרעיניים, אך בגלל המבנה המיוחד של הכורים הסובייטיים מטיפוס הכור בצ'רנוביל (השונה מזה של הכורים המערביים) לא יכלו מדינות המערב להפיק לקחים טכנולוגיים מהתאונה. זאת אמרו אתמול אנשי הוועדה לאנרגיה אטומית בפגישתם עם כתבים בתל אביב.

(ראה כתבה בעמוד 15)

לדבריהם, עיקר הלקחים, שיהיה צורך להפיק מהאירוע, יהיו בתחומים שסביב הכור עצמו ובדרכי הפעולה לאחר שאירעה התקלה. ד"ר יוסף אלתר, ראש אגף הנדסה גרעינית בוועדה לאנרגיה אטומית, הציג תסריט אפשרי לתקלה. על פיו שבר במעטפת הליבה (צינורי פלדה דקה יחסית, שנועדה למנוע כניסת אוויר לליבה) הביא לכניסת אוויר, שבא במגע עם הגרפיט הלוהט המשמש להאטת הניטרונים. הדבר גרם לדליקה חזקה ולתקלה במערכת הקירור, שהביאה בסופו של דבר לפיצוץ הליבה בלחץ הקיטור ולהתכת הדלק הגרעיני. לדבריו, אם זו התקלה, מדובר בתאונה החמורה ביותר שאירעה עד היום בכור גרעיני, ובעצם בתקלה החמורה ביותר שיכולה לקרות בכור המכיל גרפיט (שריפת הגרפיט) ובכור מים בלחץ (איבוד הקירור והתפרצות קיטור).

אין סכנה לרחוקים

אנשי הוועדה לאנרגיה אטומית הבהירו, כי ככל שהם יכולים לפרש, עיקר הנזק נגרם בסביבתו הקרובה של הכור. לדברי ד"ר דן ליטאי, ראש אגף הרישוי בוועדה לאנרגיה אטומית, אין סכנה של ממש לאוכלוסיה במדינות המרוחקות מאות ק"מ ממקום האסון, שכן הגזים המגיעים אליהן ברוח, הם בעלי מחצית אורך חיים קצר והם מגיעים מדוללים באוויר. עיקר הסכנה בשקיעה, לדבריו, לאוכלוסיה בתחום של כמה עשרות ק"מ מהכור, בו היתה אמורה ליפול נשורת, המורכבת מחלקיקים של תוצרי ביקוע רדיו־אקטיביים שנפלטו עם העשן והקיטור מן הדלק הגרעיני המותך של הכור.

רקע

תקלות רבות — נפגעים מעטים

בעשרים וחמש השנים האחרונות, אירעו תקלות רבות בכורים גרעיניים, רובן כרוכות בדליפה של חומרים רדיו־אקטיביים. כמעט בכל המקרים לא נפגעו בני אדם, אך עדיין אין תשובה לשאלה, מה יקרה לדורות הבאים של אלה שנחשפו לדליפות. מידע על תאונות גרעיניות מגיע בדרך כלל מן המערב, שכן הסובייטים משתדלים לא לתת פרסום לתקלות בכוריהם.

יולי 1957. כמויות גדולות של פלוטוניום נפלטו מכור בווינדסקייל, אנגליה. החומר הרדיואקטיווי התפזר מעל אנגליה וחלקים ממערב אירופה. לא נמסר על נפגעים.

יולי 1967. התפוצץ מאיץ אלקטרונים באוניברסיטת הרווארד. 5 מדענים ניכוו.

במארס 1979. תקלה משולשת בכור הגרעיני בתרי מייל איילנד, פנסילווניה. דליפת חומר רדיואקטיווי. בכל האזור הוכרז מצב חירום ונשקל פינוי שש מאות אלף תושבים. לא היו נפגעים, אך לאחר שנה נמסר על גידול בתמותת תינוקות באזור.

11 באפריל 1980. גאז רדיואקטיווי בכמות קטנה השתחרר מכור מחקר גרעיני בנרבונל, צרפת. לא היו נפגעים.

17 במאי 1979. חומר רדיו־אקטיווי דלף מכור באיזאר, ליד מינכן, גרמניה. לא היו נפגעים.

25 ביוני 1979. כור גרעיני בריצ'מונד וירג'יניה, ארצות הברית, נסגר לאחר דליפה של גאז רדיואקטיווי. לא היו נפגעים.

2 באוקטובר 1979. דליפה בכור אטומי בהרדינג, מינסוטה, ארצות הברית. לא היו נפגעים.

27 בנובמבר 1981. כור גרעיני ליד ליון, צרפת, נסגר לאחר שאירעה תקלה במעטפת המגן שלו. לא היו נפגעים.

מארס 1983. חמישים עובדים נחשפו ביפאן לקרינה רדיו־אקטיווית, בתאונה בתחנת כוח גרעינית.

25 בינואר 1982. דליפה מכור גרעיני באונטריו, ניו־יורק. לא היו נפגעים.

3 בינואר 1983. דליפה רדיואקטיווית מכור באמסטרדאם. לא היו נפגעים.

יולי 1983. תקלה בתחנת הכוח הגרעינית אוטומש באגן הוולגה, ברית המועצות. לא נמסר על נפגעים.

האלוהים יסמנו ביום א' בבחירות לנשיאות אוסטריה

וינה, (ע"ר). אזרחי אוסטריה יבחרו ביום ראשון בנשיא חדש, אחרי מערכת בחירות סוערת שבמרכזה עמדו האשמות כי המועמד השמרני קורט ואלדהיים הסתיר את עברו הנאצי.

ואלדהיים, שכיהן כמזכיר האו"ם מ־1972 עד 1982, הכחיש האשמות של הקונגרס היהודי העולמי, כי היה מעורב בפשעי מלחמה של צבאו של היטלר בבלקנים.

ההאשמות גרמו שאוסטרים רבים התלכדו מאחורי ואלדהיים, וסקר שפורסם בשבוע שעבר בשבועון האוסטרי "באסטה", מסר כי ואלדהיים מוביל ביתרון של 7 אחוזים לפני יריבו, שר הבריאות לשעבר קורט שטיירר, הנתמך בידי המפלגה הסוציאליסטית השלטת.

פרשנים פוליטיים אומרים כי השאלה העיקרית ביום ראשון היא, האם שני מועמדים שוליים - האקולוגית פרידה מייסנר־בלאו והימני הקיצוני אוטו סקרינצי - יוכלו למנוע מואלדהיים רוב בסיבוב הראשון של הבחירות, ולגרום לסיבוב נוסף ומכריע ב־8 ביוני.

תחנות הקלפי ייפתחו ביום ראשון בשעה 0700 וייסגרו בשעה 1700. התוצאה הסופית כנראה תתקבל כבר 3 שעות לאחר מכן.

נורווגיה: מחירי הנפט ירדו — הממשלה התפטרה

מנהיגת האופוזיציה המועמדת לראשות הממשלה: אמנה 7 — 8 נשים לשרים

מאת אליהו זהבי סופר "הארץ" בסקנדינביה. קופנהאגן

ראש ממשלת נורווגיה קורה ווילוק מסר הלילה על התפטרות הממשלה לאחר הצבעה בבית הנבחרים בו נפלה ברוב של 1 קול 79 מול 78 הצעת התקציב של הממשלה. בשל ירידת מחירי הנפט בשוק העולמי בקשה הממשלה לקצץ 2.1 מיליארד כתר בתקציב. הסעיף עליו נפלה הממשלה היתה הצעה לייקר ב־0.422 כתר (6 סנט) את הבלו המוטל על בנזין. קורה ווילוק שהיה ראש ממשלה מאז אוקטובר 1981 שלט בממשלת מיעוט 78 צירים מתוך 157. החלטת 2 צירי מפלגת 'קדמה' (אולטרא־ימין) לא לתמוך בממשלה גרמה לנפילתה. ראש הממשלה הציע למנהיגת האופוזיציה (עבודה) הגב' גרו הארלם ברונטלאנד להרכיב ממשלה. ברונטלאנד, בת 46, הודיעה כי תמנה 7־8 נשים לשרים בממשלתה, אם תקבל את המינוי. 1/5

המעלות של אל על

	מעלו' מינימום	מעלו' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	7	16	מ"ח	5	20
אתונה	12	19	גשם	12	21
בוקרשט	13	17	מ"ח	—	—
בריסל	8	17	בהיר	4	18
וינה	14	20	מ"ח	13	25
ז'נבה	8	18	בהיר	8	15
לונדון	9	18	מ"ח	8	20
ליסבון	12	19	בהיר	12	25
מדריד	11	17	מ"ח	5	21
ניו־יורק	10	19	גשם	14	25
פאריס	10	17	בהיר	8	17
פרנקפורט	7	15	מ"ח	9	17
ציריך	10	16	מ"ח	—	—
קהיר	20	31	מ"ח	15	30
קופנהאגן	8	15	מ"ח	4	15
רומא	14	22	מ"ח	10	22
שטוקהולם	7	15	מ"ח	—	—

הנוסע המאושר
אלעל ELAL

בריה"מ

(סוף מעמוד 1)

שהעניינים נמצאים "תחת שליטה או בשליטה מלאה" — הפרשה טרם חוסלה ויש עדיין "איום תיאורטי" לא רק על תושבים בקירבת הכור, אלא גם על מדינות שכנות. עם זאת הדגיש, כי "עד כה לא נגרם שום נזק למדינות הגובלות עם ברית־המועצות".

ניצלו ההזדמנות לתקוף

חברי ועדת המשנה לאנרגיה של בית הנבחרים ניצלו את ההזדמנות כדי לתקוף את הנציג הסובייטי על הסתרת המידע האמיתי סביב המתרחש בצ'רנוביל וגם על ההימנעות עד כה מדיווח לוועדה הבינלאומית לאנרגיה אטומית.

בעוד שהנציג הסובייטי מביע נכונות לשיתוף פעולה בינלאומי, כדי למנוע תקלות נוספות מהסוג, כי ארצו מקיימת מגעים עם ממשלת ארצות־הברית ועם מדינות אחרות ביחס לאסון הגרעיני — טענו אמש דוברי הבית הלבן, כי ברית־המועצות אינה מספקת פרטים על ממדי האסון. שר החוץ שולץ, המתלווה אל הנשיא רייגן בדרכו לפיסגה הכלכלית בטוקיו אמר, כי ארצות־הברית אוספת מידע באמצעים שלה על התאונה הגרעינית והוסיף "יש לנו כרגע תמונה מלאה יותר מזו שסיפקו לנו הסובייטים".

שדר מגורבאצ'וב לרייגן

אינדונזיה (ע"צ וע"ר). התאונה בכור הגרעיני בצ'רנוביל חלה ביום שישי שעבר בדליפה, מסר דובר הבית הלבן לארי ספיקס, שגילה אתמול בבאלי שבאינדונזיה את תוכן השדר שהעביר מיכאיל גורבאצ'וב לנשיא רייגן.

הדובר אמר כי השדר הסובייטי הגיע ביום רביעי לוואשינגטון בצינורות הדיפלומטים המקובלים. לאחר שקיבל את השדר, קרא אתמול הנשיא רייגן לבריה"מ לספק מידע נוסף על התאונה.

בשדר של גורבאצ'וב נמסר על "דליפה רדיואקטיווית שהצריכה את הפינוי החלקי של תושבי האזור המיידי של מקום התאונה... המצב הרדיואקטיווי התייצב".

עוד נאמר בשדר הסובייטי כי "הזיהום הרדיואקטיווי עולה במקצת על הנורמות הסבירות, אך אינו מחייב צעדים מיוחדים כדי להגן על האוכלוסיה".

18 במצב קשה

ממשלת בריה"מ מסרה שלשום, כי שני אנשים נהרגו בתאונה ו־197 אושפזו בבתי־חולים, מהם שוחררו 49.

שגרירות בריה"מ באוסלו מסרה הודעה לממשלת נורווגיה, על פיה רק כור גרעיני אחד נפגע ושלושה כורים אחרים באותה תחנת כוח בצ'רנוביל נסגרו.

רמת קרינה גבוהה פי 500

בצפון מזרחה של פולין עלתה רמת הרדיואקטיוויות פי חמש מאות מן הרגיל, אולם באורח כללי ניתן לומר כי אתמול חלה "ירידה ראדיקלית" ברמת הקרינה באטמוספירה שמעל לפולין — על כך מסרה אתמול בוורשה ועדה ממשלתית, אשר הוקמה בעקבות האסון הגרעיני בצ'רנוביל. חברי הוועדה הודו זו הפעם הראשונה, בעובדה, במהלך מסיבת עיתונאים, כי העליות ברמת הקרינה, אשר נרשמו בפולין, היו גבוהות מפי עשרה ועד פי חמש מאות מרמת הקרינה הרגילה. שיעור הקרינה הגבוה ביותר — 0.5 מילירנטגן לשעה — נרשם ביום ד' במיקולאייקי, איזור קיט לתיירים מן הידועים והמבוקשים ביותר באיזור מאזוריה שבצפון מזרח פולין.

מאות ראשי בקר מתו

לתושבי קייב נודע בסוף השבוע, כי מאות ראשי בקר מתו תוך שעות ספורות, מסיבות לא ידועות, בסוף השבוע שעבר באזור צ'רנוביל." כך מסתבר ממידע שהגיע למוסקווה מהאגודה הבינלאומית למען זכויות האדם, שמרכזה בפרנקפורט.

האגודה, המקיימת קשרים קבועים עם מתנגדי משטר סובייטיים מסרה עוד, כי פליטים נוהרים מאז יום שני שעבר מקייב למוסקווה והיעדר המידע מצד שלטונות בריה"מ על האסון, עורר בהלה בקייב.

הפליטים מסרו, כי שלטונות קייב אסרו ביום שני שעבר להתרחץ ולדוג באזור קייב, וגם קשה למצוא מי שתיה.

שיחת היום / ירח טל

עם: פרופ' אמנון סלע, סובייטולוג
על: אסון צ'רנוביל — ההיבט הפוליטי

האזרחים הסובייטים לא יודעים

ראשי הקרמלין נראו אתמול מרוצים מאד מעצמם על בימת המצעד של 1 במאי בכיכר האדומה. גם האזרחים בכיכר מוסקווה ובקייב נראו שלווים.

ההנהגה לא היתה נראית כך לפני כשבוע, בימים הראשונים מפרוץ התאונה. הם אז היו כנראה בפניקה ואפילו פנו וביקשו עזרה אצל המערב. אולם, כנראה, הם התגברו לבד והשתלטו על המצב, מכאן העליזות. באשר לאזרחים — הם כמעט לא יודעים על המתרחש. ההנהגה הסובייטית אינה נוהגת לשתפם בארועים כאלה, מתוך דאגה, כביכול, לתושבים — לא להפחידם ולא לעורר אצלם פניקה מיותרת. כמובן שבמקרי אסון כאלה זוהי גישה חסרת אחריות, שבמערב לא היו מעיזים לנהוג על פיה.

איך ישפיע האסון בצ'רנוביל וההתנהגות של הקרמלין בפרשה על יחסי מזרח־מערב?

לאחר שישקע האבק הראשון, תרתי משמע, אני חושב שדבר לא ישתנה — לא במעגל הפנימי של יחסי ברית המועצות עם מדינות הגוש המזרחי, שנפגעו אולי מתוצאות הרדיואקטיוויות ואף לא במעגל היותר רחב של יחסי ברית המועצות עם מדינות מערב אירופה ואפילו לא במעגל הרחב ביותר — יחסי ברית המועצות וארצות הברית. אולם, כל עוד האבק הרדיואקטיווי ימשיך לרחף באוויר, היחסים לא יחזרו לתיקונם והפניקה תמשיך לשרור.

ריח חריף של פוליטיקה נודף מחלק מהדיווחים המתעכבים על האסון בצ'רנוביל.

כל דבר שקשור לברית המועצות מעורר חשדנות, ולא במעט באשמת הסובייטים. שכפי שהוכח, מעלימים לעתים מידע חיוני מהמערב. הקשבתי אתמול כל היום לבי.בי.סי. הדיווחים שלהם היו הרבה יותר מאוזנים מדיווחים אחרים שקראתי ושמעתי.

האם בעקבות האסון והתנהגות ההנהגה הסובייטית, מצדיק גורבצ'וב את הדימוי הליבראלי שניסה ליצור לעצמו?

גורבצ'וב ממשיך במדיניות הפתיחות המאד יחסית שהחל בה עוד אנדרופוב. הוא פתוח יותר מאשר היה ברז'נייב, אך נוקט עדיין במדיניות של לא לספר הכל — גם לא כלפי פנים.

הנשיא רייגן התבטא, כי גורבצ'וב מסר לו פרטים על האסון. האם יש לכך משמעות?

ב"הדלפה" זו על המסר שקיבל מגורבצ'וב ביקש רייגן לומר בעצם, כי למרות המתיחות בין ברית המועצות לארצות הברית, מתקיים דיאלוג. דבר שני, שבשעת המצוקה ברית המועצות פנתה לארצות הברית ויש בכך כאילו הכרה בעליונותה של ארצות הברית וביכולתה, להרגיע את העולם, כי יש מי שדואג לה. ושיש בעלי בית שדואגים שהעניינים יהיו "אנדר קונטרול".

כדאי לשים לב, שרייגן לא התבטא באסון צ'רנוביל כדי לנגח יותר מדי את ברית המועצות, משום שהוא מאלה הרוצים לקדם את נושא פיתוח הגרעין לצרכי אנרגיה והתקפה על ברית המועצות בהקשר זה, לא תועיל לו בקידום מאבקו הפנימי בנושא.

האם האסון בצ'רנוביל יביא להאצת השיחות על פיקוח גרעיני בין מזרח למערב?

גורבצ'וב הסכים בתחילת השנה שהסוכנות הבינלאומית בוינה תפקח על כורי הכוח הגרעיניים על הקרקע בברית המועצות. אך היתנה זאת בכך, שהאמריקאים יסכימו להזין בפרויקט מלחמת הכוכבים שלהם. יתכן מאד שבעקבות אסון צ'רנוביל, יוזז משהו בעניין זה וכולנו נצא נשכרים.

שניים נהרגו בתאונה בצפון

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

בתאונת דרכים הלילה בכביש קרית שמונה — ראשפינה נהרגו שני בני אדם.

9 ק"מ דרומית לקרית שמונה התנגשה מכונית מסוג קורטינה באוטובוס.

חבילת חומרי נפץ נתגלתה בנמל התעופה של אמסטרדם

נעצר בעל החבילה תושב אתונה

אמסטרדם, (ע"ר). משטרת אמסטרדם פינתה אתמול חלק מנמל התעופה של העיר ועצרה אדם בן 33 שנה, לאחר שגילתה חבילה חשודה ב"אולם הנכנסים".

דובר מטעם המשטרה אמר כי החבילה, אשר נתגלתה בעקבות הודעה טלפונית של אלמוני, הכילה חומרי נפץ, והם נשלחו מיד למחלקה לזיהוי פלילי. נוסעים ואנשי הסגל הורשו לשוב ל"אולם הנכנסים" לאחר שנערכה שם בדיקה מעמיקה ולא נתגלו חומרים חשודים נוספים.

האיש שנעצר נשא דרכון יווני, אולם מיסמכיו הראו שהוא מתגורר באתונה. בשעה זו לא נודע אם הדרכון מזוייף. אנשי המשטרה גם סירבו להצהיר, מאיזו מדינה הגיע האיש להולנד.

חומרי הנפץ היו מוסתרים בקופסת פח ובמכשיר רדיו קטן שבמטענו האישי של האיש.

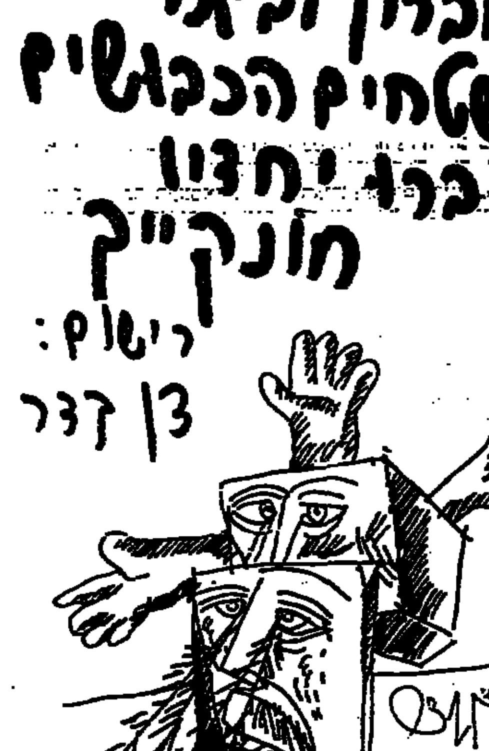

ב־2 פגישות פנה פרס אל מודעי רק בתוארו

מאת אילן שחורי

בראשונה מאז תום "משבר מודעי", נועד אתמול ראש הממשלה שמעון פרס פעמיים עם שר המשפטים יצחק מודעי.

בשתי הפגישות לא היו אלו שיחות ב־4 עיניים. בראשונה השתתף גם מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר והיא עסקה במינויים הצפויים לתפקיד נגיד בנק ישראל והיועץ המשפטי לממשלה. בפגישה השנייה השתתף גם שר התקשורת אמנון רובינשטיין, ועיקרה היה סביב הקמת ערוץ הטלוויזיה השני.

נודע כי בפגישות היו היחסים בין פרס למודעי פורמליים ביותר. כשפרס נמנע מלפנות למודעי בשמו, אלא בתוארו כשר המשפטים.

צל"ש פיס בחיים

במסגרת תחרות אותות 86,
זכה מסע הפרסום של מפעל הפיס "צריך פיס בחיים"
בצל"ש מיוחד מטעם חבר השופטים.
אגף הפרסום של מפעל הפיס רוצה
להעניק צל"ש פרטי משלו, לכל היוצרים שנתנו יד
להצלחת מסע הפרסום:
ראובן אדלר, ירון בראון, עמוס טל־שיר, נתן מרש, סטודיו אדלר
וסוזטי הל – מפיקי התשדירים
תודה מיוחדת לירון מפעל הפיס ולהנהלה על אמונם,
עזרתם ותמיכתם בנו לאורך כל הדרך

מנחם דותן
מנהל אגף הפרסום

אמש בתיאטרון / מיכאל הנדלזלץ

סיפור בלי ספר

תיאטרון באר שבע מעלה את "הספר מסביליה" מאת בומרשה. תרגום: עדה בן נחום. בימוי: דינו צ'רנסקי. עיצוב: לידיה פינקוס־גני. עיבוד מוסיקאלי: ולאדימיר הוסלר ושימוש אלכסנדרסקי. תאורה: נתן פנחיין. משתתפים: נתן דטנר, רוברט הניג, רוזינה קמבוס, הוגו ירדן, אנטול קונסטנטין ודורון מוסר.

היום אי אפשר להציג את "הספר מסביליה" כקומדיה חברתית שבזכותה זכתה לתהילה. אפשר אולי להציג אותו כסיפור על תאוה זקנה התוקעת אהבה צעירה. הבמאי דינו צ'רנסקי ביים אותו כפארסה מסוגננת בה הצחוק הוא העיקר. כל עוד צוחקים, הוא השיג את מטרתו. בעיצוב המוסיקאלי נעלם החן והדיר המסוגננת הופכת כבדה, וולגארית ולפעמים מרגיזה. בהשגת המטרה (הצחוקים די הרבה, לרגעים בלי הבחנה) מסייעת לו המעצבת לידיה פינקוס־גני שהעמידה על הבמה תפאורה המשמשת היטב כרקע לפנים וחוץ הנעות בגמישות ובחן לשינויי תאורה. מסייעים לו מאוד גם נתן דטנר המצויין בתפקיד הדוקטור אלמאוויווה, במשחק קומי בעל חוש עיתוי מעולה, היגוי נקי ועבודת גוף מרשימה. עוד כגבורה היא רוזינה קמבוס המסוגלת לעשות על הבימה ככל העולה על רוחה. היא שובה את לב הקהל בחיוניות שלה וגם היא וגם דטנר משתעשעים בעליל מכך שהם משעשעים את הקהל. אנטול קונסטנטין בתפקיד הקטן של דון בזיליו מעניק להם תמיכה קומית מעולה. וגם אם רוב הצחוקים מושגים במשחק של תנועה והעוויה מחוץ לטקסט, זה עדיין נעשה בחן רב מאד.

האכזבה מסויימת היא בעיצוב תפקידו של דון בארתולו, הזקן הכופה את אפוטרופסותו ואהבתו. הוגו ירדן מעורר סימפאטיה וצחוק אך נעדר כל מימד של רשע, וכך יוצר דמות חד־מימדית ולהוצה. החסרון המרכזי הוא העדר דמותו של פיגארו. רוברט הניג נעדר כאריזמה ומהקצעות לתפקיד זה, וזה לא ברור. אל אף הצחוק, מה עושה בסיפור הזה הספר הזה.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס מס. 18/86 שהתקיימה ביום 1/05/86
זכו הכרטיסים הבאים:
בסך 160,000.00 ש"ח זכה המספר 412965
כדור המזל לא עלה בגורל והפרס המצטבר בסך 180,000.00 ש"חים עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 034,000.00 ש"חים (כולל צבירה).
בסך 10,000.00 ש"ח זכה המספר 786712.
בסך 4,000.00 ש"ח זכו המספרים 166728 780401.
רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

במלאת שש שנים לפטירת יקירנו

יוסף אמיר ז"ל

(ז'ורבין)

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
מחרתיים יום ראשון, כ"ה בניסן תשמ"ו 4.5.86, בשעה 4.30 אחרי־הצהריים
בבית העלמין סנהדריה ירושלים

משפחות: אמיר, לרמן, ליאב

נעצרו חברי חוליה החשודים ברצח זהבה בן עובדיה והתייר הבריטי

בר לב: המשטרה יודעת על אסירים ששוחררו במסגרת חילופי השבויים ושבו לפעילות "טרוריסטית ומחתרתית"

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

החוליה החשודה באחריות לרצח התייר הבריטי, פול אפלבי ולרצח עובדת משרד הנסיעות בירושלים, זהבה בן עובדיה, נלכדה בימים האחרונים על ידי זרועות הבטחון ומשטרת ירושלים.

חברי החוליה משתייכים לפלג הפתח בראשות אבו מוסה. על פי החשד רצחו לפני כשבועיים אנשי החוליה את זהבה בן עובדיה, שעבדה בבניין בשרידים סמוך לשער שכם, וביום ראשון האחרון ירה אחד מחברי החוליה למוות באורח הבריטי פול אפלבי בן 28. בשני המקרים בוצע הרצח בירייה בודדת מטווח קצר ביותר בראש הקורבן. שני מעשי הרצח בוצעו באקדח מסוג ברטה בקוטר 0.22 מ"מ.

חברי החוליה חשודים בעוד שני נסיונות לרצח. ב־7 למארס נורה תייר יהודי, ראש "מכון השואה" בניו יורק, דוד בלומנפלד בן 50, כאשר הלך ברחוב דוד בעיר העתיקה. בלומנפלד נפגע בראשו באורח קל. ב־16 לאפריל פגעה החוליה בתיירת הגרמניה סידה רייט בת ה־42 ופצע אותה באורח בינוני בכתפה.

שופט בית משפט השלום בירושלים, נענה לבקשת המשטרה והוציא צו איסור פרסום על הפרשה, למעט הפרטים שנכללו בהודעת המשטרה.

בראיון שהעניק אתמול שר המשטרה חיים בר לב לכתב הטלוויזיה בערבית יוני בן מנחם גילה השר בתשובה לשאלה, כי לזרועות הביטחון ולמשטרה ידוע על אסירים ששוחררו במסגרת עסקת חילופי השבויים, ואשר שבו להרך הפעולה המחתרתית והטרוריסטית." בר לב אמר כי "עם אנשים אלה יהיה צורך לעשות חשבון ביותר".

התיירת איבדה את הדרכון בקהיר והשוטרים איתרוה במיבצע מסובך

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ"
לענייני תיירות

משטרת הביטחון המצרית הפגינה התנהגות ראויה לשבח כלפי אחת מחברות קבוצה של 25 מבקרים מישראל, ששבה אתמול לארץ.

נודע, כי בתום הביקור הרשמי בקהיר, יצאו מספר נשים מהקבוצה, למסע קניות בעיר. אחת הנשים איבדה את דרכונה ברחוב, מבלי שתרגיש בכך. את הדרכון האבוד מצא איש כוחות הביטחון של מצרים. על סמך שובר שמו של סוכן הנסיעות מישראל, שהיה מודבק על הדרכון, איתרו אנשי משטרת הביטחון המצריים את סוכן הנסיעות במצרים, שהיה אחראי על הקבוצה.

נציגי המשטרה התקשרו אליו ומסרו לו על מציאת הדרכון. מנכ"ל החברה המצרית מיהר להתקשר באמצעות הטלפון לבית המלון, בו התאכסנה התיירת מישראל. לאחר מכן יצא המנכ"ל המצרי לבניין מטה משטרת הביטחון.

לאחר חקירה קצרה וסידורי רישום רשמיים, הועבר הדרכון הישראלי בנסיעה מיוחדת במונית ממטה המשטרה, בחלק אחר של העיר, למטה אחר של המשטרה בגיזה. האחראי על אותו אזור, בחצות הלילה התייצב קצין משטרה בכיר בבית המלון ומסר לידי התיירת מישראל את הדרכון האבוד. למחרת בבוקר יצאה הקבוצה חזרה לישראל ושבה אתמול.

נסגר השבועון המזרח ירושלמי "אל מוקף"

מאת אורי ניר
סופר "הארץ" בשטחים

השבועון המזרח־ירושלמי "אל־מוקף" נסגר השבוע בגלל קשיים כספיים. העורך האחראי, זוהיר אל־ראיים, אמר אתמול, כי להערכתו הגורם העיקרי לבעיותיו הכספיות של עיתונו הוא תפוצתו המוגבלת. לדבריו, אילו ניתן לעיתון היתר הפצה בגדה וברצועה (ולא רק במזרח־ירושלים), היתה התפוצה גדולה במידה שהיתה מאפשרת לו להמשיך להתקיים. מערכת "אל־מוקף" ביקשה מהמינהל האזרחי היתר הפצה בשטחים לפני כמה חודשים, אך נענתה בשלילה.

נשיא אורוגוואי הגיע לביקור רשמי

(ע). קבלת פנים ממלכתית נערכה לנשיא אורוגוואי, חוליו סנגינטי ורעייתו, בביקור רשמי ראשון של נשיא מאורוגוואי בישראל. כאורח נשיא מדינת ישראל חיים הרצוג ורעייתו.

נשיא אורוגוואי הגיע אתמול בצהריים לביקור ממלכתי של 5 ימים בישראל. האורח בא בטיסה מיוחדת מקהיר ונתקבל בנמל בן־גוריון על ידי השר משה ארנס, מ"מ שר החוץ.

נשיא אורוגוואי בא בלווית רעייתו, המכהנת זה שנים כיו"ר אגודת הידידות ישראל־אורוגוואי, ובפמלייתו הגדולה נציגים של כל המפלגות המיוצגות בפרלמנט ובסנאט, ראשי המערכת המשפטית, סנאטורים ושרים.

בישראל יוועד האורח עם ראש הממשלה ויתקבל על ידי הנשיא הרצוג. בשיחות שיקיימו ידונו בהרחבת שיתוף הפעולה בין שתי המדינות.

במסגרת הביקור יחתמו הנשיא ומ"מ שר החוץ על הסכמים בין ישראל לאורוגוואי בתחומי שיתוף הפעולה המדעי, התרבותי והכלכלי.

ראש הממשלה שמעון פרס: חגג אתמול במחיצתם של יוצאי מרוקו בירושלים בחגיגות המימונה (צילום: רחמים ישראלי)

פרס התייחס לכור בקייב בחגיגות המימונה בדימונה ואמר בחיוך:

"אצלנו זה יהיה בסדר, אין לנו מה לדאוג"

מאת איתן רבין
סופר "הארץ" [illegible]

ראש הממשלה, שמעון פרס, שהיה אורח חגיגות המימונה אתמול בדימונה, התייחס בדבריו לתקלה בכור ליד קייב. "אני רוצה להביע את צערי בפני ברית המועצות על מה שקרה להם בכור שלהם". ראש הממשלה התקבל אתמול בחמימות רבה בקרב תושבי דימונה. כאשר הזכיר הכור האטומי, השוכן סמוך לדימונה, אמר פרס בחיוך: "אצלנו זה יהיה בסדר, אין לנו למה לדאוג".

לראש הממשלה התלווה גם השר משה ארנס שאמר: "אני הנציג היחידי של הליכוד על הבמה, אך לא בכל הקהל", לקול צחוקו של שמעון פרס.

רבבות יוצאי ארצות צפון אפריקה ואורחיהם מילאו אתמול את מדשאות גן סאקר בירושלים, בחגיגות המסורתיות של המימונה, שרישומן היה ניכר בכל חלקי העיר.

נשיא המדינה, חיים הרצוג ורעייתו, העדיפו השנה להתארח בליל חג המימונה ברמלה ובלוד, שם נתקבלו בהתלהבות ובתשואות.

ברמלה התארחו הנשיא ורעייתו בבית משפחת זהבה ויצחק שרביט, ולאחר מכן השתתפו במופע הצדעה ליהדות מארוקו, שקיימו חברי תנועת הצופים המקומית, בהיכל התרבות העירוני של רמלה.

מטען צד הופעל בסביבת מחסום ארז; מכונית ישראלית ניזוקה

בקבוק תבערה הצית חדר בביתו של תושב מחנה הפליטים שאטי

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

סדרת אירועים פליליים וחבלניים אירעו בשלושת הימים האחרונים של חג הפסח באזור עזה. אחד מהם אירע אתמול בשעה 2.30 בצהריים, כאשר מכונית ישראלית נפגעה ממטען צד, שהופעל ליד מחסום ארז בכניסה לעזה.

מקורות צבאיים מסרו, כי המטען הופעל בצדי הכביש, בעת שרכב ישראלי, שנע על הכביש, עבר כ־500 מ' צפונית למחנה הפליטים ג'יבליה. המכונית הישראלית ניזוקה, אך לא היו נפגעים בנפש. כוח הביטחון הטיל עוצר לארבע שעות ונעצרו כמה חשודים. יצויין, כי זהו מטען הצד השלישי, המופעל ברצועת עזה.

שלשום הושלך בקבוק תבערה בסביבות השעה 9.00 בבוקר לעבר ביתו של תושב מקומי במחנה הפליטים שאטי. אחד החדרים בבית התושב התלקח, אך לא היו נפגעים. שלשום בסביבות 11.00 בלילה נורה תושב מקומי ונהרג. מקורות צבאיים מסרו, כי מחמוד ואסר, בן 37, בעל מפעל למרצפות, נורה כמה יריות. משטרת נפת עזה חוקרת את נסיבות הרצח.

בתקריות שאירעו בדרום לבנון

3 חיילי צה"ל ו־5 חיילי צד"ל נפצעו; שלושה חיילי צד"ל נשבו

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

ערנות גבוהה ביותר הוכרזה ביחידות צה"ל וצד"ל בדרום לבנון, בעקבות נסיונות החדירה לשטח ישראל והפיגועים בצבא דרום לבנון.

עיקר הערנות באזור הר־דב. משם ניסתה להחדר בחג חוליה מזויינת לשטח ישראל. חיילי צה"ל זיהו את החוליה ובמשך חילופי האש במקום, נהרגו שניים מאנשיה ושלושה חיילים נפצעו באורח קל עד בינוני. החיילים פונו. רגלית, על גבי אלונקות מאזור הכפר שובא שבדרום לבנון, בה אירעה התקרית, עד לשטח ישראל ומשם פינה אותם מסוק של חיל האוויר לבי"ח חולים רמב"ם בחיפה.

ברשות החוליה נתגלו חומרי חבלה רבים. עדיין לא ברור, אם מטרת החדירה היתה לבצע פיגוע בשטח ישראל או לאיסוף ידיעות מודיעיניות באיזור.

בעבר נתפסו באזור חוליות חבלה רבות, שהיו בדרכן לפיגועים בשטח ישראל.

ההתקפה אתמול על מוצבי "צבא דרום לבנון" היתה מתוכננת היטב ועל פי דיווחים שונים, השתתפו בתקיפה כארבעים אנשים. מוצבי צד"ל, הממוקמים בסמוך לכפר דלפי, לא הרחק מהעיירה הנוצרית ג'זין. התוקפים השליכו לעבר חיילי הדרום רימוני יד וירו אש מנשק קל וטילי לאו. חמישה חיילים נפצעו ושלושה חיילים נשבו. כאש חיילי צד"ל נהרג אחד התוקפים וברשותו נתגלו כטולי אר־פי־ג'י ותחמושת רבה.

התוקפים הצליחו גם לפגוע באזור הגשרים שעל נהר הליטני בסמוך למוצבי צד"ל.

ביהמ"ש קיבל את הודאות הנאשמים ברצח דפנה כרמון

(ע). בית המשפט המחוזי בחיפה קיבל אתמול כראיות קבילות את ההודאות והשחזורים של הנאשמים בפרשת רצח הצעירה דפנה כרמון, בעת מלחמת לבנון.

השופטים יוסף מרגלית, ד"ר דן ויין ויוסף הבי קיבלו את ההחלטה לאחר משפט זוטא ממושך, שבו העלו סניגוריה של הנאשמים שורה של טענות.

סנגורי הנאשמים, כאמל קאסם, מוסטפה לידאווי ויהושע רובין העלו בפני בית המשפט שורה של טענות, בטענה כי הנאשמים מסרו הודאות לחוקריהם ונטלו חלק בשחזורים תחת לחץ נפשי־פיזי ועינויים.

השופטים ציינו בהחלטתם, כי יש לקבל את ההודאות והשחזורים של הנאשמים אך הוסיפו כי בית המשפט יבחון מחדש בתום שמיעת המשפט גופא את שאלת המשקל שיש לתת להודאות ולמשמעותן המפלילה.

המאבק הדתי למען השבת בפ"ת נמשך

הרב סלומון יבוא הערב לקולנוע היכל מלווה בחמישים אנשי אקדמיה

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

הערב אמור הרב ברוך שמעון סלומון, רבה הראשי של פתח תקווה, להגיע לרחבת קולנוע היכל בעיר, כשהוא מלווה בחמישים אנשי אקדמיה, על מנת להוכיח, כי נושא הפעלת קולנוע היכל בלילות שבת הוא בנפשם של עוד גורמים שומרי מצוות בעיר ומחוצה לה.

בקשת חברי הוועד הציבורי לשמירת השבת להפגין הערב ברחבת בית הקולנוע נדחתה בידי המשטרה.

גם בליל חג שני של פסח התייצבו ברחבת קולנוע היכל כחמישים מחברי הוועד הציבורי לשמירת השבת. הם שרו ורקדו ולאחר פחות משעה עזבו את המקום.

[illegible] עד יום שני [illegible] שר המשטרה ומפקד מחוז המרכז במשטרה לבוא ולנמק בפני בית הדין הגבוה לצדק את הסיבות לאי נתינת אישור להפגין. הדיון בתיקיהם של הרב סלומון, הרב חיים ולקין ומנחם איזנברג, שנעצרו על ידי המשטרה לאחר התפרעות בהפגנה מלפני שבועיים, הועבר לבית משפט השלום בכפר סבא והוא יידון בפני שופט בית המשפט שם.

הליבראלים מתכנסים כדי לפרק סיעת הליכוד בכנסת ולהקים חטיבה נפרדת

נשיאות המפלגה וסיעתה בכנסת יבחרו הבוקר מנכ"ל להגברת הפעילות העצמאית

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

נשיאות המפלגה הליבראלית וסיעתה בכנסת מתכנסים הבוקר לדיון דחוף בנושא האיחוד עם תנועת החרות. נודע, כי כוונת ההנהגה להביא למימוש החלטה של מועצת המפלגה בדבר פירוק סיעת הליכוד בכנסת והקמת חטיבה ליבראלית נפרדת. והחלטה על מינוי מנכ"ל למפלגה, כדי שזה יגביר את פעילותה העצמאית.

מאז ועידת חרות קיימת במפלגה הליבראלית תחושה, כי קיים סיכוי קלוש ביותר לאיחוד עם תנועת החרות, נוכח חילוקי הדעות הפנימיים בחרות ובעיקר סביב התנגדות השרים שרון ולוי להצעת ההסכם. על־פיו במרכז המשותף יהיו הליבראלים שותפים לבחירת חברי הכנסת של חרות.

לפני כחודשיים התכנסה מועצת המפלגה הליבראלית והחליטה על הקמת סיעה ליבראלית נפרדת בכנסת, אם עד כינוס ועידת חרות לא תתקבל ההחלטה על האיחוד. בחרות התכוונו לקבל החלטה זאת במהלך הועידה והנושא אף הועלה על סדר יומה של הוועידה, אך האירועים שהתרחשו בוועידה דחקו הצידה את כל נושאי הדיון. בשבועות האחרונים קיימת דרישה בתוך הליבראלים להביא למימוש מיידי של החלטת המועצה. בשבוע שעבר היתה פנייה לשר יצחק מודעי, יו"ר נשיאות המפלגה, לכנס את הנשיאות והסיעה לדיון דחוף, ומודעי החליט ערב החג, כי הדיון בנושא יתקיים כבר היום. אתמול נמסר, כי ההתכנסות הבוקר תהיה גורלית ביותר מבחינת עתיד המפלגה הליבראלית.

אתמול נקבע, כי ב־18 במאי תתקיים ועידת היסוד של מפלגת המרכז הליבראלי. ועידת היסוד תיפתח בתיאטרון הבימה בנוכחות ראש הממשלה, שמעון פרס, [illegible]. חברי המרכז החדש יבחרו בוועידת היסוד את מוסדות התנועה. המועמד ליו"ר התנועה הוא אריה דולצין, וראש הרשימה לכנסת יהיה ראש עיריית תל אביב שלמה להט.

בניגוד למה שנמסר בתקשורת

ברמודה לא דחתה בקשת ההסגרה של ארה"ב

מאת ראובן פדהצור
סופרו הצבאי של "הארץ"

הידיעות שהופיעו בכלי התקשורת, לפיהן דחו שלטונות ברמודה את הבקשה שהעבירה ארצות הברית להסגרת תת אלוף (מיל.) אברהם ברעם ושני בני משפחת אייזנברג, אינן נכונות.

דברים אלה מסר אתמול עו"ד אבנר עדיני, פרקליטו של תת אלוף ברעם. לדברי עורך הדין, לא השתנה עדיין המצב המשפטי של העצורים בברמודה, וארצות הברית עדיין לא הגישה בקשת הסגרה.

עורך את העמוד: יצחק לאור

★ איטליה, הונגריה, אוסטריה - 19 ימים - 18 לילות
תאריכי יציאה: 15.6, 29.6, 13.7, 27.7, 10.8, 24.8.

★ איטליה, יוגוסלביה - 16 ימים - 15 לילות
תאריכי יציאה: 5.6, 19.6, 10.7, 24.7, 7.8, 14.8

★ גרמניה, שוויץ, אוסטריה - 15 ימים - 14 לילות
תאריכי יציאה: 10.7, 24.7, 7.8, 28.8, 25.9

אוסטריה, הונגריה, יוגוסלביה וגרמניה - 22 ימים - 21 לילות
תאריכי יציאה: 4.7, 15.7, 1.8, 15.8, 29.8, 28.9

★ רומניה, הונגריה, אוסטריה - 15 ימים - 14 לילות
תאריכי יציאה: 2.7, 16.7, 30.7, 6.8, 13.8, 24.9

★ רומניה, בולגריה, יוגוסלביה, הונגריה - 22 ימים - 21 לילות
תאריכי יציאה: 30.6, 14.7, 28.7, 11.8, 15.9

★ איטליה, שוויץ, צרפת, אנגליה - 20 ימים - 19 לילות
תאריכי יציאה: 24.6, 8.7, 22.7, 5.8, 2.9, 14.9

★ שבדיה, דנמרק, נורבגיה - 16 ימים - 15 לילות
תאריכי יציאה: 2.7, 9.7, 16.7, 23.7, 6.8, 13.8

★ ספרד, פורטוגל - 15 ימים - 14 לילות
תאריכי יציאה: 8.6, 22.6, 29.6, 13.7, 20.7, 27.7, 3.8, 10.8, 17.8, 24.8, 7.9, 21.9, 28.9, 5.10, 19.10, 26.10

★ ספרד שבוע בטורמולינוס או בפלמה - 15 ימים - 14 לילות טורמולינוס, 17 ימים - 16 לילות פלמה
תאריכי יציאה: 18.6, 25.6, 2.7, 9.7, 13.8, 27.8, 24.9, 1.10, 15.10

★ ספרד פורטוגל ושבוע במדירה - 17 ימים - 16 לילות
תאריכי יציאה: 7.7, 21.7, 4.8, 18.8, 11.9, 29.9

חוברת טיולי קיץ '86 של מליה יצאה לאור,
דרוש אותה אצל סוכן הנסיעות שלך

טיולי קיץ 86 אירופה
מליה
Melia

מצא את הטיול שלך
ממגוון הטיולים שמליה מציעה
לספרד ופורטוגל, אירופה הקלאסית,
סקנדינביה ומזרח אירופה
וזאת בנוסף למגוון אפשרויות הנופש
למטייל האינדיבידואלי

Melia
עם מליה, בלי ספק!

צוות מליה מ.פ.ט. טל. 03-243321
עומד לרשותך בדבר מידע נוסף.

געש חותך מחירים!
20%-50% הנחה (על המחירון לצרכן, בממוצע)

מבצע הנחות גדול על פנסי גן, כדורי תאורה, עמודי גינה,
תאורת חירום, תאורה פלאורסצנטית, ספוטים לגינה - (סוג א' בלבד)
המבצע לתקופה מוגבלת או עד גמר המלאי.
לפי דרישת הקהל המבצע יימשך עד 10.5.86

געש מפעלי תאורה

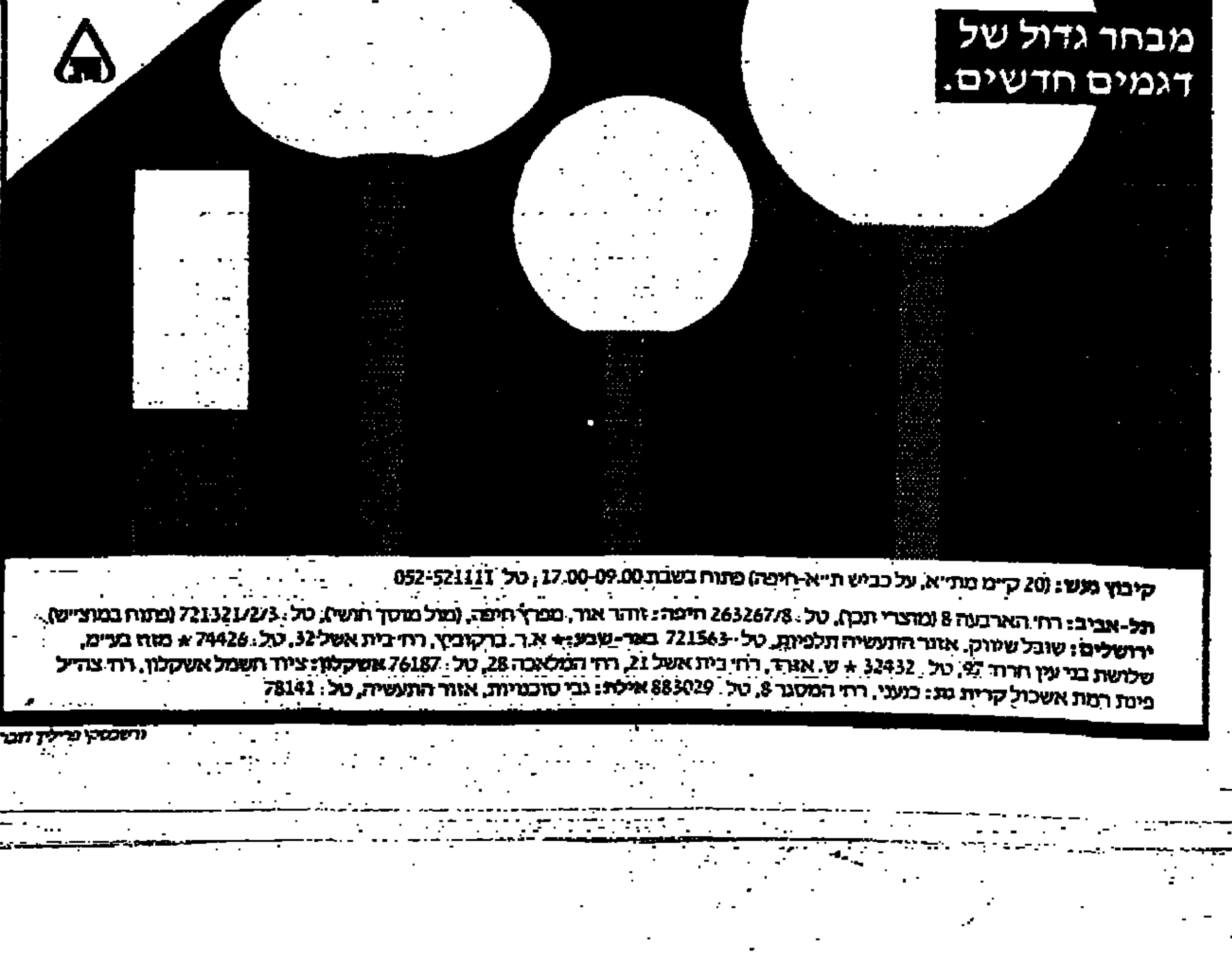

קיבוץ געש: (20 ק"מ מת"א, על כביש ת"א־חיפה) פתוח בשבת 09.00-17.00, טל. 052-521111
תל-אביב: רח' הארבעה 8 (מוצרי תבל), טל. 263267/8 חיפה: זוהר אור, מפרץ חיפה, (מול מוסך חושי), טל. 721321/2/3 (פתוח במוצ"ש)
ירושלים: שובל שיווק, אזור התעשיה תלפיות, טל. 721563 באר-שבע: א.ר. ברקוביץ, רח' בית אשל 32, טל. 74426 ★ מזח בע"מ,
שלושת בני עין חרוד 97, טל. 32432 ★ ש. אהרו, רח' בית אשל 21, רח' המלאכה 28, טל. 76187 אשקלון: ציוד חשמל אשקלון, רח' צה"ל
פינת רמת אשכול קריית גת: כנעני, רח' המסגר 8, טל. 883029 אילת: גבי סוכנויות, אזור התעשיה, טל. 78141

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שערי המניות 1.5.86

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אוצה ש	17000		17			-13
הספנות 0.1	1163		745	-21	-1.8	-623
הספנות א 0.5	770		4956	-33	-4.1	-7750
הספנות אפ 2	795		883	-45	-5.4	-593
כללי לא בהסדר	28000		60	+400	+1.5	+66
בנק צפאמי 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צפאמי 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צפאמי אופ			—	הפסקת	מסחר	—
דנות א 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
דנות 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	3500		809			-430
טפחות 0.5	3480		2155			+1097
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אידיבי רג 100.0	80500		253	-800	-1	-557
אידיבי ב 100.0	80100					
אידיבי בב א	490000					-1
אגוד 0.1	59500		211	-600	-1	-219
דיסקונט ב	103000		19	-1300	-1.3	-16
דיסקונט א	102200		121	-800	-0.8	-158
דיסקונט שה ב	12052		5			-3
המזרחי ש	32980		864	-300	-0.9	-1011
המזרחי ב	33300		49	+190	+0.6	+65
המזרחי שה 9	15100		2			-7
הפועלים מבב	121900		8	+2700	+2.3	8
הפועלים ש	54680		511			-442
הפועלים ב	54650		149			-122
כללי א 1.0	138500		99	-3040	-2.2	-104
כללי אפ 9	132500		13	-1550	-1.2	-13
כללי שה 5	105000		1	-1100	-1	-1
כללי שה 7	6640		40	-101	-1.5	-40
כלל 0.1	34800		563	+250	+0.7	+308
כלל שה 9	47400		21			-21
כלל שה 11	12960		120			-109
מימון וסחר 1.0	46630	קצ				
מימון וסחר 5.0	23400		5	-800	-3.3	-5
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	10800		75			-45
לאומישכן ש	4190		20			+19
לאומישכן ב	4200					-4
כרמל ש	3880			-20	-0.5	-30
כרמל שה 1	2810			+30	+1.1	+35
בנין כ' 5.0	6000		7	+220	+3.8	+7
פת משכ ש	1000		390	-35	-3.4	-690
משכן ב ש	2150	תב	19	+150	+7.5	+69
עצמאות 0.1	5500		6			-6
טפחות מבב ש	12300	קצ				
טפחות רג ש	10800			-500	-4.4	-26
טפחות שה 1	7210			+7	+0.1	+50
טפחות שה 2	3700			+44	+1.2	+208
יעסור 1.0	1129	קב		+54	+5	+1812
יעסור 5.0	623	קס		+29	+4.9	+1270
מירב 1.0	3575		347			+20
מוסדות מימון						
שלמון אש	352		2490	+11	+3.2	+2740
הקלאות מבב א	37500		8	+500	+1.4	+8
הקלאות מבב ג	156980	קצ				
לאמי תעש' א ש	4380		132	-140	-3.1	-148
פתוח תעש' מבב	51270	קצ				
פת תעש' בב ג	376000		1			-1
פת תעש' בב גג	232401		1			-1
פת תעש' בב גגג	232300		1			-1
פת תעש' בב ד	223000	קצ				
פת תעש' בב דד	64063	קצ				
מימון קבלנים 5.0	610	תב	347	+40	+7	+804
תיירות בב	174100	קצ				
כלל ליסינג 0.1א	8700	בה	22	+401	+4.8	+57
כלל ליסינג 0.5ב	5250		227	-30	-0.6	-186
כלל ליסינג אפו	10685			-25	-0.2	-1
ביטוח						
אדום 0.1	974	תב	1685	+89	+10.1	+2283
אדום א 0.5	491		3320	+12	+2.5	+5626
בטוח משנה 0.1	1029	קב		+49	+5	+484
בטוח משנה 0.5	370		2347	+16	+4.5	+1237
הדר 1.0	2250		670			-656
הדר 5.0	1209		1550			-307
המנה ש	475		9768			-222
הפניקס 0.1	1484		510	+35	+2.4	+333
הפניקס 0.5	780			+5	+0.7	+696
המשמר-הראל 1.0	6550		1			-1
המשמר-הראל 5.0	2977		64			-86
ירדניה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ירדניה 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
מנורה 1.0	8218	קב		+391	+5	+29
מנורה 5.0	3741	קס		+178	+5	+55
סהר ג 1.0	4600		30	+200	+4.6	+30
סקוריטס 0.1	2310		490	-50	-2.1	-547
צור ש	2138		533			+533
ציון החזקות 1.0	17000	קצ				
ציון החזקות 5.0	4250		62	+100	+2.4	+21
מסחר						
אינטר גאמא 1 ש	3800	תב	42	+200	+5.6	+42
אינטר גאמא 5 ש	1435	תב		+70	+5.1	+40
אינטר גאמ אפ 1	866		370	+1	+0.1	+114
מאיר עזרא 1.0	4350		22	-50	-1.1	-24
מאיר עזרא אפ 1	3720		26	-80	-2.1	-26
סונה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
סונה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
כלל סחר	5570		77	-130	-2.3	-371
קריסטל 1.0	4370					
רפק 0.1	30470					
רפק 0.5	8507	בה	80	+84	+1	+40
שופרסל א 2.0	4500		445			-5
שופרסל ב 10.0	2830		2772	-110	-3.7	-3714
שירותים						
דלק ג ש	5040		2589	-160	-3.1	-3020
הראל 1.0	2227	קב		+106	+5	+286
הראל 5.0	1091		176	+9	+0.8	+54
מעות הספקה 0.1	9300		18			
מעות הספקה 0.5	3995	תב	68	+250	+6.7	+47
קחר 0.1	1365	קב		+65	+5	+2040
קחר 1.0	336		4941			+3143
חברת הדשכל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוט' ערובה 0.1	4860		155	+83	+1.7	+428
מוט' ערובה 0.5	1525		732	+22	+1.5	+1258
קונטרסיום 0.1	1350	תב	1384	-150	-10	-734
קונטרסיום 0.5	846	תב	987	-94	-10	-1685
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קופל אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 1.0	10500		5	+500	+5	+5
גלי זהר 5.0	3250		14.5	+150	+4.8	+114.5
מלונות דן 1.0	3995			-5	-0.1	-30
מלונות דן 5.0	2780		36			-18
חוף האלמוג 1.0	4900		76	-120	-2.4	-86
כנס מר 1 ש	2499			-1		-50
מלונות הירדן	2910	בה	54	+60	+2.1	+260
מלונות יהלום 1			—	הפסקת	מסחר	—
מחשבים ושירותי מחשבים						
דטה מימון 1.0	4300		270	+25	+0.6	+72
תיל.ג. 1.0	11875	מב		-625	-5	-10
יעקא 1.0	4088		60	+100	+2.5	+7
יעקא אפ א	3410		25	+110	+3.3	+45
כלל מחשבים 1.0	6219	תב	61	+320	+5.4	+150
מ.ל.ל. 1.0	8225	תב	56	+395	+5	+65
מ.ל.ל. 5.0	4735	תב	403	+225	+5	+474
משאב מחשבים 1.0	2040	תב	36	-140	-6.4	-52
ניקוב מחשבים 1	6241		37	+122	+2	+41
ניקוב מחש 5	3691	תב	100	+336	+10	+200
תים מחשבים 1.0	1900		235			
תים מחש אפו	18400		2	-200	-1.1	-5
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אביגם בינוי וש	606	תב	1344	+55	+10	+2682
אביגם בינוי 5ש	382	קב		+18	+5	+5165
אדן 1.0	693		256			-100
אדן 5.0	362	תב	965	+20	+5.9	+1865
אזורים 1.0	5440		1015	+230	+4.2	+712
אילון 1.0	399		2531			-1231
אילון אפ 1	1469		242	-1	-0.1	-425
אל-חב 1.0	3575		249	+5	+0.1	+517
אל-חב 5.0	3550		67	+30	+0.9	+917
אפנדים 1.0	1995	קב		+95	+5	+23
אפנדים אפ 1	1630		151			-151
אפריקה 0.1	33700		145	-350	-1	-136
אפריקה 1.0	24800		458	-800	-3.1	-377
אדים	1400		209			-203
אילדן 0.1	1800		888	+27	+1.5	+645
אילדן 0.5	1060		418	-20	-1.9	-803
בן-יקר גת 1.0	3040		392	+20	+0.7	+360
ברנקין 1.0	3700		75	+151	+4.3	+58
ברנקין 5.0	2304		92			
דנקנר 1.0	3950		870	+60	+1.5	+395
זוקר 1.0	469		362			-257
זוקר 5.0	370		780	+12	+3.4	+980
זוקר אפ 1	296		1130	+14	+5	+1130
ורדר 0.1	6290	תב	34	+400	+6.8	+34

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דרקר 0.5	2890		15			-65
תל.ב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תל.ב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	2545		3730	-35	-1.4	-3181
גבים 0.1	4059		23			-23
גבים 0.5	2199		700			-229
הכשרת הישוב ש	44200		233			-7
ישפר 0.1	2350		500			-421
ישראלום 1.0	10489		75			-75
ידים 10.0	13650		137	+650	+5	+115
כהן פיתוח 1.0	8899		87			-88
כלל נדל"ן	342		8959	+9	+2.7	+12306
לוסיד 1.0	3520	תב	169	+320	+10	+474
לוסיד 5.0	1411	קצ				
מ.ת.מ. 1.0	2276	קב		+109	+5	+2067
מאורי בניה 1.0	480	תב	5241	+40	+9.1	+7862
מאורי בניה אפו	336		1405	+15	+4.7	+2170
מודול בנין			—	הפסקת	מסחר	—
מיבנאל 5.0	315		5907	+14	+4.7	+5526
מגרב 5.0	570		915	+13	+2.3	+1345
מרלד 1.0	459		358	+10	+2.2	+396
ליגנשטין 1.0	480		98			-98
ליגנשטין 5.0	130		9058	+5	+4	+33995
ליפשיץ 1.0	1229		919			-277
ליפשיץ 5.0	676		1980	+33	+5.1	+2888
נאות אביב 0.5	31000		52	-1775	-5.4	-70
נכסי אחרים	759		1807			-2099
סהר החזקות 1.0	8900		11	-101	-1.1	-16
סהר החזקות 5.0	5950	תב	52	-350	-5.6	-52
סלל בנה מבב א			—	הפסקת	מסחר	—
סוף 1.0	4350		20	-46	-1.1	-20
סוף 5.0	2690		10	-32	-1.2	-210
עמר וסלע מר 1 ש	700		500			-120
קסרה 0.1	1748		236	+83	+5	+380
קסרה 0.5	795		896			
רובינשטיין 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
רובינשטיין 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
רגובין 1.0	2950		97	+60	+2.1	+273
רגובין 5.0	2150	תב	1005	-123	-5.4	-1402
רסקו מבול	5649		165	+140	+2.5	+79
רסקו רג	5612	קב		+267	+5	+571
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2710		227	+28	+1	+34
מטעי הדר 0.5	1560		149			+129
פרדרין 0.1	5790		80	-100	-1.7	-385
נכסי הדרים 1.0	1055		2105			-2125
פרי אור 0.5	2400		40	-99	-4	-97
שבדר 5.0	14354	תב	435	+1305	+10	+1053
מזון וטבק						
אסאם	1315		113			
אטלנטיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
גלפרוסט 1.0	1415					+6
גלפרוסט 5.0	630		55	-21	-3.2	-55
גלפרוסט אפ 1	719	בה	99	-33	-4.4	-101
דובק מב ש	3430		111	+110	+3.3	+247
דובק מב ב	3394		143			-118
צלבל 1.0	1080		155	-20	-1.8	-155
צלבל 5.0	617			-8	-1.3	-200
פרי-הה 1.0	2310		342			-38
פרי-הה 5.0	1720		45	+80	+4.9	+45
טמפו בירה 1.0	12000	תב	300	-1000	-7.7	-156
טמפו בירה 5.0	8200	תב	150	-850	-9.4	-448
יבור 1.0	1400		150			-50
יבור א 5.0	790		704			-201
מן 1.0	9500		5	+410	+4.5	+15
מן 5.0	4301					-2
מקפרוסט 1.0	7200		172			-85
עלית	13050		100	+258	+2	+28
עסיס ב 0.5	38500		44			-25
אנגל שקל 1	1729	תב	780	-192	-10	-694
שמן מבב א	5200		32.2	+150	+3	+26
טקסטיל והלבשה						
אתא-בר 1 ש	725		723	-20	-2.7	-1223
אפיס 1.0	1725		50	-5	-0.3	-50
אופנת בגדי 1.0	2340		285	-60	-2.5	-355
אופנת בגדי 5.0	1559		190			+69
אפתן 1.0 ש			—	הפסקת	מסחר	—
אפתן אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
ארגמן רג ש	10940	תב	428	+995	+10	+725
דלתא-גליל 1.0	4500		39			-39
דלתא-גליל א 3.0	3250		300	-120	-3.6	-610
מכוניות מאוחד 1	1600					
מכוניות מאוחד 5	719	תב	83.6	-80	-10	-532.2
מכוניות מאו אפו	545		150	+25	+4.8	+550
וילבו 1.0	4070	תב	51	+200	+5.2	+389
וילבו 5.0	2780		100	+17	+0.6	+141
חדינגן 1.0	4000		65	+60	+1.5	+33
ויקת 1.0	7980		95	+380	+5	+80
ויקת 5.0	6190		345	-50	-0.8	-501
סיב-טוב 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיב-טוב אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
לודזיה 0.1	1899		180	-51	-2.6	-155
לודזיה 0.4	940		1550	-25	-2.6	-1152
ליבנת 1.0	1250		3600	+59	+5	+2981
מיפ גליק	782	קב		+37	+5	+2408
מקס 0.1	24700	תב	46	+1599	+6.9	+95
מקס 0.5	11000	תב	100	-711	-6.1	-132
עיט 1.0	10300		17			-12
עיט 5.0	5250		182	+250	+5	+82
עמק פרינה 1 ש	2196	תב	125	+146	+7.1	+371.5
פולגת א 0.1	9000		192	+100	+1.1	+95
פולגת ב 0.4	6080		562	-20	-0.3	-375
פולינן א 0.5	6269		100			-133
פרטר	1870	תב	1229	+121	+6.9	+1351
שלרינה 1.0	12200		230	-100	-0.8	-98
תעש רוגוזין 1.0	2930		283	+140	+5	+960
מתכת ומוצריה						
אקסטרן 5.0	1739	קב		+84	+5	+747
אורדן 0.1	10850		132			-142
אורדן 0.5	8700		4	-100	-1.1	-4
כבלים ש	12730	מב		-670	-5	-10
התכוף 1.0	11800		13			
התכוף 5.0	7100		100	-100	-1.4	-93
קופסאות פח 1.0	897		1308			-143
קופסאות פח 5.0	670		140	+20	+3.1	+200
מרגן 1.0	655		878	+15	+2.3	+89
מרגן אפ א	450	תב	50	-50	-10	-299
מתכת פרוס 1.0	1995		1796	-35	-1.7	-1101
כבלי ציון 1.0	2205		441	+39	+1.8	+236
כבלי ציון 5.0	811		2009	+1	+0.1	+332
כבלי ציון אפ	712		572	+34	+5	+2639
קרוגר 1.0	830	תב	1214	-50	-5.7	-857
קרוגר 5.0	420	תב	3705	-27	-6	-1955
נחושתן 0.1	16899		13			+7
נחושתן 0.5	7021		6	+11	+0.2	+24
עמר 3.0	1792		366	+52	+3	+291
פקר פלדה 1.0	6780		806			-144
קינג 1.0	1130		432	+50	+4.6	+562
קינג 5.0	590		1675			-1775
קליל 1.0	2929		15	-61	-2	-23
קליל 5.0	1570	קצ				
שלרות 5.0	1998	תב	419	-222	-10	-421
תעשיות לביש 1.0	975		280	+4	+0.4	+235
תעשיות לביש 5.0	490		60	-5	-1	-20
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	438000		10	-6000	-1.4	-28
אלקו 0.1	4310		91	-40	-0.9	-90
אלקו 0.25 ש	2730		581	+130	+5	+381
אלקו 0.25 ב	2918	תב	76	+265	+10	+76
אלקטרה 0.1	12300		5	-30	-0.2	-5
אלקטרה א 0.5	5850		40	+60	+1	+147
אלרון 3.0	379000		4	-12000	-3.1	-6
אריה 1.0	31200		235			-98
כלל תעש אלק	2620		1011	+20	+0.8	+1269
ספקטרוניקס 1.0	1900		914			-438
ספקטרוניקס 5.0	1250		1550			+405
פיכמנר 1.0	1690		160			
פיכמנר 5.0	872		702			-166
ציקלון 1.0	3333	תב	209	+230	+7.4	+375
ציקלון 5.0	1495	תב	212	-85	-5.4	-691
קנמטק אלד 1.	3440		35			-28
קנמטק אלד 5.	2700			-60	-2.2	-100
ת.ע.ת. 1.0	3499		165	+77	+2.3	+57
ת.ע.ת. 5.0	1390		561			-577
ת.ע.ת. אפ 1	12150	קצ				
תדאה	6400		50	+200	+3.2	+9
מוצרי בניה						
א.ב. תעשיות 1	813		1792			-273
אלקול 5.0	7900		134	+180	+1.3	+69
אקרשטיין 1.0	1610	תב	684	+100	+6.6	+774
אקרשטיין 5.0	1151		200			-519
כפר הדיד 1.0	13800		3	+100	+0.8	+77

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
כפר הדיד 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בי-כון 1.0	3961	בה	10	-10	-0.3	-70
בי-כון 5.0	1503		107	-1	-0.1	-127
המבלול 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
המבלול 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרומאבסט 1.0	6250		3			
פרומאבסט 5.0	1739	קב		+82	+5	+248
מ.ל.ב. 1.0	1165	תב	116	+65	+5.9	+206
מ.ל.ב. 5.0	603	תב				
מוהל השק מהש	2910	תב	188	-200	-6.4	-188
מתאיה ולפבן 1	14538	קצ				
מתאיה ולפבן 5	10615					
כימיה, גומי ופלסטיק						
אגן 5.0	17604	תב	323	-1956	-10	-349
אליאנס ב	1262		230	+12	+1	+10
גל תעשיות 1.0	11760		12			+24
גל תעשיות 5.0	4630		765	-220	-4.5	-770
דקסטר 1.0	3135		20	-165	-5	-210
דשנים 0.1	4877		82	+58	+1.2	+95
דשנים 0.5	1035		2140	-30	-1.8	-1969
חיפה כמי 10.0	840		1273	-10	-1.2	-790
טבע ש	52000		101			-6
טבע אפ 4	47100		4			-4
ליפסקי 1.0	1324		80			-128
ים המלח	14550		484			-248
פטרוכימיים 10.0	496		6674	+10	+2.1	+4359
מקטיבה 1.0	6980		30	-100	-1.4	-19
מקטיבה 5.0	2660		306			-306
סקה כמיקל 1.0	5265		25	-60	-1.8	-25
סנו 1.0	9550		54	+100	+1.1	+14
סנו 5.0	6200	תב	150	-500	-7.5	-150
קים כמיקל 1.0	5323		52	+1		+13
ת.ג.ל. 1.0	1985	קב		+85	+4.5	+8183
ת.ג.ל. 5.0	1158	קב		+55	+5	+8594
ת.א. 5.0	4200		21	-200	-4.6	-21
פרוטארום 10.0	11911		222	+356	+3.1	+120
תרז א 5.0	3989		280	+190	+5	+137
עץ, נייר ודפוס						
דפרון 1.0	4140		18			-18
דפרון 5.0	2303					-17
תבנ.ן 1.0	3099		622			-51
יעה 1.0	5485	תב	15	-300	-5.2	-46
לבידי אשקלון 1	471		2592			+2142
לבידאשקלון אפו	750		200			+200
מלש ב 0.5	24000		8			-9
מפעלי נייר 10.0	173700		41	-200	-0.1	-25
סקבוריה 1.0	2257	תב	468	+205	+10	+468
רים 0.1	3790		22	+40	+1.1	+2
רים 0.4	2240		88	-5	-0.2	-55
תעל ב 0.2	11260		85	-600	-5.1	-114
תעשיות שונות						
אלומית 1.0	3400		701	-56	-1.6	-432
אלומית 5.0	2612		516	-138	-5	-516
אבדין 1.0	3465	תב	337	+315	+10	+237
אבדין 5.0	2100		444	+80	+4	+252
חמישה יחד	8300		53	-150	-1.8	-53
דיקה 1.0	5258	תב	18	+478	+10	+77
דיקה 5.0	2470		3.9			-3.9
הגבלק 1.0	7500		26	+290	+4.1	+18
הגבלק 5.0	5180	תב	605	+400	+8.4	+468
השקעות בתעשיה						
מרכזת ב 0.1	5630		238	-180	-3.1	-472
כור בכ' ש	5000000		.4			
כלל תעש' 1.0	1230		5674	-35	-2.8	-6389
מאגרי טכנולוגיה	490		1721			-4751
מאגרי טכנו אפו	405		282	+8	+2	+552
חברות השקעה						
אמיק ש	4750		79	-98	-2	-171
אידיבי פתוח 2.0	3560		2891	-40	-1.1	-2943
אינקמה 0.1	1309	קב		+62	+5	+5091
אינקמה 0.5	770		136			-182
אלגר ש	5800		88	-260	-4.3	-22
אלגר ב	5800		70	-200	-3.3	-72
אלרן ש	2450		292	+50	+2.1	+118
אלרן ב	2570		18			-18
אמישר בב'			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
גאולת	1260	קצ				
הבנה לישראל 1.0	6000		215	-270	-4.3	-455
הבנה לישראל 5.0	3200		384	-150	-4.5	-457
חלפטון 0.1	103000		2	+3000	+3	+4.8
חלפטון 1.0 ש	27000		26	+600	+2.5	+52
אמפא א 0.5	13420	תב	58	+990	+8	+95
פעלים השק ש	4500		1172	+210	+4.9	+542
בלל השק	4270	תב	517	+240	+6	+794
דיסקונט השק ש	2061		3985			-1854
מזרחי השק ש	15460		25	-306	-1.9	-17
כור השקאגח124	9800			-52	-0.5	-7
חירון 1.0	1820	תב	145	-200	-9.9	-198
חירון 5.0	704		1153			-756
יצוא ש	10300		48	+490	+5	+167
ירדן א 0.1	3400		149	+10	+0.3	+284
כלל 10.0	2250		1203	+90	+4.2	+669
כלל 50.0	1780		600			-416
לנדק 0.1	7407	קצ				
לנדק 0.1	2180	תב	268	-242	-10	-268
מגור 0.1	523		1003	-25	-4.2	-847
מגור א 0.5	369		1125	-10	-2.6	-1995
עת השק ב 0.1	2270	תב	75	-130	-5.4	-75
עת השק ג 0.5	1199		207			-157
פז השק ש	19280		99	-900	-4.5	-169
פמה א 0.1	8749		25			
פמה 0.5	4370		237			-128
פריון ב 2.5	2660		416			-207
שול טאריס 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
שול אריה אפ ב			—	הפסקת	מסחר	—
שול טאריס שה 1			—	הפסקת	מסחר	—
מחקר ופיתוח						
אמצעים מתוחכ'			—	הפסקת	מסחר	—
גליל טכנולוגיות	421		2158			-3169
חיפושי נפט						
דלק חיפושים 1.0	2900		237			-157
דלק חיפושים 5.0	1420	תב	199	+70	+5.2	+921
דלק חיפ' אפ 2	784	תב	1469	+68	+9.5	+5234
פז חיפושי נפט	12500		46	-200	-1.6	-104
מראויל 1.0	2326		5	-24	-1	-5
מראויל 5.0	1032		1126	+23	+2.3	+674
י.ג.ג.ל. 5.0	1383		1078			+106
מ.ב.ן. 1.0	2000		5	-72	-3.5	-164
מ.ב.ן. 5.0	980		750	-10	-1	-579
סיסמיקה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיסמיקה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מראויל ב 0.3	3330		12			-12
צפאמריגפט 1.0	269	תב	176	+14	+5.5	+1416
צפאמריגפט 5.0	180		5000			+689
צפאמריגפט אפ 2	500		205	+15	+2.7	+105
נפטא ש	1300000		1	-10000	-0.8	-2
נסחרות במט"ח						
גוית מ	231					

פק"מ נ"ד
השקעה כדאית לטווח קצר בריבית ישרה.
בנק לאומי

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

מחזורי שפל במניות

המסחר במניות הופסיות לאחר הפגרה בת היומים אפיין במחזורים נמוכים ביותר. מחזור המסחר במניות תופסיות היה 2.7 מיליוני דולרים, מחצית מהיקפו בשבוע שעבר. מה שתרם לאווירת חוסר ההתעניינות בבורסה היה, שבנק הפועלים לא ניהל פעילות בניירות ערך, וסוחרי בורסה רבים לא טרחו להגיש פקודות קנייה ומכירה. המסחר התנהל על פי התפתחות הבאה: בניירות ערך כבדים בעלי רמת סחירות גבוהה רבו היצעים שהביאו לירידות שערים עד 3 אחוזים. הדבר הביא לירידת מדד המניות הכללי. לעומת זאת, בניירות ערך דלי סחירות נרשמה פעילות ערה, שהביאה לעליות שערים תלולות. ב-17 ניירות ערך לא היה אפשר לספק את הביקושים ונרשם בהם שער קונים בלבד. בניירות הערך המזוהים עם חברת הבדוקרים בטוחה היתה המגמה מעורבת. בחלק מהם, כמו במניות הסנה, נרשמו ביקושים גדולים, ובחלקם — כמו מניות אי.פי. — נרשמו היצעים.

	מדד יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	112.71	0.13-
כללי ללא בנקים	128.94	0.12-
מדד אג"ח כללי	104.67	+0.22
אג"ח צמוד מדד	105.08	+0.28
אג"ח צמוד מט"ח	98.93	0.53-

מעודכן במניות ההסדר

מגמת המסחר במניות ההסדר היתה אתמול מעורבת עם נטייה לירידות שערים. הידיעה על בקשת סולל בונה להפשיר מכירת מניות הסדר בהיקף של 30 מיליוני דולרים האיצה את מגמת המכירות במניות בנק הפועלים. מניות אלה נסחרות לפי שעה ברמת תשואה לפדיון הגבוהה מ-12 אחוז. מחזור המסחר במניות ההסדר הסתכם בכמיליון דולרים.

	תשואה שנתית דולרית ב-%
כל"ל 0.1	11.94
הפועלים ש	12.01
אי.די.בי. רג	12.00
דיסקונט א	12.24
המזרחי ש	12.21

קונים בלבד בשלישית בתגל

המסחר במניות תגל ליטר על שהתרחש אתמול בבורסה. במניות החברה נרשמו קונים בלבד בפעם השלישית, לאחר שלא היה אפשר לספק את הביקושים אף בעליית שער הגבוהה מ-40 אחוז. גם בניירות ערך דלי סחירות אחרים נרשמה פעילות ערה מאוד. ביותר במקרה אחד, כמו במניות יעסור 5 ומבורה, נרשם שער קונים בלבד. לאחר שלפני פגרת החג נרשם במניות אלה שער מוכרים בלבד. במניית שגור נרשמה עליית שער נוספת של 10 אחוזים. לעומת זאת, בניירות הערך הכבדים נרשמו בדרך כלל היצעים. כך ירד שערה של מניית דלק ב-3.1 אחוזים. לעומת זאת קלטה קבוצת לאומי פיא את ההיצעים בניירות הערך המזוהים אתה בירידות שערים מתונות יותר. כך ירד שערה של מניית נכסים ובניין ב-1.4 אחוז.

ביקושים לאיגרות החוב

איגרות החוב צמודות המדד נהנו אתמול מביקושים גדולים, שסופקו תוך עליות שערים עד כלוחצה אחוזים. לעומת זאת נרשמה בשערי איגרות החוב הדולריות מגמת ירידות שערים ברורה. מחזור המסחר באיגרות חוב הסתכם ב-3.7 מיליוני דולרים. בשוק ההון מעריכים כי בנק ישראל יממן את קצב גיוס ההון בחודש מאי, לנוכח הספיגה הגדולה בשוק ההון שהיתה בחודש אפריל.

היקף הפעילות בבק"מ היה גם אתמול נמוך והסתכם ב-1.8 מיליון דולרים. רמת התשואה לפדיון נותרו ללא שינוי.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
526	5	99.77	+1.41
536	13	99.45	+1.30
546	19	99.25	+1.21
556	26	98.95	+1.24
616	33	98.65	+1.26
626	40	98.90	+1.31
636	47	97.90	+1.38
646	54	97.55	+1.41
716	— —	— —	— —
726	— —	— —	— —
736	75	96.40	+1.50
746	82	95.95	+1.55

הודעות בורסה

• וולספון הודיעה כי החל מה-20 באפריל חדל תומס לייטס-דורף לכהן כדירקטור בחברה, ובמקומו מונה עו"ד גרעון קריב.

קבוצת משקיעים בינלאומית
מעוניינת לממן ולהשקיע
הקמת פרוייקטים עסקיים
על בסיס כלכלי סביר
●
בהצעות נא לפנות:
ת.ד. 29870 תל-אביב 61298 עבור "משקיעים"

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	3754.57	3701.01	-13.14	-0.35
אבוקה	28662.67	28380.91	111.91	0.40
אביב	30055.10	29783.82	45.45	0.15
אגח	194.14	190.31	-0.55	-0.29
אויר	1285.22	1259.86	1.32	0.10
אודם	1588.61	1558.69	-7.93	-0.51
אמיר	1496.82	1467.04	4.93	0.34
אור	412.97	404.31	-2.44	-0.60
אוריון	158.84	155.60	-0.34	-0.22
אורילי	20085.13	19841.24	57.04	0.29
אורן	577.39	566.10	-1.45	-0.26
איל	2895.23	2838.84	5.62	0.20
אילת	3757.52	3677.23	-16.14	-0.44
אירוס	3949.36	3863.39	-14.42	-0.37
איתן	558.38	546.75	-2.10	-0.38
אלון	494.85	484.48	-1.00	-0.21
אלמוג	571.68	560.50	-1.69	-0.30
ארז	623.16	611.44	-10.67	-1.72
אש	113.54	111.05	-0.17	-0.15
אשל	162.19	159.00	-0.08	-0.05
אתרוג	187.16	185.31	-0.35	-0.19
בדולח	1630.96	1599.67	-6.74	-0.42
ברוש	363.21	356.09	-1.43	-0.40
ברק	372.89	365.45	-0.72	-0.20
ברקת	756.11	741.24	-3.79	-0.51
גביש	1114.77	1092.89	0.28	0.03
גבע	820.64	808.47	-3.08	-0.38
גורן	552.99	550.30	-1.90	-0.34
גיא	7506.22	7394.96	-23.34	-0.31
גיל	2148.07	2107.37	-9.48	-0.45
גלית	499.22	493.15	-0.79	-0.16
דובדבן	271.16	268.48	-1.76	-0.65
דוכיפת	525.37	515.06	-3.40	-0.66
דולב	194.48	190.38	-0.55	-0.29
הדרן	1208.07	1185.11	0.12	0.01
דון	216.18	211.98	-0.56	-0.26
דליה	385.35	380.58	0.23	0.06
דרור	3157.62	3098.62	-9.82	-0.32
דקל	258.60	253.54	-1.84	-0.72
הרים	27795.94	27679.95	79.64	0.29
הוד	392.30	384.57	0.17	0.04
הדרת	2457.61	2404.39	-15.78	-0.65
זוהר	15483.25	15253.38	-10.80	-0.07
זיו	14783.03	14514.30	-25.71	-0.18
זמיר	621.84	609.89	-10.81	-1.74
חוחית	132.32	129.40	-0.93	-0.71
חליפין	108.35	108.08	0.24	0.22
חלמיש	556.10	545.05	0.93	0.17
חן	107.06	106.63	-0.23	-0.22
מצה	1181.75	1154.64	-2.09	-0.18
טל	4022.64	3975.03	-1.58	-0.04
יובל	622.98	610.81	-2.44	-0.40
יהלום	1537.43	1508.62	-2.91	-0.19
יסודות	31366.05	31076.85	-382.38	-1.22
יערה	537.11	525.27	-2.16	-0.41
כוכב	720.19	706.49	-14.80	-2.05
כחל	120.20	117.83	-0.73	-0.62
כלנית	428.59	420.16	-0.09	-0.02
כספית	616.24	609.89	-3.62	-0.59
כרמל	116.11	113.74	0.27	0.24
כתר	892.52	874.93	-0.46	-0.05
להב	3337.42	3273.75	-10.76	-0.33
לפיד	9785.63	9596.91	51.03	0.53
לקט	1442.29	1413.00	1.47	0.10
לשם	763.61	748.08	0.10	0.01
מבחר	944.24	925.51	2.48	0.27
מבטח	2701.80	2676.40	6.30	0.24
מגד	199.68	196.80	-0.11	-0.06
מגן	2525.70	2502.70	-2.90	-0.12
מגל	593.80	582.28	-2.62	-0.45
מור	1117.30	1101.70	-0.60	-0.85
מורן	607.91	602.15	0.12	0.02
מסה	24059.58	23427.89	-63.74	-0.27
מימי	730.59	716.49	-0.44	-0.06
מעוף	2928.80	2871.80	-4.10	-0.14
מעין	649.11	636.89	-5.32	-0.83
משה	793.91	778.54	1.69	0.22
מרגלית	965.64	946.87	-1.19	-0.18
מרום	927.88	909.93	1.29	0.14
נחל	20152.27	19853.35	67.33	0.34
נשיף	579.68	568.79	-1.18	-0.21
נטע	363.20	356.08	0.86	0.24
נילי	3720.04	3664.13	-1.56	-0.04
סביון	424.04	415.70	-0.89	-0.21
סגולה	118.66	116.29	0.23	0.20
סלע	782.15	777.94	1.29	0.17
סנונית	547.93	537.15	-2.72	-0.50
סער	593.48	582.31	-2.30	-0.39
ספיר	532.02	529.38	-3.53	-0.66
עדיף	623.29	611.56	-4.73	-0.77
עדית	1580.90	1550.04	-3.90	-0.25
עידן	5635.95	5553.12	15.60	0.28
ענבר	1197.80	1171.17	-4.69	-0.40
ענת	1976.47	1962.12	5.71	0.29
עפרוני	527.79	516.15	-2.70	-0.52
ערמון	148.99	146.06	-0.18	-0.12
פיא	1198.78	1175.20	-1.13	-0.10
צבר	534.77	524.27	-2.59	-0.49
צופית	512.58	502.52	-2.93	-0.58
צמיד	825.60	807.76	0.14	0.02
צמיחה	6062.90	5973.49	21.38	0.36
צמרת	1485.96	1457.05	-0.59	-0.04
קלע	1652.10	1643.85	-1.86	-0.11
קרנית	15052.32	14941.77	44.43	0.30
רקפת	496.36	486.59	-1.24	-0.25
רשף	650.83	636.86	-2.58	-0.40
שבלים	616.98	604.87	-2.19	-0.36
שחם	835.01	814.94	-2.57	-0.31
שירה	30561.48	29962.90	-32.79	-0.11
שמיר	66730.44	65407.48	303.72	0.47
שנהב	514.53	507.15	-1.89	-0.37
שפע	538.07	524.91	-2.75	-0.52
שקד	161.67	158.44	-0.04	-0.03
תאנה	165.81	164.20	-0.18	-0.11
תבור	728.22	718.14	1.93	0.27
תדהר	349.75	348.01	-1.62	-0.46
תהילה	97.97	95.87	0.08	0.08
תירוש	395.78	390.98	0.40	0.10
תמר	178.04	174.55	0.05	0.03
תפוח	174.11	172.94	-0.34	-0.20
תרשיש	1263.51	1238.65	4.93	0.40
תשרי	370.86	365.54	0.34	0.09

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי בנק
3601	32020	+53
3602	29362	+49
3603	27458	+156
3604	24499	-10
3605	22548	+103
3606	21250	+16
3607	19754	+16
3608	18696	+14
3609	17712	+70
3610	15974	+63
3611	15431	+58
3612	14983	+58
3613	14407	+119
3614	13831	+117
3615	12770	+109
3616	11691	+101
3617	10871	-37
3618	10314	-36
3619	9490	-34
3620	8973	-15
3621	8523	-15
3622	7685	-12
3623	7291	+91
3624	6866	+87
3625	6336	+60
3626	5860	+56
3627	5435	+53
3628	4953	+37
3629	4640	+35
3630	4386	+34
3631	4041	+24
3632	3805	+23
3633	3594	+22
3634	3150	-2
3635	2978	-3
3636	2868	-3
3637	2738	+5
3638	2548	+4
3639	2332	+4
3640	1912	-13
3641	1657	-11
3642	1526	+46
3643	1324	+40
3644	1166	+18
3645	1051	+16

4.25% מלווה מדינה

סדרה	שער	שינוי
3701	859.4	+1.5
3702	672.9	-33
3703	591	+17.3
3704	506	+14.9
3751	265.6	+3.2
3752	107.7	+1.8
3753	103.2	+1.8
3901	99.7	+0.8
3902	95	+0.8
3903	94.2	+0.7
3904	92.7	+0.7

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4102	114.5	+1.1
4103	109.9	+1.1
4104	106.4	+1.1
4301	105.3	+0.2
4302	100.3	+0.2
4303	99.5	+0.2
4304	97.9	+0.2

4% מלווה פיתוח (90% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3106	246500	— —
3107	250900	— —
3108	236800	+1200
3109	235500	— —
3110	231500	+1000
3111	225600	— —
3112	222800	-200
3113	224300	+900
3114	217400	+350
3115	216000	-500
3116	208200	+400
3117	219500	— —
3118	207900	+400

7%, 6%, 4% פיתוח (80% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3201	180000	+800
3202	182000	— —
3203	179300	+1000
3204	176000	— —
3205	174900	+1300
3206	171700	— —
3210	169500	+1000
3211	162700	+2511
3212	164500	— —

סדרה	שער	שינוי
3213	158000	— —
3214	152100	— —
3501	149500	— —
3502	147400	+1300
3503	133000	— —
3504	130500	+2500
3505	129314	— —
3521	125617	+428
3524	113846	+409
3522	120471	+308
3523	115834	+296
3525	111168	-410
3526	111018	-431
3527	108802	-425
3528	110628	-407
3529	110120	+189
3530	107548	+185
3531	107270	+184
3532	104130	+179
3533	103979	+178
3534	98054	+168
3535	98166	+168
3539	92473	+159
3536	98123	+235
3537	98012	+236
3538	92253	+222
3540	92069	+224
3541	88959	+216
3542	88832	+218
3543	84497	+207
3544	84380	+146
3546	82291	+142
3547	82104	+141
3548	82011	+142
3550	77722	+134
3551	77413	+135
3545	81942	+142
3549	77388	+133
3552	71014	+123
3554	70863	+125
3555	70863	+125
3553	70727	+431
3571	65994	+402
3556	67657	-128
3558	67555	-134
3559	68027	-109
3560	64377	-108
3561	64194	-109
3557	68152	+99
3572	64665	+111
3573	64939	+676
3574	59880	+624
3577	59839	+636
3578	55281	+590
3575	58967	+102
3576	58799	+101
3579	54264	+94
3580	50633	-257
3581	46844	-242
3582	42458	-231
3583	39454	-222
3584	37469	+65
3585	35520	+61
3586	32162	+56
3588	32113	+55
3587	32276	-167
3591	29408	-164
3592	29375	-164
3593	29325	-164
3589	29588	+43
3594	28210	+41
3590	29268	+43
3595	29095	+50

5% מלווה פיתוח (בירידה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	121633	+209
2002	121288	+209
2003	117254	+916
2004	117910	+791
2005	109932	+191
2006	109751	+192
2007	107635	+156
2008	107503	+759
2012	108620	+782
2015	105815	+786
2009	108798	+900
2010	107437	+156
2011	105352	+155
2013	108674	+189
2014	105894	+183
2016	106638	+185
2018	103858	+180
2021	100480	+174
2017	103558	+503
2019	103285	+514
2020	100259	+499
2022	94146	+312
2023	95393	+163
2024	88316	+154
2027	85140	+148
2031	78742	+137
2025	90018	+1260
2026	89716	+1263
2028	86217	+718
2030	81984	+701
2029	81150	+241
2033	74654	+228
2035	68505	+212
2032	81220	+2366
2034	76753	+2294
2036	70478	+2166
2037	71019	+104
2052	61784	+91
2038	65878	+96
2040	65477	+113
2051	61932	+106
2039	64780	-623
2041	61301	-608
2053	57754	+98
2054	54749	+325
2056	50707	+307
2058	46168	+285
2060	42626	+268
2055	54158	+89
2057	50137	+82
2059	45603	+75
2061	34069	+51
2062	32130	+546
2063	31222	+46

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	245.6	-0.4
7002	238.1	-0.4
7003	225.9	-1.6
7004	208.5	-1.5
7005	197.6	+0.4
7006	182.3	-0.6
7007	170.4	-1.9
7008	162	-1.8
7009	157.6	+0.3
7010	148.1	-1.5
7011	140.6	+0.3
7012	135.7	+0.3
7013	130.8	-0.6
7014	114.7	-0.1
7015	94.7	-0.7
7016	94.1	-0.7
7017	96.4	-0.7
7018	96.2	-0.7
7019	96.6	-0.7
7020	96.4	-0.7
7021	95.5	-0.7
7201	95.8	+2.1

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	12436	-162
6102	7494	-81
6103	6774	+65
6104	6173	-31
6105	5848	-30
6106	5764	+38
6107	5552	+29
6108	3958	-23
6109	3768	-22
6110	3705	-21
6111	3048	-14
6112	2984	-15
6113	2054	+39
6151	801.2	+7.8
6152	767	+7.4
6153	649.9	-6
6154	638.2	-5.9
6155	453.4	+10.3
6156	337.4	-5.4
6157	253.4	+4.5
6158	240.1	+4.3
6159	208.4	+1.4
6160	191.7	+1.4
6161	185.5	+1.4
6162	167.7	+1.4
6163	155	-2.1
6164	148.8	-1.9
6165	139.3	+0.5
6166	131.5	-2.4
6167	128.7	-2.2
6168	126.7	-2.2
6169	119.5	-1.8
6170	113.9	-2
6171	80	-0.3
6172	79.8	-0.4
6801	89	-0.4

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2501	153.4	-0.7
2502	150.8	-0.7
2503	146	-0.7
2504	145.3	-0.7
2505	139.8	-0.7
2506	143.1	-0.4
2507	138.2	-0.4
2508	105.3	+1.9

אחרים

	שער	שינוי
אלסינט	59.4	— —
תדיראן	96.1	+2
זהב הים	184.4	+2.8
דייק השק	198	-1
כור תע	176	— —
כלל תע	476.5	-2.5
מ'צפ ד	278	-7
מ'צפ מ	359	-9
מ'צפ י	472	-7
סל בת	183.4	— —
תיעש	187	+0.6

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 1.5.1986 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	1.5352/1.5362	ל"י 1 שטרלינג
מרקים גרמניים	2.1940/2.1950	ל-1 $ ארה"ב
גולדנים הולנדיים	2.4720/2.4735	"
פרנקים שוויצריים	1.8360/1.8375	"
פרנקים בלגיים	4470/44.80	"
פרנקים צרפתיים	6.9820/6.9970	"
לירות איטלקיות	1503.00/1506.00	"
יינים יפאניים	16880/168.90	"
$ ארצות הברית	1.1659/1.1665	לסד"ה

שער הזהב $ ארה"ב 345.60 אונקיה להון מיקסינג

מסירה באחרות (פורוורד)

	ל"יש/$	פר"ש/$	מרג/$
1 ח'	1.5298/1.5311	1.8316/1.8336	2.1897/2.1910
3 ח'	1.5216/1.5231	1.8237/1.8257	2.1816/2.1831
6 ח'	1.5126/1.5141	1.8113/1.8138	2.1694/2.1714

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שערי מטבע חוץ 1.5.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.44	1.50	1.4668	1.4852	-	-	-	-	1.44	1.50	1.4678	1.4863	1.4763	-0.0007
1 לישט	2.21	2.30	2.2545	2.2828	-	-	-	-	2.21	2.32	2.2534	2.2817	2.2698	-0.0173
1 מארק גרמני	0.66	0.68	0.6689	0.6772	-	-	-	-	0.65	0.69	0.6687	0.6771	-	-
1 פרנק צרפתי	0.20	0.21	0.2098	0.2125	-	-	-	-	0.20	0.22	0.2102	0.2128	-	-
1 גולדן הולנדי	0.58	0.61	0.5931	0.6006	-	-	-	-	0.58	0.61	0.5934	0.6008	0.5969	-0.0060
1 פרנק שווייצרי	0.78	0.82	0.7993	0.8094	-	-	-	-	0.78	0.82	0.7988	0.8088	-	-
1 כתר שוודי	0.20	0.21	0.2085	0.2111	-	-	-	-	0.20	0.21	0.2079	0.2105	-	-
1 כתר נורבגי	0.21	0.22	0.2115	0.2142	-	-	-	-	0.20	0.21	0.2085	0.2111	-	-
1 כתר דני	0.18	0.19	0.1804	0.1827	-	-	-	-	0.17	0.19	0.1805	0.1828	0.1816	-0.0021
1 מרק פיני	0.29	0.30	0.2948	0.2985	-	-	-	-	0.29	0.31	0.2969	0.3006	-	-
1 דולר קנדי	1.04	1.08	1.0579	1.0712	-	-	-	-	1.04	1.10	1.0657	1.0791	1.0721	0.0026
1 דולר אוסטרלי	1.01	1.11	1.0818	1.0953	-	-	-	-	1.05	1.12	1.0810	1.0946	1.0875	-0.0033
1 ראנד דרא"פ	0.54	0.59	0.7099	0.7188	-	-	-	-	0.48	0.65	0.7104	0.7193	0.7138	-0.0040
10 פרנק בלגיים	-	-	0.3278	0.3319	-	-	-	-	-	-	0.3283	0.3325	-	-
10 שילינג אוסטריים	0.93	0.97	0.9494	0.9613	-	-	-	-	0.93	0.98	0.9500	0.9620	-	-
1000 לירות איטלקיות	0.95	1.00	0.9753	0.9875	-	-	-	-	0.95	1.02	0.9766	0.9888	-	-
100 יינים יפאניים	0.85	0.88	0.8679	0.8788	-	-	-	-	0.85	0.89	0.8695	0.8805	0.8737	-0.0132

חדשות המשק

משרד האנרגיה בודק את בקשת האמר לחפש נפט במדף היבשת

מאת יהודה שורוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

איל הנפט, ארמנד האמר, הגיש בקשה למשרד האנרגיה להגדיל את היקף השקעותיו בחיפושי נפט בארץ ולקבל זיכיון לחיפושי נפט בים באזור המדף היבשתי של ישראל. נראה כי בקשת האמר הוגשה בין השאר בעקבות פגישתו עם שר האנרגיה, משה שחל, בעת ביקורו האחרון של השר בארה"ב. האמר עומד בראש קבוצת משקיעים המבצעת בימים אלה פרויקט ענק לחיפושי נפט באיזור הר הנגב בהשקעה של 19.2 מיליון דולר. הקבוצה, ביקשה ממשרד האנרגיה להרחיב את שטחי הזיכיונות גם לתחום מדף היבשת.

באחרונה הגיעו למשרד ידיעות, כי בקידוחים ימיים באיזור אל עריש מצאו המצרים נפט בכמויות גדולות. איזור מדף היבשת לא נבחן על ידי כל גורם ישראלי, ובמשרד האנרגיה מקווים, כי בדיקה יסודית של האיזור על ידי קבוצת האמר תגדיל את הסיכויים למציאת נפט. על פי חוק הנפט, צריך המבקש לקבל זיכיון לחיפושי נפט להוכיח את יכולתו הכספית ולהגיש תכנית עבודה מפורטת. הבקשה נבחנת עתה במשרד האנרגיה. התשובה, שתהיה ככל הנראה חיובית, תינתן בימים הקרובים. חוק הנפט קובע, כי במקרה של מציאת נפט, המדינה זכאית לתמלוגים בשעור שנים עשר וחצי אחוזים.

קבוצת האמר נמצאת בימים אלה בעיצומן של עבודות בדיקה גיאולוגיות וסיסמיות של איזור הר הנגב. האיזור הנבחן הוא רחב ביותר, ואם הממצאים שיתקבלו יהיו חיוביים, יוחלט על ביצוע מספר קידוחי נפט, שהראשון בהם יתבצע בחודש ספטמבר.

עלה הביקוש לאקדמאים, ירד לפועלי יצור

לפי סקר מודעות דרושים

מאת אברום צדר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

עליה של 35% נרשמה באפריל האחרון, בביקוש לעובדים אקדמאים באמצעות מודעות "דרושים" בעיתונות היומית. עליה דומה, 42%, נרשמה בביקוש לעובדי בנין. כך עולה מנתוני סקר מודעות בעיתונות, שערכה חברת מנפאואר ישראל בע"מ.

מגמה זו של עליה בביקוש לעובדים אקדמאים ואף לעובדי בניין נמשכת זה כמה חודשים. מהסקר עולה כי עליות קטנות יותר נרשמו בחודש האחרון גם בביקוש לעובדי מנהל (בשיעור 6.7%) ואף לעובדים טכניים (בשיעור 7.4%). לעומת זה בביקוש לעובדי יצור חלה באפריל ירידה של 7.2%.

באפריל עלו יתרות המט"ח ב-53 מ' דולר

מאת סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בסוף אפריל הסתכמו יתרות מטבע החוץ של המדינה בשלושה מליארד וחמישים וארבעה מליון דולר, עליה של 53 מיליון דולר לעומת מארס.

מנתונים שמסרו אתמול בנק ישראל והאוצר עולה כי בחודש שעבר הסתכמה הספיגה הממשלתית ב־351.7 מליון שקל. גיוס ההון נטו הסתכם ב־249.5 מליון שקל.

על פי תחזית התקציב מוערכת ההזרמה הממשלתית בשנת התקציב הנוכחית ב־600 מליון שקל. בחודש שעבר, לנוכח הספיגה הגדולה הוקדם פרעון חובות על ידי הממשלה וגם שולמו מקדמות לחג לעובדי המדינה.

חל גידול של 12.5 אחוז בהכנסות המדינה לעומת ההכנסות הממוצעות בחודשים פברואר מארס. בזה גידול של 168 אחוז בהכנסות המדינה ממס ערך מוסף. הדבר נובע מהגדלת הקניות של הציבור בחודש אפריל לקראת חג הפסח. מנגד נרשם גם גידול של חמישה אחוז בהוצאות הממשלה לעומת הרמה הממוצעת של ההוצאות בחודשים האחרונים.

מלונות שנקלעו למצוקה יקבלו סיוע כמו בתעשייה

מאת זהר בלומנקרנץ

מלונות שנקלעו למצוקה כלכלית יהנו מסיוע ממשלתי, המושתת, על עקרונות, הדומים לאלה של קרן המצוקה לתעשייה. נודע, כי הוקמה ועדה, המורכבת מנציגי האוצר, משרד התיירות [illegible]

יתכן שמפעלי חברת העובדים יצטרכו לממן פיצויי פרישה של עובדי סו"ב

הברפלד ישמש בורר בין עובדי סולל ובונה ובין הנהלת החברה

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מפעלי חברת העובדים יצטרכו לממן את תשלום פיצויי הפרישה לעובדי סולל בונה, אם יתברר שהסכם הפרישה שיושג איתם, חורג ממה שנקבע על ידי ועדת פוגל – על כך מסרו מקורות בהנהלת החברה.

הפער בין עמדת ההנהלה לבין עמדת שני הוועדים המרכזיים המייצגים את העובדים, עדיין ניכר. חילוקי הדעות בענין זה הועברו לבוררות אצל יו"ר הועדה לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד. עיקר המחלוקת היא עם עובדי ארגון הנגב, הכולל את מפעילי הציוד, מהנדסים ועודים אחרים.

הנהלת סולל בונה הצליחה להגיע להתקרבות בעמדות עם ארגון הפקידים וארגון עובדי החרושת, אך הברפלד יצטרך לקבל הכרעות גם לגבי תביעות נוספות שיש לעובדים אלה בכל הקשור לפיצויי הפרישה. בהנהלת סולל בונה מצהירים, שבקופת החברה אין כספים לשלם, יותר מאשר 100 אחוז פיצויים.

צפוי דיון בכנסת

ביום שני צפוי דיון בוועדת הכספים של הכנסת בקשר להסכם החדש שמתגבש כעת בין האוצר, הבנקים והנהלת סולל בונה. הנהלת הקונצרן עושה מאמצים ניכרים כדי להשיג הסכמה עם העובדים, על מנת להציג זאת בעת הדיון הסוער, הצפוי בוועדת הכספים של הכנסת על הסיוע לקונצרן ההסתדרותי. בחוגים ממשלתיים מזהירים, שאם הנהלת סולל בונה לא תקיים באופן מלא את העקרונות שהוצגו על ידי ועדת פוגל, לא תקבל סולל בונה כל סיוע ממשלתי. בין היתר נדרש הקונצרן לפטר 2200 עובדים עד יוני ו־1000 עובדים נוספים עד סוף יולי 1986.

בינתיים גבר החשש לאי יכולתה של ההנהלה לשלם לעובדי סולל בונה את משכורות חודש אפריל. העובדים הודיעו, שלא יסכימו לעיכוב בתשלום המשכורות ומאיימים לצאת בהפגנות מול הוועד הפועל של ההסתדרות, אם לא יקבלו את מלוא משכורתם בזמן.

בעקבות העברת הבעלות לידי ז'אק נאסר

הוחל בסידרת שינויים ומינויים חדשים בבנק הבינלאומי הראשון

צדיק בינו ימונה כנראה יו"ר פעיל של מועצת המנהלים

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שינויים נרחבים מתבצעים בימים אלה בהנהלת הבנק הבינלאומי הראשון, הם נובעים מהעברת השליטה בבנק הבינלאומי הראשון לידי איש העסקים, ז'אק נאסר.

נראה שמטרת השינויים להגביר את פעילות הבנק הבינלאומי בתחום מטבע החוץ, בו היתה פעילות זו מצומצמת עד כה.

השינויים שנערכו הם בדרג השני והשלישי. צפוים שבעוד זמן לא רב יערכו שינויים בדרג הראשון. מדובר במינוי יו"ר מועצת מנהלים לבנק, במקום עו"ד ברעז נהיר, שהוא כיום נציג ציבור, ומונה לתפקידו עם פרישתו של מארק מושביץ מהתפקיד.

נראה שז'אק נאסר לא יבקש להתמנות ליו"ר מועצת המנהלים של הבנק, כפי שסברו, והתפקיד ימסר לידי המנכ"ל, צדיק בינו, שיכהן כנראה כיו"ר פעיל. אתמול לא ניתן היה להשיג את תגובת בינו לידיעה. מכל מקום צפוים, שלי מנכ"ל הבנק יתמנה אחד העובדים הבכירים של הבנק. בין היתר נוקבים בשמם של דוד עוזיאל, העומד בראש חברת הבת של הבנק בתחום המיחשוב מ. ת. ף. או בשלום וינגר, מי שהיה מנהל אזור המרכז וקודם אתמול לראש אגף הפסיבה. עד כה סברו, שהמשנה למנכ"ל, משה קורן, ראש אגף אשראי, עשוי להתמנות לתפקיד המנכ"ל, אך באחרונה סבורים, שלא יקבל תפקיד זה. עם זאת לא ברור אם לא יוחלט למנות מנכ"ל שמחוץ לבנק.

השינוי הבולט ביותר שנעשה אתמול הוא של מרצל גולדמן, המשנה למנכ"ל הבנק, המכהן כראש אגף מינהל וארגון. גולדמן יעבור לציריך ועתיד להתמנות למנכ"ל פ.בי.ציריך ופ.בי.לונדון. יחיאל מנור, חשב הבנק, יקבל גם את תיק כוח האדם שהיה בידיו של גולדמן. דוד עוזיאל, מנכ"ל מ.ת.ף. יהיה אחראי גם על נכסים ובינוי שהיו עד כה באחריותו של גולדמן.

במקביל לכך הוחלט למנות את מאיר ברגמן, מנהל סניף הצ'ק פוסט בחיפה, למנהל פ.בי. טרסט לונדון, במקום ז'אק אלעד, הנמצא כעת בלונדון, וימונה לתפקיד בכיר בסניף ראשי תל אביב. מייק שגב, סגן מנהל סניף ראשי תל אביב, עובר לאגף מט"ח.

לפי נתוני תשע חברות הבניה הגדולות

מכירת הדירות באפריל פחתה ב–18 אחוזים לעומת מארס

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

תשע חברות הבניה הגדולות מכרו באפריל 417 דירות חדשות לעומת 507 דירות במארס – ירידה של 18% – כך מתברר מסיכומי המכירות בחברות.

למרות הירידה המשמעותית ראוים בענף את תוצאות אפריל כהישג, שכן מספר ימי העבודה באפריל היה קטן בגלל החגים וגם הציבור היה טרוד בקניות לחג. מארס היה גם חודש שיא במכירת דירות ולכן היה קשה להגיע למכירה בשיעור שיא דומה, מה גם שהמשכנתאות לא עודכנו.

הנה היתה ההתפתחות במכירות בתשע החברות הגדולות:

החברה	אפריל	מרס	השינוי
שיכון עובדים	66	121	-46%
שיכון ופיתוח	122	119	1%
אזורים	35	57	-38%
רסקו	60	59	1%
רמט	19	15	27%
רובינשטיין	18	[illegible]	[illegible]
דירוקה	11	18	-39%
אשדר	59	76	-22%
יובל גד	24	27	-11%
סך הכל	417	507	-18%

ברוב החברות נרשמה ירידה במכירות בעיקר אצל שיכון עובדים, אזורים ודירוקה. רק שלוש חברות ראו עליה במכירות, בעיקר רמט, שיכון ופיתוח ורסקו.

אם יוסכם עם בתי הזיקוק על מחיר האתילן נקנה אותו מהם ללא יבוא

יו"ר מועצת המנהלים של המפעלים הפטרוכימיים

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

יואל אוסטרוביץ, יו"ר מועצת המנהלים של המפעלים הפטרוכימיים דוחה בתוקף את טענות בתי הזיקוק, כאילו הפסדי מיתקן האתילן נובעים מחוסר הזמנות של המפעלים הפטרוכימיים ושל פרוד סארום.

אוסטרוביץ, במכתב ששלח מבדיל למנכ"ל בתי הזיקוק צבי זמיר, טוען כי המפעלים הפטרוכימיים ביקשו מבתי הזיקוק 9,000 טונות אתילן בחודש, כדי להבטיח את מלוא התפוקה שלהם, ואילו התמלאה הזמנה זו היה מתקן האתילן מועסק בתפוקה מלאה ולא היו נגרמים הפסדים.

אוסטרוביץ, מציין עוד, כי המפעלים הפטרוכימיים הולכו לייבא אתילן אך ורק מחוסר ברירה, לאחר שמיתקן האתילן של בתי הזיקוק הושבת בשל שיפוצים.

דברים אלו נאמרים על רקע הוויכוח המתמשך בין בתי הזיקוק והמפעלים הפטרוכימיים על כמות האתילן שהמפעלים הפטרוכימיים יזמינו מידי חודש. המפעלים הפטרוכימיים, שעודם מייבאים אתילן בתוקף הסכמים, מבקשים להזמין מבתי הזיקוק רק 6,000 טונות אתילן בחודש בהשוואה ל־7,500 טונות אתילן שבתי הזיקוק היו רוצים למכור למפעלים הפטרוכימיים על מנת להבטיח את מלוא התפוקה של מיתקן האתילן.

במפעלים הפטרוכימיים ציינו, כי אם תהיה הסכמה בנוגע למחיר האתילן, יסכימו המפעלים הפטרוכימיים לרכוש את מלוא תצרוכתם מבתי הזיקוק ולא לייבא אתילן.

בדיווח מוסמך ראשון שהוגש לבורסה

מניות שהחזיקו קיבוצים באמצעות פיט נתנו להם שליטה בארבע חברות

מאת יהודה שורוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בדיווח הראשון שנמסר לבורסה מאז משבר פיט עולה, כי הקיבוצים החזיקו מניות של ארבע חברות באמצעות חברת הברוקרים פיט. נציין כי זהו דיווח מוסמך ראשון המועבר לבורסה מאז התפוצצות הפרשה, והוא נועד להסיר אי בהירות לגבי שיעור אחזקותיהם של בעלי ענין בחברות. מהדיווח עולה בין השאר, כי קיבוצי הדרום וקיבוצי הגליל העליון החזיקו את השליטה ב"פרי זהב" (52.6 אחוז) באמצעות מניות שהחזיקו בחברת פיט. במניות נוספות שהחזיקו בפיט שלטו למעשה בחברת ישראלום. קיבוצי בית שאן, שהחזיקו 56.1 אחוז מהשליטה בישפרו, החזיקו באמצעות פיט 32.16 אחוז ממניות החברה. גם 5.6 אחוז במניות "מאגרי בניה" החזיקו הקיבוצים בפיט.

בדיווח שנמסר לבורסה מובעת ההערכה, כי סימני השאלה הקיימים לגבי עתיד אחזקות הקיבוצים בישראלום ומאגרי בניה מתייחסים לשיעור אחזקה מצומצם ביותר. יחד עם זאת, הדיווח אינו מסיר את הספק לגבי עתיד אחזקות הקיבוצים בחברות ישפרו ו"פרי זהב".

מספר גורמים בשוק ההון העריכו, כי מנהלי פיט שיעבדו ללא ידיעת הקיבוצים את חבילות המניות בישפרו ופרי זהב לגופים אחרים תמורת הלוואות שלקחו. עקב כך איבדו הקיבוצים את השליטה בחברות אלה, וכן בחברת מאגרי הבניה המוחזקת על ידי ישפרו. בעלי מניות בחברת מאגרי בניה ביקשו לפני מספר ימים לכנס את מועצת המנהלים ולדון במצב שנוצר. חברת ישפרו תקיים בשבוע הבא, על פי דרישת מספר בעלי מניות, אסיפה כללית יוצאת מן הכלל כדי לדון במצב שנוצר.

נסים: לא נטיל מס הון ולא מס על ריווחי הון

באוצר שוקלים להציע קיצוץ נוסף בתקציב

מאת צבי זרחיה

שר האוצר משה נסים אמר אתמול כי לא יוטל מס על ההון או מס על רווחי הון בבורסה. השר נסים הסביר כי הממשלה חייבת לזכות באמון הציבור. "אין להטיל מיסים כאלה אם אין אנו רוצים לחמם את האינפלציה. רצוננו שהציבור יחסוך ולא ישליך כספו הוצאה לצריכה. הטלת מיסים שכאלה תפגע בגיוס ההון שאנו מבקשים לגייס למגזרים היצרניים לצורך צמיחה".

השר הוסיף אמר כי לא ייתכן להטיל מס על הבורסה. "חוקקנו חוק הגנה על השקעות הציבור, אפשר אמנם לשנותו ברוב מיוחד של 61 חברי כנסת אבל הציבור לא יספור את מספר הח"כים שיתמכו בחוק אלא יחשוב שאי אפשר לסמוך על החוקים ויסיק מסקנות. הדבר עומד בסתירה לאינטרס הכלכלי הקיומי שלנו."

באוצר נבדקות האפשרויות להציע קיצוץ נוסף בתקציב המדינה, אם לא תישמר מסגרת התקציב הנוכחית. עם זאת מדגישים פקידים בכירים באוצר כי לאור ההחלטה מראשית השבוע של ראש הממשלה ושר האוצר, יש לעמוד במסגרת התקציב שנקבעה, לכסות את החריגות בהיקף של כ־200 מליון דולר שבוצעו בתקציב המדינה לשנת 1986 וכן להשלים את החקיקה שהביא להגדלת ההכנסות מהציבור.

מנהלי אל–אופ הסכימו להפחית את שכרם ב–10%

מאת יונתן שרמן

50 חברי הנהלת אל אופ הסכימו לשחיקת שכרם ב־10% ויתרו על קידומי דרגות השנה בגלל המצב הזמני של החברה – כך מסר נתי שרוני, מנכ"ל החברה.

ערך את העמוד: אוריאל ריינגולד

חוקרים פרטיים חשפו סוכני נסיעות שנתנו הנחות לקונים

מאת זהר בלומנקרנץ

כמה סוכני נסיעות שעברו על התקנות החדשות של משרד התחבורה, בדבר איסור הנחות על מכירת כרטיסי טיסה לחו"ל, נחשפו על ידי בלשי משרד חקירות פרטי שאת שירותיו שכרה התאחדות סוכני הנסיעות.

התלונות נגדם יועברו לוועדה משותפת לפאנל חברות התעופה הסדירות ולהתאחדות סוכני הנסיעות, כדי שיינקטו צעדים נגד מפירי החוק. לפי ממצאי החקירה עקפו אותם משרדי נסיעות את התקנות במכרם כרטיסי טיסה שלא לפי תנאי ארגון התעופה הבינלאומי יאט"א, אם על ידי רישום בדוי של מועד היציאה (והחזרה) של הנוסע, כך שיוכלו ליהנות מהנחות בתעריף [illegible], ואם על ידי שינוי גיל הנוסע, כך שיוכל ליהנות מתעריף מוזל של כרטיסי צעירים וסטודנטים.

על פי החלטה משותפת של פאנל חברות התעופה וההתאחדות סוכני הנסיעות, בכל מקרה של חשיפת מתן הנחה ללקוח על ידי סוכן נסיעות, יקח הפאנל את מלאי הכרטיסים מאותו סוכן ויעמידו על בסיס מזומנים. רק לאחר מכן תדון הוועדה המשותפת בדבר אורך הזמן שהסוכן ייאלץ ללא מלאי כרטיסים, ויאלץ לעבוד על בסיס מזומנים, ועל הפניית המקרה לטיפול מנהל תעופה אזרחית.

צבן תובע כינוס ועדת הכספים לדון בייקור מצרכי יסוד

מאת יהושע מאירי

ח"כ יאיר צבן תובע לכנס בדחיפות את ועדת הכספים כדי לדון בכוונת הממשלה לייקר את מצרכי היסוד ואת התחבורה הציבורית.

צבן טוען, כי ייקור התחבורה הציבורית, ובמקביל הוזלת הדלק למכוניות, מהווה מדיניות המעמיקה את הפערים שמנהלת הממשלה. לדבריו תורמות הסובסידיות לצמצום הפערים. בהסתמכו על מחקר שפרסם אתמול, אומר צבן כי ההוצאה על מצרכים מסובסדים ותחבורה ציבורית מהווה 75 אחוז מסל הצריכה של העשירון העליון, בעוד אצל העשירון התחתון היא מהווה 27%.

קפה תיאטרון
הבימה
סלט באחת
שף עמירם מזמין
לחגיגת סלטים
במבחר טעמים
יום יום מחדש*
בין השעות 16:00-12:00
ב- 6 ש.ח. בלבד
* שירות עצמי
* בנוסף לתפריט הקבוע
ביום ראשון 4.5.86 וחמישי 8.5.86
יהיה המקום סגור משעה 20:00 בערב
טל. 204113

קונצרטבע בחרמון
יום העצמאות ה-38 למדינת ישראל
הארוע המרכזי ביום העצמאות! קונצרט חלומי בחיק הטבע,
למורדות החרמון, בהשתתפות 80 נגנים והמנצח דורון סלומון.
ארוע הקונצרטבע ימשך יומיים. לפני הקונצרט תוכלו להשתתף
בטיולים מודרכים, סיפורי מורשת קרב, שירה מסביב למדורה
ועוד ארועים כמיטב המסורת של החברה להגנת הטבע.
מחירי דוגמא: טיול מודרך במכונית פרטית עד 5 איש
+ כניסה לקונצרט 45 ש"ח בלבד. טיול באוטובוס במשך
יום וחצי + כניסה לקונצרט 45 ש"ח בלבד ליחיד.
פרטים נוספים והרשמה (גם טלפונית באמצעות
כרטיסי אשראי) טל. 03-375222
קול המפרסם

הקונצרטבע בהשתתפות התזמורת הפילהרמונית הצעירה ונגנים
מהתזמורת הפילהרמונית הישראלית ומהתזמורת הקאמרית הישראלית.
טבעול החברה להגנת הטבע

בטחה
ניהול קרנות נאמנות בע"מ
מקבוצת כלל (ישראל) בע"מ
מודיעה על מבצע עד 15.5.86
50% הנחה
משעור ההוספה
בקרן הנאמנות
דליה
הקרן משקיעה את נכסיה בעיקר במניות ואיגרות חוב צמודות להמרה במניות
תל־אביב: רח' קרל נטר 8. טל. 03-201821
ירושלים: מרכז "כלל", רח' יפו 97. 347. טל. 246881-2
רמת־גן: כופר הישוב רח' ארלוזורוב 5. טל. 03-731384
רמת השרון: רח' אוסישקין 56. טל. 480115
חיפה: שד' הנשיא 7. טל. 389220 04-389205
מודעה זו אינה מהווה הזמנה לציבור לרכוש יחידות השתתפות בקרן.

מילאת לוטו?
השבוע בלוטו
פרס ראשון
לתשדיר הטלוויזיה
הטוב ביותר
בתחרות אותות 86
תודה להנהלת מפעל הפיס
על חופש הפעולה, למנחם דותן מנהל אגף הפרסום,
ליורם לוי הבמאי, לחנה לסלאו
השחקנית ולכל צוות ההפקה
שעזר לזכות במדליית הזהב
יאיר פרדלסקי, ישראל רינגל, נסים ניצו ליאון
סרטי רול.

חדש! חניית ביניים אחת ל- HOLLYWOOD. רק- 808$.
מעתה קשר נוח וחדש להוליווד דרך אירופה. החל מ-4 ביוני ט.וו.א מפעילה טיסה ללא חניית ביניים מפריס ללוס אנג'לס בכל יום ראשון, רביעי, ושישי. לרגל פתיחת הקו אנו מציעים מחיר מיוחד הלוך וחזור. תחילת הטיסה עד ל-30 ביוני, גמר הטיסה עד ל-31 ביולי. פנו לסוכן הנסיעות שלכם.
TWA מובילה לאורך כל הדרך לארה"ב.

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בין־ארצי

ארגנטינה נחתה, תתאמן היום ברמת־גן

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הכדורגל של ארגנטינה, הנמניה עם הצמרת העולמית, תערוך היום אחה"צ אימון בכורה באיצטדיון רמת־גן – 48 שעות לפני המישחק הבין־ארצי עם ישראל במסגרת טכס הכתרת כדורגלן העונה של העיתון "חדשות".

המשלחת הארגנטינית הגיעה אמש בשעה מאוחרת לישראל והת־קבלה על ידי עשרות אוהדים יוצאי ארגנטינה.

דייגו מאראדונה, כוכב הנבחרת הארגנטינית הנחשב אחד השחקנים הטובים בעולם, לא הגיע אמש ועומד להגיע הערב. ההפסדים האחרונים של ארגנטינה, בין היתר שלשום 0–1 באוסלו, לא ריפו את ידי השחקנים שהבטיחו לעשות הכל כדי לתקן את הרושם ולהפגין ברמת־גן את יכולתם האמיתית.

משה בן־הרוש מבית"ר ירושלים ושלום תקוה ממכבי נתניה נכללים בסגל נבחרת ישראל שיתמודד ביום א' עם ארגנטינה.

הגיע המאמן האירי ג'וני ג'יילס

מאת סופר "ספורט הארץ"

ג'וני ג'יילס, מי שהיה מנהל נבחרת מאירלנד, הגיע אמש לישראל ויקיים היום בצהריים פגישה ראשונה עם ראשי ההתאחדות לכדורגל. ג'יילס הוא המועמד השני לאימון נבחרת הכדורגל של ישראל במקומו של יוסף מירמוביץ'. "אני מכיר את הכדורגל הישראלי רק משידור הטלוויזיה של המישחק נגד אנגליה. הפגנתם יכולת טובה מאד. מה שיש לי לומר אגיד בפגישה עם ראשי ההתאחדות".

באר בלוק, המאמן ההולנדי שכבר נפגש עם ראשי ההתאחדות ביום שלישי, הותיר רושם חיובי ביותר.

ויידנפלד – אלוף פסח

טניס

מאת סופר "ספורט הארץ"

רביב ויידנפלד מהפועל ת"א זכה באליפות פסח למבוגרים בטניס, לאחר שניצח בגמר את מנשה צור ממכבי צפון [illegible]. ויידנפלד זכה בכל שלושת התארים באליפויות פסח, גם לגילאי 16 ו־18.

בתואר לנשים זכתה אלופת ישראל אילנה ברגר מהפועל ת"א שניצחה את לינדה ברנד מדרום אפריקה 6–4, 5–7, 7–6.

טניסאי אס"א ת"א, אלופי הליגה, זכו אתמול בתואר אלוף האלופים לזכרו של רוני לרנר לאחר שניצחו את מחזיק הגביע מכבי צפון 2–0.

נערי מכבי צפון זכו אתמול במגן העצמאות, לזכר הטניסאים שנפלו במערכות ישראל, לאחר שניצחו בגמר את מכבי רחובות 2–0. במגן לנערות זכה הפועל ת"א שגבר על הפועל ירושלים 2–0. המישחקים היו במגרשי מכבי צפון בתל־אביב.

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

התחלה קשה וסיום מוצלח נגד בלגיה

ניצחון 90–72 לנבחרת ישראל בירושלים

כדורסל

מאת גיא צוקר, סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הכדורסל של ישראל, במהדורה החדשה שלה, פתחה אמש את סידרת מישחקי המיבחן עם נבחרת בלגיה בנצחון 90–72 (39–34). הערב ישחקו שתי הנבחרות בגן־השלושה וביום ראשון יהיה מישחק נוסף בתל אביב.

נבחרת ישראל פתחה אמש בצורה חלשה והעובדה שמרבית השחקנים לא שיחקו מעולם יחדיו במישחק רשמי, ניכרה היטב בדקות הראשונות. מישחק ההתקפה היה צולע, ועד לדקה ה־13 קלעה ישראל 19 נקודות בלבד. כניסתו של חיים זלוטיקמן במקומו של דורון שפע ו־4 סלי 3 נקודות של חן ליפין עזרו לסיים את המחצית ביתרון של 39–34.

המחצית השניה היתה שונה לגמרי וכה הפגינה הנבחרת מישחק טוב בהרבה מאשר קודם לכן. מוטי דניאל קלע במחצית זו 15 נקודות והיה מצויין בהגנה. הוא נעזר בלי־פין, מרסר וזלוטיקמן כדי להעלות את ישראל ליתרון 71–54 בדקה ה־31. עד לסיום ביצע המאמן צבי שרף חילופים רבים ומישחקה של הנבחרת נפגע כתוצאה מכך.

המגרעת הבולטת במישחק הישראלי היא קליטת הכדורים החוזרים בהגנה, שניכרה בעיקר במ־חצית השניה. אצל הבלגים בלטו מרק בראון, האמריקאי שהתאזרח בבלגיה וגי הרמס, שקלע בהצלחה מרחוק.

● לישראל קלעו: דניאל 17, זלו־טיקמן 15, ליפין 13, מרסר 12, שלכטר 8, שפע 7, לאסוף 6, ויליס 6, גורדון 4, ריכליס 2.

● לבלגיה קלעו: בראון 19, הרמס 14, מנס 12, לנארטס 11, סאמי 8, האן דאן בוס 6, קורנייה 2.

שפטו ראובן וירובניק והוד חר־וניק, 600 צופים בירושלים.

● ראובן וירובניק, שופט הכדורסל הבין־לאומי, ישפוט במישחקי אלי־פות העולם שיתקיימו ביולי בספרד. וירובניק ישפוט במישחקים שיהיו במאלגה, בהשתתפות ארה"ב, איט־ליה, סין, גרמניה, פורטוריקו וחוף השנהב.

אן.בי.איי.

לייקרס, בוסטון ויוסטון כבר ביתרון 2–0

ניו־יורק (ארפי). שלוש קבוצות כבר השיגו יתרון של 2–0 בסיבוב השני של הפלייאוף בליגת האן־בי־איי. – לוס אנג'לס לייקרס, בוס־טון סלטיקס ויוסטון רוקטס. זאת לאחר שהשיגו ניצחונות בית על יריבותיהן.

אבל את הניצחון המשמעותי ביותר השיגה דווקא פילדלפיה 76 במישחק חוץ במילווקי על הבאקס 118–112, בזכות 31 נקודות של צ'ארלס בארקלי ו־27 של מוריס צ'יקס. זאת אחרי שמילווקי הובילה כבר 60–44 ברבע השני. פילדלפיה מובילה 1–0 והבוקר עמד להתקיים המישחק השני במילווקי.

דאלאס מאווריקס הובילה כל המישחק נגד האלופה לוס־אנג'לס לייקרס. אבל במצב של 102–102 יצא מארק אגואיאר בשש עבירות (קלע 28 נק') וג'אבאר וג'ונסון הב־טיחו את ניצחון הלייקרס 117–113. המישחק השלישי הלילה בדאלאס.

לארי בארד קלע 36 נקודות בניצחון 119–108 של בוסטון על אטלנטה בעוד שראלף סמפסון קלע 27 נקודות בניצחון יוסטון על דנוור 119–101. המישחק השלישי בסד־רות יערך הלילה באטלנטה ובדנוור.

אחרי שהדיחה את מכבי חיפה 3–2 מהגביע

בית"ר ירושלים לוטש עין גם ל"חצי השני" של האלוף

הסינדרלה מחדרה בחצי הגמר בניצחון 2–0 על כפ"ס ★ שמשון ניצח 2–1 בבאר שבע ★ מישחק חוזר בין מכבי ת"א ופ"ת (1–1)

אלי אוחנה (מימין) משווה ל־2–2. לאחר ששוער מכבי חיפה אבי רן שטמ את הכדור הישי אוסמו לא הצליח להרחיקו. בית"ר ירושלים ניצח 3–2. (צילום: מימל)

אפילו יותר מגמר הגביע

מאת משה הר־געש

אוהדי הכדורגל בחיפה ייעדרו בוודאי מאיצטדיון רמת־גן, כאשר יתקיים מישחק גמר גביע המדינה. הסיבה העיקרית ברורה לעין – שני הנציגים הבכירים של העיר, הפועל ומכבי, הודחו ע"י בית"ר ירושלים. הם לפחות יתנחמו בעובדה שלשום חזו בגמר אחר, לפחות מבחינת הרמה, המתח והעניין.

בית"ר ירושלים, מחזיק הגביע, הכניע 3–2 את האלוף מכבי חיפה, לאחר שפיגר פעמיים, במישחק שרמתו אינה מאפיינת כלל את הרמה האפורה והשיגרתית בליגה הלאומית. כבר בכניסה לאיצטדיון העירוני בקרית־אליעזר אפשר היה להיווכח כי חיפה מהווה פלאנטה אחרת בתחום הכדורגל. אלפי מכבי־ניות, פקקי תנועה, דוחק רב בכניסה ותגורות אדם צבעונית ביציעים, שמנתה קרוב לשתי רבבות צופים. ביציע המכובדים ראש העיר אריה גוראל, המאמן הלאומי יוסף מיר־מוביץ', אחד המועמדים להחליפו, ההולנדי באר בלוק שבא לשיחות עם ראשי ההתאחדות, דוד שוייצר, מאמן הפועל תל־אביב, המעורב עם שתי הקבוצות במירוץ לאליפות, וא־ח"מים נוספים מתחום הכדורגל.

הבית"רים ראויים לטפיחה רצינית על השכם. שנתיים נאלצו להסתפק בסגנות האליפות ולנגן כינור שני למכבי חיפה בליגה הלאומית. אשתקד זכו סוף סוף למנה ראשונה של קורת רוח כאשר ניצחו בגמר הגביע את החיפאים 1–0. שלשום הוכיחו שוב כי האלוף אינו מחוסן מפני הפסדים, גם במגרשו הביתי. נראה שהסיפורים על נבחרת של אורי מלמיליאן וחבריו לא היו בעלמא. כדי לנצח את מכבי חיפה בקרית־אליעזר אחרי שהוביל פע־מיים, צריך עוד משהו בנוסף לתכונות הרגילות כמו מזל, יכולת וכישרון. הכוונה כמובן לאופי.

הבית"רים הרשימו בשקט הנפשי שלהם, לא נשברו גם כאשר פיגרו. הפגינו מישחק מסוגנן, נאה לעין וניצלו חולשה בלתי מובנת של מארחיהם. משה בן־הרוש, שהוזמן לסגל הנבחרת, עשה עבודה מצויינת במרכז השדה. אורי מלמיליאן היה כהרגלו המצצה של התזמורת למרות שלא התמיד בכל מהלך המישחק והבקיע שער ניצחון אופייני. אלי אוחנה הטריד רבות את ההגנה המקומית, בישל שער אחד והבקיע שער שני ושלמה שירזי פרץ שוב ושוב באגף שמאל, הרשים בכוח הפריצה שלו, בעיקר במחצית השניה.

במכבי חיפה בלטו רק שני החלוצים, ארמלי ורוזנטל, שהבקיעו את השערים ובמבצעים משותפים הביכו לא אחת את הגנת בית"ר, והיו קרובים לכיבוש שערים נוספים. כל עוד הובילה חיפה לא בלטה חולשה של השחקנים האחרים. אך לאחר השער השני של רוזנטל, עברה המכונה החיפאית להילוך ראשון והתקשתה לחזור למהלך גבוה יותר. רק בפרקי זמן קצרים הפגין האלוף יכולת קבוצתית שקשה לעמוד בפניה. בעיתות המצוקה התקשה ממן לארגן את מישחק הבית, ללא סיוע נאות מהקשרים האחרים ומשאר חלקי הקבוצה.

הצלה של מרילי מקו השער, לאחר כדור עונשין של מלמיליאן, קדמה ללחץ חיפאי ששיאו בדקה ה־18: רוני רוזנטל פרץ מצוין משמאל, מסר למרכז וארמלי הופשי השיט ללא קושי. החיפאים המשיכו להכ־תיב את הקצב אלא שבדקה ה־38 ניצלו הבית"רים ריפיון בהגנה כדי להשוות. אוחנה פרץ משמאל, מסר למרכז, סמי מלכה הבקיע מקרוב וקבע את תוצאת המחצית 1–1.

המכבים פתחו בתנופה את המח־צית השניה ותוך שלוש דקות עלו ליתרון נוסף. שוב זה היה הצמד ארמלי־רוזנטל. הראשון פרץ ומסר לרוזנטל שמ־16 מ', בעט שטוח ומד־ויק לפינה וקבע 2–1.

החיפאים סברו משום מה כי הניצ־חון מונח בכיס, החלישו את הקצב והבית"רים לא החמיצו את ההזדמנות. בדקה ה־55 שוב הציל מרילי מקו השער, אך בית"ר המשיך ללחוץ.

בדקה ה־65 הגביה קדוש כדור לרוחבה, גולדר נגח, אבי רן הדף לי־מינו ואלי אוחנה, מזווית קשה, השווה ל־2–2. שבע דקות לאחר מכן הונפו שוב הדגלים הצהובים ביציע ממול לבמה המרכזית. הגנת חיפה הרפה כדור לקו ה־16, מלמי־ליאן בעט לפינה הרחוקה סמוך לקורה, אבי רן היה חסר אונים והוציא כדור שלישי מרשתו.

נראה שהאלוף, על אף מאמציו, לא היה מסוגל מנטלית למנוע מבית"ר את הניצחון היוקרתי. בסיום עמדו הבית"רים דקות ארוכות מול היציע ונופפו לעבר אוהדיהם המרו־עים. את הגינות המיטבה בירושלים עוד יזכרו הדאי זמן רב.

בית"ר ירושלים – מכבי חיפה 3–2 (1–1)

השערים לבית"ר: סמי מלכה (38), אלי אוחנה (65), אורי מלמיליאן (72). לחיפה: זאהי ארמלי (18), רוני רוזנטל (48).

המצטיין: אלי אוחנה.

● מכבי חיפה: רן, אוחנה (סלקטר), אוסמו, אלי כהן, מרילי, קלינגר (גבעול), אבר קרט, ממן, ליאור רוזנטל, ארמ־לי, רוני רוזנטל. המאמן: שלמה שרף.

● בית"ר ירושלים: מזרחי, שירזי, חנן אזולאי, אשש, דוד אזולאי, בן־הרוש, קדוש, סמי מלכה, מלמיליאן, גולדר, אוחנה. המאמן: קשטן.

שפט [illegible], 20 אלף צו־פים בקרית־אליעזר.

מי שבא – ראוי לעונש

מאת מיכאל קובנר

מי שקנה כמוני אתמול כרטיס לבלות את שעות אחר הצהריים של שביעי של פסח באיצטדיון רמת גן, במקום בפיקניק או על חוף הים, ראוי לעונש שקיבל מידי קבוצות מכבי תל־אביב ומכבי פתח־תקוה.

אותם אוהדים של מכבי תל־אביב שצפו ועלו לאופוריה על פני השטח, יעשו בוודאי הערכת מצב מחודשת ויגיעו למסקנה היחידה – הרעש סביב הקבוצה חסר כל הצדקה.

באנו לראות את הקבוצה שכל כך הרבה כתבו עליה בשבועות האחרונים, אותם שחקנים אלמונים שזכו לכתרות רעשניות. מה שראינו – וזה לא חידוש בכדורגל שלנו – שלמכבי יש קפטן יוצא מן הכלל, אבי כהן; שוער מצוין, בוני גינצבורג; בלם יציב, מנשה שמעטוב, וזה כמעט הכל.

אבי כהן היה משכמו ומעלה, הכדורגלן הפעיל ביותר בשדה שהציג כדורגל שלא התאים כלל לרמה של חבריו. לפחות עשר פעמים במהלך המישחק שלח כדורים מדוייקים לשטח השופט באגף הימני של הגנת פתח־תקוה כדי ליצור סכנה על שערו של משה מרסס. אבל כל אלה שהגיעו לשם אחרי הכדור, פשוט לא ידעו מה לעשות עימו – ארז לולו, זיו קרייס ויאיר סגורי הגביהו ללא יעד, כשהם מחפשים את ראשו של אלי דריקס שפשוט לא היה שם בגלל השמירה ההדוקה מצד של ירון פרסלר.

ראינו גם את מוטי איווניר בכושר ירוד ואת מושיק גריאני משחק משום מה קרוב יותר לקו 16 המטרים של קבוצתו מאשר לזה של היריב. ראינו שוב ושוב מסירות לרוחב, למרחקים של שניים־שלושה מטרים, ללא תכלית. באחת הפעמים היחידות שנשלח כדור עמוק באגף ימין, גם הובקע שער היתרון לזכות תל־אביב: זה היה בדקת הפתיחה של המחצית השניה כאשר יוסי קרמר הדביק את הכדור בזמן הנכון והעביר אותו למרכז. אלי דריקס הגיע בשניה הנכונה וגילגל את הכדור פנימה. מסתבר שלא תמיד צריך לחפש את ראשו של דריקס כדי לסכן את השער.

אז נראה היה שהתל־אביבים יגמ־רו את יתרונם להגדלת הפער. איווניר, באחד המיבצעים הבודדים שלו, פרץ משמאל והכין מצב טוב אבל לא היה מי שיסיים.

השער הבקע דווקא בעבר השני כאשר כדור קרן שבעט אייל בר־לייבטר (היה מעורב בכמה מהמב־צעים היותר טובים במישחק) ניגח בדייקנות ע"י המגן יעקב אורבל לרשתו של גינצבורג בדקה ה־53.

התל־אביבים זכו ב־10 בעיטות קרן (לעומת 4) במהלך המישחק אבל רק פעם אחת (דקה 82) היו קרובים להבקעת שער כאשר ד־ריקס נגח אבל הכדור הורחק מקו השער.

פתח־תקוה נקטה מן הפתיחה בשיטת מישחק שיכולה רק להרחיק את הקהל. שמירה אישית צמודה, הצטופפות בהגנה תוך נסיון לנצל את כישוריו של בלייבטר לפתוח התקפות מתפרצות. שוב ושוב הוחזר הכדור לעבר שערו של מרסס כששחקני מכבי האורחים לא מנסים אפילו להוציא אותו.

ההארכה היתה שעמום גדול כאשר שתי הקבוצות משחקות בהד־ליכה. כפי שאמרנו בפתיחה – עונש אמיתי לאלה שהטריחו עצמם לאיצטדיון הרמת־גני.

למעללי הכדורגלנים יש להוסיף את שיפוטו המגוחך של מר פרוסט, שבמרבית המקרים שרק בדיוק הפוך ממה שנדרש באותו רגע. הוא כנראה ניסה להתאים עצמו לכ־דורגלנים.

ולחשוב שיהיו כאלה שירוצו לחזות במישחק הגומלין ביום רביעי.

מכבי תל־אביב – מכבי פתח־תקוה 1–1 (1–1, 0–0)

השער לתל־אביב – אלי דריקס (46). לפתח־תקוה יעקב אורבל (53).

★ המצטיין: אבי כהן.

● מכבי תל־אביב: גינצ־בורג, קרמר, א. כהן, שמעטוב, קרייס, גולדברג, גריאני, לולו, סגורי (סבק), איווניר, דריקס. המאמן: שמעון שנהר.

● מכבי פתח־תקוה: מר־סס, אורבל, ג. מכבם, פרסלר, אלהדויל, א. לוי, ר. כהן (גוריאל), בלייבטר, ירוחם, ע. מכבם, רבינוביץ. המאמן: משה מאירי.

שפט אריה פרוסט, 4,000 צו־פים באיצטדיון רמת־גן.

הטעות היקרה של אילון

מאת יגאל פלג

כל ילד יודע שכאשר שחקן הגנה משתעשע בכדור ברחבתו, דקה לפני סיום המישחק, הדבר עולה לעיתים קרובות במחיר יקר לקבו־צה. ואכן זה מה שקרה שלשום לשלמה אילון, בלם הפועל באר־שבע. כאשר בדקה ה־89 – במצב של 1–0 לקבוצתו – ניסה להתחכם והכדור נחטף ממנו. הברירה היחידה שנותרה לו היתה לבצע עבירה על שחקן שמשוני. את כדור העונשין מ־16 מ' הפך גדעון דמתי הותיק לשער משווה, שבעקבותיו נקבעה הארכה בה הבקיעו השמשונים את שער הניצחון ועלו לחצי הגמר.

הפועל באר־שבע שלט ברוב שלבי המישחק, אך בגלל חולשה מדהימה של חלוציו וייצמן, שושני ואוחנה, לא היתה לקבוצה אפשרות להכריע את המישחק כבר בשלב מוקדם יותר למרות שהזדמנויות לא חסרו. ההחטאות בהן אירעו בשלבי הסיום, דקות ספורות לפני השער המשווה. בדקה ה־84 החטיא אלי וייצמן מקרוב ומיד לאחר מכן בעט שושני מטווח ספורים מעל השער. שער היתרון לזכות באר־שבע הובקע בדקה ה־47. יובל אוחנה קיבל מסירה שטוחה משושני, פרץ משמאל ומ־14 מ' הכביע את לסר. השער המשווה נכבש כאמור בדקה ה־89. השער שהכריע את המישחק הובקע חמש דקות בתוך ההארכה. ויקי פרץ קיבל כדור בתיבת החמש בעמדת נבדל ברורה. השופט לא הגיב ופרץ לא התקשה להרשית מקרוב ולהכריע את המישחק.

השמשונים היו פחות טובים מהאורחים אך השער שכבשו, דקה לפני סיום המישחק, הפיח בהם מרץ רב שנתן את אותותיו בהארכה. קשה לציין מישהו בקבוצה המנצחת מלבד המגן אבינעם עובדיה שגילה יותר פעלתנות מחבריו. שחקני באר־שבע שיחקו בעייפות ובכבדות ולא התאמצו במיוחד. כללית היה המישחק חלש. אוהדי הפועל באר־שבע ספגו אכזבה כפולה, גם מב־חינת היכולת של קבוצתם ובעיקר בגלל ההדחה מהגביע.

שמשון תל־אביב – הפועל באר־שבע 2–1 (1–1, 0–0)

השערים לשמשון: גדעון דמתי (89), ויקי פרץ (95). השער לבאר־שבע: יובל אוחנה (47).

המצטיין: אבינעם עובדיה.

● הפועל באר־שבע: זר־כוביצקי, בן חמו, אילון, דוידי, גוגן, אבוג'יר (עזרן), סולמון (חיון), דהאן, שושני, וייצמן, אוחנה. המאמן: נחום סטלמך.

● שמשון תל־אביב: לס־נר, אורי כהן, אלי כהן, הלוי, א. שמעטוב (שוקרון), מלכה, יגאל הלל, ארביב (מאיר שלום), אבינעם עובדיה, דמתי, פרץ. המאמן: מיכאל קדוש.

שפט יעקב שיינר, 3,500 צו־פים בבאר־שבע.

יופי, מכבי חדרה!

מאת דוד רוזנבלום

"כבר נגמרו לנו הבקשות. כל מה שרצינו קיבלנו", כך התבטא אלי חג'ג', מאמן מכבי חדרה מליגה א', דקות ספורות אחרי שחניכיו "גנבו" את האפיקומן הגדולים ביותר של הכדורגל הישראלי בשנים האחרונות – הופעה של קבוצה מהליגה השלישית בחצי גמר גביע המדינה שיהיה ב־20 במאי באיצטדיון רמת־גן. חג'ג' וחניכיו לא ידעו את נפשם מרוב שמחה אחרי ניצחון סנסציוני 2–0 על הפועל כפר־סבא מהליגה הלאומית. סנסציה כזו לא זכורה בכ־דורגל הישראלי ולמכבי חדרה זו תהיה כמובן הופעה היסטורית בחצי הגמר.

שחקני הפועל כפר־סבא ירדו לחדר ההלבשה בראשים מורכנים. הם לא השכילו להפיק את הלקחים מההפסדים של מכבי שעריים והפועל פתח־תקוה, שהודחו ע"י מכבי חדרה בשלבים הקודמים.

מספר גורמים חברו יחד להישג הגדול – מיגרש צר מידות, שהקשה על האורחים למצות את יכולתם, רוח לחימה יוצאת דופן, מו־טיבציה גבוהה, יכולת טכנית בלתי מבוטלת שאינה אופיינית לקבוצה בליגה השלישית, והתעלות של מספר שחקנים. הראשון כמובן גבי סבג, מבקיע שני השערים. חלוץ בן 26 תוצרת בית, מלך השערים של מכבי חדרה בשנים האחרונות. מצ־טיין נוסף היה הבלם רוני וייצמן שתפקד כחלוץ מרכזי והטריד רבות את ההגנה האורחת במישחק ראש מעולה. במחצית השניה חזר לעמדתו הרגילה כבלם כדי לשמור על היתרון והיה מעין ההגנה. השוער גדי רבגי מנע בכמה הצלות מרהיבות מהכפר־סבאים להבקיע. האורחים לחצו בעיקר במחצית השניה אך ללא תוצאות. הם התקשו לפצח את ההגנה הצפופה של חדרה וכל יכולם הסתכם בשני כדורים למשקוף.

שני השערים הובקעו במהלך דומה ע"י שיתוף פעולה של וייצמן וסבג. בדקה ה־35 הגביה מוריסה כדור לראשו של וייצמן שנגח לשער. אבי ששון, שוער כפר־סבא, הדף בפזיזות וסבג עט על המציאה ומקרוב הרשית. חמש דקות לסיום, כאשר האורחים נאבקו כנראה להשוות, הגביה אילון שוב לראשו של וייצמן שנגח לרוחבה. סבג הקדים את ששון, חלף על פניו ומול רשת שוממה הקפיץ את האוהדים המקומיים בשער נוסף. הללו גמלו לו בנשיאה על כפיים לאחר שריקת הסיום.

מכבי חדרה – הפועל כפר־סבא 2–0 (1–0)

השערים: גבי סבג (35, 85).

המצטיין: גבי סבג.

● מכבי חדרה: דנגי, אילת, כהן, קרוק, ת. מוריסה (גולדשטיין), גולן, חבטי, סנ־דרס (יהונן אברהם), י. מוריסה, וייצמן, סבג. המאמן: אלי חג'ג'.

● הפועל כפר־סבא: ש־שון, איזינגר, אוקניק, מרגון (גוהר), איינשטיין, גואטה, מסי־קה (יפת, סיימון), ברקויס, מי־מוני, רכיבי. המאמן: ניסים בכר.

שפט יוסף דיאמנט, 2,000 צו־פים בחדרה.

מונדיאל 86

במיבחן נגד נורווגיה באוסלו

מאראדונה הלהיב – אך ארגנטינה נוצחה 1–0

שלושער של זיקו נגד יוגוסלוויה (4–2)

אוסלו (שרות "ספורט הארץ"). נבחרת הכדורגל של ארגנטינה, שתשחק ביום א' ברמת־גן נגד ישראל, ספגה כאן הפסד מפתיע 0–1 נגד נורווגיה. בסך הכל היתה ארגנטינה הנבחרת הטובה יותר כאשר דייגו מאראדונה הלהיב את 15 אלף הצופים במיבצעים מבריקים. פעמים נהדפו כדורים שבעטו הארגנטינים במשקוף השער.

שער הניצחון הובקע שמונה דקות מן הסיום במיבצע יחיד של קיטיל אוסוואלד.

● ברזיל. זיקו חזר להרכב הבראזילאי אחרי שנרפא מפציעה והבקיע שלושער מצויין בניצחון 4–2 על יוגוסלוויה במישחק שהיה ברסיפה. את שערו הראשון הבקיע זיקו בדקה ה־23 אבל גראקאן הישווה סמוך להפסקה ויונקוביץ' העלה את יוגוסלוויה ליתרון 1–2 בבעיטת 11 מ' בפתיחת המחצית השניה. זיקו הישווה מהנקודה הלבנה והבקיע גם את השער השלישי. קאקרה הוסיף שער רביעי לזכות ברזיל.

● בולגריה. ניצחון נוסף לנבחרת הבולגרית בדרך למכסיקו, 3–0 על צפון־קוריאה במישחק שהיה בסופיה. מארקוב (2) ודראגי־לוב הבקיעו את השערים.

● סקוטלנד. במיבחנה האחרון לפני היציאה למכסיקו סיימה נבחרת סקוטלנד בתיקו 0–0 עם הולנד באיינדהובן. המנהל הסקוטי אלכס פרגוסון הביע שביעות רצון מהתוצאה לאור העובדה שנעדרו רבים משחקני ההרכב הראשון.

ניצחון מחר על צ'לסי והתואר של ליוורפול

ליגה אנגלית

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). ליוורפול היא עתה פייבוריטית ברו־רה לזכות בפעם ה־16 באליפות אנגליה (ובפעם השמינית ב־11 העונות האחרונות). זאת בעקבות ההתפתחויות שהיו השבוע במישחקי ההשלמה.

איאן ראש (שערו ה־31 העונה) ורוני וילן הבקיעו בניצחון החוץ 2–0 של ליוורפול בלסטר בעוד שהאלופה אברטון נחלה הפסד 0–1 באוקספורד משער שהובקע שתי דקות לסיום ע"י לס פיליפס.

אברטון ירדה למקום השלישי מאחר שווסטהאם יונייטד זכתה בשני ניצחונות בתוך 48 שעות, על מנצ'סטר סיטי 1–0 ועל איפסוויץ' 2–1. ריי סטיוארט היה גיבור ניצחונות אלה כשהבקיע פעמיים בבעיטות 11 מ'. שער הניצחון שלו נגד איפסוויץ' הובקע שלוש דקות לסיום אחרי שאיפסוויץ' הובילה בדקה ה־67 משער של קווין וילסון ואלן דיקנס הישווה כעבור חמש דקות.

ליוורפול מתארחת במחזור האחרון מחר אצל צ'לסי, שנוצחה באמצע השבוע 0–2 ע"י ארסנל. ניצחון יכתיר את קני דלגליש הכדורגלן־המאמן מבלי להתחשב בתוצאות האחרות. ווסטהאם ואברטון ישלימו את התכנית שלהן ביום ב' במישחק ביניהן בגודיסון פארק. אבל תהיה לו חשיבות רק אם ינצחו מחר – אברטון בבית את סאותהמפטון (סיימה בתיקו 1–1 עם ווטפורד) ווסטהאם במישחק חוץ אצל ווסט־ברומיץ'.

בתחתית עדיין לא נקבע מי תצטרף לברמינגהאם ולווסט־ברומיץ' בדרך לליגה השניה. עתה יש ללסטר ואוקספורד 39 נקודות כ"א אבל לאוקספורד נותרו שני מישחקים, לקובנטרי 40 נק' ולאיפסוויץ' 41 נקודות. לסטר תארח מחר את ניוקאסל, אוקספורד תשחק בבית נגד נוטינגהאם, קובנטרי תארח את קווינס־פארק ריינג'רס ואיפסוויץ' תשחק בשפילד.

מישחקים נוספים מחר: בר־מינגהאם – ארסנל, מנצ'סטר סיטי – לוטון, טוטנהאם – אסטון וילה, ווטפורד – מנצ'סטר יונייטד.

צ'רלטון חוזרת

צ'רלטון אתלטיק חזרה לליגה הראשונה אחרי 29 שנים בעקבות ניצחון 2–0 על פולהאם היורדת לליגה השלישית. העולה השלישית תיקבע מבין ווימבלדון (71 נק' וש־לושה מישחקים) ופורטסמות (70 נק' ומישחק אחד). פלימות חוזרת לליגה השניה אחרי הפסקה של 9 שנים.

צמרת הטבלה

1. ליוורפול	41	37–88	85
2. וסטהאם	40	35–78	81
3. אברטון	40	39–78	80
4. יונייטד	41	35–69	75
5. צ'לסי	40	50–56	71

בסקוטלנד ניצחה סלטיק את מאת'רוול 2–0 ומחזור אחד לסיום היא מפגרת ב־2 נקודות אחרי המובילה הארטס שתשחק מחר בדאנדי. סלטיק מתארחת בסנט־מירן.

גביע אופ"א

1–5 לריאל על פ.צ. קלן

מאדריד (שרות "ספורט הארץ") שני שערים בחמש הדקות האחרו־נות קבעו כמעט בוודאות שריאל מאדריד תזכה בפעם השניה ברצי־פות בגביע אופ"א. לעיני 85 אלף צופים ניצחה כאן ריאל את פ.צ. קלן 5–1 ומישחק הגומלין בברלין ביום שלישי, נראה עניין פורמאלי בלבד.

קלן הובילה בדקה ה־31 משער של קלאוס אלופס אבל עוד לפני ההפסקה הבקיעו המכסיקאי סאנצ'ס והבין־לאומי הספרדי גורדיו. הארגנ־טיני האלדאנו הוסיף שני שערים בדקות ה־52 וה־85 ובדקת הסיום הבקיע הותיק סנטיאנה את השער החמישי.

הערב יהיה בליון, צרפת, מישחק הגמר על גביע אירופה למחזיקות גביע בין אתלטיקו מאדריד ודינאמו קייב.

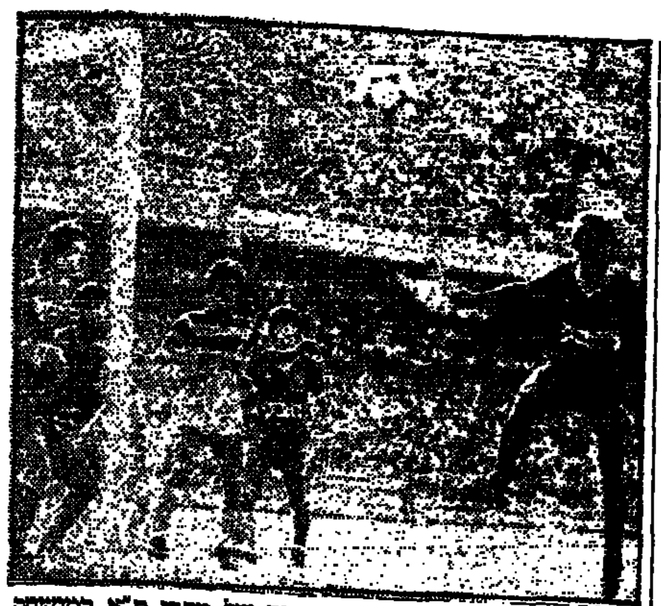

הגנת מכבי פ"ת דוחקה בעת התקפה של מכבי ת"א במישחק "בעי־גמר הגביע", שלא הוכרע שלשום באיצטדיון רמת־גן. (צילום: אריה סנפר)

התחזית של סופר "ספורט הארץ"

הפסד למכבי, תיקו להפועל ניצחונות לחיפה ובית"ר

התחזית שלי

מאת משה הר־געש

מי יצליח לברוח ראשון? זו השאלה המרכזית של המחזור ה־27 בליגה הלאומית בכדורגל, המתי־יחסת כמובן לרביעיית הצמרת. שניים מארבעת המתמודדים על כתר האליפות, יתחתנו בהגבה הכפולה באיצטדיון בלומפילד. מכבי תל־אביב, המדורג שני, יתמודד במישחק המרכזי (שעה 16.00) עם מכבי נתניה. הפועל תל־אביב, המדורג שלישי, יתמודד בדרבי עם שמשון במישחק מוקדם (14.00). האלוף, מכבי חיפה, שעדיין מוביל את הטבלה בהפרש שערים, יארח את הפועל ירושלים המדורג במקום ה־14. גם בית"ר ירושלים יארח קבוצת תחתית, מכבי פתח־תקוה. השעה הראשית למישחקים 16.00.

מכבי חיפה – הפועל ירושלים

(בסיבוב הראשון: 2–3 להפועל)

המצב החדש שנוצר בצמרת אינו מותיר לאלוף הרבה ברירות. נראה שהפעם לא "יגנבו" הירושלמים [illegible] של החיפאים.

★ התחזית שלי: ניצחון למכבי חיפה.

מכבי נתניה – מכבי תל־אביב

(בסיבוב הראשון: 2–3 לתל־אביב)

מכבי תל־אביב מצפה אמנם לשחזר הלפני אחרון בו יוארח בקרית־אליעזר, אך גם לאחר [illegible].

★ התחזית שלי: ניצחון למכבי נתניה.

שמשון תל־אביב – הפועל תל־אביב

(בסיבוב הראשון: 1–2 להפועל)

הניצחון האחרון על מכבי שע־ריים החזיר את הפועל תל־אביב לתמונת האליפות. אך ספק אם הוא מוכיח על שינוי משמעותי ביכולתו. לא הייתי מקל ראש בשמשונים.

★ התחזית שלי: תיקו.

בית"ר ירושלים – מכבי פתח־תקוה

(בסיבוב הראשון: 2–0 למכבי)

בית"ר נמצא בכושר מצויין ורבים סבורים כי הוא יגנוב לבסוף את האפיקומן העונתי. האורחים, בי־כולתם הנוכחית, יתקשו לעצור את הבית"רים.

★ התחזית שלי: ניצחון לבית"ר ירושלים.

הפועל פתח־תקוה – בני־יהודה

(בסיבוב הראשון: 2–0 להפועל)

השבוע האחרון הוכיח כי הפועל פתח־תקוה עלה על דרך המלך. תחילה זכיה בגביע הטוטו, לאחר מכן תיקו מחמיא עם האלוף מכבי חיפה. ההמשך צפוי מחר.

★ התחזית שלי: ניצחון להפועל פתח־תקוה.

הפועל כפר־סבא – הפועל חיפה

(בסיבוב הראשון: 1–0 לכפר־סבא)

הפועל חיפה מחלק בעל כרחו נקודות לכל דיכפין. הפעם יהנו מכך חניכיו של ניסים בכר.

★ התחזית שלי: ניצחון להפועל כפר־סבא.

מכבי שעריים – מכבי יפו

(בסיבוב הראשון: 1–0 ליפו)

מכבי שעריים מאבד מדי שבת גם את הסיכוי התיאורטי. העובדה שה־מישחק ייערך באשקלון בגלל עונש רדיוס על שעריים, תקל על היפ־ואים להשיג לפחות נקודה.

★ התחזית שלי: תיקו.

הפועל באר־שבע – מכבי יבנה

(בסיבוב הראשון: 2–0 ליבנה)

הפועל באר־שבע יבקש לגמול לאוהדיו על ההפסד מהסיבוב הראשון. אך מכבי יבנה רוצה להבטיח את הישארותו כבר השבת גם באופן תיאורטי.

★ התחזית שלי: תיקו.

טבלת הליגה הלאומית

1. מכבי חיפה	26	16–39	48
2. מכבי ת"א	26	21–38	48
3. הפועל ת"א	26	24–42	47
4. בית"ר ים	26	26–42	47
5. בני־יהודה	26	12–21	42
6. באר־שבע	26	20–20	35
7. שמשון ת"א	26	32–29	35
8. מכבי נתניה	26	27–30	33
9. מכבי יבנה	26	24–19	33
10. הפועל פ"ת	26	32–31	32
11. כפר־סבא	26	32–30	32
12. מכבי פ"ת	26	39–30	32
13. מכבי יפו	26	29–21	30
14. הפועל ים	26	39–26	24
15. מכ. שעריים	26	31–18	22
16. הפועל חיפה	26	51–20	21

בית"ר נתניה יוכל להבטיח כבר מחר מקומו בלאומית

ליגה ארצית

מאת סופר "ספורט הארץ"

המוליך, בית"ר נתניה, עשוי להב־טיח את עלייתו לליגה הלאומית כבר מחר. הוא יתמודד במישחק חוץ עם הפועל רמת־גן, הנאבק על ההישארות בליגה. ספק אם במישחק מסוג זה יבוא לידי ביטוי הפער הגדול בטבלה.

בית"ר תל־אביב, המדורג שני, יתמודד בחוץ עם הפועל בית־שמש. באופן תיאורטי תהיה מלאכתו קלה יותר, למרות שהמקומיים לא ירדו עדיין סופית לליגה א'. גם להפועל לוד, המדורג שלישי, צפוי מישחק חוץ קשה עם הכוח רמת־גן שהידרדר בשבת למקום ה־14. מעניין אם עובדה זו תועיל את הגבולים, או תנחית עליהם את המכה הסופית. מכבי רמת־עמידר יעשה ניסיון נוסף להתקרב למקום השלישי, אך מארחו, הפועל עכו, מסוגל בהחלט להוות מיכשול.

הפועל יהוד ימשיך במאמציו להיחלץ מתחתית הטבלה ויצפה להשיג משהו במישחק הביתי עם הפועל חדרה. גם בית"ר רמלה מועמד לנצח במגרשו את הפועל טבריה. להפועל מרמוריק לא נשקפים סיכויים רבים במישחק החוץ עם הפועל חולון. הפועל רמת־השרון לא יתקשה להכביע במגרשו את סוגר הטבלה בית"ר חיפה.

טבלת הליגה הארצית

1. בית"ר נתניה	26	21–45	53
2. בית"ר ת"א	26	22–43	48
3. הפועל לוד	26	23–33	47
4. רמת־עמידר	26	20–24	43
5. הפועל חולון	26	26–30	42
6. הפועל חדרה	26	24–30	40
7. הפועל טבריה	26	29–27	36
8. בית"ר רמלה	26	22–23	35
9. הפועל עכו	26	23–29	34
10. רמת־השרון	26	32–29	31
11. הפ. מרמוריק	26	34–27	31
12. הפועל ר"ג	26	34–26	30
13. הפועל יהוד	26	24–21	28
14. הכח ר"ג	26	34–17	28
15. בית־שמש	26	35–17	21
16. בית"ר חיפה	26	42–16	13

● בורדו זכתה בגביע הצרפתי כשניצחה בפאריס את אולימפיק מארסיי 2–1 לאחר הארכה. טיגאנה וז'ירס הבקיעו לבורדו אחרי שזיאלו היקנה יתרון למארסיי בבעיטת 11 מ'.

למר נתן ברמץ
חבר הנהלת הבורסה
ורעיתו
למר יוסי ברמץ ורעיתו
מיטב הברכות והאחולים להולדת
הנכד – הבן
הנשיא, ההנהלה, החברים והעובדים
בורסת היהלומים הישראלית בע"מ
מפעלי בורסת היהלומים הישראלית (1965) בע"מ

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

דורה גיל

(לבית סרובסקי)

הלוויה תצא היום, יום שישי כ"ג ניסן תשמ"ו 2/5/86 בשעה 10.00 מבית העלמין סנהדריה להר המנוחות גבעת שאול ירושלים

אופירה ודן גיל וב"ב
ומשפחות שדה, רוה, געהל ודורנבוש

דודתנו האהובה

אירמה ז'בוטינסקי

לבית בורג

א י נ נ ה

הלוויה תתקיים היום, יום שישי כ"ג ניסן תשמ"ו 2.5.86 בשעה 12.00 בבית העלמין בקרית שאול

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

בצלאל גורן (גורנדר)

הלוויה תצא היום יום ו' כ"ג ניסן תשמ"ו 2/5/86 בשעה 11.30 מן השער הראשי (החדש) בבית העלמין בחולון

המשפחה האבלה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

ד"ר מרטין בנדמן

הלוויה תתקיים היום יום שישי כ"ג בניסן תשמ"ו 2.5.86 בשעה 12.00 בבית העלמין בחולון

המשפחה

נא להמנע מביקורי תנחומים

הננו מודיעים בצער רב
על פטירתו של אחי ודודנו היקר

ד"ר בצלאל דובנר ז"ל

הלוויה התקיימה ביום שלישי ערב שביעי של פסח
השבעה בבית ר"ר יצחק דובנר רח' הס 28, ת"א

המתאבלים: [illegible] ר"ר יצחק דובנר [illegible]
ישראל דובנר ומשפחתו (ארה"ב)
יעקב דובנר
שירה שטרן ומשפחתה
אריה זבלודובסקי ומשפחתו

ביגון עמוק אנו מודיעים על פטירתו
של היקר לנו

ליאון ספורטה ז"ל

הלוויה התקיימה אתמול, יום חמישי כ"ב בניסן תשמ"ו
נא להימנע מביקורי תנחומים

אבלים:
אשתו: מרים — נכדיו: עידית, אילן, יגאל,
בנו: יעקב ובת זוגו — יעל, ליאור, שירה, הביאל, מיכאל ובנג'מין
בנותיו: אסתר, רחל, עליזה ובני זוגן — אחותו: זילי שאלתיאל ומשפחתה
אחיו: שם־טוב ספורטה ומשפחתו
גיסתו: אורליה ספורטה

אבלים על פטירתו של

ליאון ספורטה ז"ל

מנכ"ל כללי של הבנק בעבר

ומשתתפים בצער המשפחה

בנק דיסקונט
ההנהלה, ועד העובדים,
ארגון הגימלאים

לגב' פרופר
לדן, גד ומשפחותיהם

השתתפותנו באבלכם הכבד
במות ידידנו היקר

אויגן פרופר ז"ל

יהודה בר־נתן ומשפחתו

אנו מודיעים בצער רב על פטירת יקירתנו

מלכה גור־אריה

(לבית זסלני)

הובאה למנוחות בירושלים ביום שני י"ט בניסן תשמ"ו 28/4/86.

בעלה: יהודה גור־אריה
בנותיה: אתי גולומב
מירי גור־אריה

במלאת שלושים למות יקירנו

ליאו סביר

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון 4.5 (כ"ה ניסן) בשעה 16.30 בהר המנוחות בגבעת שאול בירושלים.

אנו מודים לכל מנחמינו

המשפחה

ביום ראשון, 4 במאי 1986, בשעה 14.30, יתקיים טקס גילוי המצבה על קברה של

טלילה בישט ז"ל

נפגשים ליד השער הישן של בית העלמין בחולון
הסעה תצא משדרות שאול המלך, מול המוזיאון בשעה 13.45
מוקירי זכרה מוזמנים

המשפחה
והנהלת מוזיאון תל־אביב

מלאה שנה להסתלקותה של

יהודית שלנו ז"ל

נפקוד את קברה בבית העלמין בהרצליה ביום שני כ"ז בניסן תשמ"ו 5.5.86 בשעה 17.00

משפחת אלוני

במלאת שנה לפטירת יקירתינו

ד"ר שרה אביגד ז"ל

[illegible]

נעלה לקברה. תתייחד עם זכרה ביום שני כ"ז בניסן תשמ"ו 5/5/86 בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בהרצליה.

נפגשים ליד השער

המשפחה

במלאת 3 שנים
למותה של יקירתנו

נעמי גורן ז"ל

נעלה לקברה ביום ראשון 4.5.86 בשעה 3.00 אחה"צ בקיבוץ נחשון

המשפחה

קופת חולים הכללית — מרכז רפואי ספיר
מרכז לבריאות הנפש שלוותה

במלאת שלושים לפטירתו של

פרופ' ש. דוידסון ז"ל

מנהל המרכז לבריאות הנפש שלוותה

תערך אזכרה ביום א' כ"ה ניסן תשמ"ו 4.5.86 בשעה 18.00 באולם ההרצאות ע"ש ד"ר קוט בבית החולים מאיר כפר סבא

למשפחת אהרון קרוסר

אתכם באבלכם הכבד
על מות יקירתכם — יקירתנו

ברטה קרוסר ז"ל

הלינה דני ואביה אולייסקי
בינה ועליזה קרוסר

אבלים על פטירתו של

עובדיה הורן

ז"ל

ומשתתפות בצער המשפחה

בנק דיסקונט
ההנהלה, ועד העובדים,
ארגון הגימלאים

פרנץ שטיינהרדט

איננו

הלוויה התקיימה ב־1.5.86 ברמות השבים

אדית שטיינהרדט
ראובן ומירי שטיינהרדט וב"ב
רחל ועמנואל תאודור וב"ב

להשכרה בת"א

1. **משרדים** — בשטח 35 מ"ר, טלפון, רח' הר־סיני (ליד בית הכנסת הגדול) כניסה בחודש ספטמבר 86'. מתאים למקצועות חופשיים.

* * *

2. **חנויות** בשטחים החל מ־50 מ"ר עד 200 מ"ר, טלפונים, חניה בשפע, בבנין מסחרי חדש ברח' סעדיה גאון (ע"י רחוב קרליבך).
כניסה מיידית.
מתאים לתצוגה, שיווק, מסחר, מחשבים וכו'.

* * *

3. **בנין מסחרי** — פינתי, חדש ומפואר, המכיל: קומת מרתף מואר גבוה כ־500 מ"ר, קומת חנויות גבוהות, כ־500 מ"ר, קומת גלריה מוארת כ־200 מ"ר, טלפונים, מעלית מסחרית, חניה, כניסה מיידית. הבנין נמצא ליד דרך פ"ת — גיבורי ישראל. מתאים לתצוגה, רשת שיווק, אחסנה, מחשבים וכו'.

להשכרה בקרית אריה, פ"ת

4. **אולמות** — מרתף, מואר גבוה 1,500 מ"ר, קומת קרקע גבוהה 1,300 מ"ר, גישה לרכב, טלפונים, חשמל כ"ס, כניסה מיידית. הבנין נמצא בדרך ז'בוטינסקי ליד צומת גהה. מתאים לייצור, אחסנה, תעשיות עתירות ידע.

* * *

בדבר פרטים: "אבן זיו" חברה קבלנית לבנין בע"מ
טל. 225923, 237217, 235275.

מכרות נחושת תמנע בע"מ

מכרז מ־ג־7־1986

החברה מודיעה בזאת על מכרז למכירת

5 דירות באילת

לפי הפירוט הבא:
219/31, א'/620/9, 897/34, 889/7, ב'/616/12

טפסי השתתפות במכרז ניתן לקבל במקומות: אגף האספקה רח' קלמן מגן 15, הקריה ת"א. משרדי הנהלה 177/2 אילת. בשעות העבודה.
סיורים יערכו בימים: 8.5 בשעה 9.00, מקום הריכוז דירה 219/31.
15.5 בשעה 9.00, מקום הריכוז דירה 897/31.
תאריך אחרון למסירת הצעות 22.5.86 בשעה 12.00.
החברה אינה מתחייבת למכור לבעל ההצעה הגבוהה ביותר או למציע כל שהוא.

פרטים נוספים ניתן לקבל אצל
מר אמיל מלכה בטל. 059/74172

בקבוצת כימיקלים לישראל

הזמנה להגיש הצעות לרכישת בנין משרדים בתל־אביב

1. מוזמנות בזה הצעות לרכישת בנין משרדים והניון המצויים ברח' אבן גבירול 124 בתל־אביב. בנין המשרדים והחניון שייכים לחברת מלונות לייף בע"מ.
2. בנין המשרדים כולל 15 קומות טיפוסיות המיועדות למשרדים בשטח כולל של כ־8200 מ"ר וכן 3 קומות נוספות המיועדות למשרדים בשטח כולל של כ־4200 מ"ר. [illegible] החניון הינו בשטח של כ־16,000 מ"ר ומיועד להניית כ־600 מכוניות.
3. א) ניתן לרכוש את בנין המשרדים והחניון כמקשה אחת, ובמקרה כזה, יש לפרט את המחיר המוצע עבור כל אחד מחלקי הבנין המפורטים בס"ק בלעיל.
ב) ניתן גם לרכוש בנפרד את חלקי הבנין כדלהלן:
1. 15 קומות טיפוסיות כמקשה אחת.
2. 3 קומות משרדים הנוספות המקשה אחת.
3. החניון.
4. מבנה המשרדים והחניון מוצעים במצבם הנוכחי והמציע מתחייב להשלים את הטעון השלמה.
5. אין הח"מ מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא. המכר כפוף לאישור בית המשפט המחוזי בתל־אביב — יפו.
6. הצעות לרכישה בכתב, בצרוף ערבות בנקאית אוטונומית בגובה 5%, יש להגיש למשרדו של הו"ח שלמה זיו, רח' קויפמן 6 בתל־אביב, לא יאוחר מאשר עד יום 16.5.86.
7. פרטים נוספים ניתן לקבל אצל החתומים מטה, רו"ח שלמה זיו בטלפון 03-659611 ועו"ד יגאל ארנון בטלפון 03-204242.

שלמה זיו, רו"ח — יגאל ארנון, עו"ד
כונסי הנכסים של מלונות לייף בע"מ
(בכינוס נכסים)

אנו מודיעים בצער על פטירת
אמנו וסבתנו

שלומית ויטקובסקי

אשר ציוותה את גופתה למדע

משפחות
בדמור, עפר, זריז, ויתקון

ת"א, 27.4.86

אנו מצטערים להודיע על פטירתו של

הנריק פולק

בן העיר ברודי

אישתו: סבינה
בתו וחתנו: אסתר ויהושע איזנמן
בתו וחתנו: אלה ואנשיר מגל
נכדותיו הנכדה גלי, טלי, ועידו
הלוויה התקיימה בבאר־שבע ב־1.5.1986

לד"ר רחל תאודור ולמשפחה

עמכם בצערכם על מות

האב ז"ל

אגף הילדים
מרכז רפואי שיבא תל השומר

למרים נוי ומשפחתה

משתתפים בצערך הכבד

במות אמך

רוחמה אבינועם ז"ל

רלי ויוסף פרדו
יעקב פרדו

מדריך הארץ

יום שישי

פרק יומי
תהלים א־ב

משנה יומית
כלים טו, ד־ה

דף יומי
סוכה ט

הלכה יומית
תפלה קמו, ב־ד

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.41	6.58
תל אביב	5.59	7.00
חיפה	5.53	7.01
באר־שבע	5.56	6.55

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333.
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' 8.00־20.00
בימי ו' 8.00־15.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
"שקט" — שירות רפואי לקט שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24־19 טל' 03-7549111 "שקט" קוד מנוי 222

מד"א — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-261111
חיפה 04-672222/3.
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111.
מרכז רפואי באר יעקב 03-223958

מרכז מידע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611

מרכז סיוע למצבי לחץ מטעם "מעגלים"
א ו־ה 13.00־11.00
ב ו־ד 18.00־16.00
רח' מאפו 13 תל־אביב
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
בר כוכבא 49
טל: 02-284649
פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־16.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה: כל יום 20.00—23.00
שיר"ן — שירות רפואי נייד ירושלים 24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום — 660585, 02-669531
מוקד לילה שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכור ב"ד
תל אביב. מוקד יום — 218820, 218898

מוקד לילה — 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכור ב"ד

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגית)

ירושלים
שערי צדק — (ילדים,פנימית)
הדסה ע"כ — (נשים, כירורגית, אורטופדית,עיניים, א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
שדה רב האוזנר 3 תבנית ל' 428510
ירושלים
קופ"ח לאומית הגידם 8 224173
חיפה
הנינה והניתה 22 ב"ש 231905

רמת־גן
אבי תל חי 34 742369
בת ים
גני בת ים הנביאים 3 5515671

הקריות
הרכן סמטת כודיעין קרית מוצקין 715136
רחובות
הנגב הרצל 196 473956

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 17.00—20.00.
בוגרשוב 66 ת"א, טל. 9—281228.
חיפה: ימים א', ד' — 16.00־19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת

פרק יומי
תהלים ב־ד

משנה יומית
כלים טרש, ד־א

דף יומי
סוכה י

הלכה יומית
תפלה קמו, א־ג

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 852-81333
נהריה 925335
רחובות 08-451333.
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00־20.00
בימי ו' 8.00—15.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
עז"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
תל־אביב 261111

חיפה 04-672222/3.
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111.
תורנות רופאים וטרינרים
ד"ר בן ארי משה ברודצקי 43 ת"א טל' 413361
מרכז סיוע לקורבנות אונס: — 24 שעות ביממה,
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-82611
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב, בר כוכבא 49
טל: 02-284649
פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00־24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה: כל יום 20.00־23.00.
שיר"ן — שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רפואי שיניים
מוקד יום — 660585, 665561
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
תורנות רופא וטרינרי — ד"ר דן לוי בית אל 7 ר"ג. 720412, 793535

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)

ירושלים
בקור חולים — (ילדים,נשים)
הדסה ע"כ — (פנימית,כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
מוצ"ש, ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
מוצ"ש, בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
ירושלים
מרפאת רוממה המ"ג 28 523191
מוצ"ש, דוידס מאה שערים 83 287963
חיפה
מזור המגינים 97 524113

בת ים
בת ים בלפור 45 864625
רמת־גן
הדסה כצנלסון 151 722271
הקריות
הרכן סמטת מודיעין קרית מוצקין 715136

מרכזי מידע — אגר
04-54913-121 03-432777
02-528231-2

לתושבי צפון ת"א
(בבלי, רמת אביב, אפקה, שכון דן, רמת השרון, הרצליה)

"ש.ק.ט." — שרות רפואי לקט
שרות רופאים מומחים לילדים ותנוקות
בשעות 19.00—24.00 בכל ימות השנה

ילדך חולה השעה מאוחרת — ניתן לקבל
עזרת רופאי ילדים מומחים!

התקשרו ל־"ש.ק.ט." טלפון: 03-7549111 בקשו "ש.ק.ט." קוד מנוי 222
השאר שם, כתובת ומס' טלפון ורופא ילדים מומחה יגיע לביתך בהקדם.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

קלמן בנימיני ז"ל

ההלויה התקיימה אתמול יום חמישי
כ"ב בניסן תשמ"ו 1/5/86

המשפחה המתאבלת

אנו מתאבלים מרה על פטירתה של הרעיה הנאמנה
האם המסורה לילדיה ונכדיה

שושנה ארנון

בת חיה ויחיאל הלר ז"ל

אבלים: הבעל: יהושע ארנון (בן־יעקב צבי הלוי)
בנותיה: יעל כהן ונורית שרון
האחיות: רות לויטה, אסתר תדמור וב"ב
הנכדים: אביטל, שרון, יואב, עמית ואסנת

תטמן בבית העלמין בזכרון יעקב
ביום ו' כ"ג בניסן תשמ"ו עש"ק פרשת "אחרי" (2.5.86).
נא להמנע מביקורי תנחומים

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת יקירנו

אליעזר טננבוים

(בעל חנות "אתא" בהרצליה)

הלויה תצא היום, יום שישי כ"ג בניסן תשמ"ו 2.5.86 בשעה 10.30 לפנה"צ מבית המנוח ברחוב יגאל אלון 43, הרצליה, לבית העלמין בהרצליה (רח' פינסקר)

המתאבלים: אשתו חנה טננבוים
בנו וכלתו שמואל ואהובה טננבוים
וכל בני המשפחה

התחבורה תועמד לרשות המלווים

מכذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

הארץ

זקוק דחוף למודעה?!
מודפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

רח' הנגב 4 ת"א 03-371261. המחיר למלה ביום חול 2 ש"ח כולל מע"מ. ביום שישי וערבי חג 3.5 ש"ח כולל מע"מ

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות

וילה ובתים

● ברמות בנה ביתך קוטג'ים 6 חדרים, סטנדרט גבוה ללא תיווך, "ידיד דירות" 221384-5 (0081)09K.

● בשמרים לוין וילה במגלש אחד + זכויות בניה "דורבה" 663770

קוטג'ים וטרסות

דירות למכירה

4 חדרים ויותר

3-3.5 חדרים

2-2.5 חדרים

דירות במבשרת ציון

בקשו דירה

● דרושה בשכ"ח דירת קוטג' או וילה 4, 5 חדרים במעלה אדומים. 816585

מכוניות

מכוניות כללי

● לבעלי כרטיס אשראי, חייג 539662 וממד מודעתך טלפונית ללוח כל העיר וקבל שיפסמר תלת מימדי חינם "פרסום ומיר" אזור תעשיה מקור ברוך

אודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

ב.מ.וו

דייהטסו

הונדה

וולוו

מזדה

מיצובישי

סובארו

סוזוקי

פולקסווגן

פורד

פיאט

פיג'ו

רנו

הצעות עבודה

● דרושה מכירה כתבנית, משרה מלאה. 664285 בימ 16.00-18.00

שומרת מטפלות

ביקוש עבודה

● מעוניינת להשגיח על ילדים שהורים בחו"ל, נסיון + המלצות 541357

עסקים

עסקים

דירות

משרדים

השכרה

לוח קיר

מוצרים

מקררים

מכשירי חשמל

תנורי אפייה

רהיטים

רדיו

מחשבים

כלי נגינה

מערכות סטריאו

ספרים

בעלי חיים

אבדות

שעונים

שונות

צילום

קורסים

עבודות בית

עזרה למורה

שיעורים ותרגום

מורה פרטיים

קורות גג

כללי

אומנות

מכירת

כלי בית

למפעל מזון בגוש-דן
דרוש
מכונאי
● בעל נסיון באחזקת מכונות אריזה
● רצוי ידע במערכות חשמל למכונות אוטומטיות
לתאום ראיון להתקשר 03-218282

עיריית תל-אביב יפו
עתון הארץ
תיאטרון הבימה
מוסף
מקיימים
בשבת 3.5.86 ב-11.00
מ פ ג ש
בין האורחים:
■ גד יעקובי - שר הכלכלה והתכנון
■ פרופ' עמנואל סיון על ספרו 'קנאי האסלם'
■ איציק קול על ערוץ שני וקולנוע בישראל
■ חוה אלברשטיין עם הוצאת תקליטה החדש
■ הבמאי הפולני יוזף שיינה המביים ב'הבימה' את הצגתו רפליקה
■ ד"ר אבנר כהן — חיים בצל כורים גרעיניים
■ שירי תיאטרון בבצוע תלמידי שנה ג' בב"ס למשחק בית-צבי
■ שלמה ניצן
■ מנחה: מיכאל הנדלזלץ
הארוע באדיבות:
קונטרול דאטה (ישראל) בע"מ
כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'-ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 4 ש"ח.
50% הנחה
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב ותעודת קשיש של ת"א

הלוח הארצי
הארץ חדשות

הלוח הארצי — העיר צומת השרון
תל אביב גוש דן והשרון

דירות

● "ידידירות" קניית דירות ללא תווך: בהרצליה דירות וקטנים 052"544722 .052"543835

... חדרים

● ברמת אביב ג' ברחוב נבונה מושקעת ושקטה אנגלו סכסון 424310 .417168

● ידע — מבצע מיוחד, ראה עיתון העיר עמ' 43.

מכוניות

הצעות עבודה

עסקים

● לתברה רינזית המבוקשת בשוק ... 03"358783

שידוכים

קח'תן חצי חינם

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

ת"א גוש דן והשרון

המשך

● מרוץ + שואב אבק במצב טוב 03-7516472

● ארון חדר ילדים, 5 דלתות + שולחן כתיבה 052-21554

● סלון קטיפה ספה + 2 כורסאות + שולחן. שטרים 03-9227706

● ארון ילדים 120x170 בפורמייקה. 052-26381

● סלון אמלקי תר"ס 3+1+1 03-441582 03-282057

● ספה + 2 כורסאות + שולחן סלוני במצב טוב 03-852759

קח-תן חינם

הלוח הארצי

הלוח הבטוח

חיפה והצפון

דירות

הצעות עבודה

עסקים

מכוניות

משכיר דירה?

תפסיק לשלם כפול
תתחיל לפרסם ב-

הפוגה הארצית
הארץ חדשות

קח יותר קוראים תן פחות שקלים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

עיריית תל אביב שפכה לים ביפו פסולת בניגוד לחוק

דובר העירייה: באחרונה ניתנה הוראה להפסיק

מאת חיים הנדוניקר
סופר "הארץ" בתל אביב

עיריית תל אביב מייבשת קטעים בימה של יפו בהיקף עשרות דונמים תוך אפשרות של גרימת זיהום קשה בים ובניגוד לחוק.

לצורך בניית פרויקט בדרום יפו המיועד למגורים נבנה קיר בים והקטע שבין החוף לבין הקיר הושלכה פסולת בניין לצורך הייבוש. מתברר, כי מזה זמן ממשיכה עיריית תל אביב בפעולת הייבוש לאורך החוף, תוך השלכת פסולת בניין לים, גם בקטעים בהם אין קיר ים, במקום מתוכננת הקמת קיר ים נוסף, שיאפשר את הארכת הייבוש. אולם הקמת הקיר טרם אושרה על ידי הוועדה למימי החופים, כנדרש בחוק, והקיר לא הוקם.

עיריית תל אביב החליטה להמשיך בפעולות הייבוש והשלכת פסולת הבניין לים גם בקטעים מעבר לקיר הים הקיים. לטענת הביקורת שנמתחה עליה על ידי גורמים ממלכתיים, שהביעו חשש, כי בפעולה זו עלול להיגרם זיהום חמור של ימה של יפו.

גורמים המעורים בפרשה מתחו ביקורת חריפה על עיריית תל אביב, האמורה להיות לשמירה על חוק התכנון והבניה בשטחה, ובמקום זאת היא מפרה את החוק בידיעה תוך גרימת סכנות סביבתיות.

דובר עיריית תל אביב, בני כהן אישר בתגובה, כי חלק מפסולת הבניין שנשפכה בחודשים האחרונים לתוך הים אכן חרגה מקו קיר הים. המשכו של קיר הים היה אמור להיבנות על ידי מינהל מקרקעי ישראל. אבל תכנית זו טרם יצאה אל הפועל. עבודות שפיכת הפסולת נמשכו, בין היתר, משום שהיה צריך לפנות פסולת מאתרי בניה בעיר. באחרונה ניתנה הוראה להפסיק לחלוטין את פעולות שפיכת האשפה, כדי למנוע אפשרות של זיהום הים.

"האנס האתלטי" ניסה להתאבד

(ע). "האנס האתלטי", שנתפס על ידי המשטרה לפני מספר שבועות בעת ניסיון אונס, ניסה להתאבד בתאו בבית המעצר האיזורי באבו כביר.

האיש, החשוד באונס ובשורה של מעשים מגונים בכוח באיזור רמת אביב, כרך בערב החג סדין סביב צווארו והחל מהדק אותו בחוזקה.

שומר הוא שהבחין במתרחש הסיר את הסדין מצווארו. לאיש לא נגרם כל נזק, והוא לא נזקק לטיפול רפואי.

חוקרי המשטרה סבורים, כי האיש חושש, שמעצרו יביא למשבר חמור בחיי הנישואים שלו, ולכן ביצע את נסיון ההתאבדות.

שמו של החשוד טרם הותר לפירסום.

שני הימאים הישראלים שהואשמו במצרים בסחר סמים שוחררו זמנית

(ע). שני הימאים הישראלים, עמרם שלוש (53) מקרית מוצקין, ושלמה פרץ (55) מעתלית, שנעצרו לפני כחודשיים באלכסנדריה שבמצרים כחשודים בהחזקת סמים, שוחררו ערב חג הפסח ממעצרם. עם זאת לא הורשו השניים לצאת את גבולות מצרים.

השניים, כופרים באשמה המיוחסת להם, וטוענים כי נקלעו בתום לב לעיסקת-סמים, שבה היו מעורבים העגלון המצרי שהסיעם וסוחר סמים מקומי.

להערכת בני משפחתם של הימאים הישראלים, שביקרו אצלם בכלא המצרי בטרם שוחררו ממעצר, שימשו הישראלים "כיסוי" לפעילות סחר בחשיש של אורחים מצריים, ובהם העגלון המצרי, שהסיעם לאיזור שכונות מחוץ בייי וקרמת, המוכרות כשכונות שבהן מתנהל סחר בסמים.

לבקשת בני המשפחות בארץ, יצא עו"ד עקאם הוואר למצרים, על מנת לסייע בידי הסניים, ביחד עם עורכי דין מצריים. השניים שוחררו עד המשפט ללא תנאי וללא דמי ערבות. משפטם של שני הימאים, הכופרים כאמור באשמה מכל וכל, ייפתח בפתיחת חודש יוני באלכסנדריה.

בני משפחות הימאים פנו לגורמים בכירים במשרד החוץ הישראלי, בבקשה להתערב אצל שלטונות מצרים לבטל את צו העיכוב המוטל נגד הימאים הישראלים, המוכנים להתחייב להתייצב לבירור דינם בכל עת שיידרשו.

יו"ר ועד מירון הואשם בגניבה מקופת המושב

מאת ירח טל

מי שהיה יו"ר ועד מירון, יעקב בן חיים אנגלנדר (66) הואשם בגניבת מאות אלפי שקלים מקופת המושב ובכספי חבריו בהיותו בתפקידו.

בכתב-אישום שהגישה אתמול פרקליטות מחוז חיפה והצפון לבית המשפט המחוזי בחיפה מואשם אנגלנדר בגניבה בידי מנהל; מרמה והפרת אמונים בתאגיד; זיוף במסמך וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וגניבה בידי מנהל.

בהיותו יו"ר הוועד, היה גם מנהל ובעל מניות בחברות פרטיות שניהלו עסקיהן ללא זיקה עסקית למושב. מלבד משיכת כספים מחשבון המושב לחשבון חברותיו הפרטיות, ניצל את מעמדו לקבלת ערבויות של המושב עבור חברותיו.

גילוי דעת

אל: ממשלת ישראל
ההסתדרות הכללית
ציבור הנוסעים באוטובוסים

בשנה האחרונה הועלו תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית בשיעור של 362%, יותר מפי 2 מעלית מדד המחירים לצרכן.

מנגד, הופחת פעמים מחיר הדלק. כבר היום על בסיס לוח התעריפים נאלצת אגד לגבות מהנוסעים בקוים מסוימים תעריף הגבוה ממחיר עלותם.

כתוצאה מכך, החל בם תהליך של איבוד נוסעים בניגוד לאינטרס הלאומי המובהק והמוצהר של העדפת התחבורה הציבורית.
המשך תהליך זה של הלאת תעריפי הנסיעה באוטובוסים מצד אחד והוזלת מחירי-הדלק מצד אחר, יגרום להרס התשתית הקיומית של מערך התחבורה הציבורית.

אנו מתריעים ומזהירים כי כל העלאה נוספת בתעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית תגרום בצורה קיצונית:

א. להרעה בשרותים לציבור
ב. לסתימת עורקי התחבורה
ג. לאובדן מליוני שעות למשק הלאומי
ד. לפגיעה ברמת הבטיחות בדרכים

אין בעולם מדינה נאורה אחת שבה התחבורה הציבורית אינה זוכה לתמיכה והעדפה, הן בסיבסוד ניכר לנוסע במחיר הכרטיס – והן בהסדרי העדפה משמעותיים בנתיבים לתחבורה ציבורית.

אנו קוראים להימנע מפגיעה בתחבורה הציבורית שהיא מובילת ההמונים בישראל – ולא לגרום למצב שבו בעלי האמצעים ינועו בקלות ואילו רוב הציבור לא יוכל להנות מתחבורה ציבורית נאותה.

מזכירות
אגד

בג"צ דחה את טיעוניו של סנ"צ פרידמן בערעורו על הרשעתו בבית הדין המשטרתי

(ע). בג"צ דחה את עתירתו של סנ"צ משה פרידמן, לשעבר מפקד היחידה המרכזית בתל-אביב, נגד בית הדין למשמעת של המשטרה ונגד מפכ"ל המשטרה.

סנ"צ פרידמן הורשע בבית הדין למשמעת של המשטרה בהתחברות שלא לצורך לאדם הידוע כעבריין והתנהגות שלא כהלכה בשעת מילוי תפקיד. בית הדין למשמעת גזר עליו קנס של 250 ש"ח.

סנ"צ פרידמן עתר לבג"צ בטענה, כי הרשעתו פגומה בפגמים משפטיים וביקש מבג"צ לבטלה.

השופט אליעזר גולדברג, אליו הצטרפו בהסכמה השופטים אהרן ברק ואברהם חלימה קבע, כי אמנם אין לבתי הדין למשמעת של המשטרה ערכאת ערעור, אך אין עובדה זו כשלעצמה גוררת הרחבת תחום הביקורת השיפוטית של בג"צ על החלטת בית-הדין למשמעת.

בהחלטה מפורטות שורה של עילות בהן התערב בג"צ בהחלטותיו של בית-הדין למשמעת: חריגה מסמכות, פגיעה בעיקרי הצדק הטבעי, טעות משפטית גלויה וקביעה עובדתית מוטעית.

אשר להרשעה בתיק זה, התייחס בית המשפט הגבוה לעבירה של התחברות אל עבריין בשם גרובר, שפרידמן ביקר בביתו. "טענת הנאשם, כי לאחר היכרות של כמה שנים אין הוא יכול לנתק מביתו אדם שבא לביקור עם ילדיו - אינה מקובלת עלינו. מדובר בקצין משטרה בכיר, שחייב לבדוק באופן מתמיד ובשבע עיניים עם מי הוא בא במגע במישור שאינו קשור למילוי תפקידו".

בג"צ גם דחה את טענתו של סנ"צ פרידמן, כי בית הדין למשמעת לא פירש נכון את ההוראה האוסרת התחברות עם העבריין. לטענת העותר, אין לראות באריסטוקרטיות בביקור של גרובר נכונות מצדו להתרועע עמו, כשם שציין לכך פירוש בית הדין למשמעת. "אין לפסול סטנדרד של התנהגות שנראה לבית הדין למשמעת, כראוי לאימוץ לשם שמירה על הסדר הטוב ועל המשמעת במשטרה, רק בשל היותו מחמיר עם איש משטרה יתר על המידה" - נקבע בפסק הדין ובג"צ החליט שלא להתערב בהחלטה זו של בית-הדין למשמעת.

אשר להרשעה השניה על התנהגות שלא כהלכה במילוי תפקיד, קבע בג"צ, כי ההרשעה היתה כדין והפירוש לסעיף בחוק שנתן בית הדין למשמעת הינו פירוש מתקבל על הדעת.

בג"צ חייב את סנ"צ פרידמן בתשלום הוצאות בסך 300 ש"ח.

מתאבק ה"קטש" הכה את הפקיד ונמלט מן הארץ

(ע). המתאבק ואיש השרירים כריס ארמס, שהיה מבוקש מאז יום ד' ע"י משטרת מרחב הגליל, לאחר שפצע קשה פקיד עובד מלון "חוף התמרים" בעכו, הצליח להימלט מהארץ לפני שצו-העיכוב נגדו הגיע למשטרת נמל התעופה בן-גוריון.

ארמס, המוכר לצופי הטלוויזיה של דרום לבנון מהופעותיו בזירת "הקטש" עם האחים המפורסמים ואן אריק, פגע בערב החג בפקיד הקבלה של המלון בעכו חנא לאפי. הוא הכהו באגרופו בפניו, ואחר כך השליכו על מרכזת הטלפונים כבלה. הרקע להתכתשות בין השניים טרם הובהר. לאפי נפצע בפניו והועבר לבית החולים הממשלתי בנהריה, שם טופל ואושפז.

המשטרה שהוזעקה למקום הורתה לו להופיע לחקירה ביום ד' לחתום על למסירת עדות. מאחר שלא הופיע, ניגשו אנשי משטרה אל השופט ש. ברלינר, שהוציא צו עיכוב יציאה מהארץ.

ארמס עמד להופיע ביום ה' בערב במופע בתל אביב.

בן 80 נשרף למוות בדירתו

מאת זוהר בלומנקרנץ

שלום יהודה (80) מבתים נשרף למוות בדליקה שפרצה בדירתו שבחצר, ברחוב העצמאות 9 בבתים, ביום ג'.

האש התלקחה לאחר שכירת הגז נשארה דולקת והוצתה הדליק, כנראה נייר, שהיה בקרבת מקום. התלקחה והציתה את החדר שבו ישן הקשיש. הקשיש התגורר שם בגפו.

מכלי גז גנובים התלקחו והאש אחזה בכמה כלי רכב

מאת זוהר בלומנקרנץ

שני בלוני גז גנובים שהוסתרו במכונית פרטית התלקחו בעת שפורצים פרצו לרכב בליל החג בחולון, והמכונית עלתה באש ונשרפה כמעט כליל.

הרקע לדליקה עדיין לא ברור לחוקרי המשטרה. נגרם נזק כבד לאופנוע שחנה בסמוך ולשתי מכוניות נוספות אחרות. המכונית מסוג "וולוו" שנשרפה, חנתה ברחוב צפת 2 והיא שייכת לאלכסנדר שטיין.

בגלל מיקדמות שניתנו באפריל והתחשבנויות מסובכות

חלק מהשוטרים קיבלו במשכורת חודש אפריל שקלים אחדים בלבד

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

חלק מהשוטרים וקציני המשטרה שקיבלו אתמול את תלושי משכורת אפריל, נדהמו לגלות שחשבונם בבנק זוכה על חשבון המשכורת נטו בכמה עשרות שקלים בלבד, היו גם שסכום הנטו בתלוש המשכורת שלהם הראה אפס שקלים ואף יתרה שלילית. לעומת זאת היו אנשי משטרה שחשבונות הבנק שלהם זוכו אתמול בסכומי כסף ניכרים.

בירור קצר העלה, כי הדבר קרה בעיקר בגלל המיקדמות שקיבלו השוטרים בחודש שעבר. באמצע חודש אפריל שולמה לכל השוטרים מקדמה של 300 שקלים על חשבון הפרשים שהגיעו להם על עיוותים במשכורותיהם ועל תוספת שכר שלא ניתנו להם בשנים שעברו על פי עקרון השוואת השכר בין השוטרים לבין משרתי הקבע בצה"ל. כן קיבלו השוטרים לפני חג הפסח מיקדמה בסך 400 שקלים, כמו כל עובדי המדינה. בחישובים הסופיים עם הכנת תלוש המשכורת לחודש אפריל הורדו מהמשכורות המיקדמות ששולמו באמצע החודש שעבר. התברר כי חלק מהשוטרים ששולמה להם מיקדמה על חשבון ההפרשים אינם זכאים כלל להפרשים. כך קרה שממשכורתם של חלק מאנשי המשטרה, המסתכמת בכל חודש ב-700 ל-800 שקלים, נוכו במשכורות אפריל 700 שקלים.

לפי אחת ההערכות בגלל ההתחשבנויות המסובכות נעשו גם טעויות בהזנת הנתונים למחשב המשטרה, והיתה תקלה בחישוב משכורותיהם של שוטרים וקצינים רבים.

דובר המשטרה אמר בהתייחסו למשכורות השוטרים החודש, כי מדובר בחלק קטן בלבד מהשוטרים שקיבלו החודש משכורות מצומקות, לאחר שבאמצע החודש הקודם קיבלו מיקדמות שכר ניכרות על חשבון משכורת חודש אפריל והם השתמשו בכסף. מכל מקום, אמר הדובר, המשטרה בודקת את הנושא מתוך מגמה לנסות למצוא דרך כיצד לעזור לשוטרים שבגלל צרוף המקרים המיוחד נשארו ללא מזומנים בבנק.

אסיר בחופשה נרצח ליד ביתו

(ע). אסיר בחופשה נרצח במוצאי החג סמוך לביתו בכפר שלום. המשטרה עצרה חשודים במעשה.

חיים עמר (26) ריצה עונש של 3 שנות מאסר באשמת שוד והתפרצות. הוא יצא לחופשה מבית הכלא ערב החג השני; ובמוצאי החג סמוך לחצות נורה ממארב ליד ביתו. למקום הוזעק אמבולנס לטיפול בפצוע, אולם כל נסיונות ההחייאה עלו בתוהו, והאסיר מת מפצעיו.

מפקד משטרת מרחב חיפה, תנ"צ יעקב חביב, מינה צוות חקירה מיוחד, בראשות פקד יהושע מוספי לחקור בנסיבות הרצח.

נראה כי האסיר מצא את מותו על-רקע חיסול חשבונות בקרב אנשי העולם התחתון.

שני אסירים נמלטו ונלכדו

מאת סופרת "הארץ" בשרון

שני אסירים שנמלטו ביום שלישי בערב מכלא 'אשמורת' (כלא כפר יונה בשרון) נלכדו והוחזרו לכלא.

ערך את העמוד: אוריאל רייגולד

קצין משטרה מונה לחקור התנהגות של שוטרים בלוד

אשה בהריון נפגעה בשכונת שניר כאשר ניסתה למנוע מעצר נערים

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בלוד

אשה בחודשי הריון ראשונים שהתנגדה למעצר בנה, נפגעה על ידי שוטר ונזקקה לאשפוז בבית חולים. בנה נפגע הילד בן ה-11, הוא סובל משבר בידו. במשטרה מונה קצין בודק לחקירת הפרשה, ועליו להגיש מסקנותיו תוך ימים אחדים.

ביום שני אחר הצהרים נתקלו שוטרים בלבוש אזרחי בשני נערים (13, 11) הנופלים בור בפרדס סמוך לשכונת שניר בלוד. הנערים החלו לברוח, והשוטרים דלקו אחריהם עד לבתיהם. השוטרים נכנסו לבית משפחת אלעאסם בנסותם ללכוד את שני הנערים כדי לחקור אותם על מעשיהם בפרדס. בני משפחת אלעאסם הזעיקו את קרוביהם.

שוטרים נוספים פרצו לבית וגררו את הילדים החוצה. כשניסו הנשים למנוע זאת הן הותקפו, לדבריהן, על ידי השוטרים. אחת עודי אלעאסם, הנמצאת בחודשי הריון ראשונים, אושפזה יומיים בבית חולים. לטענת השכנים פרצו שוטרים לדירותיהן של שתי משפחות נוספות.

לטענת המשטרה ניפץ אחד מבני משפחת אלעאסם זגוגית של ניידת משטרה. לאחר מכן נעצרו 11 איש, בכללם שני ילדים. עשרה מהעצורים שוחררו עוד שלשום, ומחוסר אל עאסם שוחרר אתמול.

פרטי התקרית תוארו במכתב ששלח נוריאל אליעזר, יושב ראש האגודה לסיוע והגנה על זכויות הבדווים בישראל, ליועץ המשפטי לממשלה ולשר המשטרה.

חשוד בתאונת פגע וברח נעצר לפני שעלה למטוס

(ע). נהג שהיה מעורב בתאונת פגע וברח נעצר בנמל התעופה בן גוריון עם אשתו בטרם הספיק להמריא לחו"ל.

אתמול לפנות בוקר פגעה מכונית סיאט 127 בטנדר של הכוח הרב-לאומי, ברחוב הירקון פינת אלנבי בתל-אביב. שניים מיושבי הטנדר, בעל האשה, נפצעו קל ואילו הנהג העביר את הפצועים לבית החולים "הדסה" בתל-אביב, ועזב את המקום.

חקירת המשטרה העלתה, כי נהג הסיאט עומד לטוס לחו"ל עם אשתו.

שוטרי נמל התעופה בן-גוריון עצרו אותם לפני עלייתם למטוס. נמסר, כי אשתו של נהג-הסיאט התקשרה למשטרה לפני עלייתם למטוס והודיעה כי מכונית הסיאט השכורה נגנבה מהם בשעות הבוקר. לאחר שהשניים נעצרו הוברר, לטענת המשטרה, כי הבעל נהג ברכב בעת שלילת רשיון.

בגינה שלך יש מקום לבריכה!

וגם בתקציב...
■ בריכות EUROPOOL מס' 1 באירופה – עתה גם בארץ!
מבצע היכרות: דגם RIVA במידות
8.5 מ' x 5 מ' רק 5,100 ש"ח + מע"מ (כולל מערכת סינון ואביזרים) למזמינים החודש – 3 תשלומים ללא ריבית
■ מבחר בריכות בנויות ומוכנות בגדלים שונים וזקוקי.
SA איילון הנדסה בע"מ
בריכות שחיה ואביזרים
רח' רזיאל 23 רמת-גן טל: 746024, 03-720636

סוניט דיור 2000
הדרי-שינה, מול היפר-כל החדש,
מטבחים, מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
מזנונים, פ. אוכל.
טל' 04-720720 משתלם להגיע גם מרחוק!

מלניק פסנתרים
מבצע עד 10 תשלומים שוים ללא ריבית*
פסנתרים חדשים ומשומשים
במחירים החל מ-2700 ש"ח (כולל מע"מ)
*כפוף לתקנון המבצע
דיזנגוף 125 תל-אביב, טלפון 03-220303

SWITZERLAND
LAKE GENEVA – LUGANO, MONTREUX, GSTAAD REGION, LOCARNO & MANY MOUNTAIN RESORTS ETC. FOREIGNERS CAN BUY SUPERB NEW APARTMENTS CHALETS/VILLAS. ALL PRICES. LARGE CHOICE. SWISS RESIDENCY POSSIBLE.
H. SEBOLD S.A. TOUR-GRISE 6
CH-1007 LAUSANNE TEL. 21/25 26 11

בעל עסק/מנהל חברה
עדין לא מאוחר...
גם היום תוכל להעביר
את ניהול החשבונות שלך
למשרד "אגם"
ברמת-גן
אצלנו לאחר 10 שנות נסיון
"שרות טוב" אינו רק סיסמה
הצטרף לעשרות
לקוחות מרוצים
טל' 03-772027, 763843

יש גבול!

אל חברינו אנשי השלום
השבוע ביקשה "שלום עכשיו" לקיים סיורי שלום בחברון. בקשתה נדחתה "מטעמי בטחון". באותו זמן הורשתה "גוש אמונים" לקיים "סיורי אביב" הפרובוקטיביים – תחת אבטחה צבאית מלאה, במובן.
לפני שבועיים נסעו חברי "שלום עכשיו" לחברון, לדיאלוג של שלום. הם הותקפו והושפלו ע"י המון מוסת של מתנחלים. צה"ל הופעל באורך מביש כלפי הפורעים, בניגוד ליד החזקה שהפעיל באותו יום ממש בפוליטכניקום של העיר.
למה נחכה עוד?!
חיילי צה"ל מצטווים לקדם אינטרסים של מעוט קנאי,
יותר ויותר הופך השרות בשטחים לשרות למתנחלים.
הצטרפו אלינו בפניתנו כחיילי מילואים אל ראש הממשלה ושר הבטחון
"...נשבענו להגן על שלומה ובטחונה של מדינת ישראל
ואנו נאמנים לשבועה זו. על כן אנו פונים אליכם לאפשר לנו לא לקחת חלק בתהליך הדיכוי והכיבוש בשטחים".
נוסח מלא של העצומה וכן חתימות ותרומות
יש גבול
ת.ד. 4172
ת"א 61041

יש לנו את ה"שניה" של מץ

קנינו טלוויזיה שניה לבית. טלוויזיה "סקי" — קטנה, ניידת ומתאימה לכל חדר.
עכשיו אני יכול לעבוד על המחשב שלי כשאחותי צופה ב"עד פופ" ואמא נהנית מסרט בירדן כשאבא רוצה "משחק השבוע".
טלוויזיה שניה של "סקי" — קטנה אבל גדולה!
"סקי" — החברה שהפעילה את המוח מביאה לכם עכשיו טלויזיה צבעונית (14, 16, 20 אינטש) שהיא היחידה עם זכרון ל-50 תחנות ו-100 ערוצים שונים!
ל"שניה" של "סקי" — איכות קליטה מצויינת, מרכב פנימי וחיצוני מעולה וכמובן, אתם נהנים מהאמינות והאחריות של "סקי".

להשיג בחנויות החשמל המובחרות. פרטים נוספים בבית מץ.
בן גוריון (מודיעין) 19, בני-ברק. טל. 03-799114
מץ
מצוין, או בקיצור... מץ.

הארץ

יום ו', כ"ג בניסן, תשמ"ו
2 במאי 1986

ירושלים: רח' ההבצלת 2 טל' 224245, ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב נורדוי 20 טל' 661166, ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל־אביב 61001

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א

העורך: גרשום שוקן. האחראי: מתי גולן.

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת [illegible].

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel 824261

שרון וחזונו העבר־הירדני

שר התעשייה והמסחר הכריז ביום ב' באריאל, לפני קהל של כאלף פעילי תנועת חירות וצירי ועידתה (שהופסקה מחמת גילויי אלימות ועדיין ממתינה לחידושה), כי עבר־הירדן המזרחי הוא חלק [illegible] מארץ־ישראל, וכי "יש לנו זכויות מלאות במקום זה". הכרזה זו נתקבלה על ידי הקהל, כפי שרשם סופר "הארץ", בהתלהבות.

אמת ויציב: הבריטים, כאשר הכינו את עצמם לקבלת המנדאט מטעם חבר הלאומים על ארץ־ישראל ("פלשתינה" לפי המינוח שלהם) התכוונו לכלול אותו גם על שטחי הגדה המזרחית. רק בשנת 1922, מאחר שלא יכלו או לא רצו לגרש את עבדאללה מרבת־עמון, החליטו לשלול את תקפותם של הסעיפים "הציוניים" של המנדאט לגבי עבר־הירדן, והשיגו לכך את הסכמתה של מועצת חבר הלאומים.

התנועה הציונית השלימה, אם כי באי־רצון, עם הספר הלבן של צ'רצ'יל: ז'בוטינסקי אף הגן על השלמה זו בנימוק שהמסמך הבריטי אין בו כדי למנוע את התהוותו של רוב יהודי בארץ. התנועה הציונית והנהלת הסוכנות ניסו בכל זאת לשכנע את האמיר עבדאללה שיפתח את ארצו להתיישבות יהודית, אבל נסיונות אלה עלו בתוהו. ובעוד הרוויזיוניסטים בשנות השלושים המשיכו לשיר (באידיש) על הצורך בעבר־הירדן, נגנזה הסיסמה "שתי גדות לירדן" אחרי הקמת מדינת ישראל, ואין סימן כי מנחם בגין חידש את הדרישה אחרי הניצחון במלחמת ששת הימים.

מה הטעם בהכרזתו של אריאל שרון, שהוא הדגיש נתון ביאוגראפי שאיש אינו מפקפק בו, אבל אינו רלוואנטי על רקע המציאות הפוליטית זה שני דורות ומעלה? מדוע הוא מעלה את זכרן של "זכויות מלאות", אשר מייסדי הרוויזיוניזם ותנועת חירות השלימו עם ביטולן או נמנעו מלתבוע אותן מחדש? כלום הוא מאמין כי בנפנוף המאיים בהם יצליח להניע את המלך חוסיין להשלים לפחות עם החלת הריבונות הישראלית על הגדה המערבית ורצועת עזה?

תמימות כזו אין לייחס לשרון. ההסבר הסביר ביותר להכרזתו נעוץ בחיפושו אחרי סיסמה העשויה להגדיל את הפופולאריות שלו בקרב צירי ועידת חירות. בעוד יצחק שמיר מסתפק בתביעה לכל שוחרי השלום שיחדלו מלערער על "השתרשות היהודים בכל חלקי ארץ־ישראל", והבריות מבינים שהוא מתכוון לארץ־ישראל המערבית בלבד — בא שרון לעורר את הנושא העבר־הירדני מתרדמתו הזוכה במחיאות כפיים.

המלך ההאשמי, המהסס ממילא לענות בחיוב להפצרותיו של שמעון פרס, רק יתחזק באי־רצונו לנוכח דבריו של שר התעשייה והמסחר. ייתכן שתוצאה זו היתה אחד המניעים להצהרתו הפרובוקטיבית המזיקה של שרון.

האסון בקייב והתחליף לכוח הגרעיני

הסודיות וההסתרה שבהן נהגה בריה"מ בתקלה בכור בצ'רנוביל, מוסיפות נופך מיוחד למכה שספגה יוקרת בריה"מ בעקבות מה שמצטייר כאסון הגרעיני הגדול ביותר מאז החלו לפעול תחנות כוח אטומיות. לפי שעה לא ברורים לחלוטין ממדי התקלה והפליטה הרדיואקטיווית. אך אין ספק שתיודע לה השפעה הן על יחסי בריה"מ עם המערב, ואירופה המערבית בפרט, והן על קצב הפיתוח של תחנות כוח גרעיניות בעתיד הקרוב. האסון העניק תנופה עצומה לתנועה האנטי־גרעינית, העושה במיטב יכולתה להגדיל את רושם ממדיה של התקלה הזו.

הדרישות המופנות אל בריה"מ לסגור כורים מהסוג שבו אירעה התקלה ולפתוח את מקום האסון לבקורה בינלאומית, אופייניות לחוסר האמון המערבי הן באמצעי הבטיחות הסובייטיים והן באמינות ההודעות הסובייטיות. אך לא פחות אופיינית התגובה המערבית הקשה לנוכח השד הגרעיני שיצא מן הבקבוק, ושאיש, בעצם, אינו מאמין שאפשר עוד להחזירו. המענה הסובייטי לפחדים אלה יהיה מבחנו הגדול הראשון של מיכאיל גורבאצ'וב בניסיונו להציג בפני דעת־הקהל המערבית פנים חדשות סובייטיות, מתונות ושקולות, מול התוקפנות האימפריאליסטית, כלשונו, של אמריקה של רייגן. גם אם יתברר שההערכות המערביות הראשונות היו מוגזמות, הימים הראשונים אחרי התקלה הם עדות לכישלון המערכת הסובייטית.

המספר האמיתי של מקרי סרטן ושינויים גנטיים נוספים, מחמת הקרינה שהשתחררה סמוך לקייב, יהיה לדעת מומחים רבים שולי בלבד בהשוואה למיליונים הלוקים בכך ממילא מדי שנה. אך בדעת־הקהל מקנן חשד, שהשלטונות בכל מקום עושים יד אחת להמעיט את ההתנגדות הציבורית להקמת תחנות כוח גרעיניות. יש פער עצום בין הדיבורים על קרינה מסוכנת בטווח של כמה עשרות קילומטרים לבין הפחדים מפני עננים רדיואקטיוויים, הנישאים למרחק אלפי קילומטרים. האנשים אשר במשך עשרות שנים חיו בצלה הטראומטי של שואה גרעינית, טועמים עתה מקצת טעמן של חרדות יום־יום: מעקב אחר מהירות וכיוון הרוחות, איסור שתיית חלב, תורי ילדים ליד בתי חולים ובתי מרקחת, ותחושת חוסר ודאות נמשכת של מאות אלפים אם לא מיליונים, הצפויים לחלות בעתיד.

בניגוד לתגובה העמומה על הירושימה ונגסקי, הרגישות הציבורית כיום גדולה הרבה יותר, והיא עשויה להביא לבלימת פיתוח האנרגיה הגרעינית ולעלייה חדשה במשקלם של הנפט והפחם. אך לטווח הרחוק, אם לא תרצה האנושות לחזור לעידן הפרה־תעשייתי, היא לא תוכל לוותר על תחליף למקורות האנרגיה הקונוונציונאליים המוגבלים. לכן האסון בצ'רנוביל רק עתיד לזרז, בסופו של דבר, פיתוח כורי היתוך ותחנות גרעיניות בטוחות אחרות, אשר יענו על הדרישה הגדולה לאנרגיה הצפויה בעולם בעשורים הבאים.

עת הבירבורים הגיעה

מאת א. שוייצר

דיבורים בטלים באים במקום הגשמת פרוגרמה כלכלית עדכנית

ממשלה זו מיצתה את הפרוגרמה שלמען הגשמתה הוקמה. מן הראוי שנחזור על אמת זו, כדי שלא נתפתע למראה עיסוקיהם של ראשי המפלגות שמהן מורכבת הממשלה. כאשר לפוליטיקאים שטיפסו לדרגת שרים אין מה לעשות, הם מבלים זמנם במריבות ביניהם, או בהפרחת הבלים, או לעתים בשניהם גם יחד. ודי להציץ בעיתוני השבועות האחרונים כדי להיווכח, כי הנ"ל איננו קריקטורה מרושעת, כי אם תיאור נאמן של המציאות.

על המריבות אין צורך להכביר מלים. אך הנה היתה פרשת מודעי, שהציגה את גיבורה המוכר בסידרת ראיונות באחד מהעתונים, שבה ניתן לו, כפיצוי על השיכחה שכבר החלה לעשות את זכר כהונתו כשר אוצר, להביע רעיון על עצמו ועל עולם ומלואו. ואילו מר פרס, המנצח עם או בלי מרכאות, הציג לפני כל בשבוע שעבר המצאה עולמית: כלכלה ללא מספרים וללא קריטריונים מסודרים של עלות תועלת. ואשר לגבי יצחק שמיר, האיש שיציג בעוד חצי שנה את הממשלה, בעזרת השם, כפי שמר מנחם בגין היה אומר — הוא עולה לחברון ומקריא מן [illegible] על הקשר הבל־ינתק בין עם ישראל וארץ ישראל. האבסת הציבור במזון מהיר (ג'אנק פוד בלעז) רוויה זו מעידה לא רק, כפי שרבים גורסים, על דלדול המחשבה, אלא גם ובעיקר על כך שהנ"ל חשים מנועים מלעסוק במה שעל פי מצב הדברים צריך היה לעמוד בראש מעייניהם.

הימורים שעלו יפה

נניח כאן בצד את היציאה מלבנון, שהיתה אחד משני יסודות ההסכמה בין המערך והליכוד שעה שניגשו ב־1984 להקמת קואליציה ביניהם. המהלך הוכתר בהצלחה, מכיוון שעלה יפה ההימור שנעשה אז, שסוריה לא תשכיל, כפי שלא השכילה ישראל לפניה, להשליט מינימום של סדר ויישוב־הדעת בלבנון — והרי בלי אלה קשה לסורים לשלבה במערכה. ראשי השלטון בישראל מודעים לחשיבות המוגבלת של קטיושות פה, חדירות מן המארב באזור הביטחון שם, לגבי שלום הגליל. על כן, אנחות הרווחה הן במקומן — עד להודעה חדשה, כי הרי אנו חיים במזרח התיכון.

הנושא האחר — אולי מוטב לומר, העיקרי — היה דיכוי האינפלציה המסחררת. כאן נתגלה מר שמעון פרס במיטבו: הוא למד את הנושא והשקיע את יכולתו הרבה וכושר עבודתו הבלתי מוגבל בהנחלת תוכנית מומחים על הציבור. הציבור השיב נעשה ונשמע, ולמרבה הפתעתם של תמימים פוליטיים, אף זיכה אותו בסקרי דעת־קהל מחמיאים: ללמדך כי הציבור יודע להעריך אנשי מדינה המאתגרים את הבעיות המציקות לרבים ומשקיעים את כל נכסיהם הפוליטיים בפתרונן. ויש להוסיף כאן, הואיל וזה חלק מן הסיפור, כי בחודשי הקיץ והסתיו של 1985 לא נתקפה ראש הממשלה להשמעת רעיונות מבריקים בדבר המשק כמוסר סוד. שכן אין עוד רוחו המפסר: אדרבה, הוא נשמע אז כתלמידם של כלכלנים שמרנים מן הסוג המחמיר.

מכיוון שהליכוד, למעט ביצועים אחדים בתחילת הפעלתה של תוכנית ההבראה, העדיף לשתוק, התנהל המאבק לשבירת האינפלציה בצורה מביזה את הדעת. הליכוד ניעור לחיים רק כאשר מר פרס, מתוך אי־הבנה מדעית של תנאי ההסכם הקואליציוני, ביקש להכביל את הממשלה לשדה המוקשים של הסדר עם ירדן. רק הודות לאדירות אש"ף, שראשיו לעולם לא יעשו דבר בעתו, אלא רק באיחור של עשור ויותר, נמנעה נפילת הממשלה. כאן היה זה מר שמיר שהימר על אש"ף, והימר חכם. התוצאה: הממשלה, בינתיים בראשותו של מר פרס, אך עוד מעט בראשותו שלו, נותרה ללא תעסוקה, ללא צורך בקבלת החלטות והגשמתן — סוג של שלטון הנגזר בדיוק על פי מידותיו של מר שמיר.

תוחלת חיים ללא תוכן

לממשלה זו, כאמור, אין עוד תוכנית עבודה מוסכמת והדעה הסבירה היא, כי תוציא את ימיה בלא כלום — ולא חשוב כמה תוחלת חייה. ואם יזדמן להלך במשימה שצריכה היתה להגשים, ודווקא בתנאים נוחים שהגורל כאילו זימנם, הרי זה כדי לצאת ידי חובה, ולא מתוך תקווה כי כך יקרה. וכדאי להוסיף, כי על פי אותה תקווה, מוטב אילו מר שמיר היה מחליף את מר מודעי במשרד האוצר: שישה חדשים במשרה זו היו מכשירים את מ"מ ראש הממשלה למשימה, שאילו הוסכמה בין המערך והליכוד, היתה נותנת טעם לקיומה המשך של הממשלה.

הכוונה היא לחידוש מה שקרוי צמיחה — במסלול הזהיר שבו לא תהרוס את הישגי התוכנית הכלכלית משנת 1985. התנאים הדרושים להגברת הפעילות המשקית על ידי שיפור המאזן המסחרי, הם כמעט אידיאליים: בשוקי החוץ למוצרי התעשייה יש התאוששות כללית, ואילו מחירי התשומות ירדו. נותרה איפוא רק הבעיה הקשה, כדי להניע את היצוא — להבדיל מהנעת הייצור לשוק המקומי (כפי שזה קורה באחרונה), ומהנהגת משטר משקי, שבו אין מספרים ואין אבטלה. אילו הוסכם על מדיניות עיקרית, יכול היה מר פרס לשוב, במשך הזמן שנותר לו, ולהקדיש יכולת וכושר עשייה למטרה מעשית ומועילה, ואולי אף אפשר היה לגרוף את מר שמיר הלאה לתת בתוך ממשית, במקום שיעסוק בהפרחת הבלים או דקלום סיסמאות לאומניות שחולו לשלוב.

כאמור, הסיכויים לכך קלושים. הגיבורים עייפים, ופג הרצון להוסיף נקודות אלקטורליות ליריב. שהרי הכל מבינים, כי המאבק על הסדרי הבוחר מתנהל על פי כללי משחק סכום־אפס: כל זכייה פירושה הפסד בגודל זהה של היריב. כך עלולה להישמט ההזדמנות היחידה במינה לשפר באופן משמעותי את המאזן המסחרי; כך אפילו עלולים להתברסם הישגיה של התוכנית האנטי־אינפלציונית. מה שנותר זו הציפייה לשעשועים, שיסופקו על ידי הברקות מיניסטריאליות והכרזות שרירות בעייני העם וארצו. חבל.

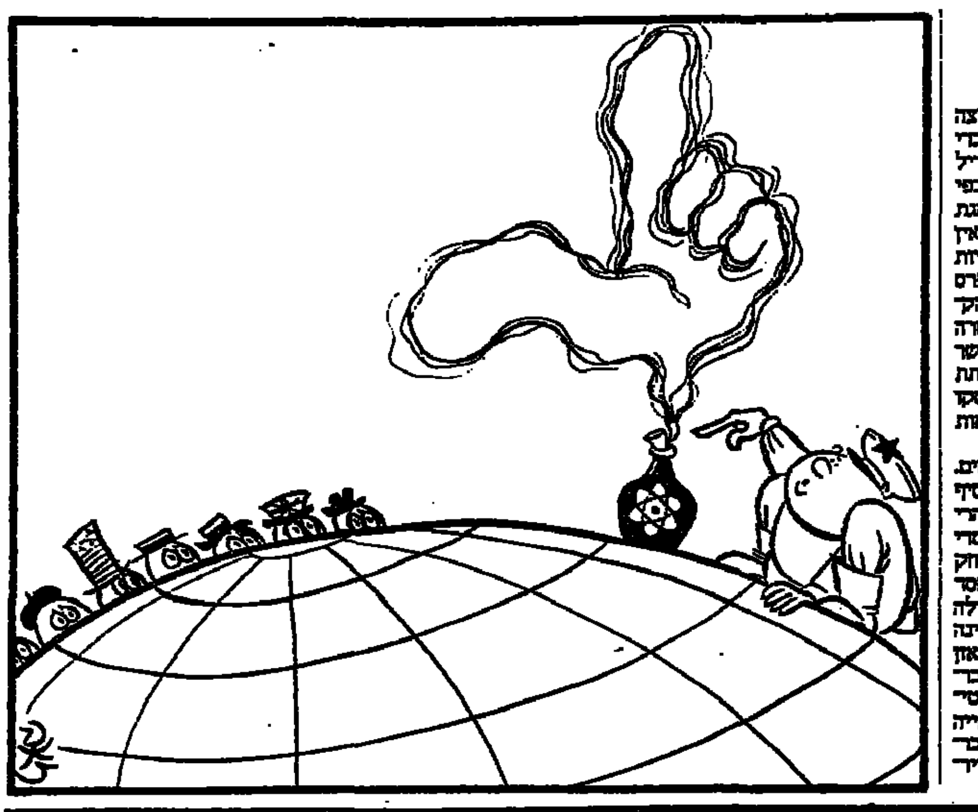

הרהורים על ועדות חקירה

מאת יואל מרקוס

עדיף שלטון תקין על ועדות חקירה. הזורקות עצם לציבור צמא־דם ובכך מפקיעות את זכותו להעניש את האחראים האמיתיים ל"פשלות"

כרבים וטובים [illegible]חרי פרסום דו"ח בייסקי. לא בא לי לרחם ואף לא להזיל דמעות, לא על הבנקים ולא על הבנקאים. אף על פי כן, יש לי הרהור שני על מקומן ותפקידן של ועדות חקירה בישראל — הן מסלפות ומעוותות במידה רבה את סדרי המשטר ואת הליכי עשיית הצדק.

ראשית, מוסד ועדות החקירה, כפי שהוא רוקם עור וגידים מוועדה לוועדה, הוא לא גורם פוליטי, לא גורם אופרטיבי, וגם לא גוף שיפוטי. למעשה, מנקודת ראות שיפוטית הוא אף גוף מוזר. שכן מערכת המשפט פועלת באמצעות חצי תריסר רשויות עצמאיות, המבטיחות שצדק ייעשה בצדק. בתחילה, בדרך כלל, מעורבת האינסטנציה החוקרת: המשטרה. לאחריה באה האינסטנציה "השוקלת" — היועץ המשפטי, השוקל אם יש מקום להעמיד לדין. בעקבותיה באה הערכאה השופטת הראשונה, ולאחריה ערכאות ערעור מבית־משפט גבוה לבית משפט יותר גבוה. ואחרי כל אלה זכאי הנשפט, אם יצא חייב בדין, לבקש הפחתת עונש וחנינה. כל שלב מקנה לנאשם זכות ואפשרות להתגונן ולהקל על דינו.

אי־עבודה לצמיתות

לעומת זאת, כפי שבלט בוועדת בייסקי, ועדת החקירה היא גוף אחד המכיל באופן שרירותי את כל האינסטנציות הנ"ל. ועדת החקירה גם חוקרת, גם שופטת, גם משמשת לעצמה בית־דין לערעורים תוך כדי חקירה ושפיטה, וגם גוזרת עונשים. ואחרי שעשתה זאת מתפזרת הוועדה ואינה קיימת יותר. אי־אפשר לערער על פסיקתה ואי־אפשר ליהנות אפילו מהמתקת הדין ומחנינה. ל"נידוני" הוועדה — במקרה הספציפי אלה שנידונו לאי־עבודה במקצועם לצמיתות — אין אפילו הזכות המוקנית, למשל, לרוצח שנידון למאסר עולם: הוא לפחות, עשוי ליהנות מהפחתת עונש או מחנינה ו"לחזור לפעילות במקצועו" כעבור 15 או 20 שנה. לא כן נידוני החקירה. שלילת זכויות הערעור והחנינה מהם היא פגיעה ביסודות הליכי המשפט הצודקים.

שנית, מטבע הדברים זכות ההענשה שהוועדות נטלו על עצמן — ואינני מוצא לכך אחיזה בחוק ועדות החקירה — איננה מחלקת את האחריות בצורה נכונה וצודקת אלא יוצרת עיוותים משונים. כך למשל, בוועדת אגרנט נענש הרמטכ"ל, אך לא שר הביטחון וגם לא הגברת ראש הממשלה, שללא מדיניותה הנוקשה לא היתה כלל פורצת המלחמה שבגללה היה צורך בוועדת חקירה. ועדת כהן העונישה את שר הביטחון, אך לא את ראש הממשלה שיזם את המלחמה, שאילו נמנעה לא היה קורה מקרה סברה ושתילה. הרמטכ"ל דאז לא נענש כלל כי "עמד להשתחרר בלאו הכי". לעומתו נידון תת־אלוף עמוס ירון לשלוש שנות אי־פיקוד על כוח לוחם. למה שלוש שנים? לפי איזה קוד נקבעה תקופת ההרחקה? ואיזה יסוד היה לוועדה להניח כי כעבור שלוש שנים ויום יהיה שיקול דעתו של עמוס ירון שונה? אבסורדים כאלה נתגלו גם עתה. חלק מהמנהלים נענשו יותר, וחלק פחות. על חלק מהמנהלים דילגו בכלל. מי שנשא באחריות, אך במקרה נמצא בתפקיד אחר, לא נשללה ממנו הזכות לעסוק בבנקאות; ומי שהיה אחראי פוליטי, משר־האוצר ועד הממשלה כולה, לא נגזר עליהם שלא לעסוק בניהול כלכלת ישראל.

שלישית, הניסיון שהצטבר מלמד כי למרות הרעש הרב שהוועדות מקימות במסקנותיהן, הן אינן משפיעות באמת על הנפשות הפועלות. ברוב המקרים, הדמויות שהוועדות דנו אותן בעקיפין או במישרין, ברותחים ובפושרים, לא נעלמו כלל ממרכז חיינו הציבוריים. דיין חזר להיות שר מרכזי. רפול הוא כיום איש חשוב בפוליטיקה ועשוי להכריע פעם מי יעמוד בשלטון. שרון הוא חבר בקבינט המצומצם, והוא איש מרכזי בשותפות שבין המערך והליכוד. שמיר היה ויהיה ראש ממשלה. לא נשים כספנו על קרן הצבי אם נהמר שבעתיד נמצא את מרבית גיבורי ועדת בייסקי במרכז חיינו הכלכליים.

קלפי, ולא ועדה

העיוות הרביעי והעיקרי הוא בתחום הפגיעה בסדרי שלטון ובהליכי הדמוקרטיה במדינה. מטבע הדברים מתמקדות ועדות החקירה במישור די מצומצם ובדרג די מוגבל של המערכת הביצועית, המפקחת והמחליטה. עקב כך התרכזו כל הוועדות את הדרשם, שלא נגעו בעצם באחראים הראשיים, ועשו חלק מ"העבודה השחורה" המוטלת על השלטון. שכן כדי לפטר שר או שרים, רמטכ"לים, קצינים, מנהלים, פקידי רשות וכיוצא באלה, אין צורך בוועדת חקירה. צריך שיהיה שלטון שיודע לעשות זאת. אם היה "קלקול" במערכת, הדרוש להפיק לקחים וליישמם כדי שהקלקול לא יישנה, גם לכך מספיק שלטון שיודע לשלוט. (ממשלה שאינה מסוגלת להפיק לקחים בעצמה, ספק אם תהיה מסוגלת ליישם הלכה למעשה הצעות אופרטיביות של ועדות חקירה. למשל המלצות בייסקי לגבי שוק ההון). אם היו גופים או אישים שעברו על החוק, יש לשם כך מערכת של עשיית צדק ודי חוקים לטפל בהם. לעומת זאת, אם היה קלקול מתמשך כשהגופים האחראים, הגופים המפקחים, הדרגים הנבחרים והממשלה כולה עצמו עיניהם ונתנו לו להמשיך ולהתפתח, הרי בשביל דברים כאלה בדיוק יש קלפי. השלטון אחראי לקלקול במתכונת לאומית, והוא שצריך לתת את הדין בבחירות. בדיעבד מתברר שוועדות החקירה מצילות את השלטון.

בבריטניה, שממנה אימצנו את חוק ועדות החקירה, יוזמים פוליטיקאים מתוחכמים ועדות חקירה כדי לקבור תסבוכות, ולא כדי להטיל עליהן אור. אצלנו, ועדות חקירה קמות גם כדי לשחרר קיטור שהצטבר אצל ציבור זועם, ולהסיטו מתוכנו בבחירות. אך ועדות אינן יכולות להיות תחליף לשלטון סדיר, פקוח־עין, הפועל כלפי מטה באמות־מידה של שכר ועונש, ושהוא עצמו עומד למבחן הציבור לפי אותן אמות־מידה. היינו: כי ה"פיקוח" צריך להיות מוזה על־ידי הממשלה. מה ש"פושל" חייב בהפקת לקחים ותיקונים. ואילו ממשלה, שנתנה ל"פשלה" לתפוח למימדי אסון, חייבת להיענש על־ידי הציבור.

כל אלה אינן "עבודה" לוועדות חקירה. הן קמות בדרך־כלל מאוחר מדי, ועושות בהרבה זמן מעט מדי. בהטילן לציבור צמא־דם כמה ראשים, הן מצילות את הממשלות שבגלל חולשותיהן, מחדליהן, נוצרו מלכתחילה הבעיות שבלעדיהן לא היה צורך בוועדות חקירה. יש מקום לחשש שבכך מופקעת זכותו ואחריותו של הבוחר למצות את הדין עם האחראים האמיתיים.

עדיף יותר שלטון תקין ופחות ועדות חקירה.

ציצית לכל פועל

מאת אברהם טל

שמעון פרס מכניס ספר תורה לבית הכנסת של העדה הגרוזינית באשדוד: ביקור ממלכתי

ש: אדוני ראש הממשלה, עמדותיך בעניינים דתיים אינן מתקבלות בעין יפה בציבור החופשי למשל...

ת: מה למשל? תקח איזה פרי. ברוךאתהאדוניאלוהינומלךהעולם בוראפרי העץ! אמן. אה, זה טוב. תיקח, תיקח. בננות מעמק הירדן.

ש: אדוני אומר ברכות. הנהגת באופן קבוע? קמתיה?

ת: למה לא? פרט קטן: אתמול היה אצלי הרב עובדיה יוסף. אמר לי: למה לא יברך כבודו על הבננה? יכאב לכבודו אם יברך? ניסיתי, לא כאב. אז אני מברך. תנסה גם אתה. תראה שלא יקרה לך כלום.

ש: והכיפה, הכיפה?

ת: גם כן מהרב עובדיה. לא נורא. מוטב ראש עם כיפה מאשר כיפה בלי ראש. נכון?

ש: לא הבנתי.

ת: לא חשוב. סתם חוכמה. מה עוד רצית לשאול? תשאל משהו על חוסיין, ערפאת.

ש: דווקא לא. אני רוצה לשאול על הדתיים. החברים אומרים שאתה מוכר אותם לדתיים. מה אתה אומר על זה.

ת: אני? לדתיים? אין שוחד. אני בעד פלוראליזם דתי. אבל מצד שני אנחנו מפלגת העבודה, לא מפלגת העבודה הדתית.

ש: אמרת פלוראליזם? זאת אומרת שגם זרמים אחרים ביהדות יזכו להכרה?

ת: מישהו לא מכיר בהם? אני מכיר בהם, אבל מעריך את הרב עובדיה. הוא היה אצלי אתמול — באמת איש חכם. ברוךאתהאדוני... טראם־טראם... בורא מיני מזונות. אמן! ידעת שעל קוקיז מברכים מיני מזונות ולא המוציא? תיקח קוקי. שלחו לי לכבוד המימונה. אז מה רצית לדעת בעניין חוסיין — על המגעים הסודיים משותף?

ש: לא. יותר מעניינים אותי המגעים עם הרב עובדיה. מה הוא רצה ממך?

ת: אה, היו לו כמה רעיונות לביטול מחיצות. חושב שכדאי להנהיג תפילת בוקר בבתי הספר, עין הרע נגד האנתות יורדים, מציע שהביטוח הלאומי ישלח מענק ברמיזציה לכיסוי הוצאות הכנת ילדים לעלייה לתורה. דווקא רעיון יפה. זה גם פרוגרסיבי. יותר ילדים — יותר מענקים.

ש: הסכמת?

ת: העברתי ליועץ הכלכלי לבדיקה. הצעה אחת קיבלתי כי היא לא עולה כסף: שאני אהיה יושב ראש מבצע "מניח".

ש: מניח מה?

ת: תפילין כמובן. מבצע ארצי בשיתוף עם חב"ד.

ש: אתה מניח תפילין?

ת: כל יום חוץ משבת וחג. למה לא? תמיד רציתי. כשהייתי מזכיר הנוער העובד זה לא היה מקובל, ובאומות אי אפשר היה להשיג. עכשיו ברוך השם אין מוסר. אוף, איזה חום. ברוך אתהאדוני... טראם־טראם... שהכל נעשה בדברו. אמן! תשתה כוס מיץ?

ש: חסרה רק ציצית.

ת: יש גם ציצית. למה לא? זה כואב? זה מזיק לבריאות? מה אכפת לי, אם זה גורם נחת למישהו.

ש: אתה מדבר דברי תורה, אבל אני שומע קול קואליציה קטנה.

ת: תשמע, יותר טוב קואליציה קטנה עם טלית קטן, מאשר קואליציה גדולה בלי טלית בכלל. לא הבינני?

ש: לא בטוח. בכוחי תישאר עם טלית קטן ובלי קואליציה.

ת: בעזרת השם ובסבלנות נקים קואליציה קטנה, ובא לציון גואל מהליכוד. אמן. אל תצטט אותי.

ש: ובינתיים — הארצטרויון ברמת גן, הרכבל בחיפה, חוקים דתיים וכו' וכו'?

ת: וכו' וכו'. מה ישנו הסתר בבתי בליל שבת בתל אביב — זה עיר יהודית וזה זה ניתנות אמר כבר בן גוריון, ניתנה.

ש: לא לזה התכוון ב. ג. ובכלל, הוא קבע לדתיים גבול — ולא משו.

ת: יותר טוב למוש קצת בראש הקואליציה מאשר לא למוש בכלל באופוזיציה.

ש: החברים חושבים אחרת.

ת: החברים? אל תדאג לחברים. בעזרת השם הם יצביעו בעד. אני יכול להגיד לך גם באיזה רוב: 3000 נגד 8. תיקח עוד קוקי מהמימונה. תברך ביחד: ברוךאתהאדוני... טראם־טראם... שהכל נעשה בדברו. אמן. זהו. עכשיו תסלח לי, אני צריך לזוז. השיעור היומי אצל הרב עובדיה מתחיל עוד מעט. הרב אמר שאולי יסדר לי פגישה אצל הרב ש"ך... מה אתה מסתכל ככה. הרב ש"ך לא יהודי טוב? כולנו יהודים.

ש: זה מה שחשבתי עד עכשיו. אבל עכשיו אני מבין שעוד ארוכה הדרך עד שנהיה יהודים ממש.

ת: בעזרת השם. שלום.

FIAT DUCATO'86
המלכה של המסחריות

במחיר
0%
ואפשרות

★ מסחרית סגורה (גם דיזל) —
★ מסחרית לנוסעים — SUPER
★ מסחרית ארוכה עם גג מוגבה
★ מסחרית פתוחה — חד קבינה
★ מסחרית פתוחה — קבינה כפ

פיאט. טכנול

המחירים אינם כוללים מ.ע.מ

המאיוולת תצא תועלת?

מאת רן כסלו

החלטותיו האחרונות של בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין חושפות את הצורך בביקורת ציבורית על הנעשה בבית דין זה

יתכן כי בכל הפרשה הזאת, של לשכת עורכי הדין והעיתונאים הנשלחים על ידה לכלא, מעז יצא מתוק. או ליתר דיוק — וכדי להעמיד את הדברים בפרופורציות הנכונות — מאיוולת תצא תועלת. כי, בסופו של דבר, קשה להתייחס ברצינות תהומית להחלטות בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין, המשלחות לכלא עיתונאים המסרבים לגלות בפניו את מקורות המידע שלהם. וכל כך למה? כדי שבית הדין יוכל לנזוף בעמית מסויים, חבר בלשכת עורכי הדין, ששמו יתפרסם בעיתון ועבר בכך על כללי האתיקה של הלשכה האוסרים פרסומת עצמית.

קשה לראות את אותם עיתונאים יושבים מאחורי סורג ובריח, ברמלה או בנווה־תרצה. סביר יותר להניח, כי יש עדיין במדינה ערכאות משפטיות שיבטלו את [illegible] של כמה עורכי דין, שמצאו את עצמם [illegible].

אבל לא בעיתונאים אלה מדובר, ואף לא בעקרונות מופשטים של האתיקה העיתונאית המתנגשת באתיקה של עורכי הדין. גם לא [illegible] של העיתונאים; אלא באחד מיסודות העבודה העיתונאית והתרומה החופשית של מידע לציבור. אלמלא העיקרון המקודש שעיתונאי שומר על אלמוניות מקור המידע, לבקשת מוסר המידע — מידע חיוני רב היה נעלם מידיעת הציבור. אני אף מעז לטעון, שרובן של הידיעות החשובות באמת, לרבות בפרשיות שהיינו עדים להן, לא היו מתפרסמות אלמלא הכלל הזה. ואם יתברר שבית דין משמעתי זה או אחר (היום של עורכי הדין, מחר של [illegible]) מסוגל לאלץ עיתונאי לחשוף את מקורות המידע שלו, ספק אם יהיו עוד רבים שימלאו לבם לספר את האמת, שאיננה רצויה לגורם זה או אחר.

עד עכשיו נראה היה כי אמת זו כה ברורה, עד שאין צורך לשריין אותה בחקיקה מיוחדת. בתי המשפט בישראל מודעים לחשיבות העיתונות, ולמיטב ידיעתי, לא היה בארץ מקרה שעיתונאי עמד במבחן משפטי מסוג זה. אמנם פה ושם, במשפטים שבהם נקראו עיתונאים להעיד, ניסו פרקליטים להוציא מהם באשר למקורות המידע של כתבותיהם (גם לי אירע כדבר הזה), אך השופטים בכלל שיחררו אותם מהחובה להשיב לשאלה. אפשר לסמוך על שיקול דעתם של שופטי ישראל.

והנה בא בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין והראה כי האמת אינה משעריית. שום אמת אינה חסינה בפני איוולת. ואם כך, נחוץ חוק כדי להגן עליה. כבר בתחילתה של הפרשה הביעו זאת כמה חברי כנסת, גם הם משפטנים במקצועם, ויצאו ביוזמת חקיקה מבורכת. אם בסופו של דבר, בעקבות הפרשה האחרונה, יתקבל חוק כזה, תהא זו התועלת הראשונה שתצמח מהאיוולת.

★ ★ ★

אך כדאי שתצמח מכאן גם תועלת נוספת. זה שנים רבות פועל בקרבנו, אם לא בהסתר גמור, בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי דין. פעילותו, ככלל פעילות הלשכה, מעוגנת בחוק. התפקיד המוגדר הוא לשמור על טוהר המידות של עורכי הדין, בעיקר לטובת הציבור הנזקק לשירותיהם.

הגם שזה עניין ציבורי ברור — שהרי מדובר לכאורה בהגנה על הלקוח מפני עורכי דין נוכלים — מתנהלים דיוני בית הדין בסודי סודות. עד כדי כך, שכאשר מכתבי "הארץ" שיווחו על כניסת שני עורכי דין והתמן לחקירה משטרתית, בעקבות תלונתה של לשכת עורכי דין. היו אפילו בין עורכי הדין עצמם מי שתבעו להסיר את מעטה הסודיות מהדיונים ומפסקי הדין הללו, אך תביעתם נדחתה בתוקף על ידי עמיתיהם למקצוע.

הגל, קיימת סברה (מבוססת או לא, אין לדעת, שהרי הכל סודי) האומרת שבית הדין הזה מתעסק רק במעט מהנושאים שהם עילת קיומו — למשל, גביית שכר טירחה מופלג מלקוחות, וניצול ציני של מצבם הרחוק, שבעטיו הגיעו למשרד של עורך דין. ידוע לעומת זאת, כי בטיפולם בהרבה שנים, במה הדוי מכירה ורכישת דירות, הידיים עורכי הדין לקחת במינימום אחוז מסוים משווי הדירה, אותו התבטאו לעתים קרובות בסכומים נכבדים — תמורה שהיא מעל ומעבר לעבודה הנדרשת מהם. ואם יהירה הלילה מלהוציא — כך טענו באוזני כמה עורכי דין — הם צפויים לתביעה בבית הדין המשמעתי שלהם.

או הדוגמה אחרת: עורכי דין שמזדרזים את הלקוחות על רכישת בניינים ב"טרומים", או בישובים ודימים, שלא היו ולא נבראו, קיבלו את שכר הטירחה לא רק מהמוכר (פה ושם יש מוכרים העומדים למשפט), אלא גם מהקונה. בכך הם נעשו לנציגי קונים אלה. מדוע לא הועמד עד היום איש מהם למשפט בבית הדין המשמעתי? או אולי הועמד, בסודיות? אם עקב ההתעניינות בבית הדין הזה, בפרשת העיתונאים הנוכחית, יוסר מעליו מסך החשאיות, תהיה זו ללא ספק תוצאה מבורכת נוספת.

זאת ועוד. לבית הדין של עורכי הדין, כמו לכל בית דין משמעתי, אין סמכות של בית משפט פלילי. הוא אינו רשאי לשלוח נאשמים העומדים לדין בפניו, לכלא. אך כפי שהתברר עכשיו, הוא רשאי לשלוח לשם עדים! היכיצד? מתברר, שכלפי הנאשמים פועל בית הדין הזה מכוח חוק המסדיר את סמכותו כלשכת עורכי הדין. כלפי העדים הוא פועל מכוח חוק ועדות חקירה ממלכתיות, שאימץ לעצמו.

יש בכך, בעצם, חוצפה לא מעטה. חוק ועדות החקירה נחקק לשם בירור עניינים ציבוריים בעלי חשיבות עליונה — ולא משפטים משמעתיים של עורכי דין שעברו על כללי אתיקה מקצועית. חברי ועדות חקירה ממונים על ידי נשיא בית המשפט העליון, ובהרכבן יושב שופט בית המשפט העליון, אחד או יותר — ולא עורכי דין, הרחוקים בדרך כלל ממינוי לשופטים. איך הם מעזים ליטול לעצמם סמכויות של ועדת חקירה ממלכתית, ולהתיימר — בכישוריהם ובשיקול דעתם — לשופטים המכהנים בוועדות חקירה? אם בעקבות הפרשיות האחרונות יילקחו מהם סמכויות אלה, יהיה הדבר לברכה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

לאט ולא־כל־כך בטוח

שני משפטים מעניינים היו בנאום שנשא ראש הממשלה בשטרסבורג, ושניהם הובעו משום־מה בריחוק מצרפת: אחרי שחזר ופנה אל המלך חוסיין באומרו כי "אין זמן קצר מדי, אין מקום רחוק מדי ואין נושא קשה מדי", צירף שמעון פרס משפט חדש: "ואין צרה שהיא לזרא לנו".

בזמנים שאינם טרום־רוטאציה, היה משפט מתון ממנו מקפיץ את יצחק שמיר ממקומו. פרס התכוון אולי להוכיח לחוסיין את הועידה הבין־לאומית, ואולם בסביבתו הקרובה אין פוסלים גם פירוש אחר: אפשר לדבר על קונפדרציה. שהרי זוהי ה"צרה" המוכרת בהסכם המלך עם מנהיג אש"ף. אחרי־כך גילה פרס בפומבי טפח נוסף ממה שכבר הציע בחשאי לחוסיין: "ניהול עירוני ואפשרות לרמה גבוהה יותר של מינהל על־ידי התושבים". מלים אחרות, ראש הממשלה מצהיר על נכונותו של ישראל לאפשר לתושבי השטחים לא רק ניהול עצמי של העיריות; הוא מגלה שהפלשתינים בשטחים רשאים לכונן מערכות שלטוניות אזוריות ואף "כלל־ברתיות".

בשני משפטים אלה מביא פרס את חוסיין ואת תושבי השטחים ממש אל סף הבאר, וכמעט שהוא משקה אותם בכוח. ראשית, הוא רומז שהפתרון הירדני—פלשתיני (בניגוד לפתרון של מדינה פלשתינית עצמאית) אינו מבהיל אותו. אחרי־כך מפרט ראש הממשלה מה הוא מוכן לעשות כדי להוכיח לתרבותכם, שמאחורי הרמזים מסתתרות כוונות רציניות. ואולם פרס שב הביתה אל מצעדי המתנחלים בחברון בחסות צה"ל, ואל יצחק רבין שכבר הודיע שקצינים יהודים יודעים לנהל ערים ערביות. חוסיין והפלשתינים מסיבים לקרוא את המפה הפוליטית בישראל ולמנות את החודשים שנותרו עד אוקטובר. גם אם כוונותיו של פרס רציניות באמת, ספק אם מעשיו רצויים בביתו שלו.

בירושלים אומרים שהתגובות הצוננות בגדה לנאום הכמו מרשאת(?), שימשו שיעור מצוין לחוסיין. זמן רב לפני כן ניסו שליחיו של פרס וידידיו האמריקאים למשוך אותו, ללא הועיל, לפעילות מחודשת בגדה. עכשיו, אמר לי מקור מדיני בכיר, "חוסיין מוכן שנעזור לו לעזור לעצמו. הוא נואש מהסיכוי למצוא מכנה משותף מתוך מרכיבי אש"ף הדיריכים מצד אחד, וביגם לבין ירדן וישראל מצד שני". המלך הביע באחרונה נכונות לטפח מחדש הנהגה פלשתינית מתונה בשטחים. התהליך הזה יהיה איטי, הדרגתי ונעדר ניצוצות ככל האפשר. ישראל תזרע את הזרע, יזמים אמריקאים יהיו המשקיעים, וחוסיין יקבל את האבהות על מפעלים כלכליים ומערכות מינהל הרשות ועצמאית יותר.

תהיה זו, למעשה, הרחבה של שיטת המקל והגזר: בעוד שעד כה נהגה ישראל למתוח את המקל לעומת הקיצוניים, עתה יגדלו מנות הגזר על שולחנם של חסידי המלך, הכל בתיאום עם הוד מלכותו. למשל, מאז רמז חוסיין כי בחירות לראשי ערים פרס ובגן עלולות לחזק את אש"ף על חשבון תומכיו, חדל פרס להשתעשע ברעיון. במקום זאת יכונו (כאשר ייתן רבין את הסכמתו) שמונה ראשי ערים חדשים מקרב נאמני ירדן. ישראל תסייע לחוסיין לזקוף לזכות יותר רישיונות לאיחוד משפחות. הגברת השפעתו בגדה תצמיח יותר חופש ביטוי, החזרת קרקעות מסופקות, ויש אפילו תכנית להנחת גשר נוסף על הירדן ולהגדלת השפעתה של ירדן ברצועת עזה.

לאחר שנה וחצי של התיירה בלתי־רגלאית, בתקווה לפריצת־דרך לעבר ירדן והפלשתינים, נוכח פרס לדעת, בדרך הקשה, כי ירדן איננה מצרים וחוסיין אינו דומה לסאדאת. בשני עברי הירדן חדלו זה מכבר למנות את הימים שנותרו עד הרוטציה, בתקווה לשינוי מהפכני עד אוקטובר. לקראת החזרת ראשות הממשלה לליכוד, אין פרס יכול להצביע על שינויים מפליגים בדיניות הכיבוש והסיפוח הזוחל. בעוד חמישה חודשים וחצי ייאלצו שר החוץ פרס ושר הביטחון רבין לתמרן בין ראש הממשלה שמיר, הסועד עם מתנחלי חברון, לבין דוד לוי, בונה החצר היהודית, וגם לשכנע את המלך חוסיין לשמור על קשר עם ממשלה כזו.

תאצ'ר: ביקורה בישראל יתקיים בצל המתקפה על טריפולי

ביקור הגברת הקשוחה

מישהו ודאי יזכיר למרגרט תאצ'ר, באחת השיחות שתנהל בירושלים בעוד שלושה שבועות, שהערבים רוצחים בריטים ואילו הבריטים מקפידים להחזיק באמברגו על אספקת נשק דווקא לישראל.

ביקורה של תאצ'ר בארץ עורר מלכתחילה עניין רב בקהילייה המדינית בארץ. עתה נוספו לו כמה רבדים המקנים לו גם חשיבות מדינית: נחיתתה של ראש ממשלת בריטניה במזרח התיכון תארע בסמוך לנחיתת פצצות אמריקאיות — בסיוע בריטי — על אדמת לוב. הביקור יעניק לה הזדמנות מצויינת לאזן קימעה את יחסיה עם העולם הערבי, ולהתמודד לא רק עם הטרור, אלא עם מה שנראה לה כגורם העיקרי לצמיחתו — הבעיה הפלשתינית.

צריך לזכור, שרק לפני שלושה חודשים ביקש־הציע שמעון פרס בלונדון, שבריטניה תרתום את ידי סיה הטובים עם ירדן לעגלת השלום המקרטעת. בירושלים (ומן הסתם, גם במפגשים עם פלשתינים מהשטחים) תוכל תאצ'ר לבטא מחדש את אהדתה לעניין הפלשתיני ולהודר את האבחנה בין ערבים "טובים" — דוגמת המלך חוסיין — לבין ערבים "רעים" מבית מדרשו של קדאפי.

הימין הישראלי יאהב את "הגבר היחיד באירופה", וכרטנו(?) עלולה להביא קללה על מאמצי הפיוס הבריטי—ערבי.

הביקור יתקיים בצלה של המתקפה על טריפולי, אך גם ערב העברת כתר נשיאות מדינות השוק מהולנד לבריטניה (ה־1 ביולי). תאצ'ר תבקש ודאי, להטביע חותם בולט במרוצת ששת חודשי כהונתה כנשיאת הארגון החשוב באירופה. ניסיונם המילולי של ההולנדים להכניס רגל לתהליך השלום במזרח־התיכון עלה בתוהו, ובירושלים מניחים כי תאצ'ר לא תסתפק במלים.

בלשכת ראש הממשלה מקווים, שבמהלך ביקורה בארץ תצהיר תאצ'ר רשמית על הצטרפות בריטניה לתכנית מרשל למזרח התיכון. הם מצביעים על הסוכריה שהטמין פרס בנאומו בשטרסבורג, לאלה ממדינות אירופה שייענו בחיוב לתכנית מרשל למזרח התיכון: תמיכה בתוכנית הכלכלית יכולה להוביל לגיבוש פורום בין־לאומי של השותפות לה — אותה מטריה שתלווה את המשא ומתן בין ישראל לשכנותיה. הליווי הזה יהיה נוח אף לחוסיין יותר מהליווי האמריקאי, שכן הפירוש שנתנה אירופה להחלטת האו"ם 242 אינו כבול בכבלי קמפ דייוויד.

ראש הממשלה דוחה את הספקנים (מהם בקרב השרים בממשלתו), המתייקים(?) את התוכנית במחלקת הפנטזיות. לדעת אבותיה של התוכנית במשרד רוה"מ, תכופף ארה"ב את ידן של מדינות אירופה עד שיפתחו את קופותיהן, וכפתיחה יעמידו את הסיוע שלהן למזרח־התיכון בגובה הסיוע האמריקאי. אם מחלקים את 2.5 המיליארד על פני עשר שנים ועשר מדינות, מגיעים למעט מזעיר(?) מאות מיליוני הדולרים שנותרו באירופה עקב ירידת מחירי הנפט. מדינות המזרח־התיכון, שמשלמות את המחיר הכלכלי והחברתי־פוליטי של משבר מחירי הנפט, (בעיקר מצרים), רמזו כי יואילו לאמץ את הפרויקטים המוצעים בתוכנית מרשל למזה"ת כאשר אביה מולידה — שמעון פרס — ייפרד ממנה לנצח.

מנכ"ל משרד ראש הממשלה, אברהם טמיר, שניסח את ניירות העמדה של התוכנית, ציין שם כי היא תשמש תשתית שעליה ניתן יהיה לבנות שלום יציב באיזור. ההיגיון שמאחורי הדברים מסתתר בדבריו(?) של פרס בצרפת, והדברים דומים שייאמרו כאן לגברת מלונדון: בשביל כבוד צריך לשלם — אם אירופה רוצה להתכבד בהיות מתהליך השלום, עליה להוכיח זאת בדולרים.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

קצב: שמיר צריך לרוץ עוד קדנציה

השר קצב: צריך להתלכד סביב שמיר

ראשי מחנות המרים דוד לוי ואריאל שרון בתנועת החרות, שוקלים פנייה לבית־המשפט המחוזי במהלך השבוע הבא, כדי להביא לכינוס המושב השני של ועידת תנועת החרות. לטענתם עושים מ"מ ראש הממשלה ומקורביו הכל כדי למנוע את המשכה של הועידה, וזאת כדי להשאיר את מוסדות התנועה הנוכחיים על כנם, מתוך ידיעה כי רק כך ימשיכו לשמור על רוב בתנועת החרות.

יו"ר נשיאות ועידת תנועת החרות, השר משה קצב, אומר בראיון ל"הארץ", כי למרות הכל הצטמצמו ביותר הפערים בצמרת חרות. לדבריו, מעמדו של שמיר כמנהיג התנועה מקובל כבר על ראשי כל המחנות. והמאבק העיקרי כיום בתנועה ניטש על איוש מקום מספר שניים. בשיחה השיב השר קצב לשאלות בנושא ועידת תנועת החרות, מערכת היחסים שלו עם שרי התנועה, העימות עם ראש הממשלה ושאיפותיו במסגרת התנועה.

שאלה: האם קיים סיכוי לכנס את המושב השני של הוועידה. האם תתכנס גם ללא הסכמה?

תשובה: כן יש סיכוי. חייבים לכנס את המושב השני. אי־אפשר יהיה לסחוב את זה הרבה חודשים הרבה זמן, אבל אי־אפשר יהיה לכנסה, כשברור שתהיה סכנת כישלון שוב.

לכן, כבר בראשית השבוע הבא יהיו ניסיונות לגשר בין הצדדים אם יתברר כי אין הסכמה. זה יכול לקרות ולא צריך להיבהל מזה. צריך יהיה לראות מה הם נקודות המחלוקת, ואותן מביאים להכרעה. יהיה צורך לסכם גם על הנוהל, שיהיה ברור לכולם שמתכנסים אך ורק לקבל הכרעות. נראה לי, שכשבר... [illegible]

מה הן נקודות המחלוקת העיקריות?

הוויכוח שהיום מתנהל הוא כבר לא על מעמדו של יצחק שמיר, אלה מי יהיה מספר שניים בתוך תנועת החרות. אני חושב שהשאלה הזאת מציקה ומתנעת כל הסדר כיום. יש מחלוקת סביב מעמדו של יו"ר התנועה. אך היום ברור לחלוטין, וזו אחת ההסכמות מצד כל המחנות, דבר שלא היה בוועידה, שיצחק שמיר צריך להיות יו"ר התנועה ויו"ר ההנהלה. הוויכוחים הם על יתר התפקידים כמו הרכב המרכז, מי יעמוד בראשו, וסביב מזכירות התנועה העומד בראשה.

שרות־מוקשים

רמזת באחרונה שיש לך הצעת פשרה למחלוקת. האם כבר הצגת אותה?

הצעת הפשרה שלי מורכבת משני חלקים. היא מנסה לפרק כמה מוקשים הכרחיים כדי לפלס את הדרך, וגם מבקשת להשאיר כמה מוקשים בלתי מפורקים לעתיד. כיום אנו חייבים להתקדם, ואני מקווה שנגיע בהם להסכמה במושב השני.

עדיין לא הצגתי את הצעת הפשרה שלי. בשלב זה אני שומע בלבד. נפגשתי כבר עם כל ארבעת השרים בנפרד. אני מקווה שבסופו של דבר לא יהיה צורך במעורבות הפעילה שלי. לא אביא שום הצעה שלא מקובלת על דעת כל המחנות. אם יתברר שזה לא עוזר, לא יהיה מנוס מהתכנסות להצבעות ולהכרעות. אני מתאר לעצמי שגם שיתוף הפעולה וגם הזמן שעבר יעשו את שלהם, יסלקו ויצמצמו את האווירה של השרנות, ואז יהיה יותר קל להגיע לשיתוף־פעולה אמיתי.

האם בעקבות הועידה חל שינוי באופי המאבק בצמרת התנועה?

כן. המאבק נעשה הרבה יותר חריף ואפילו אגרסיווי. אולם הדבר התחיל עוד בחודשי ההכנה לוועידה. בתנאים שנוצרו, לא היה כל סיכוי להבטיח ועידה שקטה. זה היה אוטופי להאמין שהכל ילך חלק. הכל שלא נעשה מספיק הכנות ופעילויות להגיע להסכמה מוקדמת, לפחות בכמות האנרגיה שכל צד השקיע בפעילות המחנה שלו. לצערי הרב לא הושקעה מספיק אנרגיה ומאמץ כדי להבטיח שהמושב הראשון יתנהל בצורה תקינה. אפשר היה להבטיח שלא נתבזה כמו שהתבזנו. אבל לאחר הוועידה, כנראה מהשוק שחטפנו, הדבר גרם לכל אחד לחשוב בצורה יותר אחראית.

איך אתה רואה היום את מאבקי העתיד בתנועת החרות?

אין לי ספק שהמצב שנוצר משליך על עתיד המאבקים בתנועה. אני מעריך שהמציאות שנוצרה תוביל את ארנס, שרון ולוי להתאחד יותר ולפנות ולבקש מיצחק שמיר להמשיך בקדנציה נוספת בראשות תנועת החרות ובראשות הליכוד. אני מעריך שמאחר שהאינטרס התנועתי הוא למנוע מאבקים ושחיקה פנימית, עשויים בשלב מסויים לבוא לשמיר, ולומר לו כי ימשיך בהנהגה מאחר וסביב הנהגתו מסוגלים כולם להתלכד. אם שמיר יצא מהזירה, אזי תתנהל מלחמה קשה מאוד, וזה יש למנוע. שמיר הוא מנהיג שלא צריך להיות עוררין עליו בחרות. בכל מסגרת שרוצים לשמור על שלמותה, חייבת להיות אישיות אחת שמאחוריה מתלכדים ופועלים כולם.

בממשלת הליכוד הקודמת פיגעת במגנו(?) של דוד לוי, היחסים בינכם או [illegible]מיות, האם המצב השתנה כיום?

לוי ואני התחלנו לעבוד בממשלת בגין מתוך זה שהוא לא רצה בי כסגנו, ומכך נולדו כל חילוקי הדעות. אולם הוא השלים עם כך לאחר שעמדתי להתפטר ולאחר הודעת מחאה גדולה שלקחתי מהמשרד. לאחר מכן היחסים היו תקינים. מעולם לא היו בינינו יחסי קירבה. אנו שונים לגמרי אחד מהשני. אני לא חושב שלוי חושש ממני, אין לו סיבה לחשוש. לוי הגיע להישגים פוליטיים אדירים, ואני לא רואה מי מבין המנהיגים יכול לערער על מעמדו של לוי בתנועה. לי יש סגנון אחר. יש לי קווים ברורים ביותר בפוליטיקה. אני איש של עקרונות. אני רואה את הקריירה שלי והחיים הפוליטיים כאמצעי. חשובה לי יותר האישיות.

היורש

האם לדעתך השר משה ארנס הוא זה שצריך לעמוד בראש תנועת החרות לאחר תקופת שמיר?

אני לא חושב שכרגע צריך לבוא ולהכריע בסוגייה זאת. לפי דעתי, שמיר צריך לרוץ עוד קדנציה, ואני מעריך שאכן כל המחנות יבקשו זאת ממנו. מכל מקום, אני אכן רואה במשה ארנס דמות שיכולה להנהיג את תנועת החרות, אך זאת בלי להפחית ביכולת של האחרים. ארנס נתמך על־ידי קבוצה רצינית וגדולה בתוך תנועת החרות, שרוצה לראות בו את מי שיבוא אחרי יצחק שמיר. אני יודע שארנס עצמו פועל הרבה בשקט בעניין זה. הוא איש ש... לא פנה, אבל קשה יהיה לו להכחיש שהוא שואף להנהגה לאחר שמיר.

בתחילת כהונת ממשלת האחדות היית חבר של ראש הממשלה, שמעון פרס, אך עד מהרה הרעו היחסים ביניכם. עד שפרס החל מרגן נגדך כי אתה השר המפלגתי ביותר, מדוע?

אני מאוד נהניתי מהאופן שפרס, בתחילת הקדנציה, ניהל את העניינים. נכנסתי לממשלה ללא כל משקעים נגד רפ"י או מפלגת העבודה. לא הייתי באצ"ל והיתה לי ביקורת קונסטרוקטיווית. הדיונים היו לגופו של עניין, ונהניתי מאופי הדיון בממשלה. הקילקולים בממשלה התחילו באותו שלב שהמערך החל לכנס את פורום "שרינר" לדיון מוקדם ולתיאום עמדות לפני ישיבת־הממשלה. אז הדיונים פסקו להיות סטריליים משיקולים מפלגתיים. הם התכנסו, גיבשו עמדה, ובעת הדיון בממשלה באו עם עמדות מראש ולא היתה כל אפשרות להשפיע עליהם. זה הפך למשחק מכור. הגבתי על זאת לא פעם אחת.

ואולם המתיחויות עם פרס נוצרה והחריפה, כשלי היתה תחושה שרה"מ לא מתייחס אלי ולא לנושאים שהעליתי. הוא היה דוחק אותם לסוף התור, בשעה שנושאים, גם בלתי חשובים, של שרי המערך היו זוכים לעדיפות. זה העמיד אותי במצבים מאוד לא נעימים. הרגיזה אותי גם העובדה שפרס לא התייחס לבקשות שלי להוספת תקציב למשרד העבודה והרווחה, בעוד הוא טיפח כל הזמן והורים כספים מעבר לתקציב למשרדים בראשות שרי המערך, בסכום כולל של מאות מיליוני דולרים. התעוררבתי בהרגשה שהוא מתייחס אלי בעוינות. לא היתה לו שום סיבה. מעולם לא תקפתי אותו פומבית. ביקרתי אותו רק במהלך ישיבת הממשלה.

אני מבין שרק לפני ימים אחדים היתה בינכם שיחת פיוס. ביוזמת מי היא נולדה?

ראשית, אני שמח מאוד שהיתה שיחת פיוס. כבר לפני מספר שבועות שפכתי את מר־לבי בעניין עם פרס בפני מ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר. אמרתי לו שאני מרגיש מאוד לא נוח בישיבות הממשלה, ואני לא מבין מדוע פרס מתנהג כפי שהוא מתנהג כלפי. שמיר שוחח עם פרס בעניין זה. שמיר גילה לי את תוכן השיחה, ובכנס העובדים הסוציאליים לפני כשבועיים נפגשנו וקבענו מועד לפגישה, שבוע מאוחר יותר. בשיחה עם פרס שפכתי את אשר על לבי, וכך אני מקווה שניקינו את השולחן. פרס אמר לי, שהרושם שיש לי עליו הוא רושם לא־נכון. הסביר לי שהוא נמצא בלחץ אדיר ומותקף מצד חבריו למפלגה, דבר שמוצא ביטוי לאחר מכן בישיבות הממשלה.

אתה מאמין שפרס אכן יממש את הסכם הרוטציה?

כן. אין לו כיום שום ברירה. הרוטציה היא כבר בלתי־נמנעת. יש במערך שתי קבוצות שרים הרוצות לפירוק ממשלת האחדות. אחת עושה זאת מסיבות אינטרסנטיות, והשנייה, שמבקשת לפרק בגלל סיבות אידיאולוגיות נגד השותפות מערך—ליכוד. אך כוחן של שתי קבוצות אלה הולך ומתמעט. אנו כבר בראשית מאי. עוד חודש יוני, תופשת הקיץ, והנה כבר בא אוקטובר. אני לא יודע מה פרס היה רוצה אישית שיקרה, אך אני יודע שכיום הוא יפעל כדי להביא למימוש הרוטציה.

הטור השלישי/ לילי גלילי

מי באמת השפיע על פרץ?

מי השפיע על השר יצחק פרץ בהחלטתו לא לאשר שעון קיץ? האם עשה זאת על דעת עצמו האם נכנע לרב שך, כפי שפורסם? האם היו גורמים אחרים מעורבים בהחלטה לקראת הוולת(?) השעון בעוד כשבועיים, אנו מביאים כאן מידע (חסר — נסתפק רק בהגדרה "מקור" בין של השר פרץ אומרים"), באשר לזהות האנשים שהשפיעו על השר.

• מי שמאחר השפיע על ההחלטה, היו שניים מחברי הוועדה שחקרו פרץ — הרב שמחה קוק, רבה של רחובות, שהוא גם ידיד אישי, והד"ר הסטטיסטיקאי מרצבך. השפעתם של השניים גדלה כשנושא תאונות הדרכים הפך לאחד השיקולים המרכזיים בדיון הציבורי בנושא. אז נודע לפרץ, כי אחיו של הרב קוק, אשתו וארבעת ילדיהם נספו בתאונת־דרכים כשהיו בדרכם בין ירושלים לרחובות. ואילו הד"ר מרצבך איבד את שני הוריו בתאונת־דרכים. כששני חברים אלה בוועדה הציגו בפניו עם הטרגדיה האישית שלהם, ואמרו כי אין קשר בין שעון הקיץ לתאונות הדרכים — השפיע פרץ עמוקות.

לרב שך לא היתה השפעה של ממש. את ההתייעצות היחידה עם הרב שך קיים פרץ ערב פירסום החלטתו, כשבא אל הרב לקבל את האישור הסופי.

לרב יהודה מאיר רבינוביץ, מי שהיה סגן יו"ר הכנסת מטעם אגודת ישראל, היתה השפעה לא־מבוטלת. לרבינוביץ, אומרים, יש תסביך של ממש בעניין שעון הקיץ, והוא גם זאת אומרים) "נדבק לאיקטוף(?)". רבינוביץ הפעיל על פרץ משך שנה לחץ של מכבש, באמצעות מכתבים, פגישות, תזכירים ואמצעים אחרים.

אבל הכי־הכי השפיע על פרץ להתחפר בעמדתו מי שבוודאי לא התכוון לכך: השר משה שחל. בש"ס מספרים, כי על שחל הוטלה במערך משימה סודית לטפח יחסי קירבה עם ש"ס, על כל (ממשלה) צרה שלא תבוא. על־פי מה שמלחשים בש"ס, עד למשבר שרון חשב שחל שהמשימה בוצעה בהצלחה, וכך גם הדריג למפלגתו. אלא שפרץ, אומרים בש"ס בנימת סיפוק בלתי־מוסתרת, הוכיח לו במשבר שרון, שש"ס לא בכיסו ושחל איבד מבניותיו(?). מאז יש מתיחות בינו לבין פרץ. אחר־כך הם התכסכו גם על רקע ועדת הצבורה(?), ומאז שמה פרץ לנקוט עמדה מנוגדת לזו של שחל. כשוועדת שחל לעניין שעון הקיץ הגיעה למסקנות נוגדות, פרץ רק נרתם(?) להתחפר בעמדתו.

רצח בשם הרוטציה

לפני ימים מספר ביקר שגריר ארה"ב, תומס פיקרינג, אצל השר משה ארנס. "מה יהיה לדעתך עם הרוטציה", שאל פיקרינג את השר. "איני יודע מה יהיה, אבל אתה ודאי יודע מה קרה אצלנו לאחרון שניסה להפר הסכם רוטציה: הוא פשוט נרצח", השיב ארנס. למראה פניו הנדהמות של פיקרינג, סיפר לו ארנס את פרשת השייך אבו־רביע, שנרצח על־ידי בניו של השייך ג'אבר מועדי, שעמד סרב להחליף מקומות בכנסת — בניגוד להסכם הרוטציה ביניהם.

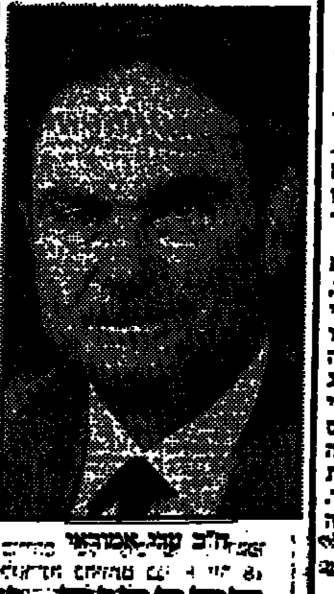

ח"כ עדי אמוראי

פרופ' מיכאל ברונו

החברים של אמוראי

סגן שר האוצר, ח"כ עדי אמוראי, לא יידע, מן הסתם, אף פעם כמה חברים של אמת יש לו. צריך היה להגיע עד כדי מועמדות לתפקיד נגיד בנק ישראל, כדי לגלות כמה הוא פופולארי ועד כמה רבה התמיכה בו לתפקיד.

כך, למשל, הוא מוצא בין תומכיו הנלהבים את עוזי ברעם וסניף ירושלים של מפלגת העבודה; אלו מעוניינים במינויו, כדי לפנות את כסאו של אמוראי בכנסת ליעקב גיל, שאיבד כיסא בבחירות האחרונות. גם סגן שר החקלאות, אברהם כ־דעה(?), תומך מאד באמוראי; הוא הרי אינו מסתיר מי־יודע־מה עם השר שלו, אריק נחמקין, ובכלל היה מוותר בשמחה על תפקידו הנוכחי לטובת תפקיד של סגן שר באוצר, המוחזק עתה בידי אמוראי. מאותה סיבה עצמה זוכה אמוראי גם לתמיכתו של ח"כ מיכה חריש, הפוזל בשקיקה לתפקיד סגן שר אוצר. אפילו יועצו הכלכלי של פרס, אמנון נויבך, נמנה עם תומכיו של אמוראי. השמועות אומרות, שלנויבך הובטח לשמש כמשנה לאמוראי־הנגיד. האולם כבר עתה צופים, כי התמיכה ההברית הזאת לא תספיק לאמוראי כדי לזכות בתפקיד.

דווקא בליכוד ניתנת התמיכה לפרופ' מיכאל ברונו. נכון אומנם, ששר האוצר אינו מתעלם מהשתתפותו של ברונו בצוות הכלכלי של המערך; נכון אפילו, שמשה נסים סרט(?) שכח לברונו את נוכחותו במשמרות מחאה של "שלום עכשיו" מול ביתו של ידין. אבל בכל זאת, הוא מעדיף אותו על פני אמוראי המפלגתי. מצד שני, אין הוא מעוניין לפתוח מחול שדים חדש סביב מינויו של סגן, מה גם שעד מהרה גילה כי עם זה הנוכחי דווקא נוח לו מאד לעבוד.

ציתותים

אברהם שריר: איבנות(?)

* לשר אברהם שריר יש די סיבות לאיבנות בימים אלה. הטרור המקומי והאזורי פגע קשות בתיירות בכלל, ובירושלים בפרט. שריר מתכנן פגישה עם דובר צה"ל והצנזור הראשי, כדי לדון בדרכי הפירסום של ידיעות הקשורות בפעולות טרור, במטרה לצמצם ככל האפשר את הנזק לתיירות.

אם לא די בכך, גם הממונה של שר התיירות שלנו ליוון נתקלת בבעיות. ביוון מופקד על הנושא תת־שר בלבד, וכללי הטקס הדיפלומטיים מקפידים מאד בבנון אלו. אומנם שר ראשון הממונה ליוון הוא אירוע משמעותי בפני עצמו, אבל משרד החוץ שלנו מאד לא מאושר מכך שתת־שר בלבד יארח שר ישראלי. לנו, כידוע, יש כבוד עצמי.

* כ־120 הודעות טלפון מוקלטות שהשאירו אנשי תנועת "ביחד" לאגמולי שצ'רנסקי נותרו ללא מענה. אנשי התנועה ביקשו לשלב את שצ'רנסקי בפעילות ה"מימונה", ולארח אותו עם אסירי ציון האחרים.

* בתואנות־שווא הובא יועצו המדיני של ראש הממשלה, נמרוד נוביק, אל מלון "לרום" בירושלים. רק לאחר שהגיע הבין שנקלע לעיצומה של מסיבת הפתעה שערכה לו רעייתו רותי, לכבוד יום הולדתו ה־40. לא בדיוק תחרות לעמוס אטינגר, אבל נוביק הרגיש פגש במקום נציגים נבחרים מכל התקופות בחייו, כולל ראש הממשלה, שמעון פרס, שגריר ארה"ב בארץ, תומס פיקרינג, הממונה על שגרירות מצרים, מחמד בסיוני ועוד רבים וטובים. אולם ההתרגשות העיקרית גרמה דווקא נוכחותה של רעיית ראש הממשלה, סוניה פרס, שחרגה ממנהגה ובאה אף היא למסיבה.

* במשרד החוץ התלוצצו השבוע, כי בכל פעם שיש אירוע בחול־מימדים, נעדרים מוואשינגטון השגריר מאיר רוזן והציר אלי רובינשטיין. כך היה בפרוץ משבר פולארד, וכך קרה שוב כשהתפרצה פרשת הברחות הנשק לאיראן. גם שגרירנו באו"ם, בנימין נתניהו, שהוא "מגיב" מבוקש ברשתות הטלוויזיה האמריקאיות, עשה זו בביקור פרטי בארץ. מי שנשאר לשאת בעול התגובה הישראלית המיידית, היה דובר השגרירות, יוסי גל. גל יצר קשר עם ירושלים, וקיבל הנחיות ישירות ומתואמות מדובר משרד החוץ, אבי פזנר. המבצע המשולב הוכתר בהצלחה הסברתית.

ואלדהיים בחברה טובה

לרשת מלונות "דן" יש בעיה. כמקובל בבתי־מלון יוקרתיים, מתהדרות שקיות הניילון שלהם בשמות כל ה"מי־זה־מי" שכבר שהו במלונות הרשת — ביניהם אנואר סאדאת, אדוארד קנדי, בודואין מלך בלגיה, וינסטון צ'רצ'יל, ניל ארמסטרונג, אליזבט טיילור, סופיה לורן ורבים אחרים. ברשימת השמות, המודפסים על השקיות של "דן", אפשר גם למצוא את שמו של קורט ואלדהיים. מה יעשו עכשיו?

לאגי וצביקה שיהיה במזל
שהפרת הילדות, תעלה ותגדל
האמת, לא חשבנו שהאיום רציני
אמרנו: "עוד שבועיים שלושה זה יותר הגיוני,
ולא בת אחת אלא שתיים שלוש"...
(עם בטן כזאת, היה מה לחשוש!)
נחמד שנולדה, בכל אופן
ולא סתם ילדה, יוצאת דופן!
ושוב, ברכות, איחולים ומזל טוב מאוד
מקול המשרד, ההנהלה, העובדים והעובדות.

CHRISTIE'S
הערכת תמונות מהמאות — 16, 17, 18
ע"י ד"ר מרינה ארטס
מומחית לתמונות מהמאות ה־16 עד ה־18 מכריסטי'ס אמסטרדם, תתארח בסניף כריסטי'ס בתל אביב ותיתן הערכה ויעוץ חינם לתמונות בתחום התמחותה.
תיתכן אפשרות לשלב תמונות שהוערכו, במכירה קרובה בכריסטי'ס אמסטרדם.
ההערכה תינתן ביום ג' ה־6 במאי בין השעות 10.00-14.00 בכתובת: כיכר הבימה 2 תל אביב
לתיאום, נא לפנות לרולי בימים: ב'-ה'
בשעות: 10.00-13.30, 17.00-20.30
טלפונים: 202930, 03-204727

אוניברסיטת בר־אילן
המחלקה לכלכלה ומינהל עסקים
משנת ההרשמה ללימודי התואר השני במחלקה לכלכלה ומינהל עסקים
המחלקה לכלכלה ומינהל עסקים מציעה שני מסלולים ללימודי מוסמך:
מוסמך למינהל עסקים
מוסמך לכלכלה
את טפסי ההרשמה ניתן לרכוש בחנות "דיונון" בקמפוס בר אילן.
לתלמידים בעלי הישגים אקדמיים גבוהים יוענקו מילגות לימודים.
תלמידים מצטיינים יוכלו להגיש בקשות למילגות קיום לשנה"ל תשמ"ז המוענקות על ידי קרן ברוקדייל. סכומי מילגות הקיום בערכים שקליים נעים בין 5000 דולר ועד 8000 דולר לשנה.
קבלת מילגת הקיום מותנית בהקדשת כל זמנו של הסטודנט ללימודיו.
ההרשמה מסתיימת ב־15.5.86
לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון: 718345,6, 718392

אוניברסיטת תל־אביב
הפקולטה למדעי הרוח
ביה"ס לחינוך
החוג למדעי החינוך
המרכז למרשם
ענף רישום וקבלה
פתיחת רישום
למסלול לימודים מורחב (חד־חוגי)
לקראת תואר ראשון במינהל החינוך וארגונו
בשנה"ל תשמ"ז
הרישום לתכנית פתוח בפני מועמדים חדשים וכן בפני תלמידים שכבר החלו לימודיהם במנהל החינוך וארגונו
תנאי קבלה – הקבלה מבוססת על ממוצע ציוני הבגרות ותוצאת הבחינה הפסיכומטרית.
כן נדרשת הסמכה להוראה ר־3 שנות ותק בעבודה לפחות.
טופסי רישום ניתן לרכוש בחנות "דיונון" שבבנין האקדמיה למוסיקה.
הרישום יסתיים ב־20.5.86

אוניברסיטת חיפה
הפקולטה למדעי הרוח
המכון לחקר תולדות צרפת ותרבותה
אוניברסיטת תל־אביב
הפקולטה למדעי הרוח
בית הספר להיסטוריה
ע"ש ארן
כנס בינלאומי בנושא
צרפת והים התיכון
8.5.86 — 5.5.86
באוניברסיטת חיפה, באולם המצפה, קומה 30 במגדל אשכול, ביום שני 5.5.86 וביום שלישי 6.5.86
באוניברסיטת תל־אביב, באולם 496 בבנין גילמן, ביום רביעי 7.5.86 וביום חמישי 8.5.86
יום שני 5.5.86 ערים, כלכלה, מסחר
משתתפים: מ' איימר (פריז), ע' אלידע (חיפה), פ' הלף (טולדה־למיראי), ס' שיין (חיפה), א' גראבויס (חיפה), ד' פיליפיני (פריז 4), ז'ד מונסמיזר (לימוד).
יום שלישי 6.5.86 התיישבות, אידיאולוגיה ושלטון
משתתפים: ד"ר מורל (אקס־אן־פרובנס), ד' רובין (תל־אביב), ג' רישר (ד"ר דורן), מ' הרסמר (תל־אביב), ד' להגוף (פריז), ד' יעקובי (ירושלים), ר' שור (ניצה), א' קריגל (נאנטר), א' נחשי (ניצה).
יום רביעי 7.5.86 צרפת והעמים הים־תיכוניים
משתתפים: מ' קריגל (חיפה), ג' וינשטיין (פריז), א"ב ברסה (ריימס), ג' רבל (פריז), א' רבינוביץ (תל־אביב), י' צור (תל־אביב), האנזי הפתוחה, ע' זרטל (תל־אביב).
יום חמישי 8.5.86 ספרות, תרבות ודת
משתתפים: ש' בן־עמי (תל־אביב), ד' מנולסון (תל־אביב), מ' אליאל (תל־אביב), ג' טיניה (פריז), ע' מלכין (תל־אביב), פ' זוסר (אקס־אן־פרובנס), י' פראוור (ירושלים).
ההרצאות בשפה הצרפתית
הציבור מוזמן

טלר לוח
הקו פתוח לכל לוח
דיזנגוף 76 ר"ג 52442
טל. 737794, (03)736471
719765, 731967, 739056

להבות בצ'רנוביל

תסריט אפשרי של תאונת הכור הגרעיני הסובייטי כפי שרואים זאת מומחי הוועדה הישראלית לאנרגיה אטומית

מאת מיכאל גרטי

הפיצוץ לא היה גרעיני — הוא דמה יותר להתפוצצותו של דוד קי־טור בעל ממדים דימיוניים. בליבת הכור האטומי בצ'רנוביל — קוביית בטון שאורך כל צלע שלה הוא 22 מטר — פרצו המים בלחץ של 70 אטמוספרות ומגעו בגרפיט הלוהט ב־850 מעלות. מנגנון הקירור של הכור יצא מכלל פעולה, ותחמוצת אורניום במשקל של 180 טונות המשיכה להתלהט עד שהותכה בחום של 3,000 מעלות. הפיצוץ פער חור בתקרת המבנה שדרכו פרצו החוצה ענני קיטור ועשן רוויים בחומרים רדיואקטיביים מסו־גים שונים. ככל הידוע, השלולית הענקית הזו עדיין בוערת, ואלף טונות של גרפיט מספקים לה חומר בעירה.

תיאור זה, שאינו תואם את הצה־רות הסובייטיות הרשמיות, הוא אחד התסריטים שהותוו על־ידי אנשי הוועדה לאנרגיה אטומית בישראל להסברת התקלה בכור הסובייטי עליה נודע השבוע. התס־ריטים מבוססים על מידע שהופץ במערב בשבוע האחרון ולפיו אכן התכה ליבתו של הכור. ממידע על מבנה הכור בצ'רנוביל — כפי שפורסם על־ידי השלטונות הסובייטיים והוועדה הבין־לאומית לאנר־גיה אטומית — מניחים כי התקלה חלה במערכת הקירור שאיבדה מיעילותה. כדי להבין את מהות התקלה והסכנות הנובעות ממנה, יש צורך לבחון את מבנה הכור בצ'ר־נוביל, כור ענק בעל תפוקה של 1,000 מגוואט חשמל.

ד"ר יוסף אלתר, ראש אגף הנדסה גרעינית בוועדה לאנרגיה אטומית, מבהיר כי מדובר בכור ייחודי לברית המועצות, שבה פועלים עוד 26 כורים דומים, בנוסף ל־18 כורים אחרים הדומים לכורים שנבנו במערב על־ידי חברות כגון וסטינג־האוס ובבקוק את וילקוקס.

אין להבות במים

ליבת הכור נתונה במיכל מפלדת אל חלד שבתוכו נתונים 1,700 מו־טות של דלק גרעיני (תחמוצת האורניום). בתהליך הפקת הכוח, מתבצעת האטת הנייטרונים באמ־צעות גרפיט: ליבת הכור מכילה בערך כ־800 עד 1,000 טונות של גרפיט. מוטות האורניום והגרפיט מאפשרים קיום תגובת שרשרת רציפה של ביקוע גרעיני. הבקרה על קצב הריאקציה הגרעינית מבוצעת באמצעות מוטות בקרה העשויים מתכת ה"בולעת" את הקרינה, כגון קאדמיום. הריאקציה הגרעינית מואצת ככל שמוחדרים יותר מוטות לליבה, ומואטת ככל שנשלפים ממנה יותר מוטות.

את הליבה מצננים בהזרמה באמצעות מים, המוזרמים בצינורות אשר עוטפים את צינורות הדלק הגרעיני. המים מגיעים לטמפרטורה של 285 מעלות וללחץ של 70 אטמוספרות. מים אלה מוזרמים ישירות לכנסי הקיטור ומשם לעבר הטורבינות המייצרות חשמל, ו מוחזרים לליבה באמצעות שתי משאבות הדוחפות אותן אל 1,700 צינורות בליבה. השוני במערכת הקירור בין הכורים הסובייטיים לכורים מערביים הוא רב: בכורים המערביים מופעל מחליף חום, והמים המשמשים לקירור אינם מגיעים לטורבינות.

במערב אין כורי כוח בהם מצוי גרפיט בסמוך למים. כורי הגרפיט הבריטיים, למשל, מקוררים בגז ולא במים. בכורים מקוררי המים אין גרפיט, שהוא פחמן טהור הנוטה לבעור בטמפרטורות העבודה שלו, ולכן יש לשמור אותו הרחק מחמצן. אלא ששילוב המים והגרפיט בליבה אינו ההבדל העיקרי במבנה. החלק הבולט בחסרונו בכור הסובייטי הוא הגלימה — מיכל הלחץ המכונה גם המאטם — שמטרתו להבטיח כי גם במקרה של תקלה לא יפרצו חומרים רדיואקטיביים מן הכור.

"ההבדל העיקרי", מסביר ד"ר אלתר, "הוא בכך שבתאונה בתרי־מייל איילנד — הגם שהתברר כי ליבת הכור התכה חלקית — לא נפרצה מעטפת המגן. מה שדלף מהכור היו רק גזים נדיפים". לא ברור גם אם קיימת מערכת קירור לשעת חירום, שבכורים מערביים היא מורכבת ממאגרות בתקרת מיכל המאטם. קופסת הבטון של הליבה בכור הסובייטי, מבהירים חברי הוועדה לאנרגיה אטומית, אינה יכולה בשום אופן להיחשב למאטם תקני מקובל במערב.

כאמור, ההודעות הסובייטיות אינן מספקות הסבר לתקלה, אך נראה כי הליבה אכן התכה ובגג המבנה נפער פתח. יתכן שמדובר בתהליך אטי יחסית שהחל כבר ביום שישי שעבר, כאשר הכור החל להתחמם ומערכת הקירור שבו לא הצליחה להתגבר על החום; מסיבה לא ברורה לא הורדם הכור באמצעות מוטות הבקרה.

תסריט אחר מייחס את התקלה לפיצוץ באחד ממאות צינורות המים, פיצוץ שהתיז מים על הגרפיט הלוהט וחיסל למעשה את כושר הקירור של הכור בהתפרצות קיטור עצומה שלוותה בהתחממות מהירה של החום בליבה עד להתכתה. אם כך, הרי ניסיון להילחם בעליית הטמפרטורות בלי־בה עלול אף לגרום להחמרת האסון. בשנת 1957 אירעה תאונה בכור גרפיט קטן (50 מגוואט) בווינדס־קייל, אנגליה. גם שם בער הגרפיט (ללא מים), ולבסוף הוחלט לנסות ולכבות את הדליקה במים. הכיבוי הצליח, אם כי התעורר החשש שעצם הזרמת המים על הליבה הלוהטת תיצור פיצוץ קיטור נוסף ואף עלולה לגרום לפירוק המים לחמצן ומימן בגלל הטמפרטורה הגבוהה של הליבה המותכת. יתכן שמה שעלה בידי האנגלים בכור קטן יחסית נוסה ללא הצלחה בצ'ר־נוביל וגרם לפיצוץ חמור יותר.

זיהום נרחב

הפיצוץ הראשוני, החום העצום הפולט כלפי מעלה חלקיקים ועשן הפך את התקלה בצ'רנוביל לאסון אקולוגי: הגדרה שתישאר בתוקף גם אם יתאמתו התחזיות האופטי־מיות ביותר באשר לכמות החומר הרדיואקטיבי שנפלט ולשטח שבו התפזרו. הנשורת הראשונים להיפלט היו גזים וחומרים נדיפים — בעיקר איזוטופים רדיואקטיביים של גזים אצילים ויוד. היוד הרדיו־אקטיבי הוא הבעייתי שבין החו־מרים הנדיפים. רמת הקרינה שלו גבוהה, שכן מחצית חייו קצרה (מחצית חיים היא הזמן הדרוש לחומר רדיואקטיבי כדי שעוצמת הקרינה שלו תרד למחצית). היוד הנדיף נסחף ברוח למרחקים והוא שגרם לעליית רמת הקרינה בשוו־דיה ובפינלנד. חומרים אחרים נישאים כעשן ואבק ברוח, ואלה כוללים סטרונציום וצזיום רדיואקטיביים.

ד"ר דן ליטאי, הממונה על הרישוי בוועדה לאנרגיה אטומית, מגדיר את התחום הקרוב לכור, 30 עד 50 ק"מ, כתחום שבו תיפול מרבית הנשורת, שאותה הוא משווה ל"עשן היוצא מארובת רידינג". אלא שמומחי מטאורולוגיה אחרים אינם כה אופטימיים. הם מזכירים שחל־קיקים כבדים יחסית מועפים ברוח על פני כדור הארץ, אחרי כל התפרצות וולקנית, למרחקים עצו־מים, ושבתנאי שרב רגילים מגיע לישראל אבק שמקורו בלוב. רק מעקב צמוד אחרי רמות הקרינה והחומרים הרדיואקטיביים הרעילים, שנפלטו מן הכור אל האטמוספרה במשך השבועות הקרובים, יגלה מי מאלה צודק, ואם התופעה היא מקו־מית או נרחבת. מעבר לנזקים לאוכ־לוסיה, צפויים האזורים הנגועים לנזקים נוספים: הצורך להש־מיד יבולים חקלאיים נגועים (וייתכן שגם עדרי בעלי חיים שניזונו מעשב נגוע או נחשפו לנפולת), וכולה באפשרות ששטחים לא קטנים יוגדרו כמזוהמים למשך עשרות השנים הבאות. אפשר להעריך כי התחום הקרוב של הכור, ברדיוס של כמה קילומטרים, יוותר נגוע עוד כמה מאות שנים.

כאמור, כורים מאטי־גרפיט ומ־קוררי־מים מצויים רק בבריה"מ (אפילו לגרורותיה מכרה בריה"מ כורים מהסוג "המערבי"). כך של־אסון לא תהיה השפעה על צד התכנון הטכנולוגי של הכורים במערב. אלא שבעוד בריה"מ בוחנת את עצמה בכל הקשור לכורים מאותו סוג המופעלים תבים בתחו־מה, נראה כי לעולם המערבי כדאי להפיק לקחים בכל האמור לסכנה המיידית של הכורים הגר־עיניים ולהיערכות למקרי חירום העלולים להתרחש גם בהם.

"ברוך שלא עשני גוי"

כל התחנות בדרך הייסורים של החוק נגד הסתה גזענית, שאמור היה לשמש סמל למוסר האומה ולהוות ערך חינוכי חשוב אך נהפך לבזיון, שחשף את פרצופה האמיתי של המערכת הפוליטית

מאת רומן פריסטר

תודה לאל, הכנסת יצאה לפגרה וכל המשתתפים במחזה האבסורד "הצעת תיקון מס' 24 לחוק העונשין תשמ"ז" יכולים לפוש מעמל מורט עצבים שנמשך כמעט שנתיים. ההצגות יתחדשו במושב החורף של בית הנבחרים. הקהל מוזמן.

לא כך ראה הצוות שניסח את הצעת החוק את ההתפתחויות העתי־דיות. אחדים מחברי הצוות חששו כי ההצעה תידחה, מכיון שמרוב השאיפות לבוא לכלל הסכמה כללית על תוכנה אין היא עונה על כל ההיבטים האפשריים של הסתה לגזענות. הגב' יהודית קרפ סברה לתומה כי בהגשת ההצעה "מילאנו את מחויבותנו כלפי אומות העולם וכלפי עצמנו. כעם המבקש להתי־מודד עם תופעת הגזענות דווקא מכיוון שחווה אותה על בשרו. ראינו בכך ערך סמלי וחינוכי עצום". יהו־דית קרפ משמשת משנה ליועץ המשפטי לממשלה והיא ריכזה את מלאכת הניסוח מתחילתה ועד להגשת המסמך לאישור הממשלה ב־17 באפריל 1985.

* * *

לאמיתו של דבר, הצעת החוק נולדה [illegible] מאוחרת. 16 שנים חלפו מאז 2 בפברואר 1969, התאריך שבו אישרה מדינת ישראל את הצטרפותה לאמנה בין־לאומית בדבר ביעור של הפליה גזעית לכל צורותיה. באמנה כלולה התחייבות לקבוע סעיפים פליליים לאיסור הסתה גזענית. בחוקי כל המדינות באירופה המערבית, זולת אלבניה, התקבלו הוראות חוק מתאימות. לא כן בישראל. השלטון והמערכת השיפוטית שלנו סברו כי די בסעי־פים הקיימים האוסרים "המרדה" לענות על הצרכים התבוריתיים. כתובות־נאצה "אשכנאצים" או צרור ביטויי־גנאי שספגו מדי פעם בני עדות המזרח, לא הצדיקו שינויים בחקיקה. הצעות חוק שהגישו שני חברי־כנסת ערביים נדחו בטענה כי "בבוא העת תגיש הממשלה עצמה הצעת חוק שיאסור הפליה גזעית". עד שמעשי מאיר כהנא לא ניתנו עוד לטיפול במסגרת התחיקתית הקיימת, ותופעת הכהניזם טפחה על פני כל השלומים המרוצים.

השבוע אמרה לנו הגב' קרפ: "בעבר חיווינו את דעתנו שיש לדחות הצעות חוק פרטיות לאיסור הסתה גזענית. תמיד גרסנו שאין להרבות בסעיפים פליליים, וכי נוכל להתמודד עם הבעיה בעזרת החוקים הקיימים. לימים נתגלתה ההערכה הזאת כמוטעית".

באוגוסט 1984 קרא היועץ המש־פטי לממשלה הפרופ' יצחק זמיר לכנסת לחוקק חוק מיוחד לטיפול בתופעות הגזענות. במליאת הכנסת [illegible] שלא יתמך [illegible]

ב־19 בנובמבר הודיע ראש הממ־שלה שמעון פרס לחברי בשיאת הפדרציה הבין־לאומית של העי־תונאים שביקרו בירושלים, כי "בעתיד הקרוב ביותר יהיה למדינת ישראל חוק להתקפת הגזענות".

ב־29 בנובמבר 1984 סיים צוות הניסוח את מלאכתו. נוסח ההצעה נשלח, כמקובל, למשרדי הממשלה כדי לשמוע את הערותיהם. בדיונים פנימיים במשרד המשפטים היה השר משה נסים ער להיבטים ההלכתיים של ההצעה ובאוזני הישיבות שאל: האם הפסוק "ברוך שלא עשני גוי" יכול להיחשב להסתה גזענית? בדברי ההסבר להצ־עת החוק מובאים בהרחבה פסוקים מספר בראשית וציטטות שמתייח־סות למסורת העברית, הרואה בכ־בודו של האדם ערך נעלה. שר הדתות שבחן את ההצעה המקורית לא ראה בה כל פסול. בתיק עב־הכרס של הצעת החוק על כל נספ־חיה והסתייגויות, אין זכר להסתיי־גויות כלשהן של משרד הדתות. מבחינתו היה החוק כשר למהדרין.

ב־4 בפברואר 1985 אושר נוסח ההצעה בוועדת השרים לענייני חקיקה. ב־17 באפריל 1985 ניתן אישור הממשלה וההצעה פורסמה ברבים. במרכזה עומד סעיף 144 ב': "המפרסם דבר הסתה לגזענות או המפרסם דבר מתוך כוונה להביא לגזענות, דינו מאסר שנתיים".

איש לא שיער כי יימצא בישראל אדם שיזלזל על הבהירות והפש־טות שבקביעה זו. על כל פנים, כך היה עד 7 במאי 1985, יום הגשת המסמך לקריאה ראשונה בכנסת. בשלב מסוים התנגדה האגודה לזכויות האזרח להצעה שהיתה בה, לדבריה, משום הגבלת חופש הבי־טוי. כעבור זמן־מה, כבריאה לנוכח ההסתה הגזענית הפרועה שאיפיינה את מערכת הבחירות של תנועת "כך", שינתה האגודה את עמדתה והודיעה על תמיכתה בחקיקה מת־אימה. אבל גם הצוות שניסח את התיקון מס' 24 היה מודע לקושי "שבדריכה זהירה על קרקע של חופש הביטוי; היה עלינו למצוא את האיזון הנכון בהתנגשות בין שני יסודות דמוקרטיים: שמירה על חופש הביטוי מול זכותו של האדם לשוויון מלא. מסיבה זו החלטנו להציע חוק נגד הסתה ולא נגד הפליה גזעית" (מהסברי הגב' קרפ).

ב־25 ביוני 1985 עסקה מליאת הכנסת, בין השאר, בהמשך הקריאה הראשונה. הסיעות הדתיות לא הביעו כל התנגדות ורק ח"כ פרוש נגע בהיבטים ההלכתיים שבהצעה. נציגי ש"ס ומורשה שתקו. בתום הישיבה הועברה ההצעה לדיון בוועדת חוק, חוקה ומשפט. היועץ המשפטי לממשלה הפרופ' יצחק זמיר ושר המשפטים משה נסים הסבירו לחברי הוועדה מה הניע את הממשלה להביא את הצעת החוק, ומיד לאחר מכן התחילו להישמע בוועדה ומחוצה לה צלילים שהזמינו את טובי הרקדנים המפלגתיים למחול שדים הסרט־נשה. לפתע הבינו אנשי הליכוד שזו הזדמנותם לשים קץ לניסיונות ההידברות עם הפלשתינאים. אף־על־פי שההצעה הוגשה על־ידי הממשלה שהם שות־פים בה, ואף מחזיקים בתיק המש־פטים, היתנו את הרמת ידיהם בהצבעה בהגשה מקבילה של חוק שיאסור מפגשים לארמבוקרים עם אש"ף. למילון הפוליטיקה הישר־אלית נתוסף מונח חדש: סימטריה.

ובינתיים נערמו על שולחנו של יו"ר הוועדה אלי קולס עשרות דפים צהובים של הסתייגויות; ותחיה לא אהבה את האיסורים המוצעים, ומבעד לניסוקיה של גאולה כהן ביצבצה העילה האמיתית: החוק המוצע יקשה על מפלגתה לנהל מערכת הסברה שביסודה השאיפה לארץ־ישראל שלמה נקייה מאוכלו־סייה ערבית. אוריאל לין (ליכוד) דבק בדעה שתחילה יש למצות את הפוטנציאל הגלום בסעיפים הקיי־מים של "ההמרדה" ובחוק לשון הרע. "לתיקון המוצע יש ערך הצהרתי בלבד וכלל אין מתכוונים לאכוף אותו", אמר.

הרחיק לכת הפרופ' אבנר שאקי (מפד"ל), שטען כי המלה "גזענות" מתייחסת אך ורק להפליית היהודים ולכן אין להשתמש בה בחוק שנוגע בכל בני־עמותה. גם אלה שאינם משתייכים לעם הנבחר. טיעון מוזר למדי בפי אדם משכיל המשמש מרצה באוניברסיטה ושקרא בוודאי לפחות רבדרימה על גזענות הלבנים כלפי השחורים בדרום אפריקה, על ההפליה הגזעית כלפי הארמנים בטורקיה או האינדיאנים באמריקה.

* * *

בתחילת דרכה זכתה הצעת החוק לתגובה נלהבת מצד כל חברי הכנסת וכל השרים. אך ככל שגבהה ערימת ההסתייגויות וככל שהסתבך העניין כולו, כך פחתו ההתלהבות והנכונות להיאבק למען אישורה. ח"כ וירשובסקי יודע לספר שלי־שיבות ועדת חוק, חוקה ומשפט היו מתייצבים שלושה עד ארבעה חברים לכל היותר — "חוץ בימים בהם צפוי היה סיקור טלוויזיוני, היו מתייצבים כעשרה מתוך חברי הוועדה". נוצר רושם כי שני מרכיביה העיקריים של ממשלת הליכוד הלאומי אינם מעוניינים בעוד סיבה לעימות בינם לבין עצמם ובינם לבין השדולה הדתית.

ביום שבו אמורה היתה הוועדה לאשר סופית את נוסח ההצעה, הגיעו לישיבה רק שני חברי־כנסת: אלי קולס ומרדכי וירשובסקי. שניהם היו מתוסכלים ומיואשים. מאחוריהם שש או שבע ישיבות שלא הובילו לכל סיכום. עכשיו, בהצבעה שהאחד, החליטו להעביר את החוק לקריאה שנייה ושלישית במליאה. (לאחר מכן הסכים יו"ר הוועדה לקיים הצבעה חוזרת. כל צד גייס את חבריו והתוצאה היתה 7:6 לטובת האישור).

ב־12 בפברואר 1986 אמור היה יו"ר הוועדה אלי קולס להגיש את החוק למליאה. לנבסמוי ההצעה היה עניין רב לאסור הסתה גזענית לפני הוועידה המתוכננת של "כך". אולם ב־12 בפברואר הפתיע ח"כ קולס בהודעה שהוא חולה ואינו יכול להגיש את המסמך. הוא הציע כי ח"כ דן מרידור יעשה את המלאכה במקומו. אלא שמרידור היה טרוד בספירת קולות בוועידת חרות ולא נתפנה להופעה בכנסת.

לפני כן נדחתה ההגשה בגלל הסיבות הבאות: לא כל ההסתייגויות היו מוכנות; רפי אדרי, יו"ר סיעת המערך בכנסת, נסע לחוץ־לארץ; אמו של חבר טוב של אלי קולס הלכה לעולמה וקולס הלך ללוויה.

כאשר באו מים עד נפש הוחלו בדיונים קדחתניים בין הסיעות, ולבסוף סוכם כי שני החוקים — איסור הסתה גזענית ואיסור מפג־שים עם אש"ף — יוגשו להצבעה בכנסת ב־18 בפברואר.

ב־17 בפברואר נתכנסה הנהלת הקואליציה והחליטה לחייב את הח"כים במשמעת הצבעה. הדבר נעשה משום החשש שכמה חברי מערך, שהסתייגו מן האיסור לקיים מגעים עם פלסטינאים, לא יתמכו בעקרון ה"סימטריה". עזר וייצמן הו־דיע מפורשות שלא יתמוך ב"חוק אש"ף". הצהרתו לא הועמדה במבחן, משום שב־18 בפברואר, בבוקר, החליטה הנהלת הקואליציה להסיר את כל ההסתייגויות ולדרוש אישור ההצעה המקורית.

כאשר יצאו הח"כים להפסקת צהריים כבר היה נהיר שהדברים לא יתנהלו כמתוכנן. אחר הצהריים פתחו הסיעות הדתיות במערכה־רבתי להסרת ההצעה. רק עכשיו, חצי שנה אחרי שקראו את המסמך כפי שאושר על־ידי הממשלה, גילו שהוא עשוי לפרש את ההלכה כהסתה לגזענות.

הדאגה לא היתה נטולת יסוד. התפילות המקובלות, התלמוד הבב־לי ופירושי תורה אחרים גדושים בבי־טויים כמו "אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם". ובדרך כלל מכל התייחסות כלפי הגויים נודף ריח עז של זלזול וגזענות. ח"כ ורדיגר (מורשה) תבע בתוקף להוסיף לחוק המוצע משפט שיקבע שאין הוא מתייחס להלכה. בפרוזדורי הכנסת הופצה איגרת של העמותה למען תורה בישראל (המזכיר: יואל לרנר, האיש שהורשע בקשירת קשר לפיצוץ מסגד כיפת־הסלע בהר הבית), שנשלחה במקור לאלי קולס הכוללת קביעה כי החוק נגד הסתה לגזענות "נוגד את רוח התורה". הרב חיים דרוקמן אמר בהתרגשות ש"קיום הלכה יהפוך אותנו לעבריינים". כשבסוף היום הודיעה ראש סיעת הליכוד בכנסת שרה דורון כי הוחלט לדחות את הדיון — נשמה המליאה לרווחה.

ב־19 בפברואר אמר יו"ר הכנסת שלמה הלל, כי "אין לעבור לסדר היום על הסרת ההצעה". קולו היה של קורא במדבר. האינטרסים המפלגתיים היו חזקים מכל נימוק מוסרי או תחיקתי.

ב־20 בפברואר ביקשה השדולה הדתית ארכה כדי שתוכל להגיש נוסח מתוקן של הצעת החוק. היא הזמינה אצל עו"ד יעקב ויינרוט נוסח "התואם את דרישות ההלכה". ח"כ וירשובסקי אומר כי הטקסט שהביאו לבסוף לאישור "דבה להדרעה לעיתונות".

ב־23 בפברואר פנו הרבנים הראשיים לראשי המפלגות הדתיות בקריאה למנוע חקיקת תיקונים שיוציאו את פסקי ההלכה אל מחוץ לחוק. אחת הדוגמאות שהביאו היתה פסק הלכה האוסר מכירת דירה לגוי. קביעת הרבנים הראשיים שלפיה מסכן החוק המוצע את ההלכה, העניקה בעקיפין תוקף מוסרי למאיר כהנא. הטוען כי סיס־מאותיו הגזעניות מבוססות כולן על ההלכה היהודית. ח"כ שאקי דרש לציין בהצעת החוק כי גם פגיעה ביהודים חרדים תיחשב להסתה לגזענות.

ב־26 בפברואר הביאו משה שחל ומשה נסים להנהלת הקואליציה נוסחה מתוקנת שעיקריה היתה לסכך את דאגת הדתיים. במקום הפסוק "המפרסם דבר הסתה לגז־ענות", ייאמר בחוק "המפרסם מתוך מטרה להביא לגזענות". מכיוון שאין להעלות על הדעת כי להלכה היהודית יש מטרה להביא לגזענות, אמרו שני השרים לשדולה הדתית, תוכלו להצביע בעד החוק ללא כל חשש. אלא שהפעם באה ההתנגדות מצד החילוניים דווקא. הוספת המלה "מטרה" דורשת הוכחה של כוונות זדון, דבר שיקשה מאוד להשיג הרשעה בבתי המשפט.

* * *

כל התיקונים והשינויים שהציעו הדתיים לא נתקבלו על דעת הממשלה. כל מאמצי הממשלה לשכ־נע את הדתיים כי יצביעו בעד הנוסח המקורי עלו בתוהו. להלכה, גם בלי קולות הדתיים יש לממשלה רוב מובטח בכנסת. אבל שני הגושים הגדולים, המערך והליכוד, נזהרו שלא לפגוע ביקרתן וברגשו־תיהן של הסיעות הדתיות. מי יודע — אולי מחר־מחרתיים יזקקו לתמיכתן לשם הקמת ממשלה צרה.

בשבוע האחרון לפני צאת הכנסת לפגרה הודיע משה שחל בשם הממשלה, כי בקרוב תכונס המליאה למושב מיוחד שבו יאושר החוק סופית.

המושב המיוחד כונס, אך הממ־שלה לא הביאה את החוק להצבעה. השר משה שחל הודיע בשם הממשלה כי תיקון מס' 24 יובא לאישור במושב החורף.

יהודית קרפ: חוק בעל ערך סימלי וחינוכי

הסכנות שבקרינה

החומרים שנפלטו מהכור ב־צ'רנוביל הם חומרים ראדיו־אקטיביים — פולטי קרינה — בעיקר תוצרי הביקוע. החומרים אלה אינם יציבים: הם מתפרקים תוך כדי פליטת קרינה רדיו־אקטיבית מסוגים שונים: אלפא, ביתא וגאמא. סכנות הקרינה הרדיואקטיבית נחלקות לשלוש קבוצות: מיידיים, סרטן וגנ־טיים.

הסיכונים המיידיים נובעים מכמויות קרינה גבוהות הנמד־דות במאות ראמים (ראם היא יחידת הקרינה המתייחסת לנזק הביולוגי ומשקללת את סוגי הקרינה השונים). כמויות כאלה, אם היו בצ'רנוביל, היו רק בסביבה המיידית של הכור (קי־לומטר אחד או שניים). קרינה בעוצמה כזו גורמת להרס רק־מות, פגיעה במערכת העיכול, הרס של מח העצמות ובדורות־הדם הלבנות, ולבסוף הרס המערכת העצבית ומוות. קרי־נה בעוצמה של מעל ל־500 ראם גורמת למוות מיידי; קרינה של 200 ראם תגרום קרוב לוודאי למוות תוך שבועיים.

מנות קרינה נמוכות יותר הן גורם עיקרי לסרטן. העלול להו־פיע זמן קצר לאחר החשיפה לקרינה (במקרה של לוקמיה) או שנים ארוכות אחריה (ידועים מקרי סרטן שהולו 35 שנה לאחר ההפצצה בהירושימה). פרופ' ברוך מדן, לשעבר מנכ"ל משרד הבריאות, הישראלי הי־חיד בוועדה הבין־לאומית להגנה בפני קרינה, מדגיש כי כשמ־דובר בסרטן "מדובר בסטטיס־טיקה של הגדלת הסיכון לחלות בסרטן מסוג כלשהו לעומת הסיכוי לחלות בו באוכלוסיה שלא נחשפה לקרינה".

בהתאם למנת הקרינה נעשה [illegible] ... של חשיפה לקרינה רדיואקטיבית, האוכלוסיה המ־צומצמת שנחשפה והזמן הקצר שעבר מאז המקרים, קשה להגדיר את שיעור הסיכונים במדויק. הדוגמאות מלמדות כי גם חשיפה שאירעה לפני 30 שנה גרמה לעלייה בשיעור תחלואת הסרטן פי 15. כגון במחקר בו נבחנה השפעת טיפו־לים בקרינה נגד גזזת על ילדים בישראל.

אחת הדוגמאות שנחקרו הי־טב היתה זו של איי מארשל, שם נחשפו 250 איש לנפולת מפי־צוץ גרעיני באי ביקיני לאחר שהרוח שינתה במפתיע את כיוונה. למרות שהחשיפה לא היתה לכמות קרינה גבוהה, התברר כי שכיחות מקרי סרטן בלוטת התריס (תירואיד) עלה באוכלוסיה זו לשישה אחוז במ־קום אחוז אחד באוכלוסיה שלא נחשפה. סרטן בלוטת התריס התחולל במקרה זה בשל היוד הראדיואקטיבי שנפלט. יוד זה, שנפלט גם בצ'רנוביל, הוא פעיל ביותר אך דועך במהירות. גוף האדם מרכז את היוד בבלוטת התריס ואם היוד המגיע לגוף הוא ראדיואקטיבי, נוצר שם מקור של קרינה. מכאן הסיבה לחלוקת גלולות־יוד לאוכלוסיה. היוד הרגיל הניטל בגלולה ממלא את בלוטת התריס ו"תופס" את המקום בפני יוד ראדיו־אקטיבי.

חומרים אחרים הנפלטים בנ־שורת של פיצוץ או בתוצרי הביקוע פעילים פחות, אך הם בעלי אורך חיים הנמדד בשנים — לסטרונציום 90 דרושות 28 שנה כדי שקרינתו תפחת למח־צית. הסטרונציום 90 הוא בעל תכונות הדומות לסידן. הוא מחליף סידן בעצמות ועלול לגרום לסרטן העצמות, גם אם ייספג בחלב שנתנה פרה שר־עתה בשדה שזוהם עשרות שנים קודם לכן.

הסוג השלישי של פגיעות מקרינה הוא פגיעות גנטיות המופיעות בדורות הבאים כשי־עור גבוה יותר של מוטאציות. שינוי בצופן הגנטי. בטווח שבין הפגיעות הסרטניות לגנטיות מצויה הפגיעה בעוברים. הר־גישים לקרינה במיוחד (ככלל, ילדים רגישים לקרינה יותר ממבוגרים). שיעור המומים מלידה בתינוקות שאמותיהן נחשפו לקרינה גבוה עד כדי כך שמומלץ לבצע הפלה באשה שנחשפה למנת קרינה של 10 ראם בשלושת החודשים הרא־שונים להריון. במחקר על נפגעי הירושימה התגלה כי בילדים סי־כויים של עוברים שנחשפו לקרינה בהיותם בני 8 עד 18 שבועות, להיוולד מפגרים.

בעוד שאין ספק לגבי השפ־עת מנות קרינה גדולות ובי־נוניות, קיים ויכוח מתמשך בין מומחים באשר לקביעת הסף הבי־טוח של קרינה מסוכנת (קרינת הרקע הטבעית נעה בעולם בין 0.1 ראם ל־0.4 ראם). בעבר התייחסו לקרינה של 10 ראם ויותר כאל סף בטוח אך לאחרונה רבים המצביעים על שיעור זה. נראה כי ככל שמתר־בים המחקרים אודות נפגעי קרינה, וככל שמתארך הזמן שחלף מאז אסונות גרעיניים, מתחזקים הטיעונים שבידי המ־צדדים בקביעת סף נמוך. טיעו־נים אלה הביאו כבר להחמרה בדרישות המיגון בכורי הכוח הגרעיניים בארה"ב כך שלא תיפלט מהם גם קרינה שבעבר נחשבה לנמוכה ובלתי־מסוכנת.

ישראל והפצצה

במוקדם או במאוחר תיאלץ ישראל להתמודד בגלוי עם האתגר הגרעיני: כל מלחמה נוספת עלולה לשים קץ לעידן הטרום־גרעיני

מאת ד"ר אבנר כהן

הכותב הוא מרצה לפילוסו־פיה באוניברסיטת תל־אביב.

אירוע הגורל ומאמר זה מוגש לדפוס בשעות שבהן ענני הנשורת הרדיואקטיבית נישאים ומתרחקים מעל אתר הכור הרוסי הפגוע ליד קייב, והאימה מהם מחלחלת בלב־לבה של הציבוריות האירופית כולה. שעות אלה מוכיחות שוב, ובאופן הדרמטי ביותר, עד כמה טכנולוגיית הגרעין וכל שימושיה ואפשרויותיה הם תיבת פנדורה הגדולה ביותר אולי שיצר האדם מעודו.

אין נושא רגיש יותר במדיניות הביטחון הישראלית מאשר נושא הגרעין. אלה שיודעים משהו בנושא נזהרים שלא לומר דבר, ובוודאי שלא לפתוח בחקירה ציבורית. מוסכם שככל שידובר פחות בנושא רגיש זה, כן ייטב. קונצנזוס זה הוא, אולי, הסיבה המרכזית לכך שבמדינת ישראל לא התנהל למעשה אף פעם דיון ציבורי אחראי בנושא הגרעיני, הן על ההיבטים הטכנולוגיים־אסטרטגיים שלו הן על ההיבטים התעשייתיים־צבאיים שלו. הוויכוח הגרעיני, על שני פניו, הנטוש עתה במלוא עוזו במערב, ושמן הסתם יילך ויתגבר בעקבות אסון קייב, נראה כמו־ליסובר על פנינו, כאילו אינו נוגע לנו כלל.

בהיעדרו של ויכוח ציבורי פתוח, כל ההחלטות בנושאים אלה נפלו בישראל בחדרי חדרים. המדובר בשורה של הכרעות כבדות־משקל שנתקבלו לאורך כשלושים שנה, ושעד היום הזה אין לציבור בישראל כל מידע על טיבן ועל השיקולים שעמדו מאחוריהן. בכך משובשים רוח הדמוקרטיה ועקרון האחריות הצי־בורית, אך נראה שרבים בעלי תודעה דמוקרטית טובים למחול על פגיעה זו, על שום התועלת הביטחונית והטכנולוגית הרבה שהם מאמינים שאופן זה של קבלת ההחלטות הביא לישראל.

המצאתה של פצצת האטום היא אחת מאותן נקודות־ציון יחידות במינן בהיסטוריה האנושית, שמשמ־עויותיה המעשיות והמוסריות חור־גות הרבה מעבר להקשר ההיסטורי־סיבתי שבו היא עלתה. איכויותיו של משטר ההרתעה הגרעיני לא נחשפו בן־לילה, אלא כמו ניתוח בהדרגה, עד שכיום הם מבהצים את אופני החשיבה האסטרטגית והמוסרית שנהגו בשעתו תוקף לפי־תוהו של "הנשק המוחלט". בעוד בסיס הפוליטיקה הבין־לאומית לא השתנה לאור העידן הגרעיני, נסק מירוץ החימוש הגרעיני מעלה. פרויקט "מלחמת הכוכבים" הוא הדוגמה האחרונה לכך. כיום, כשש־לכות העידן הגרעיני פרושות לנגד עינינו, ניתן רק להצטער על האופן שבו התרחשו הדברים.

כאן, במזרח־התיכון, המצב עדיין אינו כזה. כאן, עדיין לא נחצו כל המפתנים הגרעיניים המשמעותיים. כאן יש עדיין מקום, אולי אף חובה, להכיר ולהתריע. אסור לתת לשגי־אות העבר לחזור על עצמן; כאן זה עלול להיות מסוכן ביותר.

זה כשני עשורים ויותר שישראל בונה לעצמה בעקביות תדמית של מדינת־סף גרעינית: מדינה היושבת על הגדר, כדי צעד אחד מהכרזה הרשמית למועדון הנשק הגרעיני, ובכל זאת נמנעת בעקשנות מלחצות אותו, בחשאיות־מחושבת. כאן בנתה בשלהי שנות ה־50 את הכור הגרעיני בדימונה, הפעילות בו נותרה אפופת סוד. אולם באשר לעמדתה המוצהרת של ישראל, זו היתה היתה אנטי־גרעינית מובהקת.

יש לזכור, שבהקשר הישראלי, החשיבה במונחי "שעת חירום עליונה" יש לה יותר הצדקות פוליטיות ומוסריות מאשר במקומות אחרים. המדובר בקהילה פוליטית שעצם הקמתה הכרת קיומה הנטו־ריות, קשורים קשר בל־יינתק למאו־רע בעל משמעות אפוקליפטית — השואה. אין ספק, שטראומת השואה מכוונת את ליבתה של התודעה הפסיכולוגית של ישראל המוד־רנית. הסירוב הערבי המתמשך לקבל את הלגיטימיות של ישראל כישות פוליטית, סירוב שלווה מפעם לפעם ברטוריקה של "זריקה לים", הב־ריק, אולי אף חדש, היערכות לאר־בית שתתייחס ברצינות לאיומים קיומיים. יותר מכל אומה אחרת, ישראל זכאית להעמיד את פחדי השואה בתוך האופק שבתוכו תפיס־תה הביטחונית. אך יש גם סיכונים חמורים ביותר באופן חשיבה כזה. הוא עלול להיעשות לנבואה המגשימה את עצמה.

בנקודה זו נעוצים שורשיה של הדילמה הגרעינית הישראלית. היא בנויה על המתח שבין דרישות הביטחון של מדינה הנתונה באיום קיומי מתמשך, לבין משמעותו הקיומית־מוסרית הסרת־התוקפים של הנשק הגרעיני. מצד אחד ניצבת ההכרה שלנשק הגרעיני אין, ולא יכול להיות, כל שימוש "רציונלי" או "מוסרי"; אבל מצד שני קיימת גם הידיעה המפתה, שהנשק הגרעיני מצוי כמעט בהישג־יד טכנולוגי, והכוחו יש בה כדי לשמש כהרתעת "מפלט אחרון" מפני איומים קיומיים.

אסטרטגיית העימפול הגרעיני היא התשובה הישראלית למתח הגלוי והסמוי זה. זו מדיניות הבנויה לתפוס את החבל משני קצוותיו, ולי־אותו בשתי דרישות, שכל אחת מהן נראית כאקסיומטית והכרחית:

1. מניעת גירעון המזרח התיכון: הדרישה למנוע בכל מחיר את היווצרותו של איום גרעיני על אוכ־לוסיית ישראל.
2. שמירת יכולת של "מפלט אחרון": הדרישה להכין תשתית טכנולוגית למקרה של "שעת חירום לאומית" עליונה.

דרישות מנוגדות

הצרה היא, שקיים מתח הגיוני, אפילו ניגוד, בין שתי הדרישות הללו. זה הנותן קדימות למניעת גירעון המזרח התיכון, חייב להכיר בס־כנות האורבות למדיניות השואפת לשמור ערפל גרעיני, ולהיות מוכן, בתנאים מסויימים, לוותר עליה על אף ההתרתנות שהיא מביאה.

עמימות גרעינית פירושה מדי־ניות של בת יענה. היא לא רק הסתירה מחלוקות עמוקות בין מקבלי ההחלטות, אלא ששימשה מעין עלה תאנה לגישור בין תפי־סות שונות. מתוך ההסתכלות לאחור של כשלושים שנה, ברור שראשיתה לא היתה כמדיניות מתוכננת ומ־חושבת לטווח ארוך. בשלביה הרא־שונים (1956—1964) היא היתה יותר טקטיקה להסתרה ולהסוואה של מאמצי מחקר, מאשר מלאכת מחש־בת מדינית־אסטרטגית.

אבל עתה מתפקדת העמימות הגרעינית כאסטרטגיה גרעינית יחי־דה במינה. במשך שנות ה"עימפול הגרעיני" הצליחה ישראל ליצור "עובדות" פוליטיות אסטרטגיות שלא ניתן יותר להתעלם מהן: היא כוננה משטר הרתעה גרעיני דה פאקטו של "מפלט אחרון", וכל זה בלי להשתמש באיומים גרעיניים גלויים, בלי ליצור דפוסי הרתעה גרעינית הקיימים בין המעצמות.

במצב זה ישראל מצאה את עצמה, בדומה למעצמות הגדולות, תופסת מדיניות "סכיזופרנית": מדיניות אנ־טי־גרעינית תוך שמירה על אופציה גרעינית. התנהגותה הזהירה המרו־סנת של ישראל, ובמיוחד בימי מלחמת יום הכיפורים, הבליטה את הקדימות שישראל נותנת למניעת גירעון האזור, ולו גם על חשבון הגבלת כוח "המפלט האחרון" שלה.

איך יוצאים מהמילכוד הזה? במצב הנוכחי לאיש אין נוסחת פלא.

כאן גם עולה במלוא העת הויכוח הגרעיני העולמי של שנות השמו־נים. משמעותו היא בהכרה בחשי־בות הרגע ההיסטורי המיוחד של האנושות מצויה בו עתה, ובצורך החיוני להסיר את האיום הגרעיני הרובץ עליה. מהכרה זו נובעת הדרישה להוציא את נושא הנשק הגרעיני מתחום טיפולה של הפוליטיקה הרגילה. הנשק הגרעיני צריך לעמוד מעבר לפוליטיקה הקיימת: יש "להמציאה מחדש", אם ברצוננו לשרוד.

טענה זו של התנועה האנטי־גרעינית רלוונטית גם לתושבי המזרח־התיכון: אם נמשיך לשבת בלא לעשות דבר, אנו עלולים למצוא עצמנו, אולי אף בן־לילה, חיים בצלם של איומים גרעיניים שכלל לא חפצנו בהם.

במוקדם או במאוחר תאלץ ישר־אל להתמודד בגלוי עם האתגר הגרעיני. מוטב מוקדם מאשר מאו־חר.

מאזני הפרידה של הבנקאים (א)

התוצאות שופרו לפני פרישת הבנקאים

הריבית הגבוהה שגבו הבנקים ב־1985 שיפרה את רווחיותם, אך גם אילצה אותם להפריש סכומי־שיא לחובות מסופקים והרווח נשחק

מאת אריה לביא

דו"ח בייסקי, המחייב את ראשי הבנקים לקום ולהתפטר, נחת על ה"ה ארנסט יפת, ביורא גוית, רפאל רקנאטי ואהרן מאיר דווקא בד בבד עם פרסום התוצאות העסקיות לשנת 1985, תוצאות המצביעות ללא ספק על שיפור ברווחיות לעומת השנה הקודמת, שהיוותה תפנית, לאחר ההפסדים הכבדים שהיו לבנקים ב־1983. הבנקאים עשו בשנה זו מאמצים עליונים לשפר את רווחיותם, לא רק כדי להרחיק אפשרות שב־1988 תידרש הלאמת הבנקים, אלא גם כדי להר־כיח לוועדה, בראשותו של השופט הד"ר משה בייסקי, שאליה פולו במהלך כל תקופת פעילותה (13 חודש), שהם פועלים כבנות לתקן את מצבה העגום של המערכת שהם מופקדים עליה. אך ללא הועיל. בד לומת הוועדה שלהם לא חזו שהמס־קנות לגביהם יהיו כה חד־משמעיות, ויפסלו אותם — למעט גיורא גוית מבנק הפועלים — מלכהן כבנקאים.

לכן אפשר לראות במאזנים לשנת 1985 מאזני פרידה של יפת, רקנאטי ומאיר. גיורא גוית אף הקריא במסיבת העיתונאים שבה הציג את המאזן ל־1985, את מכתב ההתפטרות שלו ובכך מנע מעצמו את הצורך להשיב לשאלות מביכות של הכתבים הכלכליים. בבנק לאומי ובבנק מזרחי אמנם הספיקו לפרסם את המאזנים לפני פרסום מסקנות דו"ח בייסקי, אך היה ברור שזו ההצגה האחרונה של המאזנים על ידי מי שניהלו את הבנקים תקופה ארוכה. "ההצגה האחרונה". התלחשו העיתונאים בעת שהמאזנים הוצגו בפניהם, אף כי איש מהם לא אמר זאת בקול רם. בינו צדיק, הילד השובב של מערכת הבנקאות, זה שרבים חייכו כאשר הוזכר שמו, לפחות בראשית דרכו — יהיה כנראה הקרוב לבנקאי הוותיק ביותר בישראל.

השיפור ברווחיות, שאינו זהה בכל המערכת, בולט במיוחד עקב ההפרשות הגדולות שנאלצו הבנקים לעשות ב־1985 לחובות מסופקים. זאת, בגלל הקשיים העסקיים שבפניהם עמדו עשרות חברות במשק, שרק חלקן מוכר בציבור הרחב. ראוי לציין שלפחות חלק של ההפרשות הללו היה מחויב־המציאות, בגלל שיעורי הריבית הגבוהים שגבו מהן הבנקים. נוצר מצב, ששיעורי הריבית הגבוהים שאיפיינו את מערכת הבנקאות ב־1985 תרמו באופן משמעותי להגדלת צד ההכנסות של הבנקים. הם גם היו הגורם לניפוח צד ההוצאות, עקב הצורך להגדיל באופן משמעותי ביותר, עד לפי שלושה ויותר, את ההפרשות לחו־בות מסופקים, והתוצאה היתה שחיקת הרווח שנוצר.

71 אחוז מהרווח ללאומי והפועלים

חמשת הבנקים סיימו את 1985 עם רווח נקי של 153.9 מיליון דולר. רווח הגבוה ב־39 אחוז מהרווח הכולל שהושג בשנה הקו־דמת המצביע על 111 מיליון דולר. הרווח התפעולי לפני מס הסתכם ב־384.1 מיליון דולר לעומת 296 מיליון דולר, גידול של 30 אחוז לעומת השנה הקודמת.

שני הבנקים הגדולים, לאומי ופועלים, תופסים את הנתח העיקרי מתוך סך הרווח הנקי של חמשת הבנקים הגדולים, וברווח הנקי יש עדיפות־מה לבנק לאומי, בעוד שברווח לפני מס יש יתרון בגדול לבנק הפועלים.

ברווח הנקי, חלקם של לאומי ופועלים הוא 71 אחוז בקירוב, בעוד שברווח לפני מס חלקם של שני הבנקים הגדולים הוא 67 אחוז בקירוב. חלקו של בנק הפועלים ברווח הנקי וברווח לפני מס גדל השנה באופן משמעותי, לכדי יותר מ־34 אחוז ברווח לפני מס ו־35 אחוז בקירוב ברווח הנקי מכלל המערכת, לעומת 25 ו־26 אחוז בהתאמה לפני שנה.

חלקו של בנק לאומי ברווח לפני מס ירד לעומת השנה שעברה, הוא הדין בחלקו ברווח הנקי, אם כי בשיעור קטן יותר. חלקו של בנק המזרחי ברווח גדל בשיעור נאה. אך לעומת אלה ירד חלקו של הבנק הבינלאומי ברווח הכולל של המער־כת, הן לפני מס והן ברווח הנקי.

תשואה גבוהה להון בבינלאומי ונמוכה במזרחי

מרכיב חשוב ביותר, לבסם מדידת רווחיותה של מערכת הבנקאות, הוא התשואה להון העצמי. מרכיב זה משקף את היחס בין הרווח הנקי לבין ההון העצמי, ויש בו כדי להעיד על משקלו הכמותי של הרווח ותרומתו להון העצמי. כאן ההבדלים בין הבנקים הם ניכרים. הבנק הבינלאומי ממשיך להוביל עם תשואה גבוהה על ההון העצמי, 14.3 אחוז, והשיעור הנמוך ביותר הוא בבנק המזרחי, 2 אחוזים. יצוין שבשנה הקודמת היתה התשואה להון העצמי בבנק המזרחי גבוהה יותר — 3 אחוזים — אך אז נבע הרווח בעיקר ממימוש נכסים, בעוד שב־1985 נרשם רווח מפעולות רגילות.

מבין שלושת הבנקים הגדולים, בנק הפועלים הציג ב־1985 את שיעור התשואה הגבוה ביותר להון העצמי, 9.1 אחוזים לעומת 7.8 בבנק לאומי ו־5.6 בבנק דיסקונט.

במהלך 1985 הסתכמו ההפרשות לתשלום מסים על פעולות רגילות של מערכת הבנקאות ב־211.8 מי־ליון דולר לעומת 185 מיליון דולר בשנה הקודמת, גידול של כ־15 אחוז. יצוין שיש הבדלים גדולים בין הבנקים בהפרשות למסים על פעו־לות רגילות, וכן בהתפתחות בתחום זה בהשוואה לשנה הקודמת.

בנק הפועלים היה ב־1985 משלם המסים הגדול ביותר מבין הבנקים: 84.4 מיליון דולר. תוך גי־דול בהפרשות לעומת השנה הקוד־מת בשיעור 126 אחוז. שיעור ההפרשה למסים, מתוך הרווח התפ־עולי, היה בבנק זה 63.5 אחוז. להב־דיל מבל"ל ודיסקונט, רוב מאזן הפועלים מתבסס על פעילות בנק־אית, ללא פעילות בתחום ההשקעות שמאפשרת "בקלטי מס" בעיקר בכל הקשור להשקעות בתעשייה.

לעומת הגידול העיקר בהפרשה למס של בנק הפועלים, רשמו בבנק לאומי הקטנת ההפרשה למטרה זו, והיא הסתכמה בכמעט יותר מ־50 מיליון דולר, שהם כ־40 אחוז מכלל הרווח התפעולי. בבנק דיסקונט היו ההפרשות 31.5 מיליון דולר, כ־54 אחוז מכלל הרווח התפעולי. בבנק המזרחי הן היו יותר מ־17 מיליון דולר. שיא של מעל 75 אחוז מהרווח התפעולי. ואילו בבינלאומי היה שיעורן יותר מ־28 מיליון דולר, 60.5 אחוז מהרווח התפעולי.

המאזנים ירדו

מאזני חמשת הבנקים הגדולים הסתכמו בסוף 1985 ב־65.09 מי־ליארד דולר. הם מצביעים על יר־ידה לעומת השנה הקודמת. ירידה זו יש לתלות בעיקר בהפרש הגי־דול שהיה ב־1985 בין עליית המדד (182.5 אחוז) לבין עליית שער החליפין של השקל לעומת הדולר (134.8 אחוז). עקב כך חלה ירידה בחלק המט"ח במאזני הבנקים, הנע בין 45 ל־60 אחוז מתוך מאזני הבנקים. בעבר היה החלק המט"חי של מאזן בנק לאומי, לדוגמה, 70 אחוז. עם זאת, המשיכו הבנקים גם ב־1985 לפעול לחיסול הפעילות הלא־דולרית, פעולות שתרמו גם הן לצמצום המאזנים.

גם מבחינת גודל המאזן, יש לבנק לאומי ולבנק הפועלים חלק הארי — כל אחד של כ־34 אחוז מהמע־רכת, עם יתרון קל לבל"ל. מאזני שני הבנקים מהווים 68.2 אחוז מסך מאזני חמשת הבנקים. הירידה הבולטת ביותר היא במאזן בנק דיס־קונט, 12.1 אחוז. הקטנה ביותר — בבנק הפועלים, 5.5 אחוזים בלבד. מאזן בנק לאומי ירד ב־11.5 אחוז, מזרחי ב־9 אחוזים והבינלאומי ב־8.3 אחוזים.

סעיף ההלוואות לציבור במאזן הבנקים, שהסתכם בסוף 1985 ב־22.6 מיליארד דולר, משקף יר־ידה משמעותית לעומת השנה הקודמת. זו נעה בין 6.9 אחוזים בבנק המזרחי ועד 12 אחוז בבנק לאומי. רק בבנק הבינלאומי גדלו ההלוואות לציבור ב־3 אחוזים. שני הבנקים הגדולים, לאומי ופועלים, מחזיקים ב־72.1 אחוז מכלל מער־כת הבנקאות. בנק הפועלים הוא נותן האשראי הגדול ביותר לציבור: 38.6 אחוז מכלל המערכת.

התפתחות מעניינת יש בסעיף פיקדונות הציבור. אלה ירדו בשי־עור חד בכל הבנקים, הבולטת ירידה של 15.8 אחוז בבנק המזרחי. הפיק־דונות בבנק הפועלים ובבנק דיס־קונט ירדו בשיעור זהה: 12.8 אחוז. בבנק הבינלאומי ירדו הפיקדונות ב־12.4 אחוז, ואילו בבנק לאומי, בעל היקף הפיקדונות הגדול ביותר, 36.8 אחוז מכלל המערכת, הם ירדו בשיעור הנמוך ביותר — 11.4 אחוז.

ההון העצמי של חמשת הבנקים היה בסוף 1985 2.1 מיליארד דולר. גם כאן יש לבל"ל ולבינלאומי חלק הארי — יותר מ־65 אחוז מההון. בנק הפועלים הגדיל את הונו בשיעור הגבוה ביותר, 8.4 אחוזים, ואחריו הבנק הבינלאומי עם 7.9 אחוזים ובנק לאומי רק עם 4.1 אחוז. לעומת אלה קטן הונו של בנק דיסקונט ב־0.6 אחוז, וזה של בנק המזרחי — באחוז אחד.

רווחיות חמשת הבנקים הגדולים לשנת 1985 (במיליוני דולר):

	לאומי	פועלים	דיסקונט	מזרחי	הבינלאומי	סך הכל
רווח לפני מס	124.4	132.2	58.0	22.9	46.6	384.1
הפרשות למס	50.3	84.4	31.5	17.3	28.3	211.8
רווח נקי	55.3	53.7	22.7	3.9	18.3	153.9

חלקם היחסי של הבנקים ברווחיות מערכת הבנקאות ב־1985

		לאומי	פועלים	דיסקונט	מזרחי	הבינלאומי	סך הכל
רווח לפני מס	1984	44.5	25.0	13.0	0.2	17.3	100
	1985	32.4	34.4	15.1	5.9	12.2	100
רווח נקי	1984	42.3	26.3	15.2	1.2	15.0	100
	1985	35.9	34.9	14.7	2.6	11.9	100

חלקם של הבנקים בסך מאזני המערכת הבנקאית בסוף 1985 (באחוזים)

	לאומי	פועלים	דיסקונט	מזרחי	הבינלאומי	סך הכל
סך המאזן	34.3	33.9	20.4	7.9	3.5	100
הלוואות לציבור	36.8	30.2	22.7	6.3	4.0	100
פיקדונות הציבור	33.5	38.6	12.3	12.0	3.6	100
הון עצמי	34.9	30.3	29.2	9.0	6.6	100

هكذا من الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

לאט ולא־כל־כך בטוח

שני משפטים מעניינים היו בנאום שנשא ראש הממשלה בשטרסבורג, ושניהם הוצבעו משטרסבורג בירוחים מצרפת: אחרי כחור ופנה אל המלך חוסיין באומרו כי "אין זמן קצר מדי, אין מקום רחוק מדי ואין נושא קשה מדי", צירף שמעון פרס משפט חדש: "ואין צורה שהיא לזרא לנו".

בחוגים שאינם טרום־דוגמאטיים היה משפט מתוך מכתב מקפיץ את יצחק שמיר ממקומו. פרס התכוון אולי להזכיר לחוסיין את הוועידה הבין־לאומית. ואולם בסביבתו הקרובה אין פוסלים גם פירוש אחר: אפשר לדבר על קונפדרציה, שהרי זהו ה"צורה" המותרת בהסכם המלך עם מנהיג אש"ף. אחר־כך גילה פרס בפומבי טפח נוסף ממה שכבר הציע בחשאי לחוסיין: "ניהול עיתוני ואפשרות לרמה גבוהה יותר של מינהל על־ידי התושבים". מלים אחרות, ראש הממשלה מצהיר על נכונותו של ישראל לאפשר לתושבי השטחים לא רק ניהול עצמי של העיריות; הוא מגלה שהפלשתינים בשטחים רשאים לכונן מערכות שלטוניות אזוריות ואף "כלל־ארציות".

בשני משפטים אלה מביא פרס את חוסיין ואת תושבי השטחים ממש אל סף הבאר, וכמעט שהוא משקה אותם בכוח. ראשית, הוא רומז שהפתרון הירדני–פלשתיני (בניגוד לפתרון של מדינה פלשתינית עצמאית) אינו מבהיל אותו. אחר־כך מפרט ראש הממשלה מה הוא מוכן לעשות כדי להוכיח לתושבים, שמאחורי הרמזים מסתתרות כוונות רציניות. ואולם פרס שב הביתה אל מצעדי המתנחלים כמברון בחסות צה"ל, ואל יצחק רבין שכבר הודיע שקצינים יהודים יודעים לנהל ערים ערביות. חוסיין והפלשתינים מסרבים לקרוא את המפה הפוליטית בישראל ולמנות את החודשים שנותרו עד אוקטובר. גם אם כוונותיו של פרס רציניות באמת, ספק אם מעשיו רצויים בביתו שלו.

בירושלים אומרים שהתגובות הצוננות בגדה לנאום הנס מרפאות. שימשו שיעור מצויין לחוסיין. זמן רב לפני כן ביטו שליחיו של פרס וידידיו האמריקאים למשוך אותו. ללא הועיל, לפעילות מוחשית בגדה. עכשיו, אמר לי מקור מדיני בכיר, "חוסיין מוכן שנעזור לו לעזור לעצמו. הוא נואש מהסיכוי למצוא מכנה משותף בתוך מרכיבי אש"ף היריבים מצד אחד, ובינם לבין ירדן וישראל מצד שני". המלך הביע באחרונה נכונות לטפח הנהגה פלשתינית מתונה בשטחים. התהליך הזה יהיה איטי, הדרגתי ונעזר ניצוצות ככל האפשר. ישראל תזרע את הזרע, יזמים אמריקאים יהיו השושבינים. חוסיין יקבל את האחריות על מפעלים כלכליים ומערכות מינהל הרשות ועצמאיות יותר.

תהיה זו, למעשה, הרחבה של שיטת המקל והגזר: בעוד שעד כה נהגה ישראל למתוח את המקל לעומת הקיצוניים, עתה יגדלו מנות הגזר על שולחנם של חסידי המלך, הכל בתיאום עם הוד מלכותו. למשל, מאז רמז חוסיין כי בחירות לראשי ערים טרם הזמן עלולות לחזק את אש"ף על חשבון תומכיו, חדל פרס להשתעשע ברעיון. במקום זאת ימנו (כאשר ייתן רבין סוף־סוף את הסכמתו) שמונה ראשי ערים חדשים מקרב נאמני ירדן. ישראל תסייע לחוסיין לקנות לזכות יותר רישיונות לאיחוד משפחות. הגברת השפעתו בגדה תצמיח יתר חופש ביטוי, הזרמת קרקעות מופקעות, ויש אפילו תכנית להנהגת גשר נוסף על הירדן ולהגדלת השפעתה של ירדן ברצועת עזה.

לאחר שנה וחצי של תחירה בלתי־נלאית, בתקווה לפריצת־דרך לעבר ירדן הפלשתינים, נוכח פרס לדעת, בדרך הקשה, כי ירדן איננה מצרים וחוסיין אינו דומה לסאדאת. בשני עברי הירדן הולו זה מכבר למנות את הימים שנותרו עד הרוטציה, בתקווה לשינוי מהפכני עד אוקטובר. לקראת החזרת ראשות הממשלה לליכוד, אין פרס יכול להצביע על שינויים מפליגים במדיניות הכיבוש והסיפוח הזוחל. בעוד חמישה חודשים וחצי ייאלצו שר החוץ פרס ושר הביטחון רבין לתמרן בין ראש הממשלה שמיר, הסועד עם מתנחלי חברון, לבין דוד לוי, בונה החצר היהודית, וגם לשכנע את המלך חוסיין לשמור על קשר עם ממשלה כזו.

תאצ'ר: ביקורה בישראל יתקיים בצל המתקפה על טריפולי

ביקור הגברת הקשוחה

ביקור ודאי יזכיר למרגרט תאצ'ר, באחת השיחות שתנהל בירושלים בעוד שלושה שבועות, שהערבים רוצחים בריטים ואילו הבריטים מקפידים להחזיק באמבּרגו על אספקת נשק דווקא לישראל.

ביקורה של תאצ'ר בארץ עורר מלכתחילה עניין רב בקהילייה המדינית בארץ. עתה נוספו לו כמה רבדים המקנים לו גם חשיבות מדינית: נחיתתה של ראש ממשלת בריטניה במזרח התיכון תארע בסמוך לנחיתת פצצות אמריקאיות – בסיוע בריטי – על אדמת לוב. הביקור יעניק לה הזדמנות מצויינת לאזן קימעה את יחסיה עם העולם הערבי, ולהתמודד לא רק עם הטרור, אלא עם מה שנראה לה כגורם העיקרי לצמיחתו – הבעיה הפלשתינית.

צריך לזכור, שרק לפני שלושה חודשים ביקש־הציע שמעון פרס בלונדון, שבריטניה תרתום את יחסיה הטובים עם ירדן לעגלת השלום המקרטעת. בירושלים (ומן הסתם, גם במפגשים עם פלשתינים מהשטחים) תוכל תאצ'ר לבטא מחדש את אהדתה לעניין הפלשתיני ולהודיד את האבחנה בין ערבים "טובים" – דוגמת המלך חוסיין – לבין ערבים "רעים" מבית מדרשו של קדאפי.

הימין הישראלי יאהב את "הגבר היחיד באירופה", וברכתו עלולה להביא קללה על מאמצי הפיוס הבריטי–ערבי.

הביקור יתקיים בצלה של המתקפה על טריפולי, אך גם ערב העברת כתר נשיאות מדינות השוק מהולנד לבריטניה (ה־1 ביולי). תאצ'ר תבקש ודאי, להטביע חותם בולט במרוצת ששת החודשים כהונתה כנשיאת הארגון החשוב באירופה. ניסיונם המילולי של ההולנדים להביא רגל לתהליך השלום במזרח־התיכון עלה בתוהו, ובירושלים מניחים כי תאצ'ר לא תסתפק במלים.

בלשכת ראש הממשלה מקווים, שבמהלך ביקורה בארץ תצהיר תאצ'ר רשמית על הצטרפות בריטניה לתוכנית מרשל למזרח התיכון. הם מצביעים על הסוכריה שהטמין פרס בנאומו בשטרסבורג, לאלה ממדינות אירופה שייענו בחיוב לתכנית מרשל למזרח התיכון; תמיכה בתוכנית הכלכלית יכולה להוביל לגיבוש פורום בין־לאומי של השותפות לה – אותה מטריה שתלווה את המשא ומתן בין ישראל לשכנותיה. הליווי הזה יהיה נוח אף לחוסיין יותר מהליווי האמריקאי, שכן הפירוש שנותנה אירופה להחלטת האו"ם 242 אינו כבול בכבלי קמפ דיוויד.

ראש הממשלה דוחה את הספקנים (מהם בקרב השרים בממשלתו), המתייקים את התוכנית במחלקת הפנטזיות. לדעת אבותיה של התוכנית במשרד רוה"מ, תכופף ארה"ב את ידן של מדינות אירופה עד שיפתחו את קופותיהן, וכפתיחה יעמידו את הסיוע שלהן למזרח־התיכון בגובה הסיוע האמריקאי. אם מחליקים את 2.5 המיליארד על פני עשר שנים ועשר מדינות, מגיעים למעט מועיר ממאות מיליוני הדולרים שנותרו באירופה עקב ירידת מחירי הנפט. מדינות המזרח־התיכון, שמשלמות את המחיר הכלכלי והביטחוני־פוליטי של משבר מחירי הנפט, (בעיקר מצרים), רמזו כי יואילו לאמץ את הפרויקטים המוצעים בתוכנית מרשל למזה"ת כאשר אביה מולידה – שמעון פרס – ייפרד ממנה לנצח.

מנכ"ל משרד ראש הממשלה, אברהם טמיר, שניסח את ניירות העמדה של התוכנית, ציין שם כי היא תשמש תשתית שעליה ניתן יהיה לבנות שלום יציב באיזור. ההיגיון שמאחורי הדברים מסתתר בדבריו של פרס בצרפת. הדברים דומים שייאמרו כאן לגברת מלונדון: בשביל כבוד צריך לשלם – אם אירופה רוצה להתכבד בנתח מתהליך השלום, עליה להוכיח זאת בדולרים.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

קצב: שמיר צריך לרוץ עוד קדנציה

השר קצב: צריך להתלכד סביב שמיר

ראשי מחנות השרים דוד לוי ואריאל שרון בתנועת החרות, שוקלים פנייה לבית־המשפט המחוזי במהלך השבוע הבא, כדי להביא לכינוס המושב השני של ועידת תנועת החרות. לטענתם עושים מ"מ ראש הממשלה ומקורביו הכל כדי למנוע את המשכה של הוועידה, וזאת כדי להשאיר את מוסדות התנועה הנוכחיים על כנם, מתוך ידיעה כי רק כך ימשיכו לשמור על רוב בתנועת החרות.

יו"ר נשיאות ועידת תנועת החרות, השר משה קצב, אומר בראיון ל"הארץ", כי למרות הכל הצטמצמו ביותר הפערים בצמרת חרות. לדבריו, מעמדו של שמיר כמנהיג התנועה מקובל כבר על ראשי כל המחנות, והמאבק העיקרי כיום בתנועה ניטש על איוש מקום מספר שניים. בשיחה השיב קצב לשאלות בנושא ועידת תנועת החרות, מערכת היחסים שלו עם שרי התנועה, העימות עם ראש הממשלה ושאיפותיו במסגרת התנועה.

שאלה: האם קיים סיכוי לכנס את המושב השני של הוועידה. האם תכונס גם ללא הסכמה?

תשובה: כן יש סיכוי. חייבים לכנס את המושב השני. אי־אפשר יהיה לסחוב את זה הרבה חודשים הרבה זמן, אבל אי־אפשר יהיה לכנסה, כשברור שתהיה סכנת כישלון שני.

לכן, כבר בראשית השבוע הבא יהיו ניסיונות לגשר בין הצדדים אם יתברר כי אין הסכמה. זה יכול לקרות ולא צריך להיבהל מזה. צריך יהיה לראות מה הם נקודות המחלוקת, ואותן מביאים להכרעה. יהיה צורך לסכם גם על הנהלה, שיהיה ברור לכולם שמתכנסים אך ורק לקבל הכרעות. נראה לי, שכשברקות האחרונים הפערים מאוד הצטמצמו במשקעים. שנשארו בעלמא...

...מה הן נקודות המחלוקת העיקריות?

הוויכוח שהיום מתנהל הוא כבר לא על מעמדו של יצחק שמיר, אלה מי יהיה מספר שניים בתוך תנועת החרות. אני חושב שהשאלה הזאת מציקה ומונעת כל הסדר כיום. יש מחלוקת סביב מעמדו של יו"ר התנועה. אך היום ברור לחלוטין, וזו אחת ההסכמות מצד כל המחנות, דבר שלא היה בוועידה, שיצחק שמיר צריך להיות יו"ר התנועה ויו"ר ההנהלה. הוויכוחים הם על יתר התפקידים כמו הרכב המרכז, מי יעמוד בראש, וסביב מזכירות התנועה והעומד בראשה.

שורה־מוקשים

רמזת באחרונה שיש לך הצעת פשרה למחלוקת. האם כבר היצגת אותה?

הצעת הפשרה שלי מורכבת משני חלקים. היא מנסה לפרק כמה מוקשים הכרחיים כדי לפלס את הדרך, וגם מבקשת להשאיר כמה מוקשים בלתי מפורקים לעתיד. כיום אנו חייבים להתקדם, ואני מקווה שנגיע בהם להסכמה במושב השני.

עדיין לא הצגתי את הצעת הפשרה שלי. בשלב זה אני שומע בלבד. נפגשתי כבר עם כל ארבעת השרים בנפרד. אני מקווה שבסופו של דבר לא יהיה צורך במעורבות הפעילה שלי. לא אביא שום הצעה שלא מקובלת על דעת כל המחנות. אם יתברר שזה לא עוזר, לא יהיה מנוס מהתכנסות להצבעות ולהכרעות. אני מתאר לעצמי שגם שיתוף־הפעולה וגם הזמן שעבר יעשו את שלהם. ישלפו ויצמצמו את האווירה של חשדנות, ואז יהיה יותר קל להגיע לשיתוף־פעולה אמיתי.

האם בעקבות הוועידה חל שינוי באופי המאבק בצמרת התנועה?

כן. המאבק נעשה הרבה יותר חריף ואפילו אגרסיבי. אולם הדבר התחיל עוד בכנסי ההכנה לוועידה. בתנאים שנוצרו, לא היה כל סיכוי להבטיח ועידה שקטה. זה היה אשליה להאמין שהכל ילך חלק. הכל שלא נעשו מספיק הכנות ופעילויות להגיע להסכמה מוקדמת, לפחות בכמות האנרגיה שכל צד השקיע בפעילות המחנה שלו. לצערי הרב לא הושקעה מספיק אנרגיה ומאמץ כדי להבטיח שהמושב הראשון יתנהל בצורה תקינה. אפשר היה להבטיח שלא נתבזה כמו שהתבזנו. אבל לאחר הוועידה, כנראה מהשוק שחטפנו, הדבר גרם לכל אחד לחשוב בצורה יותר אחראית.

איך אתה רואה היום את מאבקי העתיד בתנועת החרות?

אין לי ספק שהמצב שנוצר משליך על עתיד המאבקים בתנועה. אני מעריך שהמציאות שנוצרה תוביל את ארנס, שרון ולוי להתאחד יחד ולפנות ולבקש מיצחק שמיר להמשיך בקדנציה נוספת בראשות תנועת החרות ובראשות הליכוד. אני מעריך שמאחר שהאינטרס התנועתי הוא למנוע מאבקים ושחיקה פנימית, עשויים בשלב מסוים לבוא לשמיר, ולומר לו כי ימשיך בהנהגה מאחר ומסביב הנהגתו מסוגלים כולם להתלכד. אם שמיר יצא מהזירה, אזי תתנהל מלחמה קשה מאוד, וזה יש למנוע. שמיר הוא מנהיג שלא צריך להיות עוררין עליו בחרות. בכל מסגרת שרוצים לשמור על שלמותה, חייבת להיות אישיות אחת שמאחוריה מתלכדים ופועלים כולם.

בממשלת הליכוד הקודמת כיהנת כסגנו של דוד לוי, היחסים בינכם אז [illegible]ים. האם המצב השתנה ביום[illegible]

לוי ואני התחלנו לעבוד בממשלת בגין מתוך זה שהוא לא רצה בי כסגנו, ומכך נולדו כל חילוקי הדעות. אולם הוא השלים עם כך לאחר שעמדתי להתפטר ולאחר הרפשת מחאה גדולה שלקחתי מהמשרד. לאחר מכן היחסים היו תקינים. מעולם לא היו בינינו יחסי קירבה. אנו שונים לגמרי אחד מהשני. אני לא חושב שלוי חושש ממני, אין לו סיבה לחשוש. לוי הגיע להישגים פוליטיים אדירים, ואני לא רואה מי מבין המנהיגים יכול לערער על מעמדו של לוי בתנועה. לי יש סגנון אחר. יש לי קווים ברורים ביותר בפוליטיקה. אני איש של עקרונות. אני רואה את הקריירה שלי והחיים הפוליטיים כאמצעי. חשובה לי יותר האישיות.

היורש

האם לדעתך השר משה ארנס הוא זה שצריך לעמוד בראש תנועת החרות לאחר תקופת שמיר?

אני לא חושב שכרגע צריך לבוא ולהכריע בסוגייה זאת. לפי דעתי, שמיר צריך לרוץ עוד קדנציה, ואני מעריך שאכן כל המחנות יבקשו זאת ממנו. מכל מקום, אני אכן רואה במשה ארנס דמות שיכולה להנהיג את תנועת החרות, אך זאת בלי להפחית ביכולת של האחרים. ארנס נתמך על־ידי קבוצה רצינית וגדולה בתוך תנועת החרות, שרוצה לראות בו את מי שיבוא אחרי יצחק שמיר. אני יודע שארנס עצמו פועל הרבה כשהוא בעניין זה. הוא אישית אליי לא פנה, אבל קשה יהיה לו להכחיש שהוא שואף להנהגה לאחר שמיר.

בתחילת כהונת ממשלת האחדות היית חבירו של ראש הממשלה, שמעון פרס, אך עד מהרה הורעו היחסים ביניכם. עד שפרס החל מותן נגדך כי אתה השר המפלגתי ביותר. מדוע?

אני מאוד נהנתי מהאופן שפרס, בתחילת הקדנציה, ניהל את העניינים. נכנסתי לממשלה ללא כל משקעים נגד רפ"י או מפלגת העבודה. לא הייתי באצ"ל והיתה לי ביקורת קונסטרוקטיווית. הדיונים היו לגופו של עניין, ונהניתי מאופי הדיון בממשלה. הקילקולים בממשלה התחילו באותו שלב שהמערך החל לכנס את פורום "שרינו" לדיון מוקדם ולתיאום עמדות לפני ישיבת הממשלה. אז הדיונים פסקו להיות סטריליים משיקולים מפלגתיים. הם התכנסו, גיבשו עמדה, ובעת הדיון בממשלה באו עם עמדות מראש ולא היתה כל אפשרות להשפיע עליהם. זה הפך למשחק מכור. הגבתי על זאת לא פעם אחת.

ואולם המתיחויות עם פרס נוצרה התריפה. כשלי היתה תחושה שר"ה"מ לא מתייחס אליי ולא לנושאים שהעליתי. הוא היה דוחק אותם לסוף התור, בשעה שנושאים, גם בלתי חשובים, של שרי המערך היו זוכים לעדיפות. זה העמיד אותי במצבים מאוד לא נעימים. הרגיזה אותי גם העובדה שפרס לא התייחס לבקשות שלי להוספת תקציב למשרד העבודה והרווחה, בעוד הוא טיפח כל הזמן והרים כספים מעבר לתקציב למשרדים בראשות שרי המערך, בסכום כולל של מאות מיליוני דולרים. הסתובבתי בהרגשה שהוא מתייחס אליי בעוינות. לא היתה לו שום סיבה. מעולם לא תקפתי אותו פומבית. ביקרתי אותו רק במהלך ישיבות הממשלה.

אני מבין שרק לפני ימים אחדים היתה בינכם שיחת פיוס. ביוזמת מי היא נולדה?

ראשית, אני שמח מאוד שהיתה שיחת פיוס. כבר לפני מספר שבועות שפכתי את מרילבי בעניין עם פרס בפני מ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר. אמרתי לו שאני מרגיש מאוד לא נוח בישיבות הממשלה, ואני לא מבין מדוע פרס מתנהג כפי שהוא מתנהג כלפי. שמיר שוחח עם פרס בעניין זה. שמיר גילה לי את תוכן השיחה, ובכנס העובדים הסוציאליים לפני כשבועיים נפגשנו וקבענו מועד לפגישה, שבוע מאוחר יותר. בשיחה עם פרס שפכתי את אשר על לבי. וכך אני מקווה שניקינו את השולחן. פרס אמר לי, שהרושם שיש לי עליו הוא רושם לא־נכון. הסביר לי שהוא נמצא בלחץ אדיר ומותקף מצד חבריו למפלגה, דבר שמוצא ביטוי לאחר מכן בישיבות הממשלה.

אתה מאמין שפרס אכן יממש את הסכם הרוטציה?

כן. אין לו כיום שום ברירה. הרוטציה היא כבר בלתי־נמנעת. יש במערך שתי קבוצות שרים הרוחפות לפירוק ממשלת האחדות. אחת עושה זאת מסיבות אינטרסנטיות, והשנייה, שמבקשת לפרק בגלל סיבות אידיאולוגיות נגד השותפות מערך–ליכוד. אך כוחן של שתי קבוצות אלה הולך ומתמעט. אנו כבר בראשית מאי. עוד חודש יומי, תופסת הקיץ, והנה כבר בא אוקטובר. אני לא יודע מה פרס היה רוצה אישית שיקרה, אך אני יודע שכיום הוא יפעל כדי להביא למימוש הרוטציה.

הטור השלישי/ לילי גלילי

מי באמת השפיע על פרץ?

מי השפיע על השר יצחק פרץ בהחלטתו לא לאשר שעון קיץ? האם עשה זאת על דעת עצמו? האם נכנע לרב שך, כפי שפורסם? האם היו גורמים אחרים מעורבים בהחלטה לקראת החלת השעון בעוד כשבועיים. אנו מביאים כאן מידע (חסר – נסתפק רק בהגדרה "מקורבין של השר פרץ אומרים"), באשר לזהות האנשים שהשפיעו על השר.

מי שמאוד השפיע על ההחלטה, היו שניים מחברי הוועדה שהקים פרץ – הרב שמחה קוק, רבה של רחובות, שהוא גם ידיד אישי, והד"ר הסטטיסטיקאי מרצבך. השפעתם של השניים גילה כשנושא תאונות־הדרכים הפך לאחד השיקולים המרכזיים בדיון הציבורי בנושא. אז נודע לפרץ, כי אחיו של הרב קוק, אשתו וארבעת ילדיהם נספו בתאונת־דרכים כשהיו בדרכם בין ירושלים לרחובות, ואילו הד"ר מרצבך איבד את שני הוריו בתאונת־דרכים. כששני חברים אלה בוועדה הציגו בפניו את הטרגדיה האישית שלהם, ואמרו כי אין קשר בין שעון הקיץ לתאונות הדרכים – השפעו פרץ עמוקות.

לרב שך לא היתה השפעה של ממש. את ההתייעצות היהודה עם הרב שך קיים פרץ ערב פירסום החלטתו, כשבא אל הרב לקבל את האישור הסופי.

לרב יהודה מאיר רבינוביץ, מי שהיה סגן יו"ר הכנסת מטעם אגודת ישראל, היתה השפעה לא־מבוטלת. לרבינוביץ, אומרים, יש תסכיך של ממש בעניין שעון הקיץ, והוא (גם זאת אומרים) "נודניק לאיקטן". רבינוביץ הפעיל על פרץ משך שנה לחץ של מכבש, באמצעות מכתבים, פגישות, תזכירים ואמצעים אחרים.

אבל הכי־הכי השפיע על פרץ להתחפר בעמדתו מי שבוודאי לא התכוון לכך: השר משה שחל. בש"ס מספרים, כי על שחל הוטלה במערך משימה סודית לטפח יחסי קירבה עם ש"ס, על כל (ממשלה) צרה שלא תבוא. על־פי מה שמלחשים בש"ס, עד למשבר שרון חשב שחל שהמשימה בוצעה בהצלחה, וכך גם הד־ר"ע למפלגתו. אלא שפרץ, אומרים בש"ס בבית ספקות בלתי־שמתורת, הוכיח לו במשבר שרון, שש"ס לא בכיס ושחל איבד ממציאותו. מאז יש מתיחות בינו לבין פרץ. אחרי־כך הם התכסכסו גם על רקע ועדת הבצורת, ומאז שמח פרץ לנקוט עמדה מנוגדת לזו של שחל. כשוועדת שחל לעניין שעון הקיץ הגיעה למסקנות נוגדות, פרץ רק נדחף להתחפר בעמדתו.

רצח בשם הרוטציה

לפני ימים מספר ביקר שגריר ארה"ב, תומס פיקרינג, אצל השר משה ארנס. "מה יהיה לדעתך עם הרוטציה?", שאל פיקרינג את השר. "איני יודע מה יהיה, אבל אתה ודאי יודע מה קרה אצלנו לאחרון שניסה להפר הסכם רוטציה: הוא פשוט נרצח", השיב ארנס. לנראה פניו הנדהמות של פיקרינג, סיפר לו ארנס את פרשת השייך אבו־ריביע, שנרצח על־ידי בניו של השייך ג'עבר מועדי, שעמד סרב להחליף מקומות בכנסת – בניגוד להסכם הרוטציה ביניהם.

ח"כ עוזי אמוראי

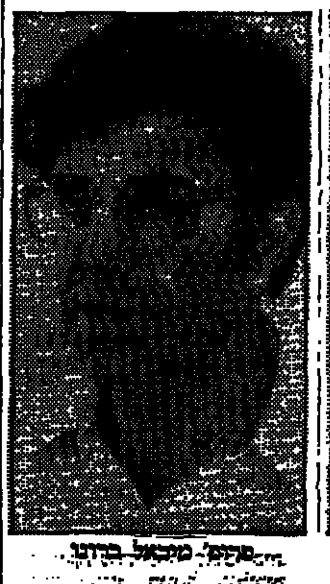

פרופ' מיכאל ברונו

החברים של אמוראי

סגן שר האוצר, ח"כ עוזי אמוראי, לא יודע, מן הסתם, אף פעם כמה חברים של אמת יש לו. צריך היה להגיע עד כדי מועמדות לתפקיד נגיד בנק ישראל, כדי לגלות כמה הוא פופולארי ועד כמה רבה התמיכה בו לתפקיד.

כך, למשל, הוא מוצא בין תומכיו הנלהבים את עוזי ברעם ונציגי ירושלים של מפלגת העבודה; אלו מעוניינים במינויו, כדי לפנות את כסאו של אמוראי בכנסת ליעקב גיל, שאיבד כיסא בבחירות האחרונות. גם סגן שר החקלאות, אברהם כ"ץ־עוז, תומך מאוד באמוראי; הוא הרי אינו מסתדר מי־יודע־מה עם השר שלו, אריק נחמקין, ובכלל היה מוותר בשמחה על תפקיד הנוכחי לטובת תפקיד של סגן שר באוצר, המוחזק עתה בידי אמוראי. מאותה סיבה עצמה זוכה אמוראי גם לתמיכתו של ח"כ מיכה חריש, הפועל בשקיקה לתפקיד סגן שר האוצר. אפילו יועצו הכלכלי של פרס, אמנון נויבך, נמנה עם תומכיו של אמוראי. השמועות אומרות, שלנויבך הובטח לשמש כמשנה לאמוראי־הנגיד. ואולם כבר עתה צפויה, כי התמיכה החברית הזאת לא תספיק לאמוראי כדי לזכות בתפקיד.

דווקא בליכוד ניתנת התמיכה לפרופ' מיכאל ברונו. נכון אמנם, ששר האוצר אינו מתעלם מהשתתפותו של ברונו בצוות הכלכלי של המערך; נכון אפילו, שמשה נסים טרם שכח לברונו את נוכחותו במשמרות מחאה של "שלום עכשיו" מול ביתו של ידין. אבל בכל זאת, הוא מעדיף אותו על פני אמוראי המפלגתי. מצד שני, אין הוא מעוניין לפתוח מחול שרים חדש סביב מינוי של סגן, מה גם שעד מהרה גילה כי עם זה הנוכחי דווקא נוח לו מאד לעבוד.

ציתותים

אברהם שריר: אי־נחת

* לשר אברהם שריר יש די סיבות לאי־נחת בימים אלה. המוחר המקומי האחורי פגע קשות בתיירות בכלל, ובירושלים בפרט. שריר מתכנן פגישה עם דובר צה"ל והצנזור הראשי, כדי לדון בדרכי הפירסום של ידיעות הקשורות בפעולות טרור, במטרה לצמצם בכל האפשר את הנזק לתיירות.

אם לא די בכך, גם המפנתו של שר התיירות שלנו ליוון נתקלת בבעיות. כיוון מופקד על הנושא תת־שר בלבד, וכללי הטקס הדיפלומטיים מקפידים מאד בנקון אלה. אמנם שר ראשון המוזמן ליוון הוא אירוע משמעותי בפני עצמו, אבל משרד החוץ שלנו באר לא מאושר מכך שתת־שר בלבד יארח שר ישראלי. לנו, כידוע, יש כבוד עצמי.

* כ־120 הודעות טלפון מוקלטות שהשאירו אנשי תנועת "ביחד" לאנטולי שצ'רנסקי נותרו ללא מענה. אנשי התנועה ביקשו לשלב את שצ'רנסקי בפעילות ה"מימונה", ולארח אותו עם אסירי ציון האחרים.

* בתאונת־שוא הגבא יועצו המדיני של ראש הממשלה, נמרוד נוביק, אל מלון "לרום" בירושלים. רק לאחר שהגיע הבין שנקלע לעיצומה של מסיבת הפתעה שערכה לו רעייתו רותי, לכבוד יום הולדתו ה־40. לא בדיוק תחרות לעמוס אטינגר, אבל נוביק הרגיש פגש במקום בציגים נבחרים מכל התקופות בחייו, כולל ראש הממשלה, שמעון פרס, שגריר ארה"ב בארץ, תומס פיקרינג, הממונה על שגרירות מצרים, מוחמד בסיוני ועוד רבים וטובים. אולם להתרגשות העיקרית גרמה דווקא נוכחותה של רעיית ראש הממשלה, סוניה פרס, שחרגה ממנהגה ובאה אף היא למסיבה.

* במשרד החוץ התלוצצו השבוע, כי בכל פעם שיש אירוע גדול־מימדים, נעדרים מוואשינגטון השגריר מאיר רוזן והציר אלי רובינשטיין. כך היה בפרוץ משבר פולארד, וכך קרה שוב כשהתפוצצה פרשת הברחות הנשק לאיראן. גם שגרירנו באו"ם, בנימין נתניהו, שהוא "מגניב" מבוקש ברשתות הטלוויזיה האמריקאיות, עשה את בביקור פרטי בארץ. מי שנשאר לשאת בעול התגובה הישראלית המיידית, היה דובר השגרירות, יוסי גל. גל יצר קשר עם ירושלים, וקיבל הנחיות ישירות ומתואמות מדובר משרד החוץ, אבי פזנר. המבצע המשולב הוכתר בהצלחה הסברתית.

ואלדהיים בחברה טובה

לרשת מלונות "דך" יש בעיה. כמקובל בבתי־מלון יוקרתיים, מתהדרות סקירות הבילון שלהם בשמות כל ה"מיוחדים" ששהו במלונות הרשת – ביניהם אנואר סאדאת, אדוארד קנדי, בודוין מלך בלגיה, וינסטון צ'רצ'יל, ניל ארמסטרונג, אליזבט טיילור, סופיה לורן ורבים אחרים. ברשימת השמות, המודפסים על השקית של "דך", אפשר גם למצוא את שמו של קורט ואלדהיים. מה יעשו עכשיו?

לאגי וצביקה שיהיה במזל

שתפרח הילדונת, תעלה ותגדל
האמת, לא חשבנו שהאיום רציני
אמרנו: "עוד שבועיים שלושה זה יותר הגיוני,
ולא בת אחת אלא שתיים שלוש"...
(עם בטן כזאת, היה מה לחשוש!)
מחמד שנולדה, בכל אופן
ולא סתם ילדה, יוצאת דופן!
ושוב, ברכות, איחולים ומזל טוב מאוד
מקול המשרד, ההנהלה, העובדים והעובדות.

CHRISTIE'S

הערכת תמונות מהמאות – 18, 17, 16

ע"י ד"ר מרינה ארטס

מומחית לתמונות מהמאות ה־16 עד ה־18 מכריסטי'ס אמסטרדם, תתארח בסניף כריסטי'ס בתל אביב. תיתכן הערכה ויעוץ חינם לתמונות בתחום התמחותה. תיתכן אפשרות לשלב תמונות שהוערכו, במכירה קרובה בכריסטי'ס אמסטרדם.

ההערכה תינתן ביום ג' ה־6 במאי בין השעות 10.00-14.00 בכתובת: כיכר הבימה 2 תל אביב

לתיאום, נא לפנות לרולי בימים: ב'-ה' בשעות: 10.00-13.30, 17.00-20.30 טלפונים: 202930, 03-204727

אוניברסיטת בר־אילן

המחלקה לכלכלה ומינהל עסקים

תשובה ההרשמה ללימודי התואר השני במחלקה לכלכלה ומינהל עסקים

המחלקה לכלכלה ומינהל עסקים מציעה שני מסלולים ללימודי מוסמך:

מוסמך למינהל עסקים
מוסמך לכלכלה

את טפסי ההרשמה ניתן לרכוש בחנות "דיונון" בקמפוס בר אילן.
לתלמידים בעלי הישגים אקדמיים גבוהים יוענקו מילגות לימודים.
תלמידים מצטיינים יוכלו להגיש בקשות למילגות קיום לשנה"ל תשמ"ז המוענקות על ידי קרן ברוקדייל. סכומי מילגות הקיום בערכים שקליים נעים בין 5000 דולר עד 8000 דולר לשנה.
קבלת מילגת הקיום מותנית בהקדשת כל זמנו של הסטודנט ללימודיו.
ההרשמה מסתיימת ב־15.5.86
לקבלת פרטים, נא לפנות לטלפון: 718345,6, 718392

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעי הרוח בית־ס' לחינוך החוג למדעי החינוך | המרכז למרשם ענף רישום וקבלה

פתיחת רישום
למסלול לימודים מודחב (חד־חוגי)
לקראת תואר ראשון במינהל החינוך וארגונו
בשנה"ל תשמ"ז

הרישום לתכנית פתוח בפני מועמדים חדשים וכן בפני תלמידים שכבר החלו לימודיהם במנהל החינוך וארגונו
תנאי קבלה– הקבלה מבוססת על ממוצע ציוני הבגרות ותוצאת הבחינה הפסיכומטרית.
כן נדרשת הסמכה להוראה ו־3 שנות ותק בעבודה לפחות.
טופסי רישום ניתן לרכוש בחנות "דיונון" שבבנין האקדמיה למוסיקה.
הרישום יסתיים ב־20.5.86

אוניברסיטת חיפה, הפקולטה למדעי הרוח, המכון לחקר תולדות צרפת ותרבותה | אוניברסיטת תל־אביב, הפקולטה למדעי הרוח, בית הספר להיסטוריה ע"ש ארן

כנס בינלאומי בנושא

צרפת והים התיכון

8.5.86 — 5.5.86

באוניברסיטת חיפה, באולם המצפה, קומה 30 במגדל אשכול, ביום שני, 5.5.86 וביום שלישי 6.5.86
באוניברסיטת תל־אביב, באולם 496 בבנין גילמן, ביום רביעי, 7.5.86 וביום חמישי 8.5.86

יום שני 5.5.86 **ערים, כלכלה, מסחר**
משתתפים: מ' איימר (פריז), ע' אלידע (חיפה), פ' חלף (סלוניקי), ט' שיין (חיפה), א' גראבויס (חיפה), ד' פיליפוני (פריז 5), זו' מונטמיור (לימוז').

יום שלישי 6.5.86 **התיישבות, אידיאולוגיה ושלטון**
משתתפים: ד"פ מודל (אוקספורד), ד' רוזנר (תל־אביב), ג' רישר (נידון), מ' הרסנט (תל־אביב), ד' להרנס (פריז), ד' יעקבי (ירושלים), ר' שור (ניזה), א' קריגל (טאנגרה), א' גושר (ניזה).

יום רביעי 7.5.86 **צרפת והעמים הים־תיכוניים**
משתתפים: מ' קריגל (חיפה), ב' וינשטיין (פריז), א"ב ברסה (ריימס), ג' רבל (פריז), א' רובינזין (תל־אביב), י' צור (תל־אביב), האוני' הפתוחה, ע' זרסל (תל־אביב).

יום חמישי 8.5.86 **ספרות, תרבות ודת**
משתתפים: ש' ברעמי (תל־אביב), ד' מנדלסון (תל־אביב), מ' אליאל (תל־אביב), ג' סיניה (פריז), ע' מלכין (תל־אביב), פ' ווטר (אוקספורד), י' פראוור (ירושלים).

ההרצאות בשפה הצרפתית | הציבור מוזמן

טללוח
הקו בתוח לכל לוח
ז'בוטינסקי 76 ר"ג 52442
טל. 737794, (03)736471
719765, 731967, 739056

חברון, פזמון חוזר

ליד מערת־המכפלה קרא ח"כ יוסי שריד להכרה הדדית בד בבד של שני העמים המ־אכלסים את ארץ־ישראל. משם נסעו ח"כי רצ לביתו של ראש עיריית חברון המודח מוסטאפה נאטשה. גם הוא אמר כדברים האלה. זיק של תקווה התחמם בשמש אחר־הצהריים של עיר האבות.

המתינות היהודית־פלשתינית יצאה לדרך.

עמדנו מחוץ למדרגות הבית מול הבוסתנים כאשר שאלתי את נאטשה, אם לאחר הביקור של שמעון פרס בעם הפלשתיני לא הגיע הזמן שיאסר ערפאת יצהיר בהחלטות מועצת הביטחון 242.

מיד ראיתי אותו נהפך למעין תקליט אנושי, ההולך וסובב סביב המוקד של אש"ף. קודם כל יש למלא את כל תנאי אש"ף: להכרה ישראלית בזכויות הפ־לשתינאים, קבע נאטשה, ואחר כך יקבל ערפאת את 242 של מועצת הביטחון — בתוך שאר החלטות האו"ם.

במכונית, העושה את דרכה לירושלים נאנח בעצב ח"כ מרדכי בראון. כל ההחלטות האו"ם שתובע נאטשה הן גם החזרת הפליטים ובינאום י־רושלים וגינוי הציונות כתנועה גזענית. זה חמור, העיר הח"כ מר"צ, לא יעלה על הדעת שנוכל לקבל את כל החלטות האו"ם.

אכזבתי הולה עוד קודם. על הקיר בבית נאטשה גילה כתב "הורשת" אמנון לוי תרשים של ארץ־ישראל־השלמה כפלשתין. על רקע הגל אש"ף. אין שם מקום למדינה יהודית, אפילו לא בגבולות 1967. לא נעים, למי ששאל השיב נאטשה. כי קיבל את התרשים מן הסטודנטים במכללה האיסלמית בחברון.

אחר מבני ביתו של נאטשה העיר בלחש שהעדר הגבולות מוכיח שלא מדובר בתרשים בעל משמעות מדינית. מלאכת־היד אינה צריכה להתפרש כאילו עתידה פלשתין להשתרע על פני כל הארץ, תוך מחיקת מדינת ישראל. אבל כאשר התקרבתי להתרשם נוכחתי שבר לבו סעינו. לא נכון שלא סומנו עליו גבולות. היה גבול, ועוד איך. גבול אחד — ברמת הגולן — שורטט בקו דק וציר בצבע לבן. הוא הוזיר את הריבונות בשטח הצפוני של פלשתין לשליטת סוריה. העדר כל קו גבול נוסף — למשל הקו הירוק — לא היה מקרי ולא אכזבתי. גוש־אמונים ערבי שולט בהנהגה הפלש־תינית.

ואצל נאטשה ישבנו, כצפוי, המתונים שבהם.

למה אתה מתכוון, שמעון פרס?

ככל שניסיתי כמראיין ללמ־דני, אין שמעון פרס מוכל מפלי־טות־פה. כאשר אמר לי השבוע בטלוויזיה כי מתקיימים מגעים עם ירדן, ביניהם גם סמויים, קפצתי ממקומי. אך פרס סירב לגרב מידע נוסף. רק המלך חו־סיין יודע מדוע נזעק ודעם על הדברים עם פרסומם ב"ערב חדש". כאילו על ראש המקיים מגע חשאי עם ישראל בועד עדיין הכובע, שלא יגזים, הוד מלכותו. הן כבר 23 שנים מתנהל עמו מאראתון־שיחות.

בישיבתנו בביתו של נאטשה תהינו למה התכוון פרס. היו מי שסברו כי פרס "נוטה לראות צל־הרים כהרי האוטוסט". ואחרים שביקשו לפענח את הרמז, ולא־היה בפי מידע נוסף להש־כילם. תגובת חוסיין הנזעמת יכולה רק להעלות חשד כבד, שמא שוב הבטיח משהו לישר־אלים ולאמריקאים שלא התכוון לכבד, ולכן חשש מפני גילוי הסוד.

בליכוד ידעו, כנראה, שמדובר במאמץ רציני של פרס והד אמריקאים. חששו שמא ייענה שר החוץ ג'ורג' שולץ להזמנת פרס ויגיע בימים הקרובים למזרח התיכון, כשהוא מקווה לצאת ממנו עם איזו יונת־שלום. כדי לצוד אותה במעופה לבל תגיע ליערה, הבטיח דוד לוי עוד בנייה יהודית בחברון ואר־יאל שרון הזהיר לאיים על הריבונות הירדנית בארץ־ישראל — המזרחית. הוא אפילו האשים את הממשלה שהוא חבר בה, בניהול מדיניות שגויה שעודדה השנה את הטרור הפלשתיני. האין זה חמור מכל מה שאמר יצחק מודעי?

פרס הרחיק במאמציו. הוא גרר את הממשלה להסכים ללווי בין־לאומי ואת שרי הלי־כוד להבליג על הצהרתו כי הפלשתינאים הם עם לכל דבר. בראיון הבהיר ראש הממשלה כי לא יעסוק בתהליך השלום כקמעונאי. הוא לא יאמוד את ההתקדמות להסדר מדיני כב־תחרות טניס: חבטה מצד ישראל וכדור חוזר מעברה הערבי של הרשת. פרס רוצה לשלוח את הכדור הלבן כל אימת שנקרית לפניו הזדמנות נאותה, עד שיבקיע את חומת הסרבנות הערבית. אם לא יועיל לא יזיק.

בפועל נותרו עדיין שישה חו־דשים, בלי שבתות וחגים, עד לרוטציה. האמריקאים עשויים לגשת לניסיון מחודש, בתנאי שחוסיין לא יתחמק פעם נוספת. יש עכשיו הזדמנות.

חוסיין בקרע עם יאסר ער־פאת. יש פלג פלשתיני בעמאן שאינו מקבל את מרותו של ערפאת. חנא סניורה ואשר אל שאווה ואליאס פראג' ונאטשה ומי שיכיר בזכות קיומה של ישראל ויחדל מן הטרור, יכולים למצוא לעצמם מקום ליד שולחן הדיונים. אם ביקש חאפז אסאד למנוע את ביקור שולץ וחזר השבוע על התביעה לוועידה בין־לאומית בהשתתפות הסובי־טים — גם זה לא מעבר להרי החושך.

אני מתפתה לבקש מהם, שב־דיאלוג־האילמים המתנהל בינם לביני, הם בעיתונות מזרח־ירושלים בשפה הערבית ואני ב"הארץ", ישיבו לשאילתה קצ־רה: מה איכפת לכם? העמידו אותנו במבחן; או שיצא בזה הסדר מדיני, או שתסכלו אותנו בפירוק ממשלת האחדות הלאו־מית שלנו — הרווח שלכם מובטח ממש כמו מניות הבנקים בתקופת יורם ארידור. או, חלילה, שאתם בעצם חתומים במשיכת־עט קולקטיבית על התחריט בבית נאטשה?

המיתוס נפל עם הגוש

לציונות היה מיתוס. אין עוקרים עץ יהודי ואין מפרקים גדר ישובית מרצון, בלי מלחמה. עם המיתוס הזה יכול היה דוד בן־גוריון לומר בפסח לפני 38 שנים למפקדי מחוז ירושלים, כי "לא נפנה שום ישוב עברי". זאת אומרת, שעליהם לדאוג להגנת גוש עציון.

הוויכוח לא היה חדש. במאמר של מוטי גולני ב"עידן" (7) מצא ההיסטוריון הצעיר, כי בינואר 1948 הורה המטה העליון למ־פקד ירושלים דוד שאלתיאל כי לא יזוז לאחור. שאלתיאל שקיבל זמן־מה קודם לכן את הפיקוד על ירושלים וסביבתה, הבקיע בין נקודות שונות בלי רצף טריטוריאלי, היה שלם עם תפיסה זו. במרס החל שאלתיאל לפקפק. תחילה ניסה עם בן־גוריון בעל־פה. אחר כך — כתב גו־לני — התחיל להסביר כי יואלץ להפקיר את גוש עציון בשל מחסור בנשק וברכב.

לקראת צאת הבריטים מן הארץ גברו הקולות הקוראים להסתלק מגוש עציון, ומכל מקום לצמצם עד לחידלון את שיגור השיירות לישוביו. תכ־ניות אופרטיביות שנכתבו על ידי פריץ עשת, חיזקו את תחושת שאלתיאל שמוטב לפ־נות את הישובים בגוש לטובת הגנת ירושלים. רק קצין הפל־מ"ח במטה, בן־ציון אלדד, נותר יחיד בהתנגדותו.

ב־28 במרס 1948 כבר היה שאלתיאל כמעט לאחר יאוש. במכתב סודי אל בן־גוריון, יעקב דורי, ישראל גלילי ויגאל ידין, ציין כי "באמצעים העומדים לרשותנו כל שיירה למקומות מרוחקים היא הרפתקה צב־אית... מחובתי להודיע לכם שאם לא נפנה את המקומות המנותקים ואם לא תשלחו הנה גם תגבורת... לא תחזיק ירושלים מעמד אפילו עד ה־15 במאי". ב־25 באפריל הגיע בן־גוריון לירושלים וקצינים של שאל־תיאל החלו "לעבוד" עליו בזהירות רבה. אלא שאחד הק־צינים אליהו ארבל פלט שלא במתוכנן, כי "אנו מציעים לפנות ישובים" ונענה בטריקת דלת של בן־גוריון תוך קריאות חוזרות ונשנות מפיו "לא נפנה ישוב עברי".

אך המציאות היתה חזקה ממנו. ב־12 במאי שמעה מינהלת העם את גלילי מתבטא, כי "אני יכול לתאר לעצמי אובדן של גוש עציון". כעבור יומיים — ציין גולני במאמרו ב"עידן" — העיר גם בן־גוריון כי "העיקר לתת מכה לכוחות האויב, ולא שמירה על נקודות". בו ביום נשלמה גם נפילת גוש עציון. על אישור הכניעה חתמו בן־גוריון וגלילי.

הקונצפציה נפלה בשבי.

לחשוף את המדליף? בבקשה!

קבוצה של עורכי דין הנק־ראים בית דין איימה על שני מעמיתי — יפעת נבו ובן־ציון ציטרין — כי אם לא יחשפו בפניה את זהות מדליפיהם הם עלולים להישלח לכלא.

הרעיון שלא־שופטים יכלאו אותו, לא הסעיר איש לבד ממנהל לשכת העיתונות הו"ד ישראל פלג, שהגיב פעמיים בשלילה נאותה. הוא יודע מה יקרה לדימויה של העיתונות החופשית בישראל אם יאסרו עיתונאים בגלל גחמה של פרקליטים.

בהסתמך על ניסיוני מן העבר הרחוק אני מבקש להשיא עצה לשני עמיתי, נבו וציטרין. הדבר היה לפני זמן רב, בשנה הראשונה או השנייה לעבודתי ב"הארץ". דיווחתי על המתרחש בהסתדרות. היו הדלפות, כרגיל. יום אחד פגשתי במזכיר ההס־תדרות אהרן בקר, שצעד בראש קבוצה של עסקנים הכפופים לו ושאל לקול צחוקם: מי הדליף לך את הידיעה שפירסמת הבו־קר?

חשתי קצת מבוכה מרושעת. אבל לא יכולתי להתאפק: "מר בקר", אמרתי לו, "למה לך להתחיל אתי בשאלות האלה, הרי כל אחד יודע שקיבלתי את המידע ממך". בני פמלייתו של בקר פרצו בצחוק רם שנעשה עצבני־משהו. הנוכחים הבינו שזו בדיחה, ובכל זאת חדר אי־שם חשד קליל וקינן בחדרי הלב, מין "סמא" שכזה.

מאז לא חזר בקר להתחכם בדבר זהות המדליפים. גם הוא שמע את הצליל העצבני בצ־חקוקי פקידיו.

זה בדיוק מה שאני מציע לנבו ולציטרין לעשות. בעומ־דכם מול עורכי הדין האלה, השיבו מבט לעברו של אב בית הדין ואימרו לו שיחדל להת־חכם. הן הוא היה זה שהדליף לכם את המידע. האם שכח? אחר כך יישמע צחוק עצבני באולם בית הדין, וזו תהיה הפעם האחרונה שהפרקליטים יעזו לקרוא לעיתונאי לעדות בפני בית הדין הפנימי שלהם, שנועד לעשיית חשבונות בינם לבין עצמם.

באלאגנים שכאלה

בשני חלקים שידרה הטלוויזיה את תוכניתו של עמוס אטינגר "חיים שכאלה" על יחיאל קדישאי, מי שניהל את לשכת ראש הממשלה מנחם בגין. מצעד של המרימי־ם נראה על המסך. רק העיתונאים שסיקרו את הלשכה בתקופת בגין־קדישאי נעדרו. במקום זאת הושמצו חלקם על ידי קדישאי, שייחס להם עצלות, בורות ושאר מכות מצרים. השם היחיד שנזכר במהלך הדברים היה של שמעון שיפר מ"קול ישראל".

מדוע נעדר שיפר מן התו־כנית? "העורך אטינגר פנה אלי כמה וכמה פעמים להשתתף [illegible] ולספר אנקדוטות מתקופת עבו־דתו של קדישאי. הבעתי לפניו קנה כי אם אפילו אוכל לעשות זאת רק כפי שהופיע בנו של המשורר יעקב אורלנד, שסיפר ב'חיים שכאלה' על אביו את מה שהוא באמת חושב עליו וקילקל את החגיגה. קדישאי", הוסיף שיפר, "הוא איש נעים הליכות, חביב ויש בפיו מלה טובה לכל אדם. אך כמנהל לשכת ראש הממשלה, זה כבר סיפור אחר לגמרי. הלשכה כפי שנוהלה על ידו נראתה רוב הזמן כבית תמחוי: לא היה בה כל ניהול ועובדיה נהגו להרים קיים ול־דבר מאחרי גבו של קדישאי, ממש כלאחר יאוש. על כך יכולתי לספר אנקדוטות אין ספור".

לפי שיפר, השמיץ קדישאי את העיתונות, שבהולם נתנה בתקופתו סיבות טובות לכך, אך גם יחסו של יחיאל לעיתונאים [illegible] הערכות רשמיות, ואחרי ששי־דרתי אותן היה קדישאי חוזר אלי ואומר: 'עברתי עליך'. הייתי מסביר לו כי איני פונה אליו כאדם פרטי והבדיחות הללו סרות טעם".

שיפר התפלא על כי בתוכנית לא הוכיח שקדישאי נתן את ידו להעלים מן הציבור פרטים על מצב בריאותו של ראש הממשלה ועל תגובותיו של בגין במהלך מלחמת לבנון. "כשאמר קדישאי כי לא היו הדלפות מלשכת ראש הממשלה, פרצתי בצחוק אדיר", הוסיף שיפר. "הסוד היחיד שנשמר היה מצב בריאותו של בגין".

זו היתה לשכה שכל אחד נכנס ויצא בה אל ראש הממשלה כאילו אין סדרים. היו בה פקי־דים שתלטניים. בגין לא הבחין כי אחד העובדים הבכירים נהג להסתובב שעות ארוכות [illegible] נחשול הבאים והיוצאים — ביקש להכניס מעט סדר בבי־קורים. אבל קדישאי עבר לע־בוד עם בגין בביתו.

חוץ מזה, מאריקו, הכל בסדר.

גירושים מאוחרים נוסח חרות

אחרי ועידת חרות קיוו עורכי "מעריב" הסאראים דרך קבע את הו"ד יוחנן בדר, שיקדיש מאמר הספד למפלגתו. הוא נמנע מכך. אל תגידו בגת. אך כביטאון האידאולוגי ולהתפרצה שלה "ארץ ישראל" לא יכול היה להתחמק מתגובה זו. מכאן אסייע להעביר את המסר לציבור הרחב.

בדר — ככל שהוא [illegible] שר הביטחון לשעבר גם במהלך מלחמת לבנון ולאחריה. קרוב לוודאי שהיה מסגיר עליו גם השבוע כאשר זה — במאמץ לכבוש את לב צירי ועידת חרות — איים בשומרון והכריז כי בעצם הוא רוצה גם את ארץ־ישראל־המזרחית. אלא שאי־לוצים פוליטיים מונעים זאת ממנו.

הקצנה זו של שרון לא הפריעה בדרך כלל לח"כ לשעבר. אך מה שראה בדר בוועי־דת חרות גרם אצלו לגירושים מאוחרים מאהבתו הגדולה לשי־רון. הוא מצא כי לא צירים שר־ליים פוצצו את המפגן הגדול של תנועת החרות, אלא אריאל [illegible] עתה, בעוד יצחק שמיר מבקש פשרה, סבור בדר המנוסה כי "אין סימן שהארתנים לוי ושרון מוכנים להעניק פסק זמן... ברגע מסוים יהיה על התנועה להחל־יט: להיכנע לדרישותיהם של השניים או להתמודד עמם בוועי־דה".

עם השנים לא נס ליחו של סוס־הקרבות הוותיק. "אינני רואה אפשרות לפשרה משמעו־תית", כתב בדר ב"ארץ ישראל" את שהסתיר ב"מעריב". "מס־קנתי: אין ברירה אלא להיענות לעיסות ישיה, להטיל את גורל התנועה בידי צירי הוועידה... שום הכרעה, תהיה אשר תהיה, לא תרפא את הקרע שנקרע בגוף התנועה... מה לעשות, בשארית ימיי אחרי שננעל בית־אמי לפניי ואפילו [illegible] מחודש — זה לא יהיה כבר אותו בית שהיה".

והוא ידע שלא נשארו כבר צירים רבים בוועידת חרות היו־דעים מניין שאב בדר את הסיום למאמרו — "ננעל בית אמי לפני". זה כבר לא יתוקן.

פרקים נבחרים מדו"ח ועדת בייסקי (ד')

הבנקים נגד הפסקת הוויסות

כאשר הבנקים פנו לרשויות בנושא הוויסות — זה לא היה כדי להפסיקו, אלא כדי להמשיכו. היו להם סיבות

בכל בנק היו גופים או אנשים המחזיקים בכמות גדולה של ניירות בנקאיים. היו גם עובדי בנק בכל הדרגים (ועד לדרגים הגבוהים ביותר) המחזיקים בניירות אלה, וביניהם כמובן גם מנהלים "המיי־צגים" קבוצות של בעלי מניות, או מנהלים "המחויבים" כלפי בעלי מניות שרכשו מניות משום שנתבקשו לעשות כן עקב ובמהלך תהליך הוויסות. כל אלו, שהלכו והתעצמו בכל שורת הנפקות נמשך ושערי המניות עלו, היו לקבוצה נכבדה של אנשים וגופים, שהיו להם השפעה ולחץ על הבנקים. ידיעה מתהליך הוויסות היתה יכולה להביא עליהם הפסדים כבדים. מאידך, התמורה בוויסות היתה מיטיבה איתם, כל אחד במישורו שלו, הפרטי או הקיבוצי.

שבעתיים נכונים הדברים לגבי אותה קבוצת אנשים שיש לה גישה למידע־פנים ואשר ידעה את כל העובדות הקשורות בוויסות. עקרו־נות יסוד בתחום הדינים הנוגעים לחובות אמון ולניירות ערך, צריכים למנוע שימוש במידע־פנים כזה. נוכח היקפו הרב של החומר שהוטל עלינו לחקור, החלטנו להתרכז בנושאים העקרוניים של תהליך הוויסות, ולא בדקנו היבטים מצומצ־מים יותר הכוללים גם אפשרות של ניצול שלא כדין או שלא כראוי של מידע־פנים, על ידי אנשים בודדים או קבוצות לשם השגת יתרונות כספיים. עם זאת, אנו מתייחסים לשאלות משפטיות אחדות הכרוכות בנושא זה בפרק 22.

במהלך דיוני הוועדה נודע לנו לשמוע על אירוע שבו בעלי המניות (ולמעשה חלקם) של הבנק הבינ־לאומי הראשון בע"מ ביקשו לגרום לכך, שגם בנק זה ייכנס לתהליך הוויסות. אבל הנהלה המקצו־עית של הבנק (ובעיקר העומד בראשו) התנגד בכל תוקף למהלך זה, בהבינו שכניסה לוויסות משמ־עותה מבחינת הבנק נטילת סיכונים שאל לו לבנק ליטול. לא זו היתה דעת אותם בעלי מניות, והדברים ברורים. תהליך הוויסות, אילו היה הבנק משתלב בו, היה מיטיב עם מניותיהם, לפחות בטווח הקצר.

לחצי האינטרסנטים

הוויסות היה כרוך באינטרסים כספיים רבים, והוא זו תמיכות להתעלם מכך. שמענו על קבוצות של משקיעים שהפעילו לחצים על הבנקים לטובת המשך הוויסות כדי להיטיב עם מניותיהם. בחלק מן הבנקים החזיקו מניות על ידי בעלי עניין ועל ידי פירמות המשתייכות לאותו קונצרן או מקורבות אליו. עובדי הבנקים עצמם קיבלו הלוו־אות לקראת כל הנפקה כדי לרכוש מניות הבנק שבו עבדו, והיה להם אינטרס שערך השקעתם לא ירד.

אי.די.בי., המחזיק העיקרי במניות בנק דיסקונט, הקטין את אחזקתו בבנק דיסקונט מ־97.6% מן ההון העצמי בדצמבר 1976 ל־69.2% בדצמבר 1983. במסגרת זו הוא הוא־סר מניות, והאינטרס שלו היה בדרך הטבע לקבל את התמורה המקסימלית האפשרית. בעלי ה־עניין העיקריים באי.די.בי. הקטינו את אחזקותיהם באי.די.בי. מ־30.5% מן ההון העצמי ב־1975 (שהיה 53.7% מכוח ההצבעה) ל־15.9% מן ההון העצמי באפריל 1983 (שהיה 40.5% מכוח ההצבעה). בנוסף לכך קנו בעלי עניין בבנק דיסקונט בעת משבר המניות של תחילת 1981, מניות דיסקונט ואי.די.בי. בהיקף של כ־18 מיליון דולר, כדי למנוע מפולת בשערים.

בנק המזרחי רכש את מניות בנק טפחות במיליוני דולרים, כדי שמני־ות אלו לא יתמוטטו ולא ייגרם הפסד לקרנות נאמנות של הבנק שהחזיקו חבילות גדולות של מניות כאלה. הדבר מעיד על הדרך שבה פועל המחזיק במניות, שיש לו אינטרס חזק בשערי מניות אלו, הן כדי לשמור על ערך החזקתו, הן כדי להגבירה ולהאדירה. כאשר יש למחזיק מניות כאלו כוח לגרום לכך שהמניות יתנהגו כרצונם ול־טובת האינטרסים שלהם, קשה מאוד יהיה לעצור בעדם מלנהוג כך.

מעדותה של המפקחת על הבנ־קים ראינו איזו מידה של כוח היה צריך להפעיל כדי למנוע מאינטר־סנטים כאלו מלווסת את מניות הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

שיטת "הם מלדבר"

על רקע זה ניתן אולי להבין טוב יותר את הטייה שהיתה קיימת במשך כל תקופת הוויסות, שלא להפסיקו, וכן את שיטת ה"הם מלדבר" שהחילו הבנקים על כל ני־סיון לקיים דיון ענייני בנושא הווי־סות. מצויות בפנינו ראיות למכביר על יוזמות שונות ועל ניסיונות שונים להעלות את נושא הוויסות לדיון, במגמה לבחון אם ניתן לפתור אותו. הדוגמאות רבות לכך מובאות בחלקים שונים של דו"ח זה.

נזכיר, למשל, תרשומות מפגישו־תיו של מר מסר, המפקח על הבנקים בחלק מהתקופה, עם ראשי הבנקים, בהן נרשם שהבנקים מבק־שים לא להעלות את נושא הוויסות לדיון. עוד יש בידינו פרוטוקולים מישיבות של הוועדה המייעצת של בנק ישראל, בהן התנגדו נציגי הבנקים לדון בנושא בפורום זה, וכן תרשומות פנימיות על גישה כזו.

מתקבל על הדעת שחוסר הרצון של הבנקים לדון בנושא הוויסות נבע גם מעמדת האינטרסנטים, שראו את המשך הוויסות כדבר רצוי וחששו שכל טיפול יכול להביא להפסקתו. אכן, עד לשנת 1983 לא יזמו הבנקים אף פנייה רצינית אחת לרשויות במטרה למצוא פתרון נאות לנושא הוויסות. כשפנו ב־1983, לא עשו כן במטרה להפסיק את הוויסות אלא במטרה להמשיך אותו, כשהם מבקשים עזרה כספית לצורך כך.

סופו של דבר, המענה לשאלת ועדת הביקורת אודות "העובדות וה־גורמים שהביאו לוויסות המניות הבנקאיות" הוא חד־משמעי, היינו, הבנקים בהחלטותיהם היו הגורם היחיד שהביא לוויסות המניות הבנקאיות.

(עמודים 80 – 82)

• הכוונה לאחזקות פיננסיות לישראל בע"מ, חברה בבעלות בני משפחות רקנאטי. בעצמה ובי־אמצעות החברה הישראלית למימון ולהשקעות בע"מ שהינה חברה בש־ליטתה, [illegible] "אלים" בע"מ, הנשלטת על ידי שתי החברות הנ"ל.

התנגשויות מסוכנות

חיל האוויר איבד בשנים האחרונות כמה ממטוסיו ואחרים נפגעו קשה כתוצאה מהתנגשויות בציפורים

מאת אלי אלעד

"מר דורסים" הישראלי, הצפ־רי יוסי לשם, מי שהקים בשעתו את מרכז המידע על עופות דורסים של החברה להגנת הטבע, אינו שוקט על שמריו. אחת מיוזמותיו האחרו־נות היא דפדפת "אל תפגע לי בציצים", שאותה כתב בשיתוף עם איש ענף בטיחות טיסה במפקדת חיל האוויר, האמורה להיות מופצת בכל טייסות החיל. דפדפת זו היא חלק מפעילות משותפת המתפתחת מזה שנים אחדות בין חיל האוויר לבין החברה להגנת הטבע. לפעילות זו שתי סיבות עיקריות: חיל האוויר, כפי שמציין אל"מ מ. בפתח הדפדפת, בפנייתו למפקדים ולטיי־סים, איבד מאז 1978 אחדים ממטו־סיו ואחרים ניזוקו נזקים חמורים כתוצאה מהתנגשות בציפורים. כך נשר ארום ראש, למשל, המקנן בנגב ובמדבר יהודה, מסוגל לפתח מהירות צלילה של 160 קשר. עיט הסלע מסוגל לדרוס את טרפו בכוח של 300 ק"ג לסמ"ר. נשר הפוגע בחופת המטוס במהירות טיסה של 300 קשר נכנס במטוס בעוצמה של כ־25 טון. לא נעים. והסיבה השנייה: אימוני חיל האוויר מהווים פגיעה רצינית ביותר בעופות הדור־סים המקננים במקומות אלו. עם כל מעבר של מסוק או מטוס קרב, מתרוממים הדורסים מקיניהם ונוט־שים את הגוזלים או הביצים בזמן הדגירה. נטישת הקן לפרק זמן העולה על חצי שעה עלולה להיות קריטית לביצה או לגוזל הקטן ולחסל את אוכלוסיית המקננים.

הבעיה: מטוסים מנמיכי טוס

רוב מיני הדורסים בארץ נמצאים בסכנת הכחדה. לשם מציין כי מרכז המידע על עופות דורסים עורך זה כמה שנים סקרים למיפוי קיני העו־פות הדורסים ברחבי הארץ. הסקרים מתבצעים בשיתוף עם אוניברסיטת תל־אביב ורשת חובבי טבע מכל הארץ. כן מתבצעים סקרים על ידי פקחי רשות שמורות הטבע. בעק־בות הפעילות והתצפיות המשוכלות באזורי הקינון התברר בשנים האח־רונות, כי קיימת פעילות לא מעטה של מטוסי חיל האוויר המתאמנים בכל רחבי הארץ, במקומות שבהם יש גם ריכוזי קינון של עופות דור־סים. עיקר הבעיה מתמקד בפעילות של מטוסי תקיפה הטסים בטיסה נמוכה ושל מטוסי תקיפה בגובהים נמוכים.

כדי להקטין את הפגיעות, מטוסי חיל האוויר בדורסים מקננים ול־אפשר לדורסים לקנן בביטחון ובשל־וה, מצוינים בדפדפת אזורי קינון רגישים בהם יש ריכוזים גדולים יח־סית של דורסים מקננים. באזורים אלה מומלץ להימנע כליל מטיסה מתחת לגובה 300 רגל מקצה קו המצוקים. רוב הדורסים מצויים כל השנה במקומות נמוכים ורק חלקם הקטן מטפס עד אוקטובר. עיקר הרגישות קיימת בעונת הקינון בין ינואר לאוגוסט.

בעקבות הסכמי קמפ דייוויד והחזרה לגבול הבין־לאומי עם מצ־רים, הצטמצמו מאוד מרחבי האימון של חיל האוויר, שנדרש להתאים את עצמו למציאות חדשה. הוחמר מאוד הקונפליקט בינו לבין הטבע. בנוסף לכך התלבו במערך מטוסי התקיפה הצריכים להתאמן בגובה נמוך, והתפיסה מחוסות, לחלק במקומות אלו התנקזו "אזורי הנשרים" שהצליחו לשרוד מכל המכות שניחתו עליהם.

דוגמה לכך היא ערוצו של נחל גמלא בגולן. בקטע שבין המפל הגדול ועד לאזור גמלא מקננים לאורך שני קמ"ם עשרה זוגות נשרים, ארבעה זוגות רחמים, שלו־שה זוגות חיואים, זוג אחד עיט ניצי, זוג אחד עקב עיטי, ארבעה זוגות בזים, זוג אחד אית, ובסך הכל עשרים וארבעה זוגות פעילים בשטח קטן יחסית. בהתחשב בכך שכל זוג דורסים מגדל בממוצע גוזל אחד לשנה, [illegible] פרטים מתבגרים שאינם מקננים, חגים בגמלא בקביעות כ־100 דור־סים. המהווים סכנה לחיל האוויר, וחיל האוויר מהווה סכנה להם.

תלמידים שעשו עבודת גמר לבגרות צפו בנובמבר 1984 בקבו־רות הטסות באיזור הגמלא. עם מעבר הקורבות התרוממו בבהלה כל הנשרים מהמצוקים וחזרו למקומם לאחר כ־20 דקות. לאחר כשעה שוב חזר צמד הקורבות והתופעה חזרה על עצמה.

סכנה לקינון

אחד ממכבידי הצפרים, עופר בהט, עשה עבודה סמינריונית באוניבר־סיטת תל־אביב על הדורסים בגמלא. וצפה ב־9 ביוני 1985 ברביעיית סקייהוקים שטסו בגובה נמוך מעל הגמלא. בעת הגעת הסקייהוקים עסק בהם בצילום נשר שראה בקר־בתו. ברגע שעברו מעליו המטוסים התעופף הנשר וצנח בנפילה חופשית כעשרה מטרים, עד שהתעשת והמ־שיך לדאות. גם כאן התרוממו כל הנשרים מהקינים ונטשו את הגו־זלים. נטישת הביצים או הגוזלים בחודש הראשון עלולה להיות קרי־טית להצלחת גידול הגוזלים. ביום קר מספיק שהדורס לא יהיה בקן 20 דקות, כדי שהקינון ייכשל. עדויות דומות נאספו במצוקי נחל צין באי־זור שדה־בוקר, במדבר־יהודה ובמקומות אחרים.

לטייסות חיל האוויר מציעים אנשי הטבע לנקוט בפעילות להגב־רת המודעות לנושא, לרבות הרצאה בטייסת בליווי סרט בנושא העופות הדורסים וחיל האוויר, ארגון סיור לחצי יום של הטייסת באזור באתרי הקינון כדי לצפות בדורסים מקרוב ולהבין טוב יותר את בעיותיהם, או לבקר במרכז המידע על עופות דור־סים בבית ספר שדה בהר גילה ולשמוע הרצאה מלווה באמצעים אורקוליים. לאלה מהטייסים ה מבקשים להעמיק עוד יותר בנושא מציינים כי במרכז הדורסים בהר גילה ספרייה וספרות רחבה בנושא.

"לצערנו, לא ניתן לערוך הסברה לציפורים בנושא או להודיע להן את נתיבי הטיסות ועל כן עלינו לקחת היוזמה ללמוד את דרכן ומנהגיהן ולפעול בעצמנו למניעת "המפג־שים" הבלתי מועילים. על כן שומה עלינו להימנע ככל האפשר מטיסה נמוכה בקירבת המצוקים שבהם קיימת דרך קבע אוכלוסיה רבה של עופות מסוג זה. שטחי הטיסה המו־תרים לטיסה נמוכה בארצנו, מצומצ־מים מאוד ממילא, אך גם בהם אין תמיד צורך לרדת נמוך יותר. וב־מיוחד בקרבת שבהם מקננים הדורסים. שימרו עליהם — ותשמרו על חייכם ומטוסיכם".

חקלאי,

דשנים וחמרים כימיים

ממשיכה במבצע הנחות

למוצרים בעונתם

בחודש מאי 1986:

המוצר	שעור ההנחה
אמוניה מימית	5%
אוראן 28% חנקן	4%
אמון חנקתי 21% חנקן	4%
"טוב" — תמיסות	
מורכבות לטפטוף	4%

ובמחיר מיוחד:
אוריאה ארוזה — 300 ש"ח לטון.

הזמנות: מדור המשלוחים טל. 04-748261, 04-748253
ייעוץ: המחלקה החקלאית
טל. 04-748254-5

דשנים וחמרים כימיים בע"מ

גוות פרסומאים

"שרשים" מרכש לימודים יהודיים
משרד החינוך והתרבות המחלקה לחינוך מבוגרים

מקיימים
במסגרת הסדרה "סיורים לימודיים בארץ־ישראל"

סיור יום העצמאות
"בעקבות הצלבנים בארץ־ישראל"
עם פרופ' יהושע פראוור

סיור לימודי בן יומיים בלווית צוות מרצי "שרשים" בעקבות מסעות הצלבנים וכבושיהם בארץ ישראל

תאריך: יום העצמאות תשמ"ו ולמחרתו, ה'־ו' אייר, 14–15.5.86
אתרים: רמלה, בירת [illegible], סן ז'אן ד'עכו (עכו), מונפורט (נחל כזיב), [illegible]
לינה: [illegible]
מרצים ומלווים: מר רוני אלנבלום
הארכאולוג דן בהט
פרופ' יהושע פראוור

פרטים והרשמה: אגודת "שרשים", טל' 02-639634, 02-699746
מועדון מטיילי מעריב: 03-439207, רח' קרליבך 2, תל אביב.

טללוח
הקופתות לכל לוח
ז'בוטינסקי 76 ר"ג 52442
טל. 737794, 2317564/1
739256, 731967, 719765

למוסד ממלכתי
דרושים בשכירות 3 חדרי משרד באשדוד
לאכלוס מיידי
ודירה בת 2–3 חדרים + טלפון
(רצוי בית בודד) **באזור קרית [illegible]**
ללא דמי תיווך
בהצעות נא לפנות למספרי הטלפונים: 03-205344, 03-205504

פנחס פוסטל מציג
בחסות מר **נתן וולוך** סגן ראש עיריית ת"א־יפו

להקת המחול של קלן

הלהקה היא ייחודית בין להקות המחול הגרמניות (יוכן שמידט)
בתכנית הלהקה תכללנה עבודת המופת של קורט יוס 'השולחן הירוק'.

תל־אביב היכל התרבות יום ג' 6.5 בשעה 20.30

ירושלים תיאטרון ירם מוצ"ח פסח 30.4 בשעה 20.30
חיפה אודיטוריום יום א' 4.5 בשעה 20.30
פסטיבל עין גב, יום ג' 29.4 בשעה 21.00
כרמיאל היכל התרבות יום ה' 1 במאי בשעה 20.30
גבעת חיים יום ו' 2.5 בשעה 21.30
כפר מנחם יום ד' 7.5 בשעה 20.30
כרטיסים: בכל משרדי הכרטיסים בארץ

הקתדרה לשוקי הון ע"ש מקס וססמי פרלמן | ג'ימ — המכון לניהול | הקתדרה המוזהרת למדיניות כלכלית
בית הספר למוסמכים במנהל עסקים | | הפקולטה למדעי החברה
ע"ש ליאון רקנאטי | | אוניברסיטת תל־אביב
הפקולטה לניהול
אוניברסיטת תל־אביב

הרצאתו של מר JOSEPH H. FLOM
בנושא:
THE INTERNATIONALIZATION OF THE SECURITIES MARKET AND CROSS-COUNTRY MERGERS ACQUISITIONS AND FINANCING

ביום ראשון, כ"ה בניסן תשמ"ו, 4.5.86
בשעה 17.00, חדר 525, בניין נפתלי
אוניברסיטת תל־אביב

(כניסה לחניה דרך שער מס' 4)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

סוסי המהפכה רומסים את העבר הרקוב

הקנאה
מאת יורי אולאשה
מרוסית דרידה קרול
בית הוצאה כתר, ירושלים, 146 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

הרומן הקצר "הקנאה" נחשב להישג־השיא ביצירתו של יורי אולאשה, יצירה שכל־כולה אינה עשירה ביותר וכונסה בשנת 1965 בכרך אחד של "רומנים וסי־פורים" (אחרי מותו הופיעו עוד זכרונותיו של אולאשה וכותרתם "אף לא יום אחד בלי שורה", המכחישה לכאורה את הדלות הכמותית של יצירתו). אף יותר על כן: סביב "הקנאה" נרקמה מעין של הילה של "הרומן הסובייטי הטוב ביותר". ולא רק איליה ארנבורג, הכותב על אולאשה בכרך הרביעי של זכרונותיו (ואליהם עוד אחזור) מזכיר את "הקנאה" כ"רומן שעמד במבחן הזמנים" (ובמובלע: רומנים אחרים בני־העת לא עמדו במבחן הזה), אלא גם חוקר מערבי מעולה של הספרות הסובייטית, מאקס היווארד, מציין את "הקנאה" כ"רומן הבולט היחיד מבחינה אמנותית מן העשור הראשון שלאחר המהפיכה" (בחיבורו "נושאים ואריאציות בספרות הסובייטית 1917—1967"). אף על פי כן, על אף המלצות אלה ורבות אחרות שאפשר למצוא, יש חשש שהקורא העברי שיטול לידיו את התרגום הטוב לרומן של אולאשה, ישתאה מאוד לנוכח היצירה הזאת, לא ימצא בה את ידיו ואת רגליו, ואולי יניחה מבולבל בתכלית ומאוכזב.

אכן, יש להודות שה"קנאה" היא יצירה מורכבת ומוקשה למדי, למרות הנימה הקלילה, ההומוריסטית־למחצה, של דפיה הראשונים. היא נטועה כולה בזמנים הבעייתיים שבהם נכתבה, קשורה באווירה האידיאולו־גית והאמנותית של העשור הראשון שלאחר המהפיכה, ובמרכזן היא מחוברת באלפי חיבורים ליצירות קודמות של הספרות הרוסית, כשהרמזים הם לעיתים דקים ביותר. גם מבחינת אמנות־הכתיבה מקשר אולאשה במשפטים רבים של "הקנאה" אל טכניקת כתיבה חדשנית שפותחו על־ידי האוונגארד הרוסי בעשורים הראשונים של המאה, וכאן לעיתים מטשטש התירגום העברי התקין תמיד, אך דל־ההשראה, את העוזות המגנוניות־הפיוטיות של הסופר האודסאי. אך מעל לכל יש להצטער על שהספר העברי אינו מלווה במבוא (או באחרית־דבר) שהיה פורש לפני הקורא מעט מרקעו של הרומן, ונותן בידיו כלים ראשוניים להתמצאות בעולמה של היצירה הזאת, שהוא פנטזיה סוריאליסטי משניתן לחשוב (על גב הספר נאמר משהו על "סגנונו הבמוסוריאליסטי" של הספר).

הנה כי כן, העשור הראשון שלאחר המהפכה הוא מן המעניינים והפוריים־מוכרים שבעידני התפתחותה של הספרות הרוסית או התרבות הרוסית של העידן הסובייטי. היה זה עשור של פולמוס תרבותי לוהט ש"הקנאה" נוטל בו חלק פעיל, אם גם רב־משמעויות. והיה זה גם עשור של השגים רבים, בטרם תתחיל, לקראת סוף שנות העשרים, להתהדק תגובת הדיכוי הטוטליטארי על ספרותה של ברית־המ"ס. בדיעבד, היום, קל להבחין באותות הדיכוי הזה כבר בתחילתן של שנות־העשרים וקל לומר שכבר אז "היה הכל אבוד". בני התקופה לא חשו כך, כמדומה, אלא נהפוך הוא: התקוות התרבותיות שנקשרו במהפכה הרקיעו פעמים שחקים. האמת היא שעוד הרבה נעלם מעינינו, אף מעיני החוקרים, מאודיה ומהלכיה של התקופה הזאת, על הריבוי הכביר של תופעותיה. היא מצטיירת כיום כמין יער עבות שרק חלקים קטנים שלו נחקרו בכלל. וזה המעניין והאבסורדי שבין ששה וחצי עשוריה של הספרות הסובייטית, זהו גם היותר־קשה לגישה בשביל בני ימינו, הנוטים לראות עשור זה מבעד לפריזמה של האחידות האימתנית שהחלה בהדרגה לבלוע את הספרות הרוסית, מן העשירות והמופלאות שבעולם.

הקושי הזה מבליע בתוכו גם את אולאשה, וביותר את "הקנאה". הרבה מן הנאמר או המתואר ברומן נשאר חידתי גם לאחר התמצאות מסוימת ברקעו וקריאה שניה ושלישית: ייתכן גם שהבלבול הוא מהות היצירה הקטנה הזאת. וזה בלי ספק רומן העומד על הגבול: הצעקה האחרונה של האוונגארד, של הספרות הרוסית הגדולה, הלחש הראשון של הסופר המדוכא, אובד העצות, המנסה למצוא לעצמו שפת־ביטוי לנוכח התהרורותו הקרב, לנוכח אימיה של העת, המוחשים בעליל במאטירה ה"קלילה" הזאת. נדמה שמחבר "הקנאה" אחוז בסכיזופרניה משונה ואינו יודע את נפשו, או את נפשותיו. שנים אחרות לאחר הופעת "הקנאה", על גל ההתגבות שהיא עוררה, תעלה הסכי־זופרניה הזאת של אולאשה ותבוא לידי ביטוי גלוי כמעט. היא מתגלית בקטע שהקדיש לאולאשה איליה ארנבורג בכרך זכרונותיו שכבר הוזכר.

ראוי, אולי להביא קטע זה מתוך הכרך הרביעי של "אנשים, שנים, חיים" (שני כרכים ראשונים של הזכרונות המרתקים של ארנבורג תורגמו לעברית; אחר־כך חדל מפעל התרגום הזה, וחבל). ארנבורג מתאר בפרק השביעי של הכרך את הכינוס הראשון של הסופרים הסובייטיים בשנת 1934, זה הכינוס האימ־תני שבו הוכרז על "הריאליזם הסוציאליסטי" כעל הדוקטרינה הרשמית של הספרות הסובייטית, ואשר בו אפשר לראות את מכת הפטיש האחרונה שהונחתה על אחת הספרויות המפוארות של העולם, מכה שממנה לא היתה עתידה להשתקם עוד (ארנבורג כותב: "עכשיו עוברים על רשימת השליחים לכינוס, מתוך השבע־מאות שהשתתפו בו נשארו כיום בחיים לא יותר מתושבים. חלפו מאז שלושים שנה, ולא היו אלה השנים הקלות ביותר"). בין יתר הסופרים הנואמים בכנס מוצא ארנבורג גם את יורי אולאשה. לתיאור הופעתו בכינוס הוא מקדים משפט מאלף: "הכל (כל הסופרים) דיברו בכנות גמורה, ואפילו לא תמיד הפה תוכן הנאומים את מצב רוחו האמיתי של סופר זה או אחר. אולאשה אמר שהוא קם לתחייה ממש כאשר גירש מעליו לאחרונה את הספקות שעוד כירסמו בו. "איני יודע כיצד זה", אמר, "הנעורים חזרו אליי. אני רואה עוד צעיר על ידי, גופי־התעמלות על גוזי, נעשיתי צעיר לגמרי — הנני בן שש־עשרה. איני צריך עוד כלום. כל הספקות, כל היסורים נגוזו. נעשיתי צעיר. כל חיי לפניי". באותו היום, ואולי למחרת אותו היום אכלתי ארוחת־צהריים בחברתו של אולאשה. הוא היה מדוכא ביותר. "איני יכול לכתוב דבר. אם אכתוב שמזג־האויר היה נורא יאמרו לי שמזג־האויר היה טוב מאוד לגידול הכותנה..."

הסכיזופרניה נעשתה כבר אז מצבו הנורמלי של הסופר הסובייטי, אפילו המהגן ביותר (בעצם שלו בעיקר). מקץ זמן קצר ידפא סטלין את הסכיזופרנים הללו בדרכו המיוחדת, הסופית. אלה שלא ישמדו יזכו לקרקעיות, כמו יורי אולאשה, לא יפרסמו עוד כמעט דבר, אולי גם לא יכתבו עוד. רק זמן קצר לפני מותו בשנת 1960 פורסם משהו מאת אולאשה, והוא כבר אז סופר שכוח ועזוב. רק שנים אחרות אחרי מותו יופיעו כתביו המקובצים ויתפרסמו זכרונותיו, שכו־תרתם הודיעה כי לא הניח יום ללא כתיבת שורה, לפי המצווה של הסופר הרומי. אבל הדברים שמצטט ארנבורג מפי אולאשה מנאומו בכינוס הגדול, נשמעים מוכרים איכשהו. אכן, נדמה שהם קטע מתוך נאומו של אחד מגיבורי הרומן "הקנאה", אולי של קאוואלרוב, המספר בגוף ראשון את החלק הראשון, אותה דמות עלובה ונכשלת של "האדם המיותר" שאינו מצליח להתמודד עם העידן החדש, ואולי דברים מתוך נאומו של איוואן באביצ'ב, הדמות המוזרה של אידיאולוג הריאקציה, של "מלך המנוולים" שעליו מספר החלק השני של הרומן. כשאולאשה מוליך להיפטר ממספר החלק הראשון ונוטל לידיו, באורח שרירותי למראית־עין, את רסן הנאראציה. "נעשיתי צעיר יותר", אומר אולאשה מבינות. כך היה אל נכון אומר גם איוואן באביצ'ב אילו הגיע לכינוס הסופרים הגדול (אילו היה סופר). תוך שנים אחרות אפשר שגם הוא היה נעשה האיש אשר לו העתיד המזהיר, בדרמותו של וולודיה מאקארוב, הספורטאי הצעיר החולם להיעשות למכונה, מגיבורי "הקנאה".

במשך העשור הראשון שלאחר המהפכה מתנהל בספרות ובעיתונות התרבותית של ברית־המועצות פול־מוס לא־פוסק בדבר מהותו של העולם החדש העתיד לקום כתוצאה מן המהפכה. האומנם צריכה המהפיכה להשמיד כל מה ששייך לעבר? כלום יש בעבר הזה יסו־דות כלשהם הראויים לשימור? מה תהיינה תכונותיו של "האדם החדש" שתעצב המציאות הסוציאליסטית? כלום יהיה "איש־מכונה", יצרן מתוכנן היטב של מוצרים חדישים, או שמא יש מקום בתוכו גם לרגשות המוכרים לאנושות אלפי שנים? כל השאלות הללו הועלו ללא הרף, ברצינות הנראית כיום בעינינו גרוטסקית לעילא ולעילא. הפולמוס הזה בין "החדש" ובין "הישן" הוא המונח בבסיסו של הרומן "הקנאה". הוא מגולם כאן בניגוד שבין שני האחים באביצ'ב, האחד, אנדריי, אידיאולוג של "החדש", איש שהוא כולו "יצרן", כולו שופע בריאות ואופטימיות, ומשנהו איוואן, איש הנעקר מפני עוצמתו של "החדש", איש הקורא לשמר משהו מנכסי העבר — מעל לכל קורא לשמר את הרגשות גם בעולם המחר. המהפיכה, הוא טוען, קשרה קשר נגד הרגשות הישנים והטובים: אהבה, מסירות, נאמנות וכו'. "קשר נגד רגשות" היה שם המחזה שחיבר אולאשה בשנת 1931 על יסוד "הקנאה", וממילא שם מובלט יותר מכל ההיבט הזה של הרומן. בקצרה: איוואן באביצ'ב הוא ראקציונר (בעוד אחיו אנדריי הוא "איש הקידמה" כליל־כולו). בהת־נצחות שבין שני האחים אשר בקטע "אגדה על פגישת שני האחים", קם איוואן ונאם: "חברים רוצים לגזול מכם את רכושכם העיקרי: את היק המשפחה. סוסי המהפיכה יפרצו למטבחיכם, רועמים על גבי המדרגות האחוריות, רומסים את ילדיכם וכו'..." (עמ' 117). תוך שימוש בדימויים המקובלים בתקופה ההיא — סוסי המהפיכה (המעלים על הדעת את סוסי האפוקליפסה) ובהמשך "פילי המהפיכה" — מבטא כאן איוואן את פחדו העיקרי של "איש העולם הישן" מפני כוחה של הסטיכיה המהפכנית. המהפכה תהרוס את התא המשפחתי, מאיים הראקציונר. ואכן, דוברי העולם החדש, עולם המחר, דיברו אז הרבה על הצורך לבטל את "המשפחה הבורגנית" ואת "האהבה הבורגנית" (לכך הטיפה, למשל, הפמיניסטית־קומוניסטית הידועה אלכ־סנדרה קולונטאי).

את "עולם המחר" מבטאים ברומן שניים — אנדריי באביצ'ב, העסקן "הצרכן", ממציא סוג חדש של נקניק, ונער־טיפוחיו וולודיה מאקארוב, הכדורגלן, מין "גיבור ברית המועצות" המראה, בתחרות הכדורגל שלקראת סוף הרומן, כיצד צריכה הקבוצה הסוציאליסטית לשחק — כולם כיחד, בקולקטיב רעיוני — ולא כדרך הכוכב הגרמני, הצקה, המשחק רק למען עצמו, בבחינת אינ־דיווידואליסט רקוב.

תחבולת האחים־הניגודים, אחד איש המחר ואחד איש האתמול, היתה כמעט קלישאה של ספרות העשור הראשון. אחד מבחירי הסופרים דאז, בוריס פילניאק, כתב רומן בשם "הכפילים" שגם במרכזו שני אחים (במקרה זה אף תאומים זהים) המייצגים את הריאקציה ואת הקידמה. המוטיב המסורתי בספרות הרוסית מאז דוסטוייבסקי נעשה כלי בידי הסופרים לגילום הפול־מוס האידיאולוגי של זמנם. לכאורה עולה מכאן ריח של קלישאה חבושה. אבל אולאשה יודע להעניק לקי־טוב הזה ממד פארודי ברוח המציל רעננות של המו־טיב (שגם אצל דוסטוייבסקי נשמר בו, יש לזכור, מימד פארודי). כך או כך, אל המסורת הנושנה, העממית, של סיפור קנאת אחים נוסף כאן מימד הקנאה של האח שהוא איש האתמול באח היצרן, איש העתיד המזהיר. זוהי הקנאה של הכותרת — "מקנאים אנו בתקופה הבאה וקרבה, זו קנאת הזיקנה. זוהי קנאת הדור האנושי שהזדקן לראשונה," כך מדבר איוואן אל ידידו הצעיר קאוואלרוב.

קאוואלרוב זה הריהו אחת מן הדמויות החידתיות של "הקנאה" שאמנם כל דמויותיה רב־משמעיות משהו. שאלת יחסו של אולאשה אל דמויותיו היא הבעייתית מכל. נדמה שהוא לועג גם ל"איש המחר" וגם ל"איש האתמול", לועג גם לוולודיה מאקרוב וגם להיפוכו קאוואלרוב. נדמה שאולאשה עצמו לא היה מסוגל "להתייצב" מאחורי אחת מדמויותיו. זה כוחו של הרומן, זה גם מקור הטישטוש השורה עליו, המבריח אותו כמעט כיום, עשרות שנים לאחר הופעתו הראשונה בלבלי־בו של הפולמוס הנ"ל. ייתכן שהדובר האמיתי הוא קאוואלרוב, הצעיר התמהוני המספר בגוף ראשון את החלק הראשון של הספר. קאוואלרוב, דמות שמוצאה מן המקוננים התת־אינטליגנטים, הכושלים, של דוסטוייבסקי, הוא גילום הקנאה הרכה, המתרפסת, של הישן בחדש. הוא תלוי בין שני העולמות, נופל בין הכיסאות. כביכול, מעין משורר רומנטיקן הבז לעצמו המתייסר ביסורי התפעלות וסיבה כלפי אנשי־המחר. נדמה שהוא רק את עצמו להיזרק אל פח־האשפה של ההיסטוריה. ואני נזכר שוב בדברי אולאשה בכינוס הסופרים — ואחר־כך ביחסו באמרי ארנבורג.

כך או כך, הרומן "הקנאה" הוא מעניין מבחינות רבות, אך גם סתום ומבולבל במהותו. הרמזים לסיפ־רות התקופה ולאמירות מן המסורת הרוסית רבים כל כך שכיום נדמה שצריך לצרף פירוש כמעט לכל משפט. מניין יכול, למשל, הקורא העברי לדעת שכאשר מדבר איוואן באביצ'ב על "השברים המפור־סמים, המהוללים על־ידי סופרים בשל יכולתם להידלק ולנבוע בתוך האשפה וכו'" (עמ' 109), הוא רומז למשפט מאחת מאיגרותיו של צ'כוב לאחיו, משפט שטיפלו בו לרוב אנשי הביקורת של שנות העשרים, הפורמליסטים והאחרים. האם אולאשה ביקש כאן, באמצעות איוואן, לנקוט עמדה כלפיו? אכן, סתומות מעין אלה יש הרבה; מבחינות רבות "הקנאה" הוא מסמך של העת ההיא יותר מאשר יצירת־אמנות, וכמו כל מסמך היסטורי הוא זקוק לפרשנות ולהארת הרקע. במסגרת מאמר קצר בעיתון אין זה אפשרי כלל להגיע ברוב הרמזים ובאפיוני הדמויות בספר; דמותה של ואליה, בתו של איוואן שאנדריי מבקש להוטפה, שבה מאוהב קאוואלרוב ושאותה גם וולודיה זוכה בה — היא חידתית מבחינות רבות, אך היא גם אחד מציירי הספר. כאן לא יכולתי לדון בה כלל. כל זה צריך היה לעשות המבוא החסר.

האומנם "ההישג האמנותי הבולט היחיד של העשור הראשון", כפי שהגדיר את "הקנאה" מאקס היווארד? למרות כל העניין ב"הקנאה" קשה להסכים לקביעה כזאת, והאי לא לגבי העשור שבו כתבו פרוזה גם יצחק באבל וגם אוסיפ מנדלשטאם. "הקנאה" היא מעניינת ביותר כתופעה פסיכולוגית־היסטורית: היא מסמנת את אחד השיאים של תהליך הסכיזופרניה של האינטלק־טואל הרוסי, של הסופר, לנוכח המציאות שסביבו. זו מציאות שבמהותה היא הרסנית לספרות, אותות ההרס ניכרים, פאראדוכסלית לכאורה, כבר ב"הקנאה" שנכ־תבה עדיין באווירה חופשית יחסית, תוך שימוש בכלי־סיגנון אוונגרדיים. מן המאטירה הקלושה, המבוהלת, ההמלטית של "הקנאה" נפתחת הדרך אל הרס עצמי מוחלט של הספרות הגדולה — ובמובן מסוים, הירובי יותר, גם אל הסאטירות המפלצתיות־משהו של אלכסנדר זינובייב, בעל הרומן "העתיד המזהיר". אבל זה כבר נושא לרומן אחר — כדברי דוסטוייבסקי בסיום "החטא ועונשו".

העורך: אברהם רמון

גנב, שחקן וקדוש

מאת בני ציפר

"זה שבריא הוא קלאסי, ומה שחולה — רומנטי" אמר גיתה. ז'אן ז'נה, שמת בשבוע שעבר בן 76, היה על פי הבחנה זו — החולה הגדול האחרון של הרומנטיקה. בחייו, גילם את הדיגנראציה המושלמת ביותר של התפיסה הגורסת כי האמן נולד כדי לשחוק את מאבקו של האני להיות חרות מכל מחויבות — להנאתם של הבור־גנים היושבים בכורסתם וצופים בהתייסרותו בתער־ובת [illegible]. המאה ה־19 מלאה משוררים חו־לים, סוטים ומקוללים: בודליר התמכר לאופיום ואחרים לאלכוהול ולמשכבי־זכר; אך ז'נה עלה על כולם. לא רק בכך שהוא גם בזה וגם בזה, ובעוד אינספור עבירות פליליות — אלא בכך שהפך את זהותו כפושע לתמצית עולמו האמנותי. ומשנשללה ממנו — בתוקף הצלחתו כסופר ומחזאי — האפשרות לחיות חיים של פושע, היה כמי שיבש מעיינו.

ז'נה נולד במידה רבה לתוך תיאוריה מוכנה, זכה מן ההפקר בפירות הלגיטימציה שארבע מאות שנות ספרות, מאז המשורר־הגנב פרנסואה ויון, נלחמו קשה על השגתה. הוא, משום כך, הפחות־הרפתקני שבגלגל יית המקוללים שקמו לספרות. שנתיים בלבד לאחר שהחל לכתוב כבר פרש עליו ז'אן פול סארטר את חסותו, וב־1952, מקץ עשר שנים של כתיבה, הוחל בהוצאת מהדורת "כל כתביו" בהוצאת "גאלימאר" היוקרתית שבצרפת. בודליר, ורלן, רימבו ואוסקר ויילד, שבתחום הפלילי היו אף דגי רקק לעומתו, סבלו הרבה יותר ממנו למען הספרות.

כדי לרדת לחקר מיתוס ז'נה צריך לחזור עשר, עשרים שנה אחורנית מיום לידתו, אל "סוף המאה", או "תור הדקאדאנס", המכסה את שני העשורים האחרונים של המאה ה־19. הדקאדאנס שהוליד את אהליה משונ־י הצורה של באלה וזוהיתים מעוקלי־זוויות בסגנון שייקרא לימים "1900", היה גם תור פריחת הפסי־כיאטריה, שחשפה לאור העולם, במתירנות אוזגיאס־טית, את תחלואי נפש האדם. ב־1888 פרסם הפסי־כיאטר האיטלקי צ'זארה לומברוזו את החיבור השיטתי הראשון שטען בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי הגניוס האמנותי הוא סוג של מחלת נפש שמקורה בפגם ניווני, השייך למשפחת הפגמים הניווניים המאפיינים גם פושעים וסוטים. הקרימינולוגיה הפריכה זה מכבר את התיאוריה הפשטנית, אך הקישור שעשה לומברוזו בין אמנות לפשיעה השאיר רישום שלא ימחה, שהדיון התגלגל, למעשה, עד שולחן הכתיבה של סארטר בבואו לכתוב את כתב־ההגנה המפורסם "סן ז'נה, גנב, שחקן וקדוש מעונה".

אין ספק שסארטר היה מצוי בתיאוריה של לומב־רוזו, או לפחות בספיחיה וממשיכיה, שהמובהק שבהם היה מאקס נורדאו. נורדאו, שישב בסוף המאה בפאריס, כתב בשנת 1892 את חיבורו הפסיכיאטרי "Entartung", שהוקדש ללומברוזו. "אלה הלוקים בניוון", כותב נורדאו, "אינם תמיד פושעים, אנרכיסטים או מטורפים מוצהרים; תכופות הם סופרים ואמנים..." ולהדגמה, מונה נורדאו את ואגנר ובודליר. ניטשה חולה. יש להניח כי גם ז'נה, אילו חי בימיו, היה מוצג על ידו כהוכחה חותכת לאמיתות התיאוריה שלו.

ז'נה זכה, כאמור, בפטרון אחר, הוא ז'אן פול סארטר, שפרש את חסותו על הסופר הפושע הגאוני, והעלה אותו למדרגת קדוש נוצרי. אף על פי כן אי אפשר שלא להרהר בהיפותיזה כי אלמלא נורדאו, שהבין את הקרקע התיאורטית לרעיון הזהות בין האמן והפושע, ייתכן שז'נה היה נשאר עבריין עלוב מני רבים הנמקים בבתי הכלא, ופיסות הנייר שעליהן כתב את הרומאן הגאוני שלו "המדונה של הפרחים" היו נשטפות פעם־פעמים באסלה של בית השימוש בידי סוהר אלמוני, עד שז'נה היה מתייאש משחזור־מחדש (כפי שאכן קרה לדבריו, לגרסה הראשונה של "המדונה של הפרחים").

ז'נה נולד ב־1910 בפאריס, כרפליקה מוחשית ואומללה של הילדים העזובים הממלאים את הרומאנים לבני־הנעורים של המאה ה־19. ברומאנים המתוקים הללו מתגלה האסופי בסופו של הסיפור כבן־אצילים שנגנב והוחזר בכבוד למשפחתו המקורית. ז'נה, שנולד ללא זהות וללא ייחוס, נאלץ להמציא את זהותו בכוחות עצמו, בין השאר באמצעות האמנות. יצירתו — הן ברומאן והן בתיאטרון — מלאה עד אובססיה דמויות המחליפות את זהותן כמסיכות, וכשיורדות אחרונת המסכות אין מאחוריה פנים, אלא חלל ריק. במחזה "המשרתות" נשים הן גברים וגברים הם נשים; ב"ה־כושים" הכושים הם לבנים ולבנים הם כושים; ובבאלט "אדם מראה" מתאהבת הדמות בהשתקפותה שבמראה ויוצאת אתה במחול. מאחורי הקלעים של תמורות החלפת הזהויות, עומדת תמיד הטראומה האישית של ז'נה, שלמן לידתו נאלץ לשחק את התפקידים שכפו עליו אחרים, מפני שהיה משולל זהות אישית משל עצמו.

סארטר, שכתב כי ז'נה בחר להיות סוטה, מתג־לב וגנב מתוך מחאה כנגד המוסר הבורגני, העמיק את ז'נה באותו עיוורון מופלא שבו העמיק את בודליר ופלובר, ולמעשה — כל סופר שביקש להסבירו על פי התיאוריה המוכנה שהיתה באמתחתו על תפקידה של הספרות בחברה בורגנית. ז'נה לא בחר לבוסס בביבים כדי להיגאל ודרכם באמצעות הספרות, אם להשתמש בלשונו של ניגרא שוהם, פרשנו הישראלי של ז'נה. ז'נה נולד לתוך מסורות סגר ומסורות כלל הברזל: לשחק בתפקיד שמכפים ממך לשחק. העובדות המסופרות ב"יומנו של גנב", ויזיון האישי והמשפטי של ז'נה, אולי לא היו ולא נבראו, אלא נכתבו מתוך הצורך להתאים למיתוס שרקם סביבו סארטר, פטרונו. כך גם בדבר עדותו כי עד שכתב את "המדונה של הפרחים" לא קרא אף ספר מספרות המופת של העולם. האם לא המציא זאת כדי לאשש את המיתוס של היותו סופר אינטואיטיבי ו"טבעי" לחלוטין?

סארטר, מכל מקום, הכביד על ז'נה שבחום רבים, והמפורסמות הגבבית הזאת הביאה לו תועלת, ואף הצילה אותו ממאסר־עולם והגליה, אך לא היטיבה עם כתיבתו. את הכרך הראשון של מהדורת כל כתביו, תופסת ההקדמה של סארטר, המשתרעת על יותר מ־600 עמודים, והדבר מלמד דיו כי ז'נה לא היה אולי, בסופו של דבר, אלא בובה בידי הפיגמליון הגדול ביותר של הספרות הצרפתית. משנכנס לתלם של האמן המצליח, שוב לא עניין את פטרונו, ולאחר מחזהו השערורייתי נגד מלחמת אלג'יר, בתחילת שנות הששים, כמעט שלא כתב עוד דבר בעל חשיבות.

בערוב ימיו, וביתר שאת לאחר מות סארטר, מצא פיצוי לבצורת־היצירה שלו בהתעסקות למען הסדור הפלשתיני ובחתימה על עצומות נגד ישראל. לאחר הטבח בסברה ושתילה טרח אף לנסוע למחנות הפלי־טים כדי לחזות בזוועות במו עיניו — אולי כנקמה סמויה באותו אב מאבות הציונות, שכפסיכיאטר הוקיע בשעתו את האמנים הדֶגנֶראטים של התרבות האירופית הגדולה.

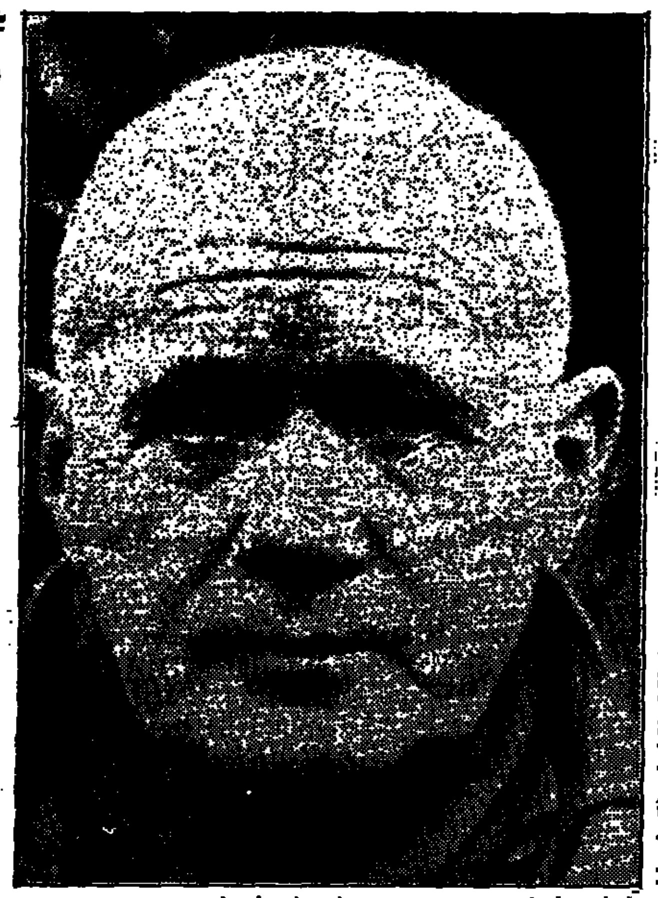

לפי סארטר בחר ז'אן ז'נה להיות סוטה, מתג־לב וגנב מתוך מחאה נגד המוסר הבורגני. בחייו גילם ז'נה את הדגנראציה המושלמת ביותר, הגורסת כי על האמן לשחוק את מאבקו של האני מתוך חרות מכל מחויבות.

ינקו: איורים למקרא

מרסל ינקו: קין והבל

תערוכת מרסל ינקו — בית האמנים, ירושלים

מאת ניצה מלניאק

אפיק חשוב, שלא זכה להארה מספקת, במכלול יצירתו הענפה של מרסל ינקו, מתגלה בתערוכה רבת־ההיקף המאכלסת את כל קומות בית האמנים הירושלמי, לציון יום השנה השני לפטירתו של אחד מחלוצי האמנות המודרנית ומבשרי פניה של אמנות ישראל. הכוונה לתחום האיור שהיה חלק משמעותי בעשייתו האמנותית רבת האנפין של ינקו ושנבע בעי־קר מתוך מעורבותו העמוקה בפעילויות הספרותיות והתיאטרליות של האוואנגרד של העשור השני למאה, שבאה לידי ביטוי, לבד מעמידתו ליד ערשם של כמה מן המניפסטים ההיסטוריים שקולם מהדהד עד היום (המניפסט הדאדאיסטי, המניפסט הרדיקאליסטי), גם בעריכה ובהוצאה לאור של כתבי עת אמנותיים–סיפ־רותיים. הידועים שבהם "סימבולול" (1914, רומניה) "דאדא" (1917—1920 ציריך–פאריס) ו"קונטימפוראנול" (1923 — רומניה).

באותן שנים עוסק בציורי השלוחה מאייר ינקו, בעשורה חיתוכי עץ צבעוניים, את ספרו של טריסטאן צארה "ההרפתקה השמימית הראשונה של מר אנטי־פירין" שיצא לאור ב"קולקסיון דאדא" ושלמרבה הצער נדיר כיום, ובין השנים 1931—1925 תורם לאיור כמה מן הפרסומים היותר חשובים של השירה הרומנית.

בארץ, נתפרסם במיוחד אלבום איוריו לדון־קיחוטה (ספריית פועלים, 1958) שאזל זה מכבר, ודומה שמן הראוי לתת את הדעת על הוצאתו המחודשת לאור. לצורך דיון זה באיורי ינקו אין אנו מונים את קובץ הרישומים המופלא "קו הקץ" (עם־עובד, 1981), שכן אלה עומדים לעצמם והטקסטים הספרותיים שנלקטו בידי חיים באר, חיים גורי ואברהם יבין, הם בבחינת איורים מילוליים לאסופת הציורים שנוצרו ב־1940 בהשפעת פוגרום בוקרשט לו היה האמן עד.

במרכז התערוכה הנוכחית עומדת סידרה בת למעלה משישים רישומים אילוסטראטיביים, עשויים בעט וב־דיו מגוונים בצבע מים מדולל, שנועדו במקורם לאיור קובצי מאמריו של המחנך מרדכי סגל בנושאי המקרא והאגדה, שיצאו לאור בשלהי שנות החמישים, בהוצאת סטימר הקיבוצים. רישומים אלה שנדחקו לקרן־זווית, נחשפו מחדש ב־1984 בהוצאה משותפת של ספריית פועלים ומוזיאון ינקו־דאדא בעין הוד, ומהווים מניפסטציה ברורה ליכולתו הרישומית הווירטואוזית של ינקו המצטיינת בחיוניות עצומה, הבאה לידי ביטוי בקו המהיר, הספונטאני. האכספרסיווי, בהעברת תמצית הסיטואציה המסובכת בפשטות שאינה פוגעת ביצוגיות הערה של התנועה והדינאמיות הדקוראטיביות. תוך הרגשת הפן ההומוריסטי, הקרוב ברוחו לפרשנות העממית רבת ההון של הסיפור המקראי.

עוד בתערוכה שבע־עשרה עבודות שמן על בד, אופייניות לתקופה ולאכספרסיוויות התנועית הפתוחה כבוה, שהודהן בשנות השישים וכן מבחר מגוון של הדפסים ליטוגראפיים המשתרע על פני טווח רחב שנים.

אלף עמודים של זוועה

על ספרו של מרטין גילברט "השואה", כותב השבוע ב"סאנדיי טיימס" איש שעסק בנושא זה בעצמו, ג'ורג' סטיינר, במאמר בשם "כשריפתה של ההיסטוריה נשרפה עליה". "אין זו רשימת ביקורת ספרותית". פתח סטיינר את דבריו. "איש אינו יכול לבקר דו"ח בן כאלף מלים על מעשי זוועה, טבח, ניבול־פה והשמדה. מה בשם אלו־הים", שואל סטיינר, "יש לומר על איתנטר תיעודי מדויק של רעב, הצלפות, שריפות, המתה בגאז של שישה מיליון גברים, נשים וילדים חסרי הגנה? על ילדים שעורים נפשט לאם והם עודם חיים, או על ילדים שטובעו במחראות לנגד עיני הורי־הם; על מאות אלפים של יצורי אנוש מוכים, מורעבים שאולצו להתפשט ולקפוץ אל תעלות המוות, שהוכרחו קודם לכן לחפור, ולעתים קרובות בידיהם. כיצד יכולים ריבוי ראציונאלי או תעתוע להתמודד עם ההכחדה השיטתית המטורפת של אומה עתיקה, קהילותיה, לשונותיה, תרבותה ההומניסטית, הדתית והאינ־טלקטואלית?"

ג'ורג' סטיינר מתאר את ספרו של גילברט כאלף עמודים של זוועה. ארץ אחר ארץ, גיטו אחר גיטו, מחנה ריכוז אחרי מחנה ריכוז וכמעט כבשן אחר כבשן. ההסת־עדות של הבלתי אנושי שבלע את היהדות באירופה, בברית־המועצות ובצפון אפריקה בין השנים 1939—1945. כל דף דומה לקודמו — כותב סטיינר. כל דף שונה מקודמו, כשם שכל צעקה שונה מצעקה אחרת. 10,000 יהודים, אולי 20,000 יהודים מתים מדי שבוע, במחנות, ברכבות מוות, בשדות תורף, ביערות — למן שלזיה וסכ־סניה ועד לאוקראינה, למן סלוניקי ועד לנורווגיה. לסדרים כזוית במעגל המתהדק של היעילות הגרמנית ותאוות הדרג, הבלתי ניתן למחשבה תוכנן, בוצע, כל יום, כל שעה, על ידי האס.אס. על ידי הגסטאפו, על ידי פלוגות רצח מיוחדות של הצבא הגרמני, על ידי האוקראינים, הפולנים, הרוסים הלב־נים, המשטר הצרפתי או הקרואטי; מעגים, צידי אדם. וכל זה נתאפשר — כותב סטיינר — על ידי האדישות, הציניות, או שיתוף הפעולה הפאסיווי של מיליוני נשים וגברים גרמנים וחלק ניכר של העולם. עד ל־1940 יכלו מאות אלפי יהודים להציל את חייהם אילו ניתנו להם אשרות כניסה. אלמלא נהג הוייטהול כפי שנהג, אילו נעתרה וושינגטון לתחינות הפלי־טים, אלמלא סגרה שווייץ את שעריה.

סטיינר מציין, כי מרטין גילברט כבר הוכיח בספרו הקודם "אושוויץ", כי אילו הפציצו בעלות הברית את הכבשנים באושוויץ היו מאטים את קצב ההשמדה, אולי מונעים אותה. כמו שאירע במקומות שבהם הגינות אנושית פשוטה ומי־זעיר עוצמתיות באו לכלל ביטוי כמו בדנמרק, או בחלקים של בולגריה, תקופה קצרה בהונגריה, ואיזה פרדוכס של בחילה אנושית — באיטליה הפאשיסטית. להוציא מקרים ספורים אלה ניצב העולם והי־תבונן בלא להניד עפעף.

אנציקלופדיה זו נבדלת בשוליה מאחרות בכך שגילברט מדגיש את הקשרים בין הטבח באירופה לבין הקמת מדינת ישראל. זאת ועוד, במידה רבה טקסט זה הוא של עד ראיה, שכן קולו של גילברט רק מלווה את הערות העדות הישירה — יומנים, מכתבים, עדות במשפטים מצד השרידים המעטים. כרך זה, כותב סטיינר, הוא "הקדיש" של הארכיבר, התפילה לזכר המתים. פעולה זו של איזכור המת וקריאה בשמו שהיא יסוד מהותי בפולחן היהודי היא היא שמצדיקה בעיקר את מאמציו של גילברט, שכן כשלעצמו, טוען סטיינר, "השואה" הוא ספר חסר משמעות. אין בו תיאוריה סוציו־היסטורית או תובנה פילוסופית כלשהי. בשום מקום בספר אין גי־לברט שואל את עצמו או את קוראיו על המניעים האפשריים להחלטתו של היטלר להכחיד את העם היהודי. בשום מקום אין גי־לברט שואל את עצמו או את קוראיו להסבר אפשרי על התמיכה שקיבל היטלר למעשיו מצד אומות תרבותיות אחרות. בשום מקום אין בספר־עתים זה רמז כלשהו על הנ־סיבות הפוליטיות, הרוחניות וההיס־טוריות המקשרות בין השואה להולדת מדינת ישראל.

סטיינר הרבה להשמיע דעתו בנידון בעבר וגם במאמרו על "השואה" של גילברט הוא מצביע על כך, ששורשי שנאת היהודים נעוצים עמוק יותר מאשר בסיבות כלכליות־חברתיות, תהיינה הטובות ככל שתהיינה. הן גם נעוצות עמוק יותר מאשר במיתוסים אתניים וג־זעניים. שלוש פעמים התמודדה היהדות עם יתרת האנושות, כשה־מציאה את המונותיאיזם, כשהולידה את ישו וכאשר ייצרה את המארכ־סיזם ואת הסוציאליזם האוטופי. בכל הפעמים הללו התמודדה עם תביעות תיו של האידיאל, עם התביעות להתרוממות מוסרית, אישית וקהיל־תית, דברים שאינם בהישג ידה של שאר האנושות. "היהודי", אמר היטלר (לדברי סטיינר), "המציא את המצפון". אנשים אחרים וארצות אחרות נתנקו בתביעות אלה. "הי־הודי", כותב סטיינר, "גורם לאדם להישאר ער; פרויד התיימר לגרשנו אף מן התנחומים של החלומות שלנו. רק היפותיזה מעין זו, או מספרות עבודה בעין זו, מסוגלת, מאבחן סטיינר, לקרב אותנו כלשהו אל המכניזם הפנימי של השואה. רק איזו הנחה מעין זו יכולה לזרוע אור על התמד האנטישמיות גם במקו־מות שבהם לא שרדו יהודים למעשה כמו בפולין או באוסטריה של היום".

היסטוריונים מקצועיים או אף פי־לוסופים, מסיים סטיינר, אינם מצוי־דים בכלים המתאימים להתמודדות עם הגיגים מעין אלה. קומץ סופרים גדולים הם שמצביעים על הדרך. היה זה היינה שאמר עוד ב־1820 שבמקום שם שורפים ספרים ילכו בני אדם בעקבותיהם (והוא התכוון לגרמניה). היה זה קפקא שמשליו וסיפוריו מנבאים עד לפרטי פרטים את התופעות של אושוויץ וברגן בלזן. היו אלה מנדלשטאם ופאול צלאן שייעמדו על הרוסית והגרמנית עיצוב כלשהו לכל הזוועה. תובנות אלה וסדרי הדיון שהן גוזרות בעקבן (והרחק מטווח היכו־לת של גילברט), הן הן התובנות שיבוא לב. כשההיסטוריה משתגעת אין — בבניית העיבורות.

בדרך לאיתקה

עם מותו של הסופר וההיסטוריון מירצ'ה אליאדה (1907—1986)

בשיקאגו מת בשבוע שעבר המלומד, ההיסטוריון והסופר מירצ'ה אליאדה, שחילק את זמנו בין פאריס שאהב לבין שיקאגו שבה הורה, בעוד הוא מייחד בליבו מקום לרו־מניה מולדתו כבקורות המוקד של הנוסטלגיה שלו, של מקורות הי־ניקה שלו, של גן־העדן האבוד של הילדות שרק כוח הקסם של המלה יש בו כדי להחזירו. בראיון סיפר: "אני מוסיף לכתוב את כל יצירות הספרות שלי ברומנית". למען האמת, כותב ארנר רייכמן ב"לה מונד", היתה השפה הרומנית מו־לדתו האמיתית.

אליאדה התפרסם בצרפת ובאר־צות־הברית בעיקר כהיסטוריון של הדתות, כתביו בתחום זה עסקו במי־תוסים הבסיסיים של האנושות. בצד המחקרים כתב סיפורים קצרים ורו־מנים. בשנה שעברה יצא כרך סי־פורים חדש מפרי עטו ב"גאלימאר" בשם "צל התבצלת", ולמרות מחלתו עוד הספיק לכתוב שתי מסות־מבואות לספרים של תלמידו א. קו־ליאנו, העוסקים בשאלת הארוס המאגיה והוויית האכסטזה.

"כל גולה הוא אודיסיאוס הנמצא בדרכו לאיתקה" — כתב אליאדה ביומנו — "כל קיום של ממש מוליך אודיסיאה, כלומר: מתווה את הדרך אל איתקה, הדרך כלפי המרכז. הגולה חייב להיות מסוגל לחדור אל המשמעות הנסתרת של נדודיו ול־הבינם כמבחני חניכה המוליכים אותו אל המרכז. כל אדם הולך לעבר ביתו ברגליו שלו ובמשגים שלו".

מה איפוא האודיסיאה של אלי־אדה? הוא נולד ב־1907 בבוקרשט, עיר של חום קשה בקיץ וקור קשה בחורף, ברומניה שהיתה קרועה במריבות איכרים כאשר עדיין ציירה על מפת אירופה צורה של צלב פגום. לאחר מלחמת העולם הרא־שונה קיבלה הארץ צורה מעוגלת. לראשונה מאז נסוגו מפנה הגדודים הרומאיים במאה ה־3, נתאחדו תחת ממשל אחד הרומנים של טרנסיל־וואניה, של בסרביה, של בוקובינה ושל הממלכה הרגטית העתיקה, ורומניה זכתה בתקופה בת 20 שנה של שגשוג אינטלקטואלי שלא שבה לדעת כמותו מאז.

בן 14 היה כשפרסם אליאדה את מאמרו הראשון "כיצד מצאתי את אבן החכמים" בן שבע־עשרה כתב את סיפורו "הרומאן של המתבגר קצר־הראי". הוא יצא להודו כדי לעבוד שם על התיזה שלו על ג'ור־דנו ברונו ומשם יצא לאסיה שמשכה אותו בחבלי קסם. בהודו למד את הפילוסופיה של היוגה אצל המלומד ההודי דאסגופטה, והתאהב בבתו, אהבה שהיוותה השראה לסיפור הראשון החשוב שכתב "לילה בנגא־לי" שאותו פרסם יחד עם סיפור נוסף — "חצות בסרמפור" — בשובו לבוקרשט. יצירות אלה זיכוהו בפר־סום, בעוד התיזה שלו אודות הטכניקות של היוגה (גלימאר, 1938) זיכתהו במשרה באוניברסיטת בוקרשט.

ואולם העננים שנקשרו מעל לקרפטים היו מבשרי רע. בין גרמניה הנאצית לבין רוסיה הסובי־טית נלחצה הממלכה המשגשגת של המלך קרול ה־2 בצבתות ברזל. אבל אליאדה יצא מבעוד מועד ללונדון כנספח תרבות ומשם לפורטוגל. בתום המלחמה הוא מגיע לפאריס. כאן, עד שנת 1957, שנה שבה מונה כפרופסור לתולדות הדת בשיקאגו, חי חיי בוהמה פריזים בין מתפרנס לרובע הלטיני בקרב חבריו דומזיל, יונסקו, סיוראן וקורבין — כולם גו־לים מרומניה. בתקופה זו פגש את אשתו כריסטינל וכתב את הרומאן היפה ביותר שלו "היער האסור" (גאלימר, 1955), המדגים את המי־תוס של החזרה הנצחית. באותה תקופה אף כתב את מיטב מחקריו בתחום האתנולוגיה ההגות וההיס־טוריה ופתח בכתיבת עבודתו המונו־מנטאלית בת שלושת החלקים "תולדות האמונות והרעיונות הד־תיים", הפותחת בתקופת האבן ומס־יימת במוחמד וברפורמציה (הוצאת "פאיו" 1976—1983).

אליאדה היה מלומד וסופר שפתח את הדרך להכרת האדם כעשיר יותר ומורכב יותר מכפי שהוצג על ידי ההיסטוריונים והסוציולוגים לפ־ניו. ("לה מונד").

ענת לוית / שירים

את מחיר הסערה ששלם
רק הים.
אני שלא ידעתי לשלם
בשפל־קול, שלא תבעתי בגאון
את קורבנה, לקחתי רק
להשקיע את נפשי במים, עמוק
ורחוק מהחול הזה, שלא נותרו בו
סמנים, שלא נבנו בו ארמונות
רק למי שירדו
לשוב ברוחה אל הים.

*

עם השנים גדל הצורך ללמוד
להתאבל, נכון יותר
הכרח לאבד את מי
שאבדנו בתוכו, לעבד
למלים שלא יאמרו
את גדל הקבר הנברה
להולידנו מאחרית
לראשית תמיד
לכאורה
היינו כחולמים.

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

תרגום

"פנטסמרה", רומאן
מאת איגנציו סילונה
מאיטלקית: עמנואל באורי
הוצאת זמורה, ביתן, 1986, 154 ע'

סגנון הריאליזם הסוציאליסטי, שיצא בתחילתו כנגד האידיאליזציה הרומנטית של חיי דלת־העם בספרות, באמנות ובמוסיקה, הגיע בסופו־של־דבר לאותה האחדה סטריאוטיפית שממנה נמלט, בשינויים קטנים בלבד. היה מגוחך, אמנם לתאר את איכרי הונגריה או סיביר ליה, כשהם יוצאים לעבודה בחולצות רקומות ושירת מקהלה בפיהם, וחוזרים לעת ערב ויוצאים במחול — כפי שליכודנו להאמין עשרות האופרטות וציורי הז'אנר שבחדרי־האוכל של סבתותינו. אך לא פחות מגוחכת היתה הריאקציה לכך, שהציגה את אותם איכרים בבלויי סחבות, נרכאים ואומללים, קורבנות חסרי־אונים של בעלי קרקעות מרושעים.

ישר כמאל במוקיה, ז'ורז' אמאדו בברזיל, ואיגנציו סילונה באיטליה התנבאו כולם באותה שפה ועד לבלי־הבר ביניהם. הסצינה שבה מחתים בעל הקרקעות את האיכרים הבורים על מסמכים הגוזלים מהם את מעט רכושם, האם קראנו אותו ב"רחוב מן המישור", המתרחש באנטוליה, או ב"פנטסמרה" המתרחש בדרום איטליה? והאיכרים המועלים על משאיות ונשלחים לרחובות העיר הסמוכה, להריע לשליט מדינתם, שאין הם יודעים אפילו את שמו — האם זה לקוח מ"פנטסמרה", או מהרומאן "אבה לא", המתרחש בספרד של פראנקו? הסופרים שנתכנו ריאליסטים־סוציאליסטיים היו, כפי שמסתבר ברטרוספקטיווה, מעט מאוד ריאליסטיים. כתיבתם התבססה על מתכון קבוע וסדר קבוע של סצינות סוחטות־דמעה, וזה היה גם סוד הצלחתה: הפופולאריות שלהם התבססה על הזדהות של הקורא, כי ימצא בה את מידת הדם, היזע והדמעות הרצויה לסיפוק הקתרזיס שלו. אין זה מונע מלהעריך את סילונה, שנמנה עם שורות סופרי הריאליזם הסוציאליסטי, כאדם גדול, כלוחם אנטי־פאשיסט וכנון־קונפורמיסט אותנטי. כסופר, מתוך שניים את כתיבתו למען תעמולה, מבורכת בכל שתהיה, צריך להעריכו בעירבון מוגבל.

"פנטסמרה" מתרחש, כצפוי, בכפר נידח באזור האברוצים, בשנות השתלטותו של הפאשיזם באיטליה. תושביו, הרחוקים מהוויות העולם עד כדי כך שאינם יודעים על חילופי המשטר בארצם, ייאלצו במהרה ללמוד על בשרם את נחת זרועם. הפאשיסטים מעמידים בראש המחוז פקיד מושחת, המשתלט בתרמה על נכסי האיכרים, ובסופו של דבר מאיים אף על הנהל העובר בשדותיהם — מקור המים היחיד שלהם. סביב הניסיון להסות את מי הנהל נסובה עלילת הרומאן כולה: הכפריים יוצאים למצעד מגוחך העירה לתבוע את זכויותיהם, אך תמימותם ובורותם נתקלת תחילה בערמומיות של בעלי הקרקעות, ואחר כך באכזריות ממש: ראש המחוז שולח לכפר את פלוגות הצבא הפאשיסטיות, שחייליהן אונסים את הנשים ועושים שמות ברכוש, אוסר על בני הכפר, בשם החוק, להתאגד והדברים מגיעים לידי טבח המוני — שאת סיפורו האומלל שם סילונה בפי ניצולים כביכול, המספרים את העלילה בשפתם המגושמת. מכיוון שצריך תמיד גם תבלים רומנטיים במתכון, משולבת בעלילה פרשת אהבה אומללה בין צעיר לצעירה בני הכפר: עליו טופלים אשמת של חתרנות ואוסרים אותו. היא, מרוב צער, מתה, והוא, מצער על מותה, מתאבד בתא כלאו.

שירה

"שערים לבנים, שירים ופואמות"
מאת משה יונגמאן
תורגם מיידיש: המחבר
ערך ק.א. ברתיני
הוצאת רשפים, 1986, 79 ע'

התחושה שכל משוררי האידיש וכל שירי האידיש דומים אלה לאלה, היא מן הסתם פרי של שטיפת־מוח ממושכת, שחינכה אותנו להאמין בעליונותה של העברית על שפת־האימהות, ולהביט על היצירה הספרותית באידיש — לבד מכמה "כוכבים" פופולאריים כמאנגער, שלום עליכם והאשוויס־זינגר — כעל רצף מדכא של קינות הנהה חיי על פוגרומים, עיירות העולות באש, ויתומים פעורי עיניים. יש אומרים שהטענה האמיתית תהיה לאידיש לאחר שימות אחרון הכותבים בשפה זו, "כי הפרופסורים מתעסקים רק בדיברים מתים". כדברי באשוויס־זינגר, המובאים בידי אריה אהרוני בספרו על תרגומי שלום עליכם. הדברים חורגים בהחלט מגדר ההלצה: יש משהו מביך בעובדה שמתהלכים בינינו אנשים הכותבים בשפה הנחשבת בעינינו לשפת רפאים לכל דבר, הדבר מביך שבעתיים כשהם כותבים על המציאות הישראלית, ועל חוויות קולקטיוויות "כמו כולנו", ואף על פי כן, כה זרים.

משה יונגמאן (1922—1982) היה אחת מן האנומליות הללו. בניגוד לעמיתיו החיים בינינו, כמוצקבר למשל, שורשיו ובית גידולו היו במזרח אירופה, ולארץ עלה כבר כמשורר מגובש וידוע. על יונגמאן אפשר לומר שגיבושו כמשורר אידיש התרחש בארץ, למרות לחצים כבדים שהיו מן הסתם על אנשים־כותבים להשתלב בספרות העברית המתחדשת. הבחירה הקיומית באידיש־דווקא מפעימה אצלו יותר מאשר אצל אחרים, שהרי על פי הביוגרפיה שלו, המשורטטת בקיצור בסוף הספר, היה איש חינוך חלוצי המעורה בחיי הארץ, כמנהל בית ספר בעיר פיתוח, לא היו לו מן הסתם אשליות בדבר הכיוון שאליו חותרת התרבות בארץ, ואף על פי כן התעקש לדבוק בעולם של אתמול ובשפה של אתמול.

בספר "שערים לבנים" שני חלקים הקרויים "שם" ו"כאן". שירי ה"שם" כתובים בנוסח המסורתי של שירת האידיש הקלאסית, המשלבת סמלים של אגדות ושירי עם עממיים, מקצב בלאדיסטי, ונושאים קבועים של גבורת היהודי הקטן מול הגוי החזק. השירים המכונסים בשער "כאן" מקוריים הרבה יותר, בהיותם תערובת של ישראליות ויהודיות: המציאות המתוארת היא ישראלית־שורשית, כגון שממון הנגב, עצי זית, מעברה, קיבוץ, עיירת פיתוח — אך מבטם של חכמה יהודית בת אלפיים, המאמינה באור הגנוז של ה"שטעטל" שהתנקז לקיבוץ, ובעיר הספר העומדת הסה־מגן מול האויב בעיירה המזרח אירופית מול הגויים, ובהמשכיות שאין עליה עוררין בין ה"שם" לבין מעיזמי החוויה הישראלית, כגון בשיר היפה "הוסמו אותי בירוחם". אך האם בירוחם יקראו אי פעם את יונגמאן?

פסיכולוגיה

"כיצד תעצב את אישיותך, מדריך ליחסי אנוש"
מאת ד"ר אברהם ודבורה אליצור
ספריית מעריב, 1986, 195 ע'

העיקרון המנחה ביסוד ספרי הדרכה פסיכולוגיים אינו שונה בכללו מזה העומד ביסוד ספרים על הדיאטה, ג'וגינג, שיפור חיי המין — הנועדים תכופות לאנשים שקריאת הספר על הפעילות הרצויה מחליפה בשבילם את הצורך לקום ולעשות דבר. בפסיכולוגיה, ביתר שאת. קשה להאמין קיים בכוחו של ספר, שנועד לכלל הקוראים, להתאים לאישיותו ולנפשו של כל אחד. אברהם ודבורה אליצור עושים, עם זאת, הכל כדי לשכנע כספרם הוא ספר שימושי במלוא מובן המלה, בנוי של שאלות הפותחות את הספר, שמציג להם כביכול קורא דמיוני, והם משיבים לו עליהן אחת לאחת.

אברהם אליצור היה פסיכולוג במחלקת העצבים בקופת־חולים, ודבורה — במכון לבריאות הנפש בעיריית תל אביב. ושיטתם, המסתמכת בציורים ודיאגרמות, היא תערובת של תורות פסיכולוגיות מפרויד ועד לפסיכולוגים האמריקאים העכשוויים ביותר. מודל האישיות שעליו הם מתבססים קרוי בפיהם "פסיכוסינתיזה", והגזרה העומדת ביסודו היא שיש אפשרות לתקן עיוותים שנוצרו באישיות כדרך שמתקנים הרגלים רעים, בהיותה של האישיות אוסף של חיקויי־ההורים והרגלים שנקבעו בהדרגה מהילדות ועד לבגרות. מי שסבל, למשל, מהורים שתלטנים או מתנשאים, שהתייחסו אליו בזלזול, יתקשה להתייחס אל הסובבים אותו כבוגר אל בוגרים. מה שנותר ל"שיפוץ" האישיות במקרה זה הוא בראש ובראשונה מודעות לעוול הזיכוני שנעשה לך בילדות, ועל פיו — למנוע מעצמך להעביר את העוול לילדיך שלך. במלים אחרות: על המבקש לשפר את אישיותו "לשחק" במשך זמן מה באופן מופגן, עד שהמשחק יהיה לו לטבע שני. לדוגמה: לפציינט, שהתלונן כי אשתו צועקת עליו בלי הרף ומרכאת אותו, המליצו המחברים להכריח את עצמו לצעוק עליה לפחות פעם ביום, באמתלה כלשהי. כך הוא נעשה פחות רגיש לצעקותיה של אשתו, וכבר בבר השתחרר מהרגשת הסבילות שלו. לאדם החש בדידות מומלץ לפנות, ולא באגרסיוויות, לאנשים ברחוב ולקשור איתם שיחה וכן הלאה וכן הלאה עצות מועילות.

פרקים נוספים מוקדשים לעניינים של יומיום, כגון יחסים בין הורים לילדים, ובין הורים לבין עצמם, בשאלות הנראות בנאליות כגון שמירה על הסדר בבית. העיקרון המנחה כאן הוא בנוסח "חיה ותן לחיות", והימנע מחיכוכים הנולדים על ידי הערות פוגעות, הדוגמאות מגוונות, וכל אדם ימצא בו מענה לחולשה שלו. בסוף הספר — וכי אפשר בלעדי זה — מגוון עצות מועילות בתחום המין והמשגל. מלת המפתח כאן היא האמנות: זה לא מזיק, ואפילו בריא לגוף ולנפש.

תערוכה

"כי קרוב אליך הדבר מאד" — דלות החומר כאיכות באמנות הישראלית
אוצרת התערוכה: שרה בריטברג־סמל
מוזיאון תל אביב, קטלוג 2/86, 191 ע'

חלפו הימים שבהם נתפס המוזיאון כמחסן של ציורים ויצירות אמנות, ואפילו הלובר, שנודע לשמצה בגיבוב המהמם של אוצרותיו, עובר מודרניזציה בתחום זה. עיקרה של תפיסת המוזיאון המודרני הוא הצורך לכוון את המבקר מהבחינה האידיאית בבואו לראות תערוכה, ולהציג לו תפיסת עולם, שהציורים התלויים על הקיר הם ההמחשה שלה. ה"אני מאמין" האמנותי של האוצר, המובע על גבי הקטלוג של התערוכה, קובע כאן, למעשה, את הכל. אף שהדברים מגיעים לפעמים עד אבסורד, כשאותם כמה צינורות־ברזל מכופפים מוצגים פעם בתערוכה שעורך פלוני ושמה "עולם בלי אלוהים" ופעם בתערוכה של מוזאה פמיניסטית ופעם במיצג המסמל את הכמיהה לשלום עם העם הפלשתיני. האוצרת שרה בריטברג־סמל ממוזיאון תל אביב נטלה על עצמה את סיכוני ההידרדרות לאבסורד הזה כשהבהירה את התערוכה שהכינה בשם הנשמע גם יומרני וגם ספרותי "דלות החומר כאיכות באמנות הישראלית". בריטברג־סמל כותבת על ההשפעות העקבית של אמנים ישראלים מציור תמונות מוקף טיוויות הצבעוניות ועל ההעדפה של מראה חומרי דל, ומבטה לעמוד על שורשי התופעה — בממצאות הציורים שבתערוכה, הכוללים עבודות של 35 אמנים ישראלים מ־25 השנים האחרונות.

המובילים במינימליזם המופגן של החומר הם הקבוצה המכונה כאן "תל אביבים", ובראשם רפי לביא, המשתמשים בעבודותיהם במצעי דיקט, צבע מריכה סינתית, קשקושים בעיפרון והדבקות של נייר תצלומים מיוחזים. הדיקטים של לביא משולים בידי בריטברג־סמל לכתיבתו של יעקב שבתאי על תל אביב. יאיר גרבוז, מיכל נאמן, תמר גטר ואחרים מציגים בקונסטרוקציות את ה"כאוס" — המציאות הישראלית העניה, נטולת הסמלים, לעומת "שם" בצורת קולאז'ים פרובוקאטיביים, כגון "נוף בתל אביב", או תצלום של "פראמה" המובאת מרוסקת על פיסות דיקט. לעומת זה, בציור של הנרי שלזינגר והדבקו קטעי ביקורת־אמנות של ארט ברוך לצד תצלום של מוזיאון תל אביב [illegible]

מקרא

מעשה הדודאים — בראשית ל' 14—18 במקרא, בתרגומים העתיקים ובספרות היהודית הקדומה לסוגיה
מאת יאיר זקוביץ ואביגדור שנאן
ממעלי המחקר של המכון למדעי היהדות, סדרת מחקרים ח', האוניברסיטה העברית, 1986, 104 ע'

בעיניים שבינו לבינה רצוי התנ"ך כאפיזודות אגדיטיות סתומות — מן הסתם שרידים של מסורות קדומות, שעורכי המקרא ביקשו לעקר ולטשטש את הקשרים התמוהים או הפגאניים. סיפור אברם ושרי במצרים הוא אחת מהאפיזודות הסתומות האלה, שעולה ממנה ברמז כי אברם היה אולי אחיה של אשתו. סיפור הגבעת את הרמז לארוטה הוא פרשת ראובן האונס את אשת אביו, בלהה (בראשית לה), ובסמוך לפניו — מעשה הדודאים, המקדים את לידתו של יששכר — ולו מוקדשים דפי הספר שלפנינו.

"וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל לאה אמו ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך". כך מתחיל הסיפור, שעיקרו הסכם חליפין בין שתי האחיות, לאה ורחל — דודאים תמורת לילה־אהבה עם הבעל, יעקב. לאה, ששכרה את הדודאים, הרה ליעקב ויולדת את יששכר, ששמו ייגזר מן העסקה שקדמה ללידתו "שכר שכרתיך בדודאי בני". אך כבראה כדי למנוע את המסורת העממית־פגאנית האת, שייחסה לדודאים השפעה על הפריון, עירפל עורך המקרא את הסיפור, בכך שהוסיף אטיולוגיה שנייה לשם יששכר, שאינה קשורה בסיפור הדודאים ("ותאמר לאה נתן אלהים שכרי") והכחישה את פריונה של לאה לפרי רצונו של אלוהים לבדו. מחברי המחקר, זקוביץ ושנאן, גורסים כי סיפור הדודאים היה כבראה מסורת רווחת שלא היה אפשר לעורך ספר בראשית להתעלם ממנה, לכן שילב את הסיפור במקרא, אך עקר אותו ממשמעו המקורי.

אך גם מבעד למסך העירפול מעלים המחקרים כמה וכמה הבהרות העולות בסמוי מהסיפור, שכמה מהן נוקבות באמיתותן הפסיכולוגית. סיפור הדודאים הוא חלק מסיפור מאבקן של נשות יעקב על אהבת אישן, וקריאה מדוקדקת בו מגלה כי רחל ולאה אינן רוצות להיות אימהות למען האימהות אלא כדי להצליח בתחרות על אהבת יעקב. מסיפור המאבק ביניהן עולה גם דמות לא מחמיאה של יעקב כבעל פאסיווי, הנכבע לנשים ולרצונן — ואפשר שכל סיפור קניית הדודאים כולו אינו אלא כבואה של מעשה קניית הבכורה מידי עשו בנזיד עדשים: יעקב, הקונה המסולף בסיפור הבכורה, נהפך בסיפור הדודאים לחפץ הנקנה והמועבר מיד ליד בין נשיו. זקוביץ ושנאן מביאים סימוכין לדבריהם מן הספרים החיצוניים ומפרשנות המקרא לדורותיה שהתלבטה הרבה בשאלה אם הדודאים אכן סייעו להריון של נשי יעקב, אם לאו.

לילדים

סיפורו של הצב מר גדעון ששוני
מאת חיים נגיד
צייר יוסי כהן
הוצאת יל"ן, 60 עמ'

לא על הכם יש לו לצב גדעון ששוני של חיים נגיד שם כל כך אנושי: אין הוא אלא משל. צב נודד הוא גדעון ששוני. יש לו רק קרעת אחת, הוא שמן מוי. ובדרך הסכנים מתחיל ליצבם הגופני להפריים כשהם מתאהבים. הסיפור התוכי על הצב ואהבתו שוזר בסיפורים אחרים, גם הם סיפורי אהבה, המספרים לצב בזמן שהוא עורך צום מפורך במכליתו להכשירו בעיני אהובתו.

אהבה אינה דומה לאהבה, והמשה שנגיד בוחן פה את תופעת האהבה מכל צדדיה וכיווניה. הספר רווי הומור נע־נע־וילדים בני תשע־ומעלה בוודאי יהנו ממנו.

גבריאלה רוזן

מעולם הספרות והאמנות

וולט ויטמן: בצילו של אדיפוס

וולט ויטמן היה תמיד נושא מפתה למבקרים פרוידיאניים. וכי יש לך מועמד טוב לספטו של המבקר הפסיכולוגיסטי ממי שאמר על בניעיו הפיוטיים: "מין הוא בשורש הכל: מין — פגישת גברים ונשים; מין; מין"?

אין ספק שרוחו של אדיפוס אורבת מאחורי אדם שהיו לו במופגן רגשות מעורבים כלפי אביו הקרוחני ואשר העריץ את אמו ועשה ממנה אידיאליזציה כדי כך שישן על הכר שלה שנים רבות לאחר שמתה.

ובצד אלה אחיו המוזרים של וולט ויטמן: אחיו הבכור ג'סי שחי עם יצאניות ומת מסיפיליס בבית־חולים לחולי נפש; אחותו חנה לואיזה, שהיו לה חיי נישואין סוערים עם אמן פסיכוטי; האח אנדרו ג'קסון — אלכוהוליסט שנשא לאשה יצאנית ומת בן 36 בשחפת; האדוארד — החולה הנכפה, המפגר, שנזקק להשגחה מתמדת. משפחה אחיו ואחיותיו רק שלושה — מרי אליזבת, ג'ורג' וושינגטון ותומאס ג'פרסון ניהלו חיים נורמליים. וכדי לסבך את העניינים עוד יותר, איש מאחיו ואחיותיו לא החשיב ביותר את שירתו. בהתחשב עם רקע סבוך זה, מובן הדבר שויטמן חיפש לו בני־דמים וקתרזיס בשירה רווית איזוטיות ושישחק את תפקיד האב האוהב, ואפשר את תפקיד המאהב ההומוסכסואלי, של כמה וכמה צעירים ממעמד הפועלים.

וולט ויטמן: על ספת הפסיכיאטר

דיוויד קאוויץ', פרופסור לספרות אנגלית באוניברסיטת טאפס שבאה"ב, מתורגל בהדיסוט בנפשות סופרים שהם חלוצי הארוטיקה. ספרו "ד.ה. לורנס והעולם החדש" היה מחקר מעניין בסופר שהיה גלוי ומפורש בדבקותו בחיי התשוקה כויטמן. בספרו "הנשמה ואני: חייו הפנימיים של וולט ויטמן" (הוצאת "ביקון פראס") מנתח קאוויץ' בעומק רב יותר מקודמיו, שעשו עבודה ספרותית טובה ממנו, יחסים רבים קשים של ויטמן שהיו להם השפעה על שירתו, ובאופן כזה הוא מספק אנליזה פרובוקטיווית של מה שכבר ידוע על מבנהו הפסיכולוגי המורכב של ויטמן. התזה המתגרה שלו אומרת, כי יחסי האהבה־שנאה שהיו לויטמן עם משפחתו נחוו מחדש בהדרגה בשלבים שונים של התפתחותו כאמן. כך הוא טוען שהאני הרחב וההוקיכל של המהדורה הראשונה של "עלי עשב" הוא ניסיונו של ויטמן לעקור ולהדחיק את אביו ולהשליך אל תוך שירתו את הכוח והשתלטנות של אמו. בבריאה מחדש של הפונקציה האבהית, נעשה ויטמן לאגואיסט הגדול רב העוצמה ובד בבד "המשורר הבודד" הדמוקרטי. קולו השירי הפרוזכסואלי בקקי כפילות פסיכולוגית קיצונית שמקורה בפנטסיות אדיפליות ובקונפליקטים.

מות אביו של ויטמן ב־1855, טוען קאוויץ', התיר לכשרון חירות גדולה יותר בזקיקת דחפיו ההומוסכסואליים.

ספרו של קאוויץ' מדגים הן את היתרונות ואת החסרונות וכן את הסכנות שבגישה פסיכואנליטית. מן הצד החיובי הוא מציע כמה הקשרים חדשים בין חייו הפרטיים רבי־המצוקה ואישיותו היוצרת. בצד השלילי, הוא מציג לעתים קרובות מדי את שירת ויטמן כביטוי לידי של הנברוזות שלו. אמנם ויטמן עצמו מצדיק גישה מעין זו, שהרי אמר כי כדי להבין את שירתו יש להבין את הרקע המשפחתי שלו, אבל יש לזכור כי ויטמן גם תבע תשומת לב אל הרקע החברתי־ספרותי שלו. (ניו יורק טיימס בוק ריוויו)

My Soul and I – The Inner Life of Walt Witman by David Cavitch; Boston: Beacon Press. $19.95

הבהה"ה: רות אלמוג

תערוכות

עלי תאנה

מאת נסים מבורך

פרנק סטלה: הד־גדיא לפי אל ליסיצקי, מוזיאון תל־אביב, שדרות שאול המלך

דע, כי מלת ראה, והביט, וחזה — שלש אלה המלות נופלות על ראות העין ושלשתם הם שאולים להשגת השכל. אך מלת ראה — היא ידועה אצל ההמון... ואת ראות העין (רמב"ם, מורה נבוכים, ד') — דברים אלה עשויים לעלות על הדעת למראה התצוגות המוצגות של ההתבוננות של פרנק סטלה ביצירותיו של ליסיצקי. יש להניח שמקורה של סטלה יבוזן באפשרות הראשונה שמעלה הרמב"ם, אך הבנה [illegible]

בשנת 1919 ביצע אליעזר ליסיצקי אחד עשר איורים ל"חד גדיא". אם לקבל את הפרשנות המקובלת לחד־גדיא, הרי שהגדי מסמל את עם ישראל, בעוד ששאר המעורבים בשלשלת־דמים זו הם אויביה האשורים, הבבלים, הפרסים, היוונים, הרומאים, הערבים, הצלבנים והתורכים. סטייה לכיוון הקבלי מאפשרת לראות בפרשה זו סמל למאבק בין הסדר הקוסמי לבין הנטייה האנטרופית להפרתו. כמו כן יש הסבורים כי ליסיצקי, היהודי האוקראיני שנסחף רגשית באירועי זמנו, השתמש בחד־גדיא כסמל לנצחון המהפכה הבולשוויקית, על אויביה. ואולי לשאיפתו לנצחון האמנות הקונסטרוקטיוויסטית, המובנית, על זו הבלתי־מאורגנת. יתכן מאוד, מכל מקום, שכל אלה הן ספקולאציות נטולות ביסוס, שכן קורן במאמץ מחקרי בלתי־מתגנן, אם גם טיפשי, שתכליתו לקטוף את פירותיה של פרשנות הכמנית הטית־שחר, בעוד שליסיצקי אולי תקף את הנושא מזווית פשוטה יותר, זו של שורשיו היהודיים. ויזכר שרק כשנתיים לפני כן נסע האיש בחברת יששכר־בר ריבק, הצייר היהודי, לחקור בתי־כנסת בפולין, בעיצומה של מלחמת העולם הראשונה. התרוקקתו של האמן, כאמן, ממרכיבי התרבות היהודית טרם הושלמה אז. כך או כך ליסיצקי זכה, ללא ספק, להרים את תרומתו לתולדות האמנות, כאחד מאבות הקונסטרוקטיוויזם הדבר ניכר גם באיוריו ל"חד גדיא", שקדמו למעבר אל תחום המופשט.

כאשר הוצגו כאן אחד־עשר איוריו של ליסיצקי (עשרת השלבים של "חד־גדיא" בתוספת "שער קדמי") בשנת 1981, ראה אותם פרנק סטלה, ולימים בנה עליהם את שתים־עשרה ההוראציות (הא הוסיף גם "שער אחורי") המוצגות עתה במוזיאון תל־אביב, וזה לצידם של האיורים המקוריים של ליסיצקי המצות.

סטלה האמריקאי נחשב אחד מחשובי האמנים של הדור הזה, וסידרות הדפסיו, זו הנידונה חולתה, זוכות בתילי־תילים של וקידות ופרשנויות, שמצותרות אצלו התגביונות בתנועה, בחלל דינאמי, באילוזיונים ובשאר תופעות שעל גבול החזותי הרוחני. כגב כן זוכים שורשיו להנעץ בתוך הזרמים הרבים של תולדות־האמנות מראשיתן. הקורא בכל אלה עוד עלול להגיע למסקנה שסטלה הוא, במזילה, בעל שש־כנפיים הסמוך לכס־הכבוד ולימהות הבריאה, ולא אדם בשר ודם.

סטלה מוציא את כל רוחו על קולאז'ים העשויים בורי־הדפסים. אלה מתוים מערכות חזותיות מורכבות שניתן להגדירן בתור גיבובים כאוטיים, אם לא קישקושים סרסים. נקודות האחיזה במיתובים בלתי־הולמים אלה הן מעטות, ומצולמים ביניהן מיני הרסים שמרפיעים גם בסדרות אחרות שלו. וחשיבת מיהות מיחוסים מעריצין של סטלה למה שמתאר כמפגן ראווה של היכולת הטכנית שהוא רכש בתחום ההדפס על כל סוגיו, והכושר להשתמש בארבעים־ומשו אחד צבעים ברוגניות. למעשה את התוצאות הבלתי חשובות האלה ניתן היה להשיג באמצעים פשוטים יותר.

על כן, אם אמנם מגמה סטלה "בדומה לרוח סיפור חד־גדיא, להשליט סדר בשפע הכוחות המאבקים על קיומם באמנות שנות ה־80", הרי שונה, ככל הנראה, מאמן סיזיפי שמעמיד בספק את ההצדקה להעלאתו־באוב של אל ליסיצקי, המתהפך מן הכתב, בקברו, ולגייס את כל הטכניקות הנזכרות, ואת אולמות המוזיאון היפים, כדי להעמיד בפני הצופה הנבוך את הבליל החזותי התגעתי הצידון.

על כן, אם אמנם נכון הוא השיפוט דלעיל, הרי שמוצגיו של פרנק סטלה הם, אם לחזור אל הרמב"ם, לא יותר מאשר תופעת הראות לעין, שנועד להן התפקיד הצמוד של עלי־תאנה.

פראנק סטלה: חד גריא, 1984

משיכה דקאדנטית

גליה - סיליקונטמי, גלריה גורדון, בן־יהודה 95, תל־אביב

"עבודות אטלייה" אלה, כהגדרתן בפי המציגים, עשויות או עלולות ליצור גם התרשמות של תרגילי רישום צבעוני של תלמידה מוכשרת. בכך, מכל מקום, טמונה איזו רעננות בלתי מקולקלת הספוגה באנאכרוניזם נעים. המדובר הוא ברישומי־נשים עירומות הנתונות בתנוחות שונות, המבוצעים היטב וביד בוטחת. עירנות רבה טמונה בהן, בדמויות אלה, ועם זה רובן גם מצטיינות בבשר־משיכה בעל אופי דקאדנטי, המדיף ריחות של יצורים בלתי־מאווררים ושל חלציים, וזה כלשון האמירה הרומאית "העדינה שבנשים מדיפה ריחות בשעת הרגלידבר". לצורך זה משתמשת המציגה באפקטים ציוריים שהיו מקובלים על טולוז־לוטרק, ועל חלק מן האקספרסיוניסטים הגרמנים. מכל מקום, רישומיות טובה ושימוש חריף בכתמים הצבעוניים מנתבים את עינו של הצופה אל המוקדים הרצויים להם, לצפייה, ובעיקר לאלה ממין זכר. פיליך טרמו מביאה סדר בתוך המערבולות הצורניות שמרכיבות את העבודות האלה.

האדם כעץ השדה

מאת צבי רפאל

ראובן רובין — מבט על הדיוקן ביצירתו — המוזיאון לאמנות חדשה, חיפה

התצוגה הנוכחית, המוקדשת ספציפית לעבודות הדיוקן של ראובן רובין, מצביעה עם זאת, על כלל תהליכי יצירתו של האמן בתרוצת עשרות בשנים. כך לפנינו, פרט להיבטים אבעותיים ראשונים בכעילה, בחינות דידקטיות הראויות לעיון נוסף. הדגש הושם בתצוגה על תהליכי היצירה, הפרוכסים ולובשים צורה, מצביע על ראשית הלבטים של רובין, על היפוכי הדרך במבוך הסיעבותה בדמכי אידיפה, כתוכם בבקש הצייר לדלות מבחרי־דיוקן, שסייעו לו לבבוא את נתיבו האישי.

הדיוקנאות הראשונים עומדים בסימן של קלוזיות עדיה. סעקבדתה הבדרים כהודים אותנו אל האבזוטיקה הדוכאית של ציורי אבל מן. הדיוקן ראליסטי בעיקרו, אך בעל הילה התיניסטית לסמנה, שהגבר ביותר יבאת בבתרצת השנים.

השלב הבא, נע בין האפיגוניות הארכנסלית של "אר נובו" לבין קרח־ארכסיניזם. קו הביתאר נעשה בושוחד יותר, גווני הצבע מועקבים לרוב, ואולו הדמות הצורית מאבדת את חוותה הריאליסטית הגעית יותר ויותר לאליכוס קישוטי גרידא. אך את ראובן רובין האמיתי, נוכל להכיר יותר בשנות הארבעים והחמשים. דיוקן האדם הוא מעין אווירה במבוצה, עסוק שורות הנים, וכבצירויות של המוכמן אחרי רוחו. הבוזכה והמוחשי בסמכים בו בערבוביה.

הבוריות של אור־העם, אורי צבי גרינברג, ציונה תגר, הן מעין דיוקן האדם כעץ השדה. אדיאל אדם טבע, אשר יהפוך בשנים בפאוויות יותר לסמנתי מפוליסטי וריק לעתים אקספרסיווי די צרם.

שדיים של סיליקון

קרשודה: דיוקן עצמי

קרשודה, גלריה הורס ריבנר, סמטת־מזל־אריה 24, יפו העתיקה.

השיפתה של יפאן לתרבות המערב בעקבות הנחתה־אש שעוד הקומודור פרי, מפקד־שייטת בני אה"ב, מול נמל־יוקוהאמה, ויותר מכך — הכיבוש האמריקאי בשנת 1945, חשף את יפאן לחדירה אלימה של תרבות המערב על היבטיה השונים. אחד הגילויים הבוטים ביותר לחיקוי־תוך־התבטלות שהתפתה שם, היה מנהגן של נשים יפאניות להתפיח את שדיהן בעזרת סיליקון ולשנות את צורת עיניהן בעזרת ניתוחים פלאסטיים. וזה כדי להתאים עצמן לנורמות היופי המערביות.

וכאשר לאמנות החזותית, התמונה מורכבת יותר. ישנם בתחום זה גילויים חיוביים של עיכול תרבות המערב, בעיקר בשטח האדריכלות היפאנית המודרנית, המשלבת את האסתטיקה המסורתית עם הצרכים הפונקציונאליים העכשויים. באמנות הדיו, לעומת זה, קיימת בעיה מובנת של התמודדות עם העבר הקלאסי, וקרשודה מתפתל, כרבים מעמיתיו, בתוך פרובלמאטיקה זו, התוצאה אינה אחידה. בטוטופרינטים שלו מופיעים גילויי צבעוניות וקווית שניתן לאתר בהם הפולה־ימקשר יפות אל העבר, וזה התוף התיכאוסיקה שנגרשה בהם יותר מן הרצוי.

רישומיו, לעומת זה, מבלים יסודות של אקספרסיוניזם המוחל בכדרסקיות, שמאפיינית חלק מן הדיור היפאני הקלאסי. ויצוין שכולם הם דיוקנאות־עצמיים שלו, שמוטקעת בהם מיוסגות מרשימה. ברם, מצביע התלת־מימדיים, שעשויים קרשים ונירות קרועים ומקושקשים, מתארים כמוד לאיוולה הנפוצה במערב ואינם טובים, עקרונית, משדי־סיליקון המעיים מתוקנות.

על כן, תערוכה זו מאלפת לא רק בזכות הרמה הגבוהה של חלק ממוצגיה, אלא גם בלקחים שניתן להפיק משלושת סוגי העבודות המוצגות בה.

הספריה | צוותא תל־אביב

לוליטה — פנטזונים והתפכחות
מסיבה ספרותית לרגל יציאת 'לוליטה' מאת נאבוקוב לחנויות
משתתפים:
ד"ר יעל רנן מתרגמת יוליסס
הפסיכולוג ד"ר רודי
הצייר יאיר גרבוז
ד"ר מוקי רון
מנחה:
הסופר יצחק בן־נר
קטעים מתוך הספר יגיש השחקן אילן דר
הערב מוקלט לקול ישראל
יום ה', 8 למאי, 8.30 בערב בצוותא תל אביב
הכניסה חופשית

משרד הבטחון ההוצאה לאור

ספרים חדשים

בן־גוריון — האיש מאחורי האגדה
מיכאל בר־זהר
(בשיתוף עם הוצאת מגל)
מהדורה מיוחדת ומעודכנת של הביוגרפיה המלאה של בן־גוריון, מאת הביוגרף הרשמי שלו.

שלום על הרובים
סיפורם של חיימקה לבקוב וחבריו
רזיאל ממט
צייר: חיים טופול
סיפורו של חיימקה לבקוב, בנתיב הקרבות והלחימה, סיפורו של אלוף המספרים, אשר חרת בזכרונו ומסר בלשונו את הפכים הקטנים ואת המאורעות הגדולים של דור התקומה.

בקרוב יופיע
אטלס השואה
מרטין גילברט
316 המפות שבספר, פרי מחקר מרוכז של ההיסטוריון הבריטי מרטין גילברט, מתעדות את טרגדיית השואה בהתרחשותה, בכל אחת מן הקהילות היהודיות, בצד מאות גילויי התנגדות ומרד.
ספרי ההוצאה לאור נמכרים במרכז המכירות, רח' דוד אלעזר 27, הקריה תל־אביב ובכל חנויות הספרים המובחרות.
משרד הבטחון - ההוצאה לאור

בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד
בשיתוף עם הוצאת הקיבוץ המאוחד

ספרים חדשים

יצחק פרליס / איש יהודי מפולין, חייו ופועלו של יאנוש קורצ'אק
[illegible]
אחרית וביבליוגרפיה: נעמי שמשי. 254 עמ'. צילומים.

מחווה לקורצ'אק
אלבום ובו שירים שנכתבו על קורצ'אק בשפות שונות בתרגום עברי; ציורי ילדים, מובאות מכתביו וכן רשימה על קורצ'אק מאת יצחק פרליס. מערכת הספר: בנימין אנוליק, נתן גרוס, אילנה שילוני. עיצוב גרפי אריה ולמן. 47 עמ'.

דפים לחקר תקופת השואה - מאסף ד' - לזכרו של צבי שנר
בטאונו של המכון לחקר תקופת השואה - אוניברסיטת חיפה ובית לוחמי הגיטאות.
מדורים: שואת יהודי הונגריה, החלוץ הלוחם בקראקוב
המערכת: זאב איבינסקי, יואב גלבר, שלום חולבסקי, אשר כהן, חיים שצקר. 329 עמ'. תקצירים באנגלית.

חנה מלר / מעבר לנהר - פרקי זכרונות מטרנסניסטריה
זכרונות ילדות, נדודים ומחנות. ערך שמואל בדאור. מבוא - דר יוסף גוברין.
מעבד ספרותי נתן ליבנה. 271 עמ'.

אברהם לייבוביץ — לאבאן / דעו, אני יהודי
חברים לדרך ורעים למחתרת מספרים את חיו ומותו של אברהם לייבוביץ־לאבאן, מראשי הארגון היהודי הלוחם בגיטו קראקוב. ליקט עדויות - אהרן פרייברג. ערך יחזקאל רבן. הביא לדפוס ידידיה פלס. 122 עמ'. צילומים.

שרה זיסקינד / מאבקו של נער
ביאוגרפיה אותנטית של אליעזר זיסקינד, בעלה של המחברת. סיפור מעשי גבורה ללא נשק ביד שהודות להם הצליח הנער להישאר בחיים. היבטים חדשים על אירועים בתקופת השואה.
עריכה: אהרן מאירוביץ. 221 עמ'. צילומים.

יצחק צוקרמן / בגיטו ובמרד
אסופה שניה שלוקטה מתוך עזבונו הספרותי של יצחק צוקרמן, מראשי הארגון היהודי הלוחם בפולין ומפקדי המרד בגיטו וארשה. 4 שערים בספר: א. בטרם - בית אבא; ב. מלחמה וגיטו; ג. המרד, הארגון היהודי הלוחם - הקמתו ופעלו; ד. ככלות. עם שארית הפליטה החלוצית.
ערך והביא לדפוס: שלמה דרך. 179 עמ'. צילומים.

צביקה דרור / בעקבות דפי עדות
יומן מסע לפולין - אפריל 1985. 87 עמ'
סדרת "פרקי עיון" בעריכת נריה ציזלינג ועזרא להד; עיצב והביא לדפוס דב מייזל

המחתרת הלוחמת בקראקוב
יום עיון עם הופעת הספר 'החלוץ הלוחם'

לדמותה של שארית הפליטה
יום עיון '40 שנה לבריחה'

לזכרו של יאנוש קורצ'אק — 40 שנה להרצחו
יום עיון לזכרו.

מכירה והזמנות: אגודת שוחרי בית לוחמי הגיטאות. ארלוזורוב 102, תל־אביב 62097, טל' 03-228696. בית לוחמי הגיטאות, קיבוץ לוחמי הגיטאות. ד.נ. אשרת 25220, טל' 04-920422

משרד הבטחון ההוצאה לאור

לקראת יום השואה והגבורה תשמ"ו

ההוצאה לאור של משרד הבטחון מציעה ספרים בנושא השואה והגבורה:
* מרד בטרבלינקה — שמואל ווילנברג
* דמעה ותפילה — יוסף ויינברג
* ילדת הקמה — יוסף ויינברג
* גיבור הגיטאות — נ. טננבאום־בקר
* לא נכנענו — בעריכת אריה ברנע
* אנטישמיות מודרנית — צבי בכרך (אוניב' משודרת)
* תגובות בעת השואה — יהודה באואר (אוניב' משודרת)
* כוכב האפר — ק. צטניק (תרמיל)
* הנידון לחיים — ק. צטניק (תרמיל)
* אהבה בלהבות — ק. צטניק (תרמיל)
* הדמעה — ק. צטניק (תרמיל)
* נקם — ק. צטניק (תרמיל)
* יומן בצד הארי — טוביה בוז'יקובסקי (תרמיל)
* יאנוש קורצ'ק — ירחמיאל וינגרטן (תרמיל)

אטלס השואה מאת מרטין גילברט, ובו 316 מפות המתעדות את השואה בהתרחשותה, עומד להופיע בימים הקרובים ויסופק עם הופעתו.

פרטים נוספים ניתן לקבל בטל' 612 205 או 534 205 (03).
ספרי ההוצאה לאור נמכרים במרכז המכירות ברח' דוד אלעזר 27, הקריה ת"א ובכל חנויות הספרים המובחרות.

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הארץ הלוח הארצי

הארץ חדשות

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

זקוק דחוף למודעה? מודעפון לשירותך 24 שעות ביממה 03-38 38 38 *לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

רח' הנגב 4 ת"א 03-371261. המחיר למלה ביום חול 2 ש"ח כולל מע"מ. ביום שישי וערבי חג 3.5 ש"ח כולל מע"מ

לחברה תעשייתית/מסחרית בחיפה
דרושה
מזכירה מנוסה
דרישות התפקיד:
* שליטה באנגלית ועברית כולל הדפסות וטלקס.
* נסיון במשא ומתן עם ספקים ולקוחות.
* נסיון בתהליכי יבוא/יצוא
* נכונות לעבוד שעות נוספות ו/או בלתי מקובלות (משרה חלקית אפשרית).
לפנות בציון נסיון קודם לת.ד. 33008 חיפה, 31330 עבור "מזכירה". 31330 33008

שופר-סל
לסניף ערד
דרוש
מנהל מחלקת ירקות
מועמדים מתבקשים לפנות למנהל הסניף, רח' ירושלים פינת אליעזר בן-יאיר, ערד

דרושה/ה
מזכירה עברית אנגלית
הכשורים הדרושים:
* השכלה תיכונית ומעלה
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, כולל הדפסה וניסוח מכתבים
* נסיון בעבודות מזכירות אנגלית עברית כולל הפעלת טלקס.
המעוניינים/ות יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח-אדם ת.ד. 707 חיפה 31006

להיפרשוק בעקיר (ברנר)
לדוכן דלתא
דרושות:
דיילות מכירה
★ העבודה במשמרות בוקר וערב
1/2 5 שעות במשמרת
נא לפנות טלפונית לדוהל 03-9231552

Audi VW

לצ'מפיון מוטורס (ישראל בע"מ)
יבואנים כלליים של פולקסוואגן אאודי
דרושים
1. למוסך המרכזי בבני ברק
מכונאים בעלי ניסיון של 5 שנים
חשמלאי רכב
לפנות למאיר צאי 03-785111
2. למוסך עבודות פנים בני ברק
מכונאים בעלי ניסיון של 5 שנים
לפנות לעמי ענבר 03-785111.
3. למוסך בת־ים
מכונאים מנוסים
לפנות לדוד כהן 03-5512666

דרושים לנו:
מסגרים כלליים
יוצאי צבא, נסיון מעל 3 שנים.
רתכי אלקטרודה
יוצאי צבאי, נסיון מעל 3 שנים.
רתכי ארגון
נסיון בריתוך ארגון בקונסטרוקציות, מעל 2 שנות ניסיון.
לפנות טל. 04-663703, 04-664002.

פרסום שפי

Bordeaux
בורדו
למפעלנו בירושלים
דרושים
1. טכנולוג תפירה – רקע בהנדסה יצור יתרון
2. סטודנטיות לעבודות ביקורת ואריזה
בשעות הבוקר – שעות עבודה גמישות
לפרטים טל' 02-534283/4

לקייטנת "חמד"
דרושים
לעבודה בתקופת הקייץ
★ **רכזים** בעלי ניסיון בהדרכה ובישורים בשירה דרמה וניהול
★ **מדריכים מקצועיים בתחומי:** מלאכה, אומנות, ספורט, מחנאות וטיולים
★ **מדריכים בוגרים וצעירים** מסיימי שביעיות ושמיניות בעלי כישורים בעבודות מלאכה, דרמה, אומנות וניסיון בהדרכת קבוצות
★ **עובדי אחזקה**
תנאים טובים למתאימים
בדבר פרטים טלפון: 02-249949

להברה קבלנית דרושה/ה
מנהל/ת חשבונות
עצמאי/ת
■ נסיון של 5 שנים הכרחי
לפנות בכתב יד תוך ציון נסיון קודם וממליצים לת.ד. 1983 חיפה

פרסום שפי

לאפרופו אילון בע"מ
למסעדות אפרופו בקניון אילון
דרושים/ות
●קופאים/יות ●טבחים/יות ●עובדי/ות דלפק
גברים ונשים יוצאי/ות צבא עד גיל 35
העבודה במשמרות: בוקר, ערב, שבתות וחגים
לפנות למירי במסעדות אפרופו בקניון אילון בין השעות 14.00-16.00

לעיתון "הארץ"
דרושים
מחלקים/סוכנים
באזורים:
1. רמת־גן
2. עבר הירקון
3. זכרון יעקב + בנימינה
להתקשר ל־03-824271 קו פנימי 531 מיום ראשון ליורם.

דרוש
★ מהנדס חשמל בזרם חזק ★ מהנדס חשמל/מכונות
בשטח הרובוטיקה כולל מכירות. 03-7519146 ובערב 053-28731

לחברת בניה בצפון ת"א
דרושה
קלדנית
בעלת ניסיון של 3 שנים לפחות ל־איבי.אם 36
שעות העבודה 08.00 - 16.00
נא לפנות לטלפון: 03-457568

רד פוינט
הכל על סקס
תחת קורת גג אחת:
★ חוברות ★ אביזרים
★ קסטות ועוד...
הזמנות טלפוניות + כרטיסי אשראי
הנגב 4, ת"א - טל: 373702

דרושים/ות מדריכי של"ח
(שדה, לאום, חברה)
לבתי־ספר על־יסודיים
מוצעת עבודה בעלת אתגר ועניין בהדרכה ובחינוך נוער בבתיה"ס העל־יסודיים בשנה"ל תשמ"ז בכל המחוזות.
יועדפו מועמדים/ות בעלי נסיון בהוראה ובהדרכה בידיעת הארץ.
יתקבלו גם יוצאי צבא בעלי דרגות בתפקידי פיקוד והדרכה ובעלי השכלה תיכונית, לפחות.
המעוניינים יפנו אישית, עם פרסום מודעה זו, לכתובות כמפורט להלן:
1. מחוז הצפון - אגף הנוער/היחידה לשל"ת, קרית ממשלה, נצרת עלית. טל' 065/72960-79
2. מחוז חיפה - אגף הנוער/היחידה לשל"ת, רח' אנילביץ 20, חיפה. טל: 04/520251, 04/521817
3. מחוז המרכז - אגף הנוער/היחידה לשל"ת, רח' שוקן 10, תל־אביב. טל: 03-831121-2
4. מחוז תל־אביב - אגף הנוער/היחידה לשל"ת, רח' שוקן 18, תל אביב. טל: 03/831121-2
5. מחוז ירושלים - אגף הנוער/היחידה לשל"ת, רח' דוד המלך 11, ירושלים. טל: 02/23371-2
6. מחוז הדרום - אגף הנוער/היחידה לשל"ת, רח' החלוץ 110, באר שבע. טל: 057/34141, 057/30877-8

על המועמדים יהיה לעבור מבחני מיון, ראיון בפני ועדת קבלה ומבדקי התאמה שימשכו 3 ימים.
המועמדים שיתקבלו יחויבו להשתתף בקורס הכשרה בחודשים יולי־אוגוסט בתנאי פנימייה.
המועמדים יחויבו בהשתתפות בהוצאות שהייתם במבחני ההתאמה ובקורס (פרטים ימסרו במחוזות).
מועמדים שיסיימו את הקורס בהצלחה יתחייבו לעבוד שנה אחת, לפחות, כמדריכי של"ח במסגרת משרד החינוך והתרבות.

אוניברסיטת תל־אביב
בית הספר להנדסאים
ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף
לרגל הרחבת החטיבה התיכונית דרושים לשנת הלימודים תשמ"ז
● **מהנדסי אלקטרוניקה ומהנדסי אוטומציה ובקרה**
● **מורים/מורות למקצועות פיסיקה, תנ"ך, ספרות, ביולוגיה - כימיה, אנגלית**
נא לפנות בכתב לבית הספר להנדסאים, רחוב האוניברסיטה 30 רמת־אביב, תל־אביב 69975
טלפון 414069, 420702

סיוד/צביעה
תיקונים
הדרי מדרגות בתים וכו'
052-82312

להוצאה לאור
דרוש/ה
ביצועיסט/ית
זריז/ה ומוכשרת
03-331343
03-330960 להגר

דרוש
סוכן/מפיץ
+ רכב
לעבודה שטח.
תנאים טובים למתאים
03-474350
03-477852

שופר-סל
לסניפנו בגוש דן וברחובות
דרושים
★ **מנהלי מחלקת כלי בית**
בעלי נסיון.
★ **עובדי/ות מחלקת כלי בית**
התפקיד כרוך בניידות בסניפי גוש דן.
★ **מנהלת מחלקת הלבשה**
המעמדים מתבקשים לפנות ביום ראשון (4.5.86) בין השעות 9.00-12.00 למר חנוך גולדר - בית שופרסל, רח' רוטשילד 79, פתח־תקוה.
אוטובוסים: 49, 50, 51, 62, 66

לחברת מחשבים ותוכנה
דרושים
★ **איש מכירות בכיר** (תוכנה)
עם נסיון עשיר בשיווק בתחום המחשבים
★ **איש מכירות בכיר** (חומרה)
עם נסיון בשיווק בתחום המחשבים
בפרטים נא לפנות לארנון/עירית
03-330272, 03-334429, 03-333891

ל"חדשות" עיתון יומי בע"מ
רח' יגאל אלון 108, ת"א
דרושות:
★ **מרכזניות**
עם נסיון בעבודה. לעבודה בשתי משמרות. בשעות 12.00 - 16.00, 16.00 - 20.00
★ **כתבניות**
לעבודה במשמרות
לפרטים 03-336702 - דורית

An international trading Company wishes to appoint
a GENERAL MANAGER for its NIGERIAN SUBSIDIARY.
Emphasis will be on entrepreneurial flair.
Candidates with appropriate qualification / experience please apply to: P.O.B 1334 TEL-AVIV 61013 ("A-100")

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ

מתכנות/ת
נסיון של שנתיים לפחות, PC/1, COBOL, גדולים I.B.M.
מנהל עבודה
נסיון בניהול צוות עובדים
שרטט/ת מכונות
נסיון בצנרת
תנאים טובים למתאימים!
טל: 03-203053, 03-203052

עובדים בעלי יכולת ומוטיבציה
דרושים
לחברה דינמית עם אוירה חברתית מיוחדת

מס' משרה	תאור התפקיד
151	מנהל חשבונות ראשי
152	מנהל חשבונות בכיר
153	מנהל חשבונות בכיר רואה חשבון

★ למשרה 153 יועדף מועמד תושב חיפה או הצפון בעל כושר ניידות.
לפנות בפרטים, לפי מס' המשרה, לת.ד. 22242 ת"א
- סודיות מלאה מובטחת -

גרין קארד ישראל בע"מ
אנחנו אוהבים להשקיע הרבה באנשים טובים – וכדאי לנו
אם את/ה חרוץ ודבק במטרה;
אם את/ה מוכשר לעסוק במכירות;
הצטרף/י לחברה צעירה ודינמית המשווקת פרוייקט רווחה חדשני;
★ השכלה תיכונית - הכרחית!
הדרכה והכנסה מובטחת!
אילת, טל 059-72166
ב"ש, רח' העצמאות 49; טל 057-78035
נתניה, רח' סמילנסקי 10; טל 053-42462
ת"א, רח' ריבל 18; טל 379392, 03-376869
ראשל"צ, רח' הרצל 84; טל 03-945245

הצטרף לרשת מדריכי תרבות דיור בחסות האגודה לתרבות הדיור בגוש דן, ירושלים, חיפה
מנהל/ת מכירות
(בגוש דן)
אחראי/ת ובעל/ת אמביציה
נציגי מכירות
בעלי כושר שכנוע ויחסי אנוש מרץ והתמדה. השכלה תיכונית ועם רכב. נא לפנות:
בתל אביב ללאה
03-655134, 03-650737-8
בירושלים לצחי
02-222366, 02-232952
בחיפה לשלומית
04-247374

לקטלוג שרותי ניהול בע"מ
דרוש
רואה חשבון
רצוי בעל תואר שני, המעוניין להתמחות בתחום מערכות מידע ממוחשבות.
לפנות החל מיום א' לשרה, טלפון: 03-209300 או לת.ד. 452 ת"א 61003

להוצאת ספרים
דרושה
קריינית
עברית ואנגלית!!!
להקלטת סט קלטות
03-283339, 03-286705

למפעל "סריגמיש"
דרושות:
תופרות מקצועיות ובלתי מקצועיות
לכל סוגי מכונות התפירה
משמרת יום וערב. (תנאים טובים)
לפנות: כח־אדם רח' רכבת 32 ת"א
(תחנה מרכזית)

לשירותי ליטו
דרוש
מונטזר מעולה
עם יכולת בניהול צוות עובדים
תנאים טובים למתאימים
טל: 03-379910
03-380988

לחברה קבלנית גדולה
דרוש/ה
איש/ת מכירות
למשרד מכירות באתר בנייה
בעל/ת ניסיון קודם בענף
מקום העבודה הרצליה
שעות עבודה בלתי שגרתיות (כולל שבתות)
לפנות לבני, טלפון: 03-203341

דנאר המטבח המושלם
למפעלנו דרושים
נגרים ועובדי ייצור
5 ימי עבודה בשבוע
אפשרות לעבודה במשמרת שניה
תנאי שכר בהתאם לכשורים
נא לפנות בימים א'-ה' לכתובת: רח' הנס מולר 6 אזור התעשייה קרית ביאליק טל' 04-711252

למוסד ציבורי בירושלים
דרוש/ה
פקיד/ת תקבולים
תאור התפקיד:
ריכוז מידע לגבי תקבולים והתחייבויות. 2. ריכוז וניהול ומעקב לגביית התחייבויות. 3. רישום תקבולים מגופים בארץ ובחו"ל. 4. עדכון המערכת הממוחשבת בנושאי תקציבים והכנסות. 5. הפקת דוחות באנגלית לקרנות בחו"ל
הכישורים הנדרשים:
שפת אם אנגלית. ידיעה טובה של השפה העברית. 2. ידע בהנהלת חשבונות סוג 2. 3. נסיון בעבודה במערכות ממוחשבות. שעות העבודה: 08.00—13.00
המעוניינים יפנו בכתב יד ובצירוף תולדות חיים אל: יחידת המנגנון, ת"ד 1312 ירושלים, מיקוד 91012

את יכולה לעזור לנו אם...
● זאת את שלמד בצבאי!
● יש לך ידע מינימלי בניהול משרד והנהלת חשבונות!
● הינך בעלת הופעה נאה, ומשלימה ...
● מחפשת עבודה במשרד דינמי וצעיר!
אם זאת היא הבחירה שלך - ... התקשרי
אלינו לטל: 201453

לחברת המזרח לשיווק מכוניות (1984) בע"מ
יבואני אוסטין, אולדסמוביל פונטיאק ו־G.M.C
דרושים
● **איש/אשת מכירות לרכב.**
אחרי צבא. בגרות. ידיעה באנגלית. רשיון נהיגה
● **מנהל/ת חשבונות**
עם נסיון קודם
● **פקידה כתבנית**
אחרי צבא
● **פקידה כללית**
אחרי צבא
● **מכונאי רכב**
עם נסיון קודם.
המעוניינים יפנו במקום, דרך פ"ת 76, ת"א לרחל

להברה מסחרית
דרושה
בחורה אדיבה
לעבודות משרד כלליות + טלפון
נא לפנות טל: 821866
אחרי 14:00

דרוש/ה
● **מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת**
(לחצי משרה) כולל אדמיניסטרציה. ידע ביבוא והכנת משכורות. (אנגלית וניסיון - יתרון)
טל: 03-736673, 03-735457

לאופיר טורס
דרושה:
טלפנית/פקידה
חרוצה ומסורה
שעות עבודה 08.00 - 16.00
לדוברות אנגלית - יתרון
התחלת עבודה - מיידית.
לפרטים ותאום פגישה – נא להתקשר לאורית טל' 209777, בין השעות 08.00 – 14.00

למרכז הספורט "גלי צהלה" ו/או מרכז מסחרי בצהלה
דרוש: **עובד ניקיון**
לעבודה ביום חול, שבתות וחגים בשעות הרגילות ו/או בערב לילה ברמת שכר 500 ש"ח
בפרטים לפנות ליצחק בן ארי, מנהל אבנר 1 א' צהלה 470800, 492722.

גרין קארד ישראל בע"מ
לסניפינו בראשל"צ
דרושה
פקידה
★ השכלה תיכונית
★ משרה מלאה
לפרטים נא לפנות:
ראשל"צ. הרצל 84 טל. 03-945245

גיל אור בע"מ
מערכות אזעקה מתוחכמות
גיל אור בע"מ מחפשת לצרף לשורותיה מהנדסי מכירות
אשר יוכשרו לשווק מוצרי ביטחון ותקשורת.
חברה בתחילת דרכה ... להצטרף בהתאם לכישורים ולמרץ.
נסיון קודם רצוי - לא הכרחי
להיבחן למבחן: 03-810197

לעיתון "הארץ"
דרושה
פקידה
במשרה מלאה
לעבודה במחלקת המנויים
להתקשר ל־824271
קו פנימי 552
מיום ראשון לטלי

דרוש
יזם רכש
בתחום האלקטרוניקה
תאור התפקיד:
ריכוז, ביצוע דרישות רכש ומעקב הזמנות לפרוייקט גדול.
ניסיון והשכלה נדרשים:
טכנאי אלקטרוניקה או טכנאי יצור בעל ניסיון מוכח בעבודה דומה.
ניסיון בשימוש בכלי מידע ממוחשבים ויכולת ליזום פיתוח כלים כאלה.
ידיעת השפה האנגלית.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים
על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 2051 רחובות

הזדמנות ל-5
מתושבי חיפה והצפון
אם אתה
● מעוניין לעבוד קשה ולהרוויח טוב
● מעל גיל 25
● בעל השכלה פורמלית
● בעל גישה לפיננסים ומכירות
● בעל רכב
אותך אנו מחפשים!
אתה דרוש לנו לעבודה מענינת בשטח המכירות.
לקביעת ראיון
נא להתקשר מיום א':
חיפה והקריות 672352-5 קדרון או גדי
עכו נהריה 927307 שלמה
טבריה 067-92797 קובי

לפארק המים נווה־ים
דרוש:
מציל בריכה בכיר
04-942582 לפנות לאילן

הלוח הארצי הארץ חדשות

דרוש
מנהל
לטאב־מסעדה
מפואר
רקע במלונאות רצוי
04־721107/8

דרושה
פקידה
עם ידע ונסיון בהנה״ח
הפעלת מחשב,
למשרה מלאה
לאבי 04־644858.

מנהל כח אדם

מסור מודעתך ב דחף
ב דחף תקבל יותר

לפרטים נוספים:
תל־אביב: 03-622233-4 עדי סאמט
ירושלים: 02־226335־6 אמיר דנרון
חיפה: 04־645333־4 אריה טל
04־662571־2

לדחף חיפה דרושה מזכירה

מזכירה שלא צריך להזכיר לה. שלא שוכחת ולא מאבדת ניירת ועשתונות גם בשעת לחץ אם את בת 35־25 מאורגנת דייקנית ומד־פיסה בעברית עבודה מעניינת מחכה לך במשרד פירסום גדול.

מתאימות בלבד מתבקשות לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4496 חיפה ולציין אישי למנהל.

סודיות מלאה מובטחת

לפרוייקט תקשורתי ארצי חדש באזור הצפון
דרושים:

עורך
בעל נסיון מוכח בעריכת עיתונים ומגזינים

כתבים
בנושאי תיירות, בידור וכלכלה.

צלמים
עיתונות וצבע, בעלי נסיון מוכח בשטח ואפשרות פיתוח עצמאיים.

אנשי פרסום ושיווק
בעלי ידע בהכנת תקציבים קופירייטינג ועיצוב

הפרוייקט ביוזמת חברה ותיקה הקיימת בענף כ־20 שנה ובשיתוף משרד התיירות ומשרד המסחר והתעשיה וגורמים מקומיים בענף.

המעונינים יפנו ביום ראשון 4.5.86 בצרוף המלצות וקורות חיים למילוי טפסי בקשה למשרדי "קשר ישיר" רח׳ ביאליק 8 חיפה עד השעה 19.00

ראיונות עם המתאימים יתקיימו בימים ב׳ ג׳ אחרי תאום מלפני.

לצ׳מפיון מוטורס (ישראל בע״מ)
יבואנים כלליים של פולקסווגן אאודי
דרושים
1. למחסן הארצי פקיד/ה מכני/ת בעל/ת ידע וניסיון בהפעלת מחשב
נא לפנות לאיזי אסא 03־785111
2. למחסני ערובה מל־גזן
נא לפנות לחנוך שער 03־798110

לקהל לקוחותינו!
שמחה להודיעכם כי החנות "קסמי בדים" (לשעבר "ספורי בדים") באחוזה 110 רעננה (בפסג׳) נפתחת מחדש ב־1.5.86 לבחירתכם מלאי חדש
אשמח לראותכם, זהבה

תעשיות MP'S
למפעלנו בראשל״צ
דרוש
בוגר שנקר
לתפקיד אחראי בתחום הייצור
טל: 6910880
9610696

"שיקה" מפעל לקטסטיל בע״מ
למפעלנו בצפת דרושים
* תדמנית
אפשרות לחסרת נסיון למועמדת המתאימה
תנתן עזרה בדיור.
בוגר בי״ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה / מכניקה עדינה
לאחר שירות צבאי
על המועמדים לפנות לטל׳ 069־74480

כרמן תעשיות בע״מ
למפעלנו בכרמיאל דרושים:
חרטים מעולים לסיאן סי ידני
עם נסיון של 3 שנים לפחות תנאים משופרים למתאימים
בדבר פרטים לפנות טלפונית למנהל כ״א במפעל
טל׳ 04־987991 04־987983
סודיות מובטחת

יותר טוב במנפאואר

לסניף רחובות דרושה
מזכירה עברית/אנגלית
את בעלת הנסיון בניהול משרד השולטת היטב באנגלית ומדפיסה בשתי השפות, המסוגלת לעבוד יום מלא,
אנו מציעים לך עבודה מעניינת ושכר גבוה.
(ידע במעבד תמלילים - יתרון)
פני עד היום למשרדנו ברח׳ הרצל 190 רחובות, בימים: א׳-ה׳ 08:00-14:00 ובימי: ו׳ - 08:00-12:00, טל. 473734, 08־461717

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה
באר שבע • רחובות

לצפון 1 שבועון עבו נהריה כרמיאל והגליל המערבי
דרושים/ות
סוכני/ות פרסום
לאזור נהריה יועדפו בעלי נסיון ויכולת עבודה עם קהל. עדיפות לתושבי נהריה ו/או האזור.
שכר נאה למתאימים
בדבר פרטים נוספים לפנות ביום א׳ 09.00־13.00 04־9199767 לנורית

ל"בנייני ישקו" דרושה מזכירה
למשרה מלאה • שפות יתרון
לפרטים, טלפון:
02־245724, 227414

ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה
דרושים
מראיינות ומראיינים
לביצוע סקר הוצאות המשפחה
בירושלים
* העבודה מתבצעת בכל שעות היום — שעות הבוקר, אחה״צ והערב, בהתאם לנחיות המשפחות המשתתפות בסקר
* העבודה מתאימה בעיקר לעקרות בית
* העבודה היא ארעית, במשרה חלקית ותמשך כשנה, מאמצע חודש מאי 86
* השכר ישולם לפי שעות עבודה, ישולמו גם הוצאות עבור שימוש ברכב פרטי לצרכי העבודה
דרישות מיוחדות
* הכרחית ידיעת השפה העברית, רצויה ידיעת שפות נוספות
* השכלה של 12 שנות לימוד לפחות
* גיל 25 עד 55
מועמדים מתאימים מתבקשים להתקשר לטלפון מס׳ 211368 או 523580 בירושלים.

למפעל כימי גדול במפרץ חיפה
דרושים
מהנדס/ת מכונות
למחלקת האחזקה
- בעל/ת תואר ממוסד מוכר
- הכרחי נסיון של שנתיים לפחות בתכנון ופקוח על עבודות תחזוקה ושיפורים במפעל כימי או דומה.

כימאי/ת אנאורגני
- בעל/ת תואר שני או שלישי
- לעבודה מעניינת במעבדת מחקר.

מהנדס/ת כימיה
- להשתלבות במערך ההנדסי של מתקני הייצור.
- לתפקיד מעניין עם אפשרויות קידום נרחבות.

למתעמדים המתאימים מוצעים תנאי עבודה טובים ושבוע עבודה בן 5 ימים.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4353 חיפה עבור מס׳ 2180 (מיקוד 31040)

פרסום שפי

רוכש מודעות
אם ביכולתך למכור מקררים לאסקימוסים מקומך איתנו.
עיתון יומי חשוב
לפרטים:
305-824261, רפי

אתגר כח אדם
דרושים
מזכירה לכח אדם
מסגרים עם הכשרה וניסיון קודם לעבודה ממושכת
רתכים CO_2 חשמל וארגון עם הכשרה ונסיון קודם לעבודה ממושכת
כרסמים אוניברסלי עם הכשרה וניסיון קודם
חשמלאים מוסמכים ניסיון בהתקנות ופיקוד
עובדי ייצור בענף המתכת עם ניסיון קודם
חיפה: רח׳ הרצליה 23, טל. 04-510575

למשרד ראיה חשבון דרושה
מזכירה
- נסיון של 5 שנים
- שליטה בעברית ואנגלית מושלמת
לפנות בכתב- יד תוך ציון נסיון קודם וממליצים לת.ד. 1983 חיפה

פרסום שפי

לפרסום שפי דרושים:
קופירייטר מעלה
בוגר בצלאל או ויצו, רצוי נסיון קודם במשרד פרסום.
פקידה - מדפיסה
בעלת נסיון הדפסה 8 מגבר תאוצות, בעריכת חשבון.
השכלה: 10 בדבה מלא.
מתאים פניה נא להתקשר
לפרסום שפי. טל. 528274-9

לחברה לבנין בחיפה
מנהל חשבונות
עם נסיון במערכת ממוחשבת (I.B.M — חשבשבת).
לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם, תוך ציון התנאים הנדרשים לת.ד. 6435 חיפה 31063.

פרסום שפי

דרוש
חשמלאי
בעל רשיון מוסמך
נסיון במיזוג אויר יתרון
לפנות לת.ד. 6109
חיפה 31060
(לחברת הניהול)

ORS כח אדם
דרושים
כח אדם חיפה בע״מ
למחלקה הטכנית
כרסמים/חרטים אוניברסלים
נסיון מעל 3 שנים ויכולת מקצועית גבוה.
פתח לזיווד אלקטרוני
נסיון מוכח בזיווד ויכולת מקצועית גבוה שכר גבוה למתאים
עובדי יצור
בוגרי בתי ספר מקצועיים עם פרופיל צבאי גבוה לעבודה קבועה. יתרון לתושבי הקריות.
למחלקה המישרדית
קלדניות
נסיון בקלדנות, רקע בהנהלת חשבונות ממוחשבת יתרון.
מרכזניות
שפת אם אנגלית, נכונות לשעות נוספות.
כתבניות
אנגלית/עברית ברמה גבוהה.
מעבדות תמלילים
נסיון מוכח בעיבוד תמלילים במשרדים ובמפעלי תעשיה
מוכרות
מוכרות לעבודה במשמרות 5 ימים בשבוע בתנאים טובים. הופעה נאה ונסיון קודם יתרון
רח׳ הרצל 2 חיפה, 04־663703, 664002
ORS שרותי כח אדם

י.ס.א. פלסט בע״מ
ייצרני עגילים, קוקיות קשתות צמידים ועוד
מעוניינים במפיצים
בחנויות סידקית ובפרפומריות חובה רכב (מתאים גם למפיצי ממתקים)
לפנות לאברהם בערב 065־74944

דרושה
פקידה
עם ידע בהנה״ח
העבודה ליום שלם בין השעות 8.00־16.45 לפנות בכתב יד
ת.ד 1973 מיקוד 31019 חיפה

שופר־סל
דרושות
קופאיות
להיפרכל צומת קרית אתא לשופרסל סטלה מאריס, רח׳ טשרניחובסקי
מועמדות מתבקשות לפנות למנהלי הסניפים במקום.
דרושים לסניפי חיפה
מנהלי מחלקות ירקות
מנהלי מחלקות בשר
מועמדים בעלי ניסיון מתבקשים לפנות למר חיים שטיינברגר בהיפרכל צומת הצ׳ק פוסט,
ביום ראשון 4.5.86
בין השעות 14.00-18.00.

אשכול
סוכנות ביטוח בע״מ
למוד׳ הסכונות דרוש/ה
פקיד/ה השבונות וגבייה.
הדרישות:
* שליטה בשפה העברית.
* תושב חיפה או הסביבה.
* ידע בריכת חשבונות וסיפול בלקוחות.
* בריאות תקינה.
המשרה מתאימה גם לפנסיונר עד גיל 60.
לקביעת ראיון: טל. 660302, 640007,

פרסום שפי

מזגית
חברה לשרותי מיזוג אוויר בע״מ
דרושים
עובדים
בעלי רקע טכני
רצוי בקירור ומיזוג אוויר לרכב
נא לפנות לטלפון 919670

לעיתון יומי
דרושים:
1. מחלק לאזור עכו
2. מחלק לאזור ק.אתא
קטנוע/מנועים במקום חובה
להתקשר החל מיום א׳ 04־661166

למפעל תעשייתי באזור חיפה
דרוש
מנהל ייצור
* נסיון בייצור בתחום התעשייה
* רקע טכני
לפנות טלפונית 04־722325 723794

עיריית חיפה
מנהל החנוך התרבות והרווחה, המחלקה לספורט וקיט. לקייטנות בחודשי הקיץ.
דרושים
* מורים ומרכזים
* מדריכים בוגרי כתות י״א ומעלה
* גננות ועוזרות לגננות
פרטים והרשמה בלשכת המדריכים העירונית היכל העיריה, רח׳ הנביאים, מרכז הכרמל ובמחלקה לספורט וקיט, רח׳ חיל הים 7, טלפונים 530936, 530946.
תנו לילדיכם להיות מחופש גדול באמת בקייטנות העירוניות בחיפה.

... אנו מתרחבים
עם הרחבת פעילותנו בתחום תקשורת הקוית לעסקים אנו מציעים תפקיד רב עניין ואתגרים ל־
נציג מכירות
לאזורים: ירושלים, השרון - חדרה, אשדוד - באר שבע והדרום, גוש דן
דרישות התפקיד:
- מגורים באזור עבודה מבוקש - הכרחי.
- נסיון של שנה לפחות במכירות לעסקים, משרדים ותעשיה
- השכלה תיכונית ומעלה
- הופעה מסודרת ומשמעת עצמית
- רכב פרטי - חובה
- גיל עד 32
התפקיד מיועד לאנשים רציניים בעלי נכונות לעבודה קשה עם שכר יפה בצידה.
לקביעת ראיון נא להתקשר
03־7512666 (10 קוים)
גמא תקשורת בע״מ
ת.ד.7219, רמת גן 52171

לעיתון "הד הקריות"
דרושים
אנשי מכירות
מעולים
למתאימים שכר הולם, המעוניינים יפנו ביום ב׳ 5.5.86 משעה 16.00 לגילי
בעיתון "הד הקריות"
מרכז צבר

למפעל קונפקציה
דרוש/ה
מנהל/ת קו תפירה
5 ימי עבודה בשבוע
עדיפות לבעלי נסיון

3 מנהלי משמרות
(עדיפות לטכנאים)
תנאים טובים • הכשרה במקום
• עבודה במשמרות
לפנות בטלפון 02־718710

לרשת חנויות רהיטי המרכז
דרושים:
מוכרים מנוסים לניהול חנויות בחיפה ועכו
בעלי יוזמה וידע בענף הרהוט יפנו טלפונית 709365, 666080
אלי או שמעון

לחברת רהיטים יוקרתית ובעלת מוניטין
דרוש
סגן בירושלים וסביבתה
מועמדים רציניים
בעלי בסיס כלכלי איתן
תפנו בענף הרהיטים יפנו בצירוף קורות חיים לת.ד. 13056 ת״א
מיקוד 61130 (ר׳)

לחברת דלתא
דרושות
דיילות מכירה
★ עבודה במשמרות בוקר וערב.
$5\frac{1}{2}$ שעות במשמרת
נא לפנות טלפונית
לרחל 03־9231552

מישלב
בי״ס אקסטרני בוקר וערב
בפיקוח משרד החינוך והתרבות
דרושים
מורים
לשנת הלימודים תשמ״ו
מורים לכיתות יא׳ — יב׳ לנוער בשעות הבוקר במקצועות
תנ״ך, אנגלית, ספרות
יענו מורים בעלי תואר אקדמי ובעלי רשיון הוראה בלבד.
להתקשר טלפונית 04־520797.

למפעל התכשיטים במעלה אדומים
דרוש:
צורף עם ניסיון
נא לפנות למשרד הראשי
לרואי 03־625281

התזמורת הסימפונית חיפה
דרוש
מנהל/ת שווק
אם אתן/אתנה) בעלן/ת
* נסיון קודם בשווק תרבותי־אמנותי.
* רקע תיאורטי ומעשי בפיתוח והפעלת אסטרטגיות שיווקיות חדשניות ובלתי־שגרתיות.
* בעלת/ת יוזמה, כושר שכנוע ומחשבה רעננה, פוריה ויצירתית.
* מסוגל/ת לעבוד בלי להסתכל על השעון.
* השכלה אקדמית - רצויה.
פנה בכתב אל מנכ״ל התזמורת ושכנע שאת(ה) האדם המתאים. ת.ד. 5210, חיפה מיקוד 33134

למפעל מתכת גדול במפרץ חיפה המייצא חלק ניכר ממוצריו
דרוש/ה
עוזר/עוזרת למנהל הרכש והיבוא
- נחוץ נסיון בתפקיד דומה
- יכולת בעבודה אדמיניסטרטיבית ברכש ויבוא
- ידיעה טובה באנגלית, שפות זרות נוספות יתרון.
שבוע עבודה 5 ימים קורות חיים ונסיון בכתב יד לת.ד. 10035 מפרץ חיפה
* מודעה זו הופיעה עם מס׳ ת.ד. שגוי בשבוע שעבר

לחברת השקעות דרושים
★ סגן מנהל סניף
★ יועץ השקעות
דרישות:
* הכרות מקיפה עם שוק ההון
* ניסיון מוכח בתפקידים דומים — הכרחי!
נא לפנות בכתב־יד בצירוף קורות חיים לת״ד 7635 ירושלים
עבור "חברה להשקעות"
* תנאים מפתים למתאימים * סודיות מובטחת

לבנק למשכנתאות בירושלים
דרוש פקיד גבייה
עדיפות להשכלה אקדמאית, ניסיון בהנהח״ש וניהול משא־ומתן
ת״ד 2255, ירושלים, מיקוד 91023, טלפון 02־221271

هكذا من الأصل

מכذا من الأصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

עיריית כפר־סבא

דרוש

עובד סוציאלי

להפעלת תוכנית מיוחדת (במסגרת פרוייקט שקום שכונות) לאיתור וטיפול בצעירים־מנותקים בגילאי 20־25 שנה.

הכישורים הדרושים:

- עובד סוציאלי בוגר בי"ס לעבודה סוציאלית.
- נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות (במשרה מלאה).

הגשת מועמדות:

המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות־חיים ונסיון מקצועי למזכיר העיר עד ליום שישי 16 למאי 1986.

פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפונים 052־21198, 052־27180, 052־441211 ולבקש את אלי בן גרא.

יצחק ולד
ראש העיריה

לקונצרן היטים גדול בקריות

דרוש

מתאם עבודה

למשרה מלאה

אחריות מלאה ומעקב לפעילות המבוצעת בנגריה בתאום עם מחלקת ההזמנות ורשת החנויות.

טיפול שוטף בהזמנת חומרים

תנאים טובים למתאימים

לפנות בכתב יד לת.ד. 1215 אזור התעשיה צור שלום המתאימים יוזמנו לראיון אישי

ההסתדרות הציונית העולמית

מחלקת הנוער והחלוץ

מפעלי קיץ לבני נוער מחו"ל

דרושים לתקופות שונות בחודשים יוני — ספטמבר

חובשים לליווי טיולים

א. בוגרי קורס חובשים קרביים בצה"ל

ב. ידיעת שפה זרה (אנגלית, צרפתית)

נא לפנות אישית למחלקת הנוער והחלוץ, רח' קרן־היסוד 19א', ירושלים בצירוף צילום תעודת חובש. או טלפונית 02־226111

אין ההסתדרות הציונית מתחייבת לקבל הצעה כלשהי.

מכירות

- למכירה בתרחת [illegible] 057־941028
- [illegible] 45 [illegible] 057־384394

נאמנות בית הקרנות חיפה

דרוש

מנהל בנין

- אחריות ויוזמה
- נסיון בניהול משקי
- ידע בסיסי בניהול כספים
- כישורים ונסיון למו"מ עם לקוחות
- תושב חיפה

לפנות בכתב יד עד 11.5.86, לנאמנות בית הקרנות, רח' הרצל 16, חיפה, תוך ציון מס' טלפון

כאן דרום — הלוח הארצי — אזור הדרום

דירות

[illegible]

4 חדרים ויותר

- דירת 5 חדרים [illegible] 055־50856
- למכירה [illegible] 4 חדרים, 59,000 ש"ח 057־956042
- דירת 4 חדרים [illegible] אשקלון 051־33738
- 4 חדרים בקרית גת [illegible] 051־883048 051־682325 לא בשבת

3 — 3.5 חדרים

- [illegible] דירה 3 חדרים 08־457008
- [illegible] 3.5 חדרים 78 מ"ר 051־38589, 34849

2 — 2.5 חדרים

- דירת 2 1/2 חדרים [illegible] 055־56521

דירות בשכר

חודשי

- דירה בת 4.5 חדרים + [illegible] 055־50946

ביקוש דירות

- מעונינים בדירה באשדוד ליד הים עד 39,000 ש"ח 057־416017 057־922091
- מעוניין בדירה 3.5 חדרים [illegible] 055־53876

מכוניות

אוטוביאנקי

- אוטוביאנקי 81 [illegible] 055־83110/86187
- אוטוביאנקי 76 [illegible] 051־26746 לא בשבת

סובארו

- סובארו דיזל 1400 76 051־26962 [illegible] לא בשבת
- סובארו דיזל 1400 73 08־439754
- סובארו 600 [illegible] 81 055־74686 [illegible]
- סובארו 700 [illegible] 84 051־38882 לא בשבת

סיטרואן

- ויזה סופר 1983 + [illegible] 63,000 [illegible] 055־52685

[illegible]

- [illegible] 1982 + [illegible] 33,000 055־56817

[illegible]

- [illegible] 1500 [illegible] 051־880621
- [illegible] 1302 71 [illegible] 055־21434

פורד

- פורד אסקורט 69 [illegible] 08־460047 08־436298

דיאט

- [illegible] 83 [illegible] 055־82211

רנו

- רנו 18 [illegible] 83 [illegible] 40000 055־84095
- רנו 4 79 [illegible] 055־58786
- רנו 9 1100 1983 [illegible] 051־39884

מסחריות

- [illegible] 1978 404 [illegible] 08־439545
- [illegible] 76 [illegible] 055־53320

אופנועים

- אופנוע [illegible] 1985 051־32292

הצעות עבודה

- [illegible] 055־31485 [illegible]

[illegible]

- [illegible] 055־32297, 055־50648

[illegible]

- דרושה [illegible] 08־241926

[illegible]

- דרושה [illegible] עברית ואנגלית [illegible] 055־24925

[illegible]

הרצל 187 רחובות
[illegible]
טל. 08־450630

- מזכירה צרפתית + אנגלית לעבודה באזור רחובות
- מזכירה צרפתית + אנגלית לעבודה באזור רחובות
- [illegible]

[illegible]

ביקוש עבודה

- [illegible] 051־28458 [illegible]

שירותים הבריאה

- [illegible] 7602 אשקלון [illegible]

לחברה מסחרית

דרוש

מנהל חשבונות

ראשי עם נסיון פניות בכתב לת.ד. 953 חיפה מיקוד 32960

קליל

קליל תעשיות בע"מ

דרוש

עובד למח' אחזקה מכנית

הכישורים הדרושים:

התמצאות במכונות רכב.

בעל נסיון קודם בעבודות אחזקה מכנית במפעל מתכת.

גיל 30־40.

מגורים בקריות או בעכו.

המעונינים העונים על הדרישות הנ"ל, יפנו למר הילל פרנקל טל' 04־711161

סודיות מובטחת

למפעל כימיקלים

דרוש/ה

טכנאי/ת מעבדה

- יועדפו בעלי ניסיון קודם בתעשייה
- מגורים באשקלון או בסביבתה

נא לפנות טלפונית למר הורוביץ

טל: 051־25633, 051־28191

לחברה קבלנית

דרוש

מנהל עבודה

לעבודות צנרת ואינסטלציה סניטרית

יוצא צבא

טל' 721896

דרוש לנו:

טכנאי/הנדסאי חשמל

ניסיון במיכשור חשמלי תעשייתי ובמערכות מיכשור ובקרה.

נסיון מעל 4 שנים - למשרה קבועה.

לפנות טל. 04־663703, 04־664002.

פרסום שפי

דרושה

מנהל/ת חשבונות למושב

ידע בהנהלת חשבונות מושבי ידע במחשב יתרון

לפנות בין השעות 08.00־15.00

לטל' 04־967367

פמא

ופתוח משאבי אנוש בע"מ

למשרדנו בהדר יוסף תל־אביב

דרוש/ה

מזכיר/ה מנוסה

לאגף כספים ומינהל

- ★ נסיון של 5 שנים לפחות
- ★ בעלת מרץ ויוזמה
- ★ הדפסה שוטפת עברית אנגלית
- ★ הדפסה על מעבד תמלילים יתרון
- ★ נסיון בעבודה מינהלית

5 ימי עבודה בשבוע 8.00־16.30

לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ושמות ממליצים

ת.ד. 24119, ת"א מ. 61240

לחברת אלקטרוניקה

דרושים

פקיד מחשב

- לעבודה במשרד רכב
- לרישום והכנסת נתונים למחשב רצוי ניסיון קודם.
- בעל רישיון נהיגה

פקיד/ת טלקס

- להפעלה באנגלית של טלקס ופקסימיליה
- העבודה במשרה חלקית
- לאחר שירות צבאי

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 29588 ת"א ולציין על גבי המעטפה את שם התפקיד המבוקש.

לשירותי ליטו

דרוש

מתמודד מעולה

עם יכולת בניהול צוות עובדים

תנאים טובים למתאימים

טל: 03־379910
03־380988

יותר טוב במנפאואר

לסניף תל־אביב

רח' בן־יהודה 32, א'־ה' 08:00־14:00 טל: 03־298877

כמה מהמשרות המעניינות אותך נמצאות בחברתנו

- ★ *מזכירות עברית־אנגלית* (מנוסות (כולל הדפסה)
- ★ *כתבניות עברית ועבריות אנגלית מעולות*

משרות מלאות/חלקיות, בשעות הבוקר או אחה"צ

[illegible]

- ★ *מעבדות תמלילים עברית־אנגלית* מנוסות ב־IBM PC (מכונת א"ב WS,WM), א"ב (ואחרות) LANIER, WANG, DIGITAL

מנפאואר MANPOWER

החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

ירושלים • תל אביב • חיפה
באר שבע • רחובות

בירושלים

דרושים/ות

מטפלים/ות

לעבודה במישמרות במעון לנכים

02־668517, 02־666488

למבצעין אזרחי סניף חיפה והצפון

מאבטחים

למבצע ביום העצמאות 14.5.86.

עדיפות לתושבי חיפה, קריות, גליל מערבי, כרמיאל. לבעלי נשק - יתרון.

למתאימים תנאי שכר מצויינים.

לפנות, אלנבי 22 חיפה, טל. 04־527710, או 04־523384 (24 שעות).

פרסום שפי

דרוש

מנופאי מנוסה

למנוף הידראולי

טל' בעבודה 721968 טל' בבית 224055 221406

לחברה ותיקה המעסיקה סטודנטים

דרוש

מנהל כח אדם ומרכז פרוייקט חדש

כישורים: ניהול כח אדם בתחום שרותי הנקיון, ריכוז ושיווק פרוייקט בהקמה בתחום הגינון

משכורת גבוהה + ארגונים

02־813604, 02־882396

דרושה

מזכירה עברית אנגלית

הכשורים הדרושים:

- השכלה תיכונית ומעלה
- ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין, כולל הדפסה וניסוח מכתבים
- נסיון בעבודות מזכירות אנגלית עברית כולל הפעלת טלקס.

המעוניינים/ות יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח־אדם ת.ד. 707 רחובה 31006

להיפרשוק בעקיד (ברנר) לזוכן דקתא

דרושות:

דיילות מכירה

- ★ העבודה במשמרות בוקר וערב
- 5 1/2 שעות במשמרת

נא לפנות טלפונית לרחל 03־9231552

לקייטנת "חמד"

דרושים

לעבודה בתקופת הקייץ

- ★ רכזים בעלי ניסיון בהדרכה כישורים בשירה דרמה וניהול
- ★ מדריכים מקצועיים בתחומי: מלאכה, אומנות, ספורט, מחנאות וטיולים
- ★ מדריכים בוגרים צעירים מסיימי שביעיות ושמיניות בעלי כישורים בעבודות מלאכה, דרמה, אומנות וניסיון בהדרכת קבוצות
- ★ עובדי אחזקה

תנאים טובים למתאימים

בדבר פרטים טלפון: 02־249949

לחברה קבלנית דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

עצמאי/ת

- נסיון של 5 שנים הכרחי

לפנות בכתב יד תוך ציון נסיון קודם וממליצים לת.ד. 1983 חיפה

לחברת מחשבים

דרושה

כתבנית אנגלית/עברית

כישורים ותנאים הנדרשים:

- ★ אנגלית ברמה גבוהה
- ★ ניסיון הדפסה במעבד תמלילים
- ★ משרה מלאה

לפרטים נא לפנות לטלפון 03־217221 קו פנימי 32 לגיטה

למפעל תבניות

דרושה

שרטטת

עם ניסיון

בשרטוט טכני נא לפנות טלפונית 700111 או 700011

הזדמנות ל־5 מתושבי חיפה והצפון

אם אתה

- מעוניין לעבוד קשה ולהרוויח טוב
- מעל גיל 25
- בעל השכלה פורמלית
- בעל גישה לפיננסים ומבירות
- בעל רכב

אותך אנו מחפשים!

אתה דרוש לנו לעבודה מעניינת בשטח המכירות.

לקביעת ראיון

נא להתקשר מיום א':

חיפה והקריות 672352־5 קדרון או גדי

עכו נהריה 927307 שלמה

טבריה 067־92797 קובי

נוער מוסיקלי בישראל

היכל התרבות.

רחוב הוברמן 1 ת"א 64075

טלפונים: 282949, 03־200911

רכז קונצרטים

- ידע והתמצאות במוסיקה
- כושר ארגון

העבודה במשרה מלאה

המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ניסיון והמלצות. המתאימים יוזמנו לראיון

תנאי השכר ייקבעו לפי כישורי המועמד

לחברת אלכס אוריגינל

בעידן החדש של פיקוד אלקטרוני על מזגנים לרכב:

"אלכס אוריגינל אלקטרוני"

ועם הרחבת המפעל הגדול והחדיש מסוגו

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

להנהלת חשבונות ממוחשבת

על המועמד המתאים להיות מדופלם.

עצמאי ובעל ניסיון רב ומוכח.

נא לפנות: "אלכס אוריגינל"

רח' עשר טחנות 12, ת"א, 03־491112

דרוש

יזם רכש

בתחום האלקטרוניקה

תאור התפקיד:

ריכוז, ביצוע דרישות רכש ומעקב הזמנות לפרוייקט גדול.

ניסיון והשכלה נדרשים:

טכנאי אלקטרוניקה או טכנאי ייצור בעל ניסיון מוכח בעבודה דומה.

ניסיון בשימוש בכלי מידע ממוחשבים ויכולת ליזום פיתוח כלים כאלה.

ידיעת השפה האנגלית.

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 2051 רחובות

מ-בר

בריכות שחיה - מערכות מים

לחברתנו בהרצליה פתוח דרושים:

★ **מזכירה** - לתפקיד מרכזי עצמאית נמרצת ואחראית, בעלת יוזמה, הדפסה, ידע באנגלית, נסיון קודם הכרחי!

★ **מכונאים/אנשי שירות** והתקנה למערכות מים, בריכות שחיה

כישורים:

בוגרי בי"ס מקצועי טכני בתחום חשמל ומכונות, רצוי יוצאי חי"א במקצועות הנ"ל רשיון נהיגה

★ **מהנדס** - ניהול ושליטה במלאי ניסיון קודם הכרחי

- ★ מגורים - איזור המרכז
- ★ לקביעת ראיון - טלפון (מיום א) 052־554733

מועצה אזורית דרום השרון

כפר מל"ל ת.ד. 62, הוד השרון

א. לביה"ס התיכון המקיף האזורי "עמי־אסף" בבית ברל

דרושים

1. [illegible]
2. [illegible] (אפשרי גם מדריך חקלאי)
3. [illegible] (5 י"ל)
4. [illegible] (אפשרי גם במשרות חלקיות)

היקפי המשרות ותנאי ההעסקה יסוכמו אישית עם כל מועמד

המועמדים יפנו לביה"ס

טל: 052־451241, 052־451292

ב. למחלקת החינוך במועצה

דרושים

1. [illegible] (ענ"קים)
2. [illegible]
   - א. רכזי שכבות
   - ב. מדריכים לקבוצות
   - ג. אקורדיוניסט

(מועמדים יפנו לדבורה במח' החינוך)

טל: 052־448322, 052־448123

למשרדי ישוב בהקמה

דרושה

מזכירה מנוסה

בעלת רכב

לפנות לטלפונים:

02־824722, 02־637764

חיטנ

מרכז יישומי טכנולוגיות מידע בניהול
ליד המרכז הישראלי לניהול

הכנס השנתי השלישי

יום ב', 5 במאי 1986, מלון הילטון, ת"א

יוקדש למחוייבותו של הדרג הניהולי הבכיר לנושא

אינטגרציה של טכנולוגיות המידע בארגון

לשילוב נכון של מערכות ממוחשבות בקו הייצור ובאגפי הסיוע השפעה מיידית על הנושאים בהם נמדד המנהל הבכיר:

- * התייעלות לצורך תחרות בשוקי הארץ והעולם *
- * אפקטיביות ועמידה בתכניות העבודה *
- * הערכות ארגונית לקראת ותוך כדי קליטת המערכת *

דוברים:

צבי אמיד, מנכ"ל בזק * דב בורסטין, התעשיה האוירית לישראל * ישראל ברגיל, מנכ"ל האוניברסיטה העברית ירושלים * משה בר־אילן, משנה למנכ"ל בתי זיקוק לנפט * אלכס גורן, מנהל המי"ל * ד"ר ג'והן גיסינק, מנהל שרותי היעוץ להנהלות בכירות בדיגיטל אירופה * ד"ר מאיר חת, לשעבר יו"ר הבורסה לניירות ערך * ד"ר יצחק מלנרבי, סמנכ"ל משרד החוץ * גד מרקס, הפיקוח על הבנקים, בנק ישראל * פרופ' סמי פנחס, מנכ"ל הסתדרות מדיצינית - הדסה * גד פרופר, תעשיין * פרופ' אברהם פרידמן, האוניברסיטה העברית ירושלים * פרופ' יוסף רביב, מנהל המרכז המדעי יבמ * חיים רוזוב, מנכ"ל גבור־סברינה מפעלי טכסטיל בע"מ * לאון רקנאטי, משנה למנכ"ל בנק דיסקונט * אריה שחר, מנכ"ל מפעלי ים־המלח

במליאה המסכמת: הרצאת השר משה ארנס

לפרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול טל. 03־257202

מבצע לתושבי ת"א, גוש דן והשרון!

ב-35 ש"ח פרסם עד שתמכור!

והמודעה שלך מגיעה גם לקוראי "ידיעות"
גם לקוראי "מעריב"
גם לקוראי "הארץ"
גם לקוראי "חדשות"

עתון "העיר" הוא העתון הנפוץ ביותר בת"א, גוש דן והשרון, והוא נמסר גם לכל מי שקונה את "ידיעות", "מעריב", "הארץ" ו"חדשות".
לכן, כשאתה מפרסם ב"לוח העיר" אתה מגיע לכולם - אבל... בפחות כסף.
עכשיו במבצע מיוחד אתה יכול תמורת 35 ש"ח בלבד לפרסם את מודעתך שוב ושוב אפילו במשך חודש ימים.
מודעתך תתפרסם בכל יום ו' בעיתונים "העיר", "צומת השרון", ה"הארץ" ו"חדשות" ובנוסף: ביום ג' בתפוצה הארצית של "הארץ" ו"חדשות" קח יותר קוראים, תן פחות שקלים.
פרסם ב"לוח העיר" ב-35 ש"ח עד שתמכור!

לוח העיר

הארץ חדשות · לוח צומת השרון

מתפרסם גם ב: הלוח הארצי

מודעות מתקבלות: במשרד הראשי, רח' הנגב 4 ת"א טל: 03-371261, ובכל משרדי הפרסום. מתקבלות הזמנות באמצעות כרטיסי אשראי.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

מנחם בגין ויחיאל קדישאי: קול שאינו מסגיר דבר

מחכים לבגין

האכזבה היתה צפויה, אבל בכל זאת ציפיתי לפחות לשמוע את קולו של מנחם בגין, ואולי לנחש באמצעות הקול מה קורה לו. והנה קולו בשיחה טלפונית, וכולם מאזינים דרוכים, אבל בגין אינו מסגיר דבר. בקול מאופק והאינטונציות הבגיניות המוכרות, רהוט מאוד, הוא משמיע דברים פורמאליים ומנומסים; דברים צפויים, שאי אפשר לתהות בעדם. מסיים; אינו מאזין אפילו לשאלות, אינו מתפתה לשיחה מיותרת, וטורק את הטלפון. נראה שיחיאל קדישאי הנרגש, שכמו מספיק למשמע דברי השבח לו — גם אשתו, שבגין במחזה אבירית, אינו שוכח אותה, נרגשת עד לדמעות — מכיר תכונה זו של בגין הנערץ עליו, הוא מעיד משהו בווידו, לידידי הין.

באולפן "חיים שכאלה", שבו מקליטים ומצלמים את הפרק השני בסיפור חייו של יחיאל קדישאי, נאספו מקורבים של ממש לבגין, ואורחת ההפתעה: אליז מגיעה עדינו. אבל נראה גם, שאיש מהם אינו יכול לו. לא בנו, בנימין זאב בגין, בן הטובים האינטליגנטי, ולא דן מרידור, גם הוא בן טובים שובה לב, בעל קסם אישי רב. ואפילו לא מקורבו ויד ימינו במשך שנים יחיאל קדישאי. בגין מרחם מעט. ואם הם יודעים, אין הם נכונים לחלק עם אחרים למה התכוון בגין באמירתו האחרונה כראש ממשלה, לפני שפרש: "איני יכול עוד". אולי זה המקרה היחיד בפוליטיקה הישראלית שמ־לה אינה דולפת. ואני תוהה אם אלה כוחו והשפעתו של בגין, או הנאמנות המתולתלת של מקורביו.

יוצא־דופן יחיד בחבורות המעריצים, המייחס לבגין גם תכונות אנושיות, הוא יוסי שריד. שריד מספר על יחסים של שנאת בינו לבין בגין, ומודה שבגין אכן גרם לו כאב. ואת סימני ההצלפות שהצליף בו הוא נושא עדיין בבשרו. מלחמת לבנון, אומר שריד, שברה את החולייה שיצר עם בגין, ואולי גם שברה את בגין.

הופעתו של שריד ב"חיים שכאלה" שהוקדשה לקדישאי, שעמו הוא מקיים יחסי ידידות מעבר לפוליטיקה ("אפשר לפתוח אתו שולחן, בלי למנוע חשבון") — היא חריגה, ואיני יודעת כיצד להתייחס אליה. בשעתו דיבר סאדאט על רגע קשה, שיש לבחור בו בין עמדה ואמונה פוליטיות לזיקת ידידות אישית, ואני התלהבתי מאמת הסרת־פשרות זו. לעומת סאדאט, האנגלים שונים בגישתם. וא"מ פורסטר גם הרחיק לכת כשאמר, שאין הוא יודע במה יבגוד: בלויאליות לארץ מולדתו או בלויאליות לידידיו. קשה להחליט כמה מאמין שריד וקיבה עוד יותר לסווג את המוטיבציות שלו, אבל אולי באמת, בניגוד למלחכי הפינכה כביכול, הוא מחונן בדימיון המאפשר לו להבחין בקסם המודכדך של בגין ובטרגדיה האנושית שבפרישתו.

את מלחמת לבנון העלה רק שריד. אטינגר מצדו מצא לנכון להתעלם כליל במלחמה זו, כמו לא היתה. והרי לצד ביקורת של סאדאת, מלחמת לבנון היוותה אירוע מרכזי וגורלי בקריירה של בגין, וקשה להאמין שלא התוותה את חותמה גם על קדישאי ואין לו עמדה ביחס אליה.

אבל "חיים שכאלה" מתגלים שוב לא כחיים, אלא כמסכת שקרית של פיקאטוריה מקרית, בניצוחו של אטינגר. משום כך יכול קדישאי לחלוק לו מחמאות שהוא אינו כעיתונאים אחרים, מפני שהוא פשוט אינו עיתונאי וכל רצונו לשאת חן וחסד מלפני הנבחר העכשווי. בעצם "חיים שכאלה" היא מסכת של חנופה דביקה, וזה כנראה מה שאנשים, גם חכמים ופיקחים, אוהבים. אמנם ברגע של פיכחון קדישאי מספר את הבדיחה על ההבדל בין מסיבת יובל חמישים להלוויה, האומר שביובל החמישים יש לפחות אדם אחד המאמין למה שאומרים עליו. הוא רק אינו עושה את ההשלכה הנבונה.

הנשיא הרצוג: אלגנטי מאוד בהופעתו

נשיא מעורב

לקראת החג רכשו דן מרגלית ו"ערב חדש" מתופעל בלעדי הן על הנשיא הרצוג והן על ראש הממשלה שמעון פרס, בעוד הטלוויזיה הכללית מרימה ידיים ומתנערת כדרכה בחגים מכל תפקידיה, ואפילו אין שם חדשות, אלא מהדורה מקוצרת, קצרת־נשימה.

הנשיא הרצוג נושא חן — לפחות בעיני — אפילו יותר מן הנשיא נבון, שלא לדבר על אורה הרצוג; אולם זו באמת השוואה שאינה מתמיאה. אני זוכרת שהיו מי שהרימו גבות עם בחירתו לנשיא, ואכן, מר הרצוג היה דמות מוכרת בנוף הפוליטי הישראלי, והיתה עליו דעה מגובשת למדי, לא נלהבת. רבים גם לא האמינו שיוכל להיכנס לנעליו של יצחק נבון. אבל הוא הצליח להביס את מבקריו הרבים. והנה גם הפתעה: הנשיא הרצוג אלגנטי מאוד בהופעתו, תוצר של חינוך ונהגים בריטיים בצד ייחוס יהודי. הוא ניחן בביטחון עצמי רב ובכשרי ביטוי מעולה, והוכיח את עצמו, בניגוד לנבון, כבעל דעות ועמדות בתוך צות המפגין מעורבות אמיצה. משום כך גם הנטוה בו ביקורת, לא רק מצד מי שאותם ביקר, אלא גם מצד בעלי הלכי רוח דמוקרטיים, החרדים כי הנשיא ייהפך מבובה ייצוגית ליצור אנושי, בשר ודם — ומבכרים את החן הלא־מתחייב של נבון.

בבעיות מרכזיות שגן בבי פשנו, נקט הנשיא עמדה הראויה לכבוד רב. ואכן הוא שימש מטרה עיקרית למשתתפי הוועידה הגנעוית הכנתיסטית, והוא גא על כך. הוא גם היה הנשיא הראשון שהעז להשתתף בוועידת רק"ח, ובשל כך ספג מנות ביקורת. עכשו הוא מבהיר, שלדעתו יש לנסות הכל — גם אם יש בלבו ספקות באשר לתוצאות — כדי להידבר עם הסובייטים, ולסייע ליהודות ברית המועצות. ואני רק סקרנית לדעת אם מבקריו הקשים של הנשיא שינו את דעתם. ואם נמצא להם אומץ והלב הדרוש להכות על חטא.

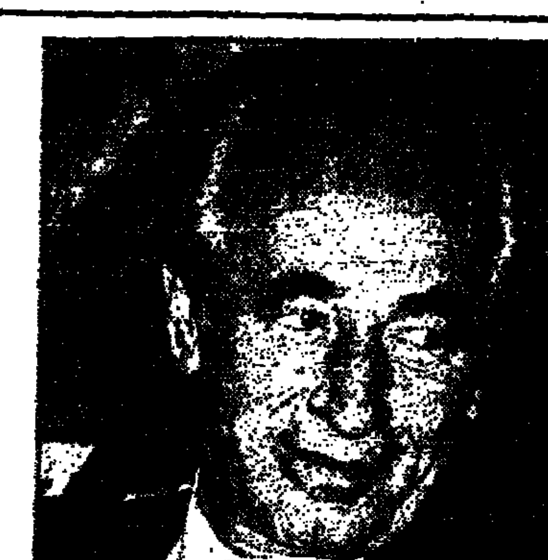
פרס: שנתו אכן נודדת בלילות

הנבחר

הראיון עם שמעון פרס מתנהל על מי מנוחות. דן מרגלית הוא מראיין נעים הליכות, והמרואיינים, דומה, מרגישים בנוח במחיצתו ואינם מתחפרים בעמדות של התגוננות מתמדת. הוא גם אינו שואל, במתכוון, שאלות מחוקשות, וראש הממשלה שכבר רגיל הכין את שיעורי־הבית שלו יכול להשיב תשובות פרוגרמטיות וגם לספק "סקופ", על מגעים חשאיים עם ירדן, שכבר הקפיצו ממקומם כמה מראשי אש"ף "שוחרי השלום".

אבל למרות האווירה הניטרלית וקור רוחו של המראיין, מתברר ששנתו של ראש הממשלה אכן נודדת בלילות. אם קיוויתי לשמוע ממר פרס תשובות בעלות נימה אישית, היתה זו תקוות שווא. מר פרס מאופק ופורמאלי, אינו ישן בלילות בגלל הקצאות, המדאיגה אותו גם מבחינה היסטורית, והוא רוצה שנהיה פחות חריפים תוקפים ויותר משעבים. הוא מצטער צער רב על חוסר היכולת שלנו להבין איש את רעהו, והוא מודאג מהסתבכות במלחמה נוספת. ואני רק חוששת שאם תמומש הרוטציה, יעניק לו מר שמיר את הפריווילגיה לשבת בבית ולדאוג איך להתגבר על המכשולים בדרך לשלום, וגם ישים בדרכו, כדי שלא ישתעמם, מכשולים נוספים.

מתגרדים, מתגרדים

"גרדו, גרדו, גם אתם ובנותי" — ואני מודה, עד היום לא ידעתי מה משמעות השיר ועל מה מדברים וכותבים עמיתי. אכן, אני תמיד מפגרת אחרי זרמים מבצעי, ואפילו איני יודעת מי היא "מים לוסי" שזכתה השבוע בפרס. ועד שהבנתי את זה, עם ברוך — פתאום כולם מסביב מתגרדים. אך אם יש מי שראוי לפרס על שתפס ותימצת את רוחה של ישראל העכשווית, הרי זה ממציאן של מלות־הקסם הללו, ולעוזאל עם "מים לוסי". לי דווקא מתחשק לגרד את אלה המבצעים את שירי האירוויזיון, ולחשוף את המסתתר מאחורי סחורה מפוקפקת זו של זמרים חמרית, הנראים כאילו הגיעו הישר מבתי מלון מהודרים והם מנסים להעמיד פנים — ללא הצלחה.

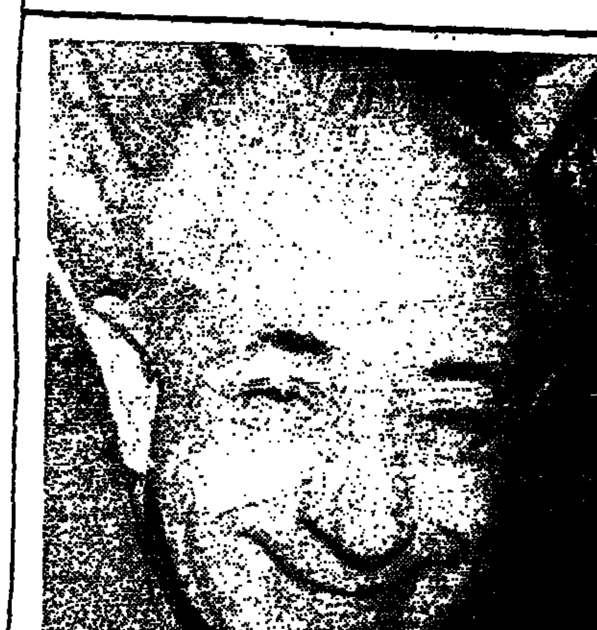
מרדכי זעירא: הזוכרים מספרים על עצמם, לא עליו

ערימות חציר

בין מנות גדושות של נוסטלגיה כפויה לבין להיטות עברית, משתבץ המלחין מרדכי זעירא (יום ה') בתוכנית שנרקחה על פי כל המרשמים המקובלים. דומה שהאחראים לדיוקנאות מסוג זה לוקים בחוסר תושייה ודמיון והם שואבים את השראתם מ"חיים שכאלה". כך מורכבת התוכנית מזיכרונות של אנשים שהיו קרובים למלחין בשנות חייו. אבל הזוכרים מספרים על עצמם וזעירא משמש להם רק קרש־קפיצה. מה שנותר בעבורו הם דברי השבח, השלוכים כפרטים פיקאנטיים, והעיקר בחומר — המוסיקה שחיבר לשירים משירים שונים.

הרי הוא היה, כפי שמכתיר אותו יעקב אורלנד, "הטרובדור של הזמר הישראלי". שמחה ועצב נשזרו בלחניו, אלמנטים חסידיים בצד נעימות מזרחיות. ברקע לזיכרונות נשלפות מן האלבומים תמונות משפחה נכחות, ומובן שזו הזדמנות לכמה זמרים ישראלים להשמיע את השירים — על פי רוב בדרמטיות, כיאה לתוכנית על מלחין שהלך לעולמו.

ואם זמרים ישראלים ושירי זעירא, שתופסים מקום של כבוד בין שירי ארץ־ישראל היפה — אזי גם ערימות החציר, שכאן שרה הילה שרון משמשות לא רק תפאורה מעצבנת אלא גם נשמת אפם של השירים, ובלעדיהן לא ייתכן ערב של שירי ארץ־ישראל יפה. אשתו של זעירא המספרת על בעלה, מצטיירת כאשה נמרצת, מלבבת ובעלת כושר ביטוי ואופי נחוש. בראה, היא לפחות אינה נראית כמי שלועסת חציר.

מכתבים למערכת הארץ

תיק ולדהיים: מדוע נזכרנו רק עכשיו

על אף החשדות נגד ולדהיים, צריכה ישראל להימנע מהפצת שמועות וחשדות לא מבוססים על מועמד לנשיאות של מדינה אחרת. למרבה הצער זה מה שעשה עקיבא אלדר תחת הכותרת "מדיניות ופליליים" ("הארץ" 18.4). הוא מאשים את ולדהיים בנסיון לגנוב חומר מתיק שבארכיון של פשעי המלחמה של האו"ם: פקידה ישראלית, הוא כותב, "הצליחה להציל חומר חשוב" בזה שסירבה למסור לידיו את התיק.

כל זה תמוה בעיני: על מה ביססה הפקידה את החשד שלה? מדוע התכנה בסירוב למזכ"ל, במקום לצלם את כל החומר החשוב שחששה שמא ייגנב, ולמסור את התיק למבקשו? ומדוע נכנע המזכ"ל לסירוב של מנהלת מחלקה, ולא עמד על דרישתו? ומדוע לא דאגה הישראלית האמת, כשולדהיים היה עדיין מזכ"ל האו"ם, שבירושלים, באתונה ובבלגרד ידעו על קיום התיק בארכיון של פשעי המלחמה, על תוכנו ועל ניסיונו של ולדהיים להוציא ממנו חומר חשוב? האם צמרת משרד החוץ לא ידעה לפני שבועות אחדים, מה שפקידה ישראלית במזכירות או"ם ידעה עוד כשולדהיים היה המזכ"ל?

גם אם תיק ולדהיים חסר נדמה לי שאנו רשאים לדעת, אם אותה מנהלת ארכיון של האו"ם הפנתה את צמרת משרד החוץ לקיומו של תיק ולדהיים עוד כשולדהיים היה מזכ"ל, אם היא המליצה בפני צמרת משרד החוץ על כך שתבקש רשות לעיין באותו חומר חשוב שולדהיים חשוד בניסיון לגנוב אותו, ואם לא, מדוע. הרי אין הפקידה, כפי הנראה, חוששת מפני פגיעה בחובת הסודיות של פקידי או"ם — אחרת לא היתה מסכימה לחשיפתה כעת. ואם משרד החוץ ידע על כל אלה, עוד בזמן שולדהיים היה מזכ"ל האו"ם, מדוע לא פעל או נגרר, כשם שהוא עושה זאת היום? כך נוצר, ובצדק, הרושם, כאילו מדינת ישראל מתעניינת יותר במי שנבחר לנשיאות אוסטריה, מאשר במי שמכהן כמזכ"ל האו"ם. וזה מריח מהתערבות בעניינים הפנימיים של מדינה אחרת.

פרופ' ח. מיזס
ירושלים

לא נס, אלא תושיה

בכותרת רשימתה של נורית אמיתי על גילוי הפצצה במטען של מטוס אל על בלונדון, כתוב: "היו לתים ביקשו להניח תפילין ולברך על הנס". בגוף אותה רשימה נאמר שוב: הכל בירכו על הנס שהתרחש.

נס, כהגדרתו של אבן־שושן הוא מעשה פלא, דבר שלמעלה מן הטבע, ומקובל הדבר לגבי המאמינים בנסים, כי יד אלוהים ברורה. לא כל דבר הנגמר בטוב — במקרה, במזל, בתושיה, בגבורה — הוא נס.

אם אמנם, לדעת המאמינים, יד אלוהים היתה בדבר, מדוע דווקא בגילוי המזוודה לא בניסיון הטמנתה, הוא מעשה ידיו? לוא היה מתרחש אסון, אין לי ספק שהיינו זוכים לפרץ הצהרות מפי נציג אלוהים בממשלת ישראל, הרב פרץ, במה חטא עם ישראל וגרם בחטאיו לאסון נורא כמו באסון צומת הבנים.

האמת ברורה ופשוטה: שום תפילות והנחות תפילין לא היו מונעות את החדרת המזוודה למטוס ופיצוצו באוויר, אילולא מסירותם ותושייתם של אנשי הביטחון של אל־על, אשר במקום להתפלל ערכו בדיקות קפדניות וגילו את המטען. על כך הם ראויים למלוא ההערכה, הכבוד והתודה.

זאב אשבלות
חיפה

לוח בתי קולנוע

תל־אביב

אורלי — פירמידת הפחד 7.15, 9.30
אלנבי — השומר מטמון שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
אסתר — מרגלים שכאלה שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
בית לסין — מאורגנו 12.00 בלילה, מוצ"ש 11.15
בן יהודה — ניפגש בסיבוב שישי 10.00, 12.00, שבת 11.00 בבוקר, מוצ"ש 7.15, 9.30
גורדון — סיפור אמיתי שישי 2.30, מוצ"ש 7.15, 9.30
גת — פעמיים במשך החיים 7.15, 9.30
דקל — בעקבות אוצר הנילוס 7.15, 9.30
דרייב אין — סילברדו שישי 10.00, נשואות ובוגרות שישי 12.30, פירמידת הפחד מוצ"ש 7.15, סילברדו מוצ"ש 9.30, נשואות ובוגרות מוצ"ש 12.00
הוד — רגש שישי 10.00, 12.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
רב חן: חן 1 — הפנתרה הוורודה שישי 10.30, 12.30, 2.30, שבת 11.00 בבוקר, שורת המקהלה שישי 9.50, 12.20, מוצ"ש 7.20, 9.40
חן 2 — כאוס באן שישי 10.30, 12.30, 2.30, 10.00, 12.00, שבת 11.00 בבוקר, מוצ"ש 7.25, 9.40
חן 3 — עליסה בארץ הפלאות שישי 10.30, 12.30, 2.30, שבת 11.00 בבוקר, שנת הדרקון שישי 9.45, 12.20, מוצ"ש 7.00, 9.40
חן 4 — תינוק טוב במשפחה שישי 10.30, 12.30, 2.30, שבת 11.00 בבוקר, 5.00, סירנה של מארי שישי 9.55, 12.15, מוצ"ש 7.20, 9.40
חן 5 — הבנים שישי 10.30, 12.30, 2.30, שבת 11.00 בבוקר, תרגיל לתחנאים מתוחים שישי 9.50, 12.30, מוצ"ש 7.30, 9.40
ליטוד — שיכרון חושים שישי 10.00, 12.00, מוצ"ש 7.15, 9.15
לב 1 — גבירותי המאמן שישי 10.15, מוצ"ש 7.30, 9.45
לב 2 — מטרה שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
מוגרבי — צחוק מי ששומר אחרון, שישי 10.00, 11.30 בבוקר, מוצ"ש 7.15, 9.30
מוזיאון ת"א — חוק הבר 7.30, 9.30
מקסים — הכבוד של פריצי 7.00, 9.30
מרכז התורה הישראלית — "התורה הישראלית" (בעברית) 5.00, 10.00, 10.00 (באנגלית) 9.00, 12.00, 6.00, 8.00 (בגרמנית) 7.00, רפטר שישי 3.00, מוצ"ש 9.50
סטודיו — ראייל 7.15, 9.30
סינמה 1 — אינדיאנה ג'ונס שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
סינמה 2 — בחזרה לעתיד שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
סינמטק "ישראלי" — 1984 7.50, נשים אוהבות 9.30
פאר — חלומות מתוקים שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
פריז — מסע עסקים של אבא שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.00, 9.30, מרק מתוק שישי 2.30, גמסכי הגורל שישי 4.30, אלברט בן מרקוס שבת 11.00, גבירים שבת 13.00, יום שישי המגדר 15.00, מרק מתוק 5.00, מונטי פייתון הגביע הקדוש 11.30 בלילה, צוותא — היל הלילה 8.00
צפון — אלני שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
שחף — זכרונות מאפריקה שישי 10.00, שבת 11.00 בבוקר, מוצ"ש 5.45, 9.15
תבלת — להב משונן 7.15, 9.30
תמוז (המוזיאון) רמת אביב — מים מים שישי 10.00, 12.00, מוצ"ש 7.15, 9.30, מסע הקלונע של רוקי מוצ"ש 11.30
תל־אביב — מוזז הדלתא שישי 9.40, 12.00, מוצ"ש 7.00, 9.30

נס ציונה

מתנס — כמעט 7.00, 9.15

ירושלים

אדיסון — מוזז הדלתא 7.30, 9.30
אור גיל — תרגיל לרופאים מתוחים 7.15, 9.30
אורגון — גבירותי המאמן 7.15, 9.30
בית אגרון — מלון ניו המפשייר שישי 2.00, המעות של מתיקה שישי 4.00, מלון ניו המפשייר מוצ"ש 7.30, שר המטבעות מוצ"ש 9.30, האחים בלוז מוצ"ש 12.00
בנתי האומה — הסיפור האמתי 7.15, 9.30
הבירה — ניפגש בסיבוב 7.30, 9.30
כפיר — זכרונות מאפריקה 8.30
מיטשל — שכרון חושים 7.15, 9.30
עדן — רגש 7.30, 9.30
סינמטק — אשה פלגש שישי 2.30, מועדון הכותנה מוצ"ש 7.30, סוף סוף מוצ"ש 9.45
סמדר — מחר בי 9.15
רון — בוני וקלייד 7.30, 9.30

רמת השרון

כוכב — תרגיל לפרנל מתוחל שישי 9.30, חברים שישי 11.45, הדבורה מאיה שבת 11.00 בבוקר, חברים מוצ"ש 15.30, 9.30, תרגיל לפרנל מתוחל מוצ"ש 7.00

נצרת עילית

מתנס מיקסינג — שנת הדרקון 8.30

רמת־גן גבעתיים

אואזיס — צחוק מי ששומר אחרון שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
אורדע — ניפגש בסיבוב שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
ארמון — מרגלים שכאלה שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
הוד — זכרונות מאפריקה 6.00, 9.00
כפר המכביה — מוסט שישי 3.00, מוצ"ש 8.30
לילי — שיכרון חושים שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
רב גן — רמת גן
גן 1 — כאוס באן שישי 10.30, 12.30, 2.30, שבת 11.00 בבוקר, שורת המקהלה שישי 10.00, מוצ"ש 7.20, 9.40
גן 2 — חברי הדרקון אליוס שישי 10.30, 12.30, 2.30, שבת 11.00 בבוקר, נמי באן שישי 10.00, מוצ"ש 7.20, 9.40
גן 3 — הבנים שישי 10.30, 12.30, 2.30, שבת 11.00 בבוקר, פעמיים במשך החיים 7.30, 9.40
גן 4 — הפנתרה הוורודה שישי 10.30, 12.30, 2.30, שבת 11.00 בבוקר, להב משונן שישי 10.00, מוצ"ש 7.20, 9.45
רמת גן — רגש 7.15, 9.30
שביט — מוזז הדלתא 7.00, 9.30

רחובות

בית העם — משלם 7.00, 9.00
הוד — מוזז הדלתא 7.00, 9.15
חן — ניפגש בסיבוב 7.15, 9.15

נתניה

סטודיו — הכבוד של פריצי 7.00, 9.30
שרון — שורת המקהלה 7.00, 9.15

כפר סבא

חן — מוזז הדלתא 7.00, 9.15
טל — פירמידת הפחד 7.00, 9.15

בת־ים

אורדע — ניפגש בסיבוב 7.15, 9.30
עצמאות — מוזז הדלתא 7.00, 9.30

גדרות

בית העם — שומר הלילה שישי 10.00, מוצ"ש 9.30, שנת הדרקון מוצ"ש 7.30

חיפה והסביבה

אורה — זכרונות מאפריקה 6.00, 9.00
אורלי — הפנתרה הוורודה שישי 11.00, 3.00
פעמיים במשך החיים, מוצ"ש 7.00, 9.00
אמפיתיאטרון — רמבו 7.00, 9.15
ארמון — צחוק מי ששומר אחרון 7.00, 9.15
חן — נמי באן 7.00, 9.15
סינמטק — שלגיה 5.00, יום טוב עליך 7.00, צ'ייקובסקי 9.30
עטמי — אגם הברבורים 6.30, שנת הדרקון 9.15
עצמון — ניפגש בסיבוב 7.00, 9.15
פאר — מרגלים שכאלה 7.00, 9.15
קרן אור המועדון — במסע עסקים של אבא 6.30, 9.00, מונטי פייתון — עודרי הגביע 11.30
רון — מוזז הדלתא 6.45, 9.15
שביט — הסיפור האמיתי 7.00, 9.00

רב גת

רב גת 1 — כאוס באן שישי 11.00, שורת המקהלה מוצ"ש 7.00, 9.15
רב גת 2 — ליידי גן שישי 11.00, גבירותי המאמן 7.00, 9.15
רון — תינג'ה האמריקאי 11.00, מוזז הדלתא 4.00, 6.45, 9.00
שביט — הסיפור האמיתי 7.00, 9.00

קריות (חיפה)

אורות — זכרונות מאפריקה 6.00, 9.00
בית העם — מוזז הדלתא שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
היכל — מטרה שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
כרמן — ניפגש בסיבוב 7.00, 9.15
סביון — הפנתרה הוורודה שישי 11.00, גבירותי המאמן 7.00, 9.15
ספיר — סילברדו 7.00, 9.15

חולון

מתנס קרית שרת — רומן מסוכנים 7.15, 9.30
ארמון — צחוק מי ששומר אחרון שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
מגדל — מרגלים שכאלה שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
סבוי — מוזז הדלתא שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
רינה — ניפגש בסיבוב 7.15, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1 — זכרונות מאפריקה שישי 10.00, מוצ"ש 6.30, 9.30
היכל 2 — מוזז הדלתא שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
היכל 3 — בחזרה לעתיד שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30

הרצליה

הוד — ניפגש בסיבוב 7.15, 9.30
היכל — זכרונות מאפריקה 6.00, 9.00
תפארת — מוזז הדלתא 4.00, 7.00, 9.30
מלון דניאל — הכבוד של פריצי 7.00, 9.30

הדרה

תמר — שיפוטה של מארי 7.00, 9.15

עפולה

היכל התרבות — לילות לבנים 9.00

גדרה

בית רחל — שנת הדרקון 8.30

באר יעקב

מתנס — רוקי 4, 7.30

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
הכנס ה־12 של האגודה הארצית לפילוסופיה
יחיד וחברה במשטר דמוקרטי
הכנס יערך באוניברסיטת בן־גוריון בנגב בקריה החדשה, בתאריכים 8.5.1986 — 7

יום ד' 7.5.1986
10.30 — הרשמה — קפה
11.30 — אודיטוריום 06
דברי ברכה: יו"ר: ד"ר יובל לוריא — אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
פרופ' חיים אילתה — רקטור האוניברסיטה
פרופ' יהודה גרדוס — דיקן הפקולטה למדה"ר
הרצאה: פרופ' שלמה אבינרי — האוניברסיטה העברית
דמוקרטיה וציות — דיון
13:00 — 14:00 — ארוחת צהריים

15.30–14.30
חדר 309 בנין ד'
יו"ר: ד"ר א. פולקוב — אונ' בן־גוריון
פרופ' צבי בראון — אונ' העברית
איך לקרוא את המפה הפילוסופית של שנות ה־80
— דיון —
חדר 209 חדר ד'
יו"ר: ד"ר יעקב רוס — אונ' תל־אביב
פרופ' ע. פרוש — אונ' בן־גוריון
האם יש להרחיק את המילה "צדק" מלשון החוק
גב' נעמי שמעוני — אונ' העברית
הצדקה רציונלית של חירויות הפרט
אודיטוריום 06
יו"ר: ד"ר ג. מוקד — אונ' בן־גוריון
ד"ר אשר עידן — אונ' תל־אביב
יחיד וחברה בדמוקרטיה רב ממדית: פונר וסארטר
ד"ר י. אידלוביץ' — הטכניון חיפה
האם תתכן רציונליות ללא השקפת עולם רציונלית?
חדר 210 בנין ד'
Chairman: Dr. Menachem Kellner — Haifa University
Prof. B.A. Scharfstein — Tel-Aviv University
One World of Many? Something Obvious on Nelson Goodman
Prof. M. Bertman — Ben-Gurion University
Kierkegaard: Either/Or Philosophy
17.00–16.00
חדר 210 בנין ד'
יו"ר: פרופ' שרפשטיין — אונ' תל־אביב
ד"ר עדי אופיר — אונ' העברית
דמוקרטיה: מעבר לחירות ולזכות טבעית
פרופ' א. כשר — אונ' תל־אביב
דמוקרטיה וחוק השבות — היבטים פילוסופיים
חדר 209 בנין ד'
יו"ר: ד"ר פרד לוין — אונ' בן־גוריון
פרופ' ד. ריצ'י — אונ' העברית
נקודה חשובה בתיאוריה דמוקרטית

פרופ' א. ברזל — הטכניון חיפה
חירות הפרט ואחריות הכלל
חדר 210 בנין ד'
יו"ר: פרופ' צבי בראון — אונ' העברית
פרופ' י. גלוקר — אונ' בן־גוריון
הפלוגתא על "טבע ומנהג" והמשטרים בעולם היווני
ד"ר מ. לח — אונ' חיפה
אבנימוס, הפילוסוף מגדרה
כבוד קל
דברי ברכה של ראש הממשלה
מר שמעון פרס
יו"ר: ד"ר ח. מרגץ — אונ' בן־גוריון
The Third A.Z. Owen Memorial Lecture
Power, Authority and Wisdom
Renford Bambrough, Esq.
St. John's College Cambridge
מסיבה

יום ה' — 8.5.1986 —
09:00 כבוד קל
11:00 — 09.30
חדר 309 בנין ד'
יו"ר: ד"ר ח. פינקלשטיין אונ' בן־גוריון
ד"ר ג. מוקד — אונ' בן־גוריון
היבטים אובייקטיביסטיים במשנת מלוו־הפערים של ר. איגנרמן
ד"ר ח. מרגץ — אונ' בן־גוריון
Aesthtic judgements
אודיטוריום 06
יו"ר: ד"ר ברבריך — אונ' בן־גוריון
ד"ר יעקב רוס — אונ' תל־אביב
הפרדוקס שבחינוך לדמוקרטיה
תגובות:
ד"ר דוד גורדון — אונ' בן־גוריון
ד"ר חיים גורדון — אונ' בן־גוריון
חדר 210 בנין ד'
יו"ר: פרופ' בלידשטיין — אונ' בן־גוריון
ד"ר זאב הררי — אונ' העברית
מנדלסון ומצוות הדמוקרטיה בתורה

ד"ר מנחם קלנר — הטכניון חיפה
תפיסות משיחיות והשפעתן על היחס של החברה הישראלית ליהודים ולא יהודים
מיכאל גרץ סמינר למורים ע"ש קיי ב"ש
הרב חופש הדיבור במשנה
חדר 209 בנין ד'
יו"ר: פרופ' מ. צ'זויק — הטכניון חיפה
ד"ר א. יסעור — אונ' חיפה
היחיד והחברתי (של מרקס) בדמוקרט משוחרר
פרופ' צבי רוזן — אונ' תל־אביב
תפיסת הדמוקרטיה של מרקס
פרופ' מ. מידן — אונ' חיפה
מרקס על היחיד והחברה
כבוד קל
13:00 — 11:30
חדר 210 בנין ד'
יו"ר: ד"ר מ. בינשטוק אונ' בן־גוריון
ד"ר שילי פרנק — אונ' תל־אביב
על גבולות המעולה והאלימה: בין מסקנות האבסורד של קאמו לדילמת האלימות של הליברליזם
מר יוסף פרנקל — אונ' תל־אביב
זכות הציבור לדעת?
ד"ר עודד בלבן — אונ' חיפה
על גבול הציות: האם יתכן ויכוח?
חדר 209 בנין ד'
Chairman: Prof. M. Bertman
Prof. Bernard Gert — Dartmouth College
Moral Theory and Democracy
Prof. Jean Hampton — U.C.L.A.
Democracy A Contractarian Analysis
אודיטוריום 06
יו"ר: פרופ' א. ברזל — הטכניון חיפה
ד"ר יוסף הורוביץ — אונ' תל־אביב
דמוקרטיה מהיבט מטפיסי
פרופ' זאב לוי — אונ' חיפה
תרבות ותהנגות
ד"ר יובל לוריא אונ' בן־גוריון
הצדקת הדמוקרטיה
13:00 — 14:15: ארוחת צהריים

16:00 — 14:00
חדר 309 בנין ד'
יו"ר: ד"ר ר. פרונבסקי אונ' בן־גוריון
ד"ר חיים מרגץ אונ' בן־גוריון
סירוב אזרחי הדמוקרטיה
ד"ר לוזה ברזור — אונ' תל־אביב
האם קיימת אישיות דמוקרטית? על פסיכולוגיה ופוליטיקה
פרופ' רני שמשוני — אונ' תל־אביב
אזרחים וקהילה — במה העדות תיאורטיות ואמפיריות
חדר 210 בנין ד'
יו"ר: ד"ר י. גלמן אונ' בן־גוריון
פרופ' אפרים שמואלי — אונ' חיפה
האירציונליזם בפילוסופיה המודרנית
פרופ' י. אגסי — אונ' תל־אביב
הלוגיקה של קצנות פוליטית
פרופ' דוד קרצמר — אונ' העברית
חופש בטוי ואיסור על בטוי בנושאי
אודיטוריום 06
יו"ר: ד"ר נ. אברהם — אונ' בר־אילן
ד"ר דוד הד — אונ' העברית
שתי תפיסות של ליברליזם
תגובות:
ד"ר מ. בינשטוק — אונ' העברית, אונ' בן־גוריון
גב' נעמי בשר — אונ' תל־אביב
חדר 209 בנין ד'
יו"ר: פרופ' י. גלוקר — אונ' בן־גוריון
דיון בספרו של אריה סימון אפלטון והחינוך בימינו
פרופ' ש. שקולניקוב — אונ' העברית
פרופ' אדיר כהן — אונ' חיפה
ד"ר רוני אבירם — אונ' תל־אביב
תגובה: אריה סימון
כבוד קל
16:30 — 18:00: אודיטוריום 06
סמפוזיון בנושא:
ישראל היום — דמוקרטיה — כן או לא?
יו"ר: פרופ' עדי פרוש אונ' בן־גוריון
פרופ' ישעיהו ליבוביץ — אונ' העברית
פרופ' י. אגסי — אונ' תל־אביב
פרופ' יחזקאל דרור — אונ' העברית